

Šlabikár

LIPKA[®]

pre 1. ročník základných škôl (inovovaný)

2. časť

METODICKÉ KOMENTÁRE

Autorky ©

Mgr. Janka Striežovská
PaedDr. Vlasta Pliešovská
Mgr. Miroslav Belic
Michal Bednár
Jana Belašičová

Projektová manažérka

Mgr. Iveta Krátka

Šéfredaktor

Mgr. Walter Hirschner

Zodpovedné redaktorky

PaedDr. Janette Fabianová
Mgr. Katarína Zraková
Mgr. Libuša Hošťáková

Vydalo ©

Vydavateľstvo AITEC, Bratislava
ISBN 978-80-8146-267-2

Všetky práva vyhradené.

Toto dielo ani žiadnu jeho časť nemožno reprodukovat' bez súhlasu majiteľa práv.
Vydavateľstvo AITEC venuje maximálnu pozornosť procesu prípravy svojich titulov od prvého rukopisu až po tlač. Napriek tomu sa môžu nájsť nedostatky, o ktorých sa od vás radi dozvieme.

Vaše pripomienky nám píšete na adresu redakcia@aitec.sk.

Dielo neprešlo jazykovou úpravou.

V diele sú použité ukážky zo série ŠLABIKÁR LIPKA[®].

Koncepcia a štruktúra série pracovných učebníc Šlabikára LIPKA (1. a 2. časť), Čítanky ku Šlabikáru LIPKA, sady Písaniek 1 – 6 a Pracovného zošita ku Šlabikáru LIPKA

Séria učebných a pracovných materiálov **Šlabikár LIPKA** predstavuje komplexný a pedagogicky premyslený systém na rozvoj čitateľskej gramotnosti a elementárnych jazykových kompetencií žiakov v 1. ročníku základnej školy. Vznikla ako **odpoveď na potrebu integrovaného, zážitkového a vývinovo primeraného prístupu k osvojovaniu si čítania a písania v súlade so Štátnym vzdelávacím programom pre 1. cyklus základného vzdelávania (ŠVP pre základné vzdelávanie, 2023).**

Koncepcia vychádza z princípu, že **jazyk je pre dieťa nástrojom myslenia, komunikácie, porozumenia a identity**, a preto ho má spoznávať nielen ako systém pravidiel, ale aj ako živý nástroj na vyjadrenie seba, vytváranie vzťahov a porozumenie svetu. Celá séria učebníc preto kladie dôraz na **jazyk v akcii, v kontexte a v rôznych funkciách.**

1. Šlabikár LIPKA – 1. a 2. časť

Tvorí základný pilier jazykového vzdelávania v 1. ročníku. Je rozdelený do dvoch častí, ktoré postupne sprevádzajú žiaka procesom **osvojovania hlások, písmen, slabík, slov a viet až po čítanie súvislých textov s porozumením.**

Metodická štruktúra jednotlivých strán je jednotná a premyslená:

- **Motivačný text alebo báseň:** slúži ako úvod do novej hlásky/písmena, obsahuje cieľovú hlásku vo frekventovanom výskyte, rytmizovaný alebo príbehový prvok aktivizuje záujem žiakov.
- **Zavádzanie grafém:** tlačaná a písaná forma veľkého a malého písmena je vizuálne prehľadná, prepojená s nápovedným obrázkom a fonematickým cvičením.
- **Trenažér na čítanie:** systematicky precvičuje slabiky a slová s novým písmenom, pripravuje žiaka na čítanie viet.
- **Krátky text:** slúži na rozvoj plynulosti, porozumenia a komunikačných zručností.
- **Doplňujúce úlohy:** zahŕňajú rôzne formy činností – spájanie, triedenie, doplňovanie, dramatizáciu, ilustráciu, prácu s významom slov, orientáciu v texte.

Všetky činnosti sú tvorené tak, aby zodpovedali **zásadám vývinovej primeranosti, jazykového nadväzovania a prepojenia s reálnym detským svetom.**

2. Čítanka ku Šlabikáru LIPKA

Nadväzuje na osvojené písmená a slúži na ďalšie rozvíjanie **porozumenia čítanému textu, interpretačných zručností, slovnej zásoby, vyjadrovacích schopností a hodnotovej orientácie žiakov.**

Texty v čítanke sú:

- tematicky rôznorodé (rodina, príroda, sviatky, priatelia, zážitky),
- žánrovo pestré (rozprávky, príbehy, básne, hádanky, dialógy),
- podporené premyslenými otázkami, výzvami na rozhovor, dramatizáciu či ilustráciu.

Didakticky sú rozdelené do tematických celkov a **zámerne spájajú jazykovú zložku s emocionálnym, etickým, poznávacím a tvorivým rozvojom žiaka.** Čítanka významne

napĺňa cieľ rozvoja čitateľskej gramotnosti v jej širšom význame podľa ŠVP pre základné vzdelávanie, 2023.

3. Sada zošitov Písanie 1 – 6

Písanky sú koncipované ako **nástroj rozvoja grafomotorických zručností, osvojovania písaných písmen, tvorby slov, viet a jednoduchých textov**, pričom rešpektujú individuálne tempo žiaka.

Ich štruktúra zahŕňa:

- grafomotorické rozcvičky (prípravná fáza),
- nácvik jednotlivých písmen (abecedne i podľa výučby),
- prepájanie písmen do slabík a slov,
- samostatné písanie slov, viet a krátkych textov,
- ilustračné a tvorivé úlohy na posilnenie porozumenia a prepojenia s obsahom.

Písanky systematicky rozvíjajú **koordináciu oko – ruka – sluch – reč**, čím podporujú nielen písanie, ale aj čítanie, a zároveň dávajú priestor na posilnenie vizuálno-priestorovej orientácie.

4. Pracovný zošit ku Šlabikáru LIPKA

Doplňuje šlabikár o množstvo zábavných, interaktívnych a aplikačných úloh, ktoré slúžia na **upevňovanie, opakovanie a aplikovanie jazykových poznatkov v rôznych formách**.

Úlohy v pracovnom zošite:

- vedú žiakov k samostatnosti a sebareflexii,
- posilňujú logické myslenie, triedenie a prepájanie informácií,
- sú motivačne ladené (hry, dopĺňovačky, vyfarbovanie, tvorenie viet, písanie príbehov podľa obrázkov).

Zošit je výborným nástrojom na **diferencovanú prácu** – umožňuje učiteľovi zadávať žiakom úlohy podľa ich úrovne a potrieb, a zároveň umožňuje žiakovi „uplatniť jazyk v kontexte“ ako nástroj vyjadrenia.

Záver

Celý súbor materiálov série LIPKA predstavuje **komplexný, vývinovo primeraný a metódami diferencovaný systém** rozvoja elementárnej gramotnosti. Umožňuje učiteľovi napĺňať požiadavky **ŠVP pre základné vzdelávanie z roku 2023** v oblasti **jazyk a komunikácia** a zároveň zohľadňovať individuálne potreby žiakov. Je koncipovaný tak, aby čítanie a písanie nebolo cieľom samým o sebe, ale **prostredníctvom jazyka rozvíjalo myslenie, sebvýjadrenie, spoluprácu a porozumenie svetu**.

Táto metodická príručka je navrhnutá ako podpora učiteľa v premyslenej výučbe a reflexii výučbového procesu – ako nástroj, ktorý prepája obsah učebníc s pedagogickou praxou, odbornými cieľmi a radosťou zo spoločného učenia sa.

Hláska a písmená r, R (s. 2 – 6)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 91 - 93

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

hláska *r* a písmená *r*, *R*, tlačенý a písaný tvar písmena, malé a veľké písmeno, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena **R**
- ✓ určiť pozíciu hlásky **r** v slove
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen
- ✓ čítať s porozumením
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov

2. Charakteristika strán

Strany 2 – 6 sú zamerané na osvojovanie hlásky **r** a čítanie písmena **R**, **r** vo všetkých jeho grafických podobách. V súlade s princípmi ŠVP 2023 je tematický celok postavený tak, aby viedol žiakov od počúvania a rozlišovania hlásky v hovorenej reči, cez čítanie slabík, slov a viet, až po porozumenie jednoduchému textu, podporu významového čítania a vyjadrenia vlastného názoru.

Na strane 2 je úvodné čítanie motivačného textu *Rozprávka o kaprovi*. Príbeh zachytáva rozhovor medzi kaprom Karolom a jeho synom Mirom. Text je štruktúrovaný do krátkych viet a priamej reči, obsahuje množstvo slov s cieľovou hláskou **r** (napr. *rozprávka*, *kapor*, *Karol*, *pláva*, *rovno*, *vraví*, *priplávala*), ktoré sú farebne vyznačené, čím sa podporuje fonematické uvedomovanie a zrková identifikácia. V texte sa objavujú rytmické prvky (*Rata-rata! Rybár zasa rybky ráta!*), ktoré možno použiť pri rytmizácii alebo dramatizácii. Vizualna ilustrácia babky rozprávajúcej príbeh vytvára teplé rodinné prostredie a motivuje k rozhovoru o tom, kto doma rozpráva rozprávky.

Na strane 3 žiaci pracujú so slovami. V prvej úlohe identifikujú homofónne slová (napr. *múrik* – *múrik*, *kapor* – *kapor*) a spájajú ich podľa rovnakého znenia – čím sa precvičuje zrakovo-sluchové rozlišovanie a dekodovanie. Druhá úloha je zameraná na pomenovanie obrázkov (napr. *vrana*, *ruka*, *kura*, *pera*, *repa*) a výber správneho slova, ktoré k nim patrí. Žiaci

následne zapíšu dané slovo a vysvetlia jeho význam, čím sa rozvíja porozumenie slov a práca s ich obsahom. Záverečná úloha prepája orientáciu v texte a grafomotoriku – žiaci vyfarbujú plochy podľa výskytu písmen **R, P, K**, čím si zároveň trénujú vizuálnu pozornosť a orientáciu v ploche.

Na strane 4 sa čítanie rozvíja v texte *Ráno*. V jednoduchom príbehu sa opakuje denná rutina a jedlo ako kontext známy všetkým deťom. Text podporuje čítanie s porozumením na úrovni priamo uvedených informácií. Žiaci majú odpovedať na otázky typu *Čo si mala dnes na raňajky?*, a zároveň si overujú, ktoré potraviny poznajú zo svojho vlastného prostredia (napr. *kaša, piškóty, syr, šunka*). Vhodný je aj rozhovor o rannej rodinnej atmosfére a porovnávanie so situáciou žiakov doma.

Strana 5 rozvíja porozumenie a vizuálne rozlišovanie. V štvorici obrázkov (murár, stolár, poštárka, kominár) žiaci vyberajú vetu, ktorá najlepšie vystihuje činnosť na obrázku. V úlohe č. 2 dopĺňajú písmeno **R** do slov (napr. *kominár, múr, vrtačka*) a označujú daný výjav na ilustrácii. Cieľom je prepájanie fonemického uvedomovania, zrkovného vnímania a významového porozumenia.

Na strane 6 sú pripravené úlohy na upevňovanie učiva. V prvej úlohe žiaci čítajú slová (napr. *prasa, krava, kura*) a spájajú ich s ilustráciou. V druhej úlohe menia zvýraznené písmeno v slove na **R** a vytvárajú nové slovo (napr. *káva* → *kára*, *kuny* → *kury*), ktoré následne prepíšu malým písaným písmom a vysvetlia jeho význam. Posledná úloha je zameraná na prácu s vetou a vizuálnym podnetom – žiaci vyfarbujú podľa pokynov (*Tri svetle sú zelené. Pero je sivé.*), čím si overujú porozumenie textu a schopnosť aplikovať ho vo výtvarnom spracovaní.

Celkovo tematický celok strán 2 – 6 vytvára prehľadnú, motivujúcu a didakticky vyváženú jednotku. Rozvíja základné jazykové kompetencie v oblasti čítania, výslovnosti a porozumenia. Napĺňa požiadavky ŠVP pre základné vzdelávanie z roku 2023 vo vzdelávacej oblasti **Jazyk a komunikácia** a efektívne prepája jednotlivé zložky jazykového vyučovania: fonemickú, sémantickú, grafickú aj pragmatickú. Zároveň vytvára priestor na medzipredmetové prepojenia s **prvoukou, výtvarnou výchovou, etickou výchovou a hudobnou výchovou**.

3. Návrh didaktického postupu

Vyvodenie hlásky a písmen **r, R**

Nápovedným obrázkom pri písmene **R** je **ryba**.

Motivačná báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonemického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči.

Učiteľ/-ka premietne báseň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť (spoločným opakovaním básne v rôznych častiach vyučovacej hodiny).

K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky *písané i tlačené tvary nového písmena*. Žiakom „predstavíme“ –

pomenujeme všetky tvary písmena **R** (*malé tlačené r, veľké tlačené R, malé písané r, veľké písané R*), ktoré žiaci opakujú.

Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

2/práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ *pomenovať časti ilustrácie;*
- ✓ *povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;*
- ✓ *doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;*
- ✓ *identifikovať hlásku r v slovách znázornených na ilustrácii;*
- ✓ *určiť pozíciu hlásky r na začiatku, vnútri alebo na konci slova.*

Na ilustrácii je znázornená prváčka *Zuzka s mamičkou*. Mamička rozpráva *Zuzke rozprávku o kaprovi*. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, ako žiaci trávia čas so svojimi rodičmi, kto im čítava rozprávkové knihy, rozpráva rozprávky. Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov. Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku **r**. V 2. časti *Šlabikára LIPKA®* už nie sú na ilustrácii nevyfarbené časti. Predpokladáme, že už žiaci na nej vedia nájsť znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré s ilustráciou súvisia. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Odporúčame vopred určiť počet slov vo vetách. Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii.

Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať *Zuzke* a mamičke pri rozprávaní rozprávky. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou **r** na začiatku slova: ryba, ruka, ruža, ružová, rám (na obraze);
- slová s hláskou **r** vnútri slova: hruška, hrozno, obrus, koberec, skriňa, obraz, strom (na obraze), okuliare;
- slová s hláskou **r** na konci slova: tanier, televízor, kapor (na obálke knihy).

Žiaci môžu vymyslieť aj iné slová s novou hláskou, ktoré sú znázornené na ilustrácii, prípadne s ňou súvisia.

Po vyhľadaní slov s hláskou **r** znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku, vnútri alebo na konci slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámečkov s vyfarbenými časťami.

Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámček znázorňuje pozíciu hlásky *r* v slove.

2/slová s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ *prečítať slová s novým písmenom;*
- ✓ *prečítať slová so spoluhláskovými skupinami.*

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom v slove je farebne odlišená. Je to systémový prvok použitý i v druhej časti *Šlabikára LIPKA®*. Ak sa však v slove nachádza nové písmeno v dvoch slabikách po sebe, je farebne zvýraznená iba jedna z nich. To preto, aby žiaci videli nové slovo farebne „rozdelené“ na slabiky a jednoduchšie sa im čítalo. V tejto časti je tiež použitá menšia veľkosť písma v textoch, ktoré čítajú žiaci. Čítanie náročnejších slov so spoluhláskovými skupinami (*kaprik, vraví...*) odporúčame dôkladne precvičiť v trenažéri, aby ich žiaci vo vetách čítali plynulo. V slove rozprávka sa žiaci stretnú so spodobovaním vnútri slova a s výslovnosťou v ako u vnútri slova. Odporúčame slovo čítať pomaly a s výraznou výslovnosťou všetkých písmen, hoci v bežnej reči dochádza k spodobovaniu. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť orientáciu v texte, žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú (ktoré slabiky sú rovnaké, ktoré odlišné). Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu žiaci rozumejú.

2/Rozprávka o kaprovi

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s novými slovami;*
- ✓ *čítať s plynulou výslovnosťou slová s predložkami;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Pri priamej reči môže meniť intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. Po prečítaní textu odporúčame viesť rozhovor o texte. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom žiaci čítajú nový text. Sú v ňom použité nové slová z trenažéra, ktoré si žiaci vopred precvičili. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (voľíme individuálny prístup). Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu.

2/čítací riadok

Žiak vie:

- ✓ *čítať vetu napísanú písaným písmom.*

V 2. časti *Šlabikára LIPKA®* je písaným písmom vždy napísaná veta, ktorá súvisí s textom. Je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je určovanie pravdivosti alebo nepravdivosti vety podľa textu, prípadne vyhľadanie danej vety v texte.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri správnom čítaní nového textu.

3/1

Žiak vie:

- ✓ *prečítať slová napísané rôznym typom písma;*
- ✓ *priradiť trojice slov, ktoré rovnako znejú.*

Tento typ úlohy žiaci doteraz riešili iba s dvomi typmi písma (tlačený a písaný tvar), po prvýkrát pracujú s tromi typmi (tlačený pätkový, tlačený bezpätkový font a písané písmo). Prácu žiakov spoločne skontrolujeme a individuálne pochválime žiakov, ktorí pracovali celkom samostatne.

3/2

Žiak vie:

- ✓ *priradiť k obrázku slovo, ktoré znázorňuje;*
- ✓ *prepísať slovo písaným písmom;*
- ✓ *vysvetliť význam daných slov.*

Úlohu tohto typu už žiaci riešili niekoľkokrát. Pomenovanie obrázka a priradenie správneho slova k nemu pomáha žiakom zdokonaľovať čítanie s porozumením. Pri vyfarbovaní rámečkov so slovami odporúčame, aby žiaci použili svetlejšie farby (aby napísané slovo zostalo čitateľné). Správne slovo prepíšu na linajku pod obrázkom. Novou činnosťou pri riešení úlohy je vysvetlenie významu všetkých slov použitých v úlohe. Odporúčame pomáhať žiakom pomocnými otázkami.

Riešenie: vrana, ruka, repa

3/presýpacie hodiny

Žiak vie:

- ✓ *rozlíšiť grafickú podobu písmen **R, P, K**;*
- ✓ *vyfarbiť maľovanku podľa pokynov.*

Úlohu môžeme zaradiť na záver hodiny. Žiakom najskôr vysvetlíme postup riešenia úlohy, potom pracujú samostatne. Po vyfarbení maľovaniiek žiaci pomenujú časti obrázka. Rozširujúcou úlohou môže byť tvorenie viet o obrázku. Nesmieme zabudnúť na spoločné vyhodnotenie samostatnej práce a na individuálnu pochvalu všetkých žiakov.

Riešenie: ryby

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 2.

4/Ráno

Žiak vie:

- ✓ *povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;*

- ✓ čítať vety s novými slovami;
- ✓ čítať splývavou výslovnosťou slová s predložkami;
- ✓ čítať vety so správnou intonáciou.

Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka/-ka zameral pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka/-ka im môže pomáhať otázkami. Práca s ilustráciou by mala smerovať k tomu, aby žiaci o nej vedeli samostatne vytvoriť 5 viet. Rozprávanie dáva priestor na plnenie socioafektívnych cieľov a na medzipredmetové vzťahy. Žiaci porovnávajú situáciu znázornenú na ilustrácii so svojimi vlastnými skúsenosťami. V 2. časti *Šlabikára LIPKA*® už nie je trenažér na nácvik čítania slov na stranách určených na precvičovanie čítania.

Text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutí textu ešte pred čítaním samotného textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...). Rozširujúcou úlohou je *včielkina úloha*, žiakom poskytuje priestor na rozvoj komunikačných spôsobilostí.

4/1

Žiak vie:

- ✓ vyhľadať informáciu priamo uvedenú v texte.

Odporúčame riešenie úlohy zapísať ako slová, nie ako vetu.

Riešenie: syr, maslo, salámu, šunku, papriku

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na správnu intonáciu pri čítaní viet.

5/1

Žiak vie:

- ✓ vyhľadať informáciu priamo uvedenú v texte.

Úlohu odporúčame začať riešiť opisom ilustrácie, potom prečítať vety a vybrať tú, ktorá súvisí s ilustráciou. Rozširujúcou úlohou môže byť tvorenie ďalších viet o ilustrácii podľa vopred dohodnutých pravidiel (počet slov vo vete, zábavné vety, otázky...).

Riešenie: Murár muruje. Stolár piluje. Poštárka nosí noviny. Kominár vymetá komín.

5/presýpacie hodiny

Žiak vie:

- ✓ doplniť do slov chýbajúce písmeno **R**;
- ✓ vyhľadať časti ilustrácií, na ktorých sú znázornené dané slová.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 1.

6/1

Žiak vie:

- ✓ priradiť k obrázku správne slovo podľa obsahu;
- ✓ povedať vetu so slovom znázorneným na obrázku.

Odporúčame najskôr spoločne prečítať slová a pomenovať obrázky. Priradovanie slov a obrázkov môžeme zadať ako samostatnú prácu. Pri tvorení viet so slovami znázornenými na obrázkoch je dôležité vopred určiť pravidlá, podľa ktorých budú žiaci vety tvoriť (počet slov vo vete, zábavné vety, otázky...). Rozširujúcou úlohou je *včielkina úloha*. Žiaci pri jej riešení využívajú fonemické uvedomovanie slabičnej štruktúry slova.

Riešenie: rak.

6/2

Žiak vie:

- ✓ zámenou daného písmena vytvoriť nové slovo;
- ✓ prepísať nové slovo písaným písmom;
- ✓ vysvetliť význam nových slov.

Úlohu tohto typu už žiaci riešili v 1. časti šlabikára na strane 92. Úlohu odporúčame riešiť najskôr spoločne ústne, potom formou samostatnej práce (všetci alebo niektorí žiaci). Nové slová žiaci prepíšu písaným písmom. Pri vysvetľovaní významu nových slov odporúčame pomáhať žiakom otázkami.

Riešenie: káva – kára, osol – orol, kuny – kury, maketa – raketa

6/3

Žiak vie:

- ✓ získať informáciu priamo uvedenú v texte;
- ✓ vyfarbiť obrázky podľa obsahu viet.

Úlohu tohto typu riešia žiaci po prvýkrát. Odporúčame povedať riešenie úlohy spoločne so všetkými žiakmi, vyfarbovanie môžeme zadať ako samostatnú prácu. Nesmieme zabudnúť na spoločné vyhodnotenie samostatnej práce a na individuálnu pochvalu všetkých žiakov.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 3.

4. Didaktické hry**Nezbedný vietor**

Cieľ hry: Precvičiť čítanie slov napísaných tlačeným i písaným písmom.

Pomôcky: slová napísané tlačeným i písaným písmom na samostatných kartičkách

Postup: Na magnetickú tabuľu pripevníme slová na kartičkách napísané tlačeným i písaným písmom tak, aby tvorili dvojice (jedno slovo oboma typmi písma vedľa seba). Ak nemáme dostatočne veľkú magnetickú tabuľu, slová môžeme uložiť na zem.

Dvojice slov prečítame. Potom učiteľ/-ka/-ka povie žiakom, aby sa otočili chrbtom k textu.

Učiteľ/-ka (neskôr niektorý žiak) povymieňa dvojice slov, to nezbedný vietor rozfúkal slová.

Žiaci hľadajú a priradujú slová tak, aby znova tvorili dvojice tlačený a písaný tvar toho istého

slova.

Hľadaj dvojice

Cieľ hry: Precvičiť čítanie slov, určiť význam slova – priradiť slovo k obrázku, ktorý ho znázorňuje.

Pomôcky: slová napísané na samostatných kartičkách

Postup: Učiteľ/-ka pripraví známe slová napísané na kartičkách a obrázky, ktoré ich znázorňujú (kura, krava, sveter, pero, repa, traktor...) a rozloží ich na zem alebo ich pripne na magnetickú tabuľu. Žiaci priradujú slová k obrázkom. Slová opakovane čítajú, prípadne použijú vo vetách.

Paličky pomocníčky

Cieľ hry: Precvičiť delenie slov na slabiky.

Pomôcky: malé paličky (alebo špáradlá), prípadne farbičky a ceruzky

Postup: Každý žiak dostane na kartičke napísané známe slovo (alebo slovo napíše sám) a malé paličky (prípadne špáradlá). Pomocou paličiek rozdelí svoje slovo na slabiky. Ak nechceme použiť špáradlá, môžeme ako paličky použiť farbičky a ceruzky.

Vety spia

Cieľ hry: Zoradiť správne slová do viet, precvičiť čítanie viet.

Pomôcky: Vety napísané na kartičkách po jednotlivých slovách, pričom každá veta je napísaná inou farbou.

Postup: Učiteľ/-ka napíše na kartičky vety (každé slovo zvlášť) a rozdá ich žiakom. Každá veta by mala byť napísaná inou farbou alebo iným typom písma. Najvýhodnejšie je, aby mal každý žiak jedno slovo. Žiaci najskôr prečítajú slová. Potom učiteľ/-ka povie: „*Vety spia, ale zobudí sa veta: Ujo Karol je poštár.*“ Žiaci, ktorí majú dané slová, prídu pred tabuľu a zoradia sa tak, aby vytvorili vetu. Ostatní žiaci vetu prečítajú.

Písanie r, R (Písanie 4, s. 12 – 15)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 91 - 93

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Kľúčové výrazy učiva:

malé písané r, veľké písané R

1. Didaktické ciele

- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnou veľkosťou
- ✓ písať slabiky a slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami
- ✓ odpísať slabiky, slová a vety písaným písmom

- ✓ prepísať slová písaným písmom podľa tlačenej predlohy
- ✓ písať vetu s veľkým začiatočným písmenom a znamienkom na konci
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky

Strana 12

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmeno malé písané **r**;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmena **r**;
- ✓ písať slová s novým písmenom.

Na tejto strane sa žiaci naučia písať písmeno **r**. Po rozcvičení ruky na úvodnej ilustrácii žiaci tvar písmena na obrázku niekoľkokrát obtiahnu farbičkami. Ďalej píšu samostatné písmeno v troch riadkoch a v závere strany jednoslabičné slová s pozíciou nového písmena na začiatku slova.

Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Sebahodnotenie sa môže zamerať na správne pracovné návyky žiakov pri písaní (správne sedenie, nevyrušovanie spolužiakov a pod.).

Strana 13

Žiak vie:

- ✓ samostatne napísať slabiky a slová s novým písmenom;
- ✓ prepísať slová napísané tlačeným písmom.

Na strane sa nachádzajú dva štvorriadkové súbory riadkov so slovami na odpis a prepis. Cieľom je precvičenie písania písmena **r** v rôznych spojoch s inými písmenami. Je potrebné podrobne vysvetliť žiakom písanie spojení **or** a **vr**.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe správnosti spojov písmena **r** s inými písmenami v slabikách alebo v slovách.

Strana 14

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmeno veľké písané **R**;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmena **R**.

Žiaci sa na celej strane venujú nácviku písania veľkého písaného **R**. Písmeno na obrázku niekoľkokrát obtiahnu farbičkami, aby si precvičili správny postup písania tak, ako ho

predtým vysvetlil učiteľ/-ka. Potom píšú izolované písmeno v troch riadkoch, pričom začiatok písania každého písmena naznačujú pomocné bodky. V nasledujúcom riadku píšú striedavo tvary **R**, **r**. Posledný riadok je venovaný precvičovaniu písania vlastného mena s novým písmenom na začiatku slova.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Predmet sebahodnotenia je vhodné presnejšie vymedziť, žiaci môžu hodnotiť napríklad svoju úspešnosť na základe dodržiavania správneho tvaru jednotlivých písmen.

Strana 15

Žiak vie:

- ✓ *samostatne napísať slová s novým písmenom;*
- ✓ *samostatne odpísať a prepísať vety s novým písmenom.*

Na strane si žiaci precvičujú písmeno **R** v spojeniach s inými písmenami v slovách. Zároveň si opäť zopakujú aj písanie vlastných mien. V druhej časti strany je zaradený odpis a prepis vety. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

V rámci sebahodnotenia po skončení práce na strane sa žiaci môžu zamerať na správne písanie vlastných mien alebo na dodržiavanie správnych rozstupov medzi slovami vo vetách.

Precvičovanie r, R (PZ k Šlabikáru, s. 23)

Úloha 1

Žiaci hľadajú v rade písmen ukryté slová, postupujú zľava doprava. Nájsené slová vyznačia, prečítajú a spoja ich so správnym obrázkom.

Riešenie: kura, kára, repa, pero, vejár, murár

Poznámka: Žiaci môžu identifikovať prvú hlásku každého prečítaného slova. Slová so správnym obrázkom môžu spojiť čiarami. Pre lepšiu prehľadnosť môžu dvojice slov a obrázkov vyfarbiť rovnakou farbou.

Úloha 2

Riešenie úlohy je jednoduchšie. Žiaci dopíšu do každého slova písmeno **r**. Slová prečítajú. Porozumenie obsahu slov žiaci ukážu zakrúžkovaním názvov zvierat.

Poznámka: Ak žiaci skončia s úlohou skôr, môžu hľadať slová, ktoré podobne znejú, napr.: *Peter – meter*. Môžu tiež hľadať a vyznačiť najkratšie slovo (*rak*) a najdlhšie slovo (*paprika*).

Riešenie: ráno, ruka, repa, raketa, rak, javor, kapor, konár, Peter, meter, kura, varí, more, vrana, paprika, mrkva, krava; *názvy zvierat:* rak, kapor, kura, vrana, krava

Obrázok vedľa úlohy 2 je zábavný obrázok, ktorý slúži najmä na spestrenie strany a má

ilustračný charakter. Žiaci však o ňom môžu tvoriť vety podľa zadania učiteľa/učiteľky.

Úloha 3

Žiaci riešia dvojsmerovku. Hľadajú ukryté dané slová v riadkoch a v stĺpcoch a vyfarbia ich. Nájdené slová si môžu vyčiarknuť z ponuky (vpravo od tabuľky). Písmená, ktoré im zostanú, napíšu na línajku. Pri vypisovaní písmen postupujú po jednotlivých riadkoch. Vzniknuté slovo prečítajú a označia obrázok, ktorý znázorňuje dané slovo.

Riešenie: traktor

Rozširujúca úloha

Žiaci si postupne prečítajú každé slovo. Vedľa neho napíšu počet písmen, ktoré ho tvoria. Potom vymyslia a napíšu iné slová, ktoré majú rovnaký počet písmen. Nové slová by mali obsahovať písmeno *r*.

Riešenie (návrh): rak (3), rosa (4), kára (4), prúty (5), vráta (5), straka (6), raketa (6)

Poznámka: Ak žiaci nájdu viac riešení, napíšu ich do zošita alebo na papier.

Hláska a písmená **b, B** (s. 7 – 11)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 94 - 96

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

hláska *b* a písmená *b, B*, tlačенý a písaný tvar písmena, malé a veľké písmeno, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena **B**
- ✓ určiť pozíciu hlásky **b** v slove
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen
- ✓ čítať s porozumením
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov

2. Charakteristika strán

Strany 7 – 11 sú venované osvojovaniu hlásky a písmena **b, B**. Didakticky vychádzajú zo systematického prepojenia fonemického uvedomovania, nácviku písania a čítania s porozumením. Žiaci si osvojujú veľké aj malé písmená v tlačenej a písanej forme a precvičujú ich v rôznych typoch jazykových úloh.

Motivačný text *Bábika* a verš „Bába Biba v izbe býva...“ slúžia ako úvod k predstaveniu hlásky **b**, zároveň prepájajú nové učivo s ilustráciou a podporujú zapamätanie si slov s cieľovým písmenom. V texte sa žiaci stretávajú s opakovaným výskytom slov s písmenom **b**, čo podporuje rozvoj fonemického sluchu a upevňuje techniku čítania. V slovnej zásobe dominujú tematicky blízke slová zo sveta detí: **bábika, Biba, Betka, Barborka, banán, bubon, boby**, ktoré sa neskôr objavujú aj v trenažéri.

V ďalších cvičeniach (s. 8 – 9) žiaci prepájajú obrázok so slovom, vyhľadávajú slabiky a skladajú ich do slov. Precvičujú vizuálne rozlišovanie slov s rovnakou koncovkou a rozvíjajú tvorenie viet. Dôležitou súčasťou je aj porozumenie čítanému – príbeh „U zubára“ (s. 9) obsahuje informácie priamo uvedené v texte a slúži na overenie čitateľského porozumenia a základnej orientácie v deji.

Na strane 10 žiaci čítajú krátky príbeh o Zuzanke a bubne. Text obsahuje opakujúce sa slová a jednoduché vety so známou slovnou zásobou. Je zameraný na rozvoj plynulosti a intonácie. Žiaci zároveň vyhľadávajú konkrétnu vetu, z ktorej vyvodzujú informáciu, a prepájajú text s ilustráciou.

Záverečná strana (s. 11) ponúka rôznorodé úlohy na precvičenie učiva – žiaci vyhľadávajú a prepisujú slová, dopĺňajú ich do viet podľa obrázkov, vyhodnocujú pravdivosť viet a opravujú chybné výpovede. Tým si upevňujú techniku čítania, základnú jazykovú správnosť a schopnosť logického myslenia.

Celé učivo písmena **b, B** je postavené na kombinácii analyticko-syntetickej metódy, hravej motivácie a dôrazu na porozumenie čítanému textu. Rozvíja základné čitateľské, jazykové a grafomotorické zručnosti v súlade s požiadavkami ŠVP pre 1. cyklus.

3. Návrh didaktického postupu

Vyvedenie hlásky a písmen **b, B**

Nápovedným obrázkom pri písmene **B** je **bábika**.

Motivačná báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonemického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči.

Učiteľ/-ka premietne báseň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť (spoločným opakovaním básne v rôznych častiach vyučovacej hodiny).

K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky *písané i tlačené tvary nového písmena*. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena **B** (*malé tlačené b, veľké tlačené B, malé písané b, veľké písané B*), ktoré žiaci opakujú. Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích schopností (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

7/práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;
- ✓ identifikovať hlásku **b** v slovách znázornených na ilustrácii;
- ✓ určiť pozíciu hlásky **b** na začiatku a vnútri slova.

Na ilustrácii je *izba Adama a Zuzky s hračkami*. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či majú žiaci svoju izbu, či v nej trávia veľa času, či majú svoje veci vždy na poriadku (bez ohľadu na to, či majú svoju izbu alebo nie). Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na

ilustrácii so skúsenosťami žiakov.

Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku **b**. V 2. časti *Šlabikára LIPKA*® už na ilustrácii nie sú nevyfarbené časti. Predpokladáme, že žiaci na nej už vedia nájsť znázornené

slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré s ilustráciou súvisia. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Odporúčame vopred určiť počet slov vo vetách.

Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii.

Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať malej bábike v detskej izbe. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou **b** na začiatku slova: bábika, bubon, bábovka, balón, banán, bager;
- slová s hláskou **b** vnútri slova: koberec, bábika, bubon, nábytok;
- slová s hláskou **b** na konci slova: nie sú znázornené, pretože pri výslovnosti dochádza

k spodobovaniu hlásky **b** na konci slov.

Žiaci môžu vymyslieť aj iné slová s novou hláskou, ktoré sú znázornené na ilustrácii, prípadne s ňou súvisia.

Po vyhľadání slov s hláskou **b** znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku alebo vo vnútri slova. Pozícia hlásky v slove

je graficky znázornená pomocou rámečkov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámeček znázorňuje pozíciu hlásky **b** v slove.

7/čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ *prečítať slová s novým písmenom;*
- ✓ *prečítať slová so spoluhláskovými skupinami.*

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom je v slove farebne odlíšena. Je to systémový prvok použitý i v druhej časti *Šlabikára LIPKA*®. Ak sa však v slove nachádza nové písmeno v dvoch slabikách po sebe, je farebne zvýraznená iba jedna z nich. To preto, aby žiaci videli nové slovo farebne „rozdelené“ na slabiky a jednoduchšie sa im čítalo. V tejto časti je tiež použitá menšia veľkosť písma v textoch, ktoré čítajú žiaci. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť vysvetlenie významu slov a ich použitie vo vetách.

7/Bábika

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s novými slovami;*
- ✓ *čítať predložku spolu so slovom;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor.

Po prečítaní textu odporúčame viesť rozhovor o texte. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom žiaci čítajú nový text.

Sú v ňom použité nové slová z trenažéra, čítanie ktorých si vopred precvičili. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (volíme individuálny prístup). Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu. Rozširujúcou úlohou je *včielkina úloha*, v ktorej si žiaci zdokonaľujú svoj ústny prejav a správnu výslovnosť.

7/čítací riadok

Žiak vie:

✓ *čítať vetu napísanú písaným písmom.*

V 2. časti *Šlabikára LIPKA®* je písaným písmom napísaná veta, ktorá súvisí s textom. Je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je určovanie pravdivosti alebo nepravdivosti vety podľa textu, prípadne vyhľadanie danej vety v texte.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri plynulom čítaní nových viet.

8/1

Žiak vie:

✓ *priradiť slovo k správnej obrázku;*

✓ *znázorniť dané slovo jednoduchým obrázkom.*

Žiaci podobný typ úlohy už riešili v 1. časti šlabikára. Odporúčame, aby najskôr pomenovali všetky obrázky a prečítali všetky slová. Po priradení slov k obrázkom zistia, ktorý z nich nie je znázornený. Ten obrázok dokreslia.

Riešenie: balóny. Rozširujúcou úlohou je *včielkina úloha*. Žiaci použijú slová vo vetách, pričom musia dodržať počet slov vo vete.

8/2

Žiak vie:

✓ *prečítať slabiky zložené zo známych písmen;*

✓ *identifikovať slabiky, ktoré tvoria slovo.*

Úlohou žiakov je spojiť dané slabiky do slov, pričom tvoria dvojice slov, ktoré majú rovnakú prvú slabiku. Tento typ úlohy už žiaci riešili, preto odporúčame zadať úlohu ako samostatnú prácu. Úloha je dôležitá na opakovanie a precvičovanie analýzy a syntézy slov na slabiky. Prácu žiakov spoločne skontrolujeme a individuálne pochválime žiakov, ktorí pracovali celkom samostatne.

Riešenie: buky, bubon, bábika, bábovka

8/3

Žiak vie:

✓ *vyhľadať v skupine slov napísaných písaným písmom tie, ktoré sú zakončené rovnakým písmenom.*

Úloha je vhodná na samostatnú prácu. Ako rozširujúcu aktivitu odporúčame vytvoriť zo slov slovné spojenia a tie použiť vo vete.

8/presýpacie hodiny

Žiak vie:

✓ *priradiť k začiatku vety jej správny koniec;*

✓ *prepísať vetu písaným písmom.*

Žiaci tento typ úlohy už riešili, preto je vhodná na samostatnú prácu. Odporúčame, aby najskôr prečítali všetky slovné spojenia tvoriace začiatky viet a slovné spojenia tvoriace konce viet. Pomôckou žiakov pri kontrole svojej práce sú na seba navzájom pripojené zakončenia rámečkov, v ktorých sú vety napísané. Pri prepisovaní ľubovoľnej vety upozorníme žiakov na to, že veta začína veľkým písmenom a na jej konci píšeme bodku.

Riešenie: Betka šije belasé šaty. Bizóny sa pasú na lúke. Boris má nový balón.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 2.

9/U zubára

Žiak vie:

✓ *čítať vety s novými slovami;*

✓ *čítať vety so správnou intonáciou;*

✓ *čítať text s porozumením.*

Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zameral pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami. V 2. časti *Šlabikára LIPKA®* už nie je trenažér na nácvik čítania slov na stranách určených na precvičovanie čítania. Text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutom texte ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).

9/1

Žiak vie:

✓ *nájsť informáciu priamo uvedenú v texte;*

✓ *priradiť dvojice slov podľa textu.*

Žiaci tvoria dvojice slov, ktoré významovo súvisia s obsahom textu *U zubára*. Rozširujúcou

úlohou môže byť určenie slovného spojenia, ktoré nebolo použité v texte.

Riešenie: zubárske kreslo, zubná pasta, zubný kaz (slovné spojenie *zubárske kreslo* nebolo použité v texte)

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 1.

10/Bubon

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s novými slovami;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou;*
- ✓ *čítať text s porozumením.*

Pri písmene **B** sú zaradené tri texty (jeden na vyvodzovacej strane a dva na precvičovacích stranách). Dôvodom je dôkladné precvičenie čítania tohto písmena, jeho odlišenie od **P**, **R** a príprava na jeho odlišenie od písmena **D**, ktoré sa žiaci budú učiť.

Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zameral pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami.

Text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor.

Odporúčame porozprávať sa o počutí textu ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...). Pri rozprávaní o obsahu textu sa učiteľ/-ka môže spýtať žiakov na postavy príbehu, na ktorých hudobných nástrojoch hrali deti a otec, či hrala aj mamička... Zároveň môžu nájsť riešenie *včielkinej úlohy*: trúbka, basa...

10/1

Žiak vie:

- ✓ *nájsť informáciu priamo uvedenú v texte;*
- ✓ *znázorniť slovo jednoduchou kresbou.*

Prvú časť úlohy odporúčame riešiť spoločne. Slovo *belasý* (riešenie úlohy) môžu žiaci podčiarknuť v texte, aby ho správne napísali do riadka. Kreslenie belasého bubna odporúčame zadať ako samostatnú prácu. Rozširujúcou úlohou môže byť vyhľadanie informácie o tom, aká je trúba, na ktorej hrá Adam.

Sebahodnotenie

Sebahodnotenie žiakov odporúčame zamerať na rozprávanie obsahu textu.

11/1

Žiak vie:

- ✓ *identifikovať slabiky tvoriace slová;*
- ✓ *prepísať slová napísané veľkými tlačenými písmenami.*

Žiaci najskôr prečítajú všetky slabiky. Pri opakovanom čítaní slabík vyfarbujú rovnakou farbou tie, ktoré tvoria slovo. Vyznačené slová prepíšu do riadka. Prepis slov je náročnejší

tým, že slová v rámečkoch sú napísané iba veľkými tlačenými písmenami. Rozširujúcou úlohou môže byť tvorenie viet s danými slovami.

Riešenie: laby, zábava, sobota

11/2

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s porozumením;*
- ✓ *určiť pravdivosť alebo nepravdivosť obsahu vety.*

Tento typ úlohy žiaci riešia po prvýkrát. Pri určovaní pravdivosti alebo nepravdivosti vychádzajú z vlastných vedomostí alebo skúseností, nie z textu alebo obrázka. Odporúčame úlohu riešiť spoločne.

Riešenie: P, -, P

11/3

Žiak vie:

- ✓ *doplniť do vety vhodné slovo podľa obsahu vety;*
- ✓ *prepísať vetu písaným písmom s dodržaním pravidiel písania viet.*

Podobný typ úlohy už žiaci riešili, ale dopĺňanie správneho slova do vety bez obrázka riešia po prvýkrát. Úlohu odporúčame riešiť spoločne. Žiaci najskôr prečítajú všetky slová vo vete, potom vyberú to správne slovo a ostatné prečiarknu. Pri prepisovaní vety do riadka učiteľ/-ka upozorní žiakov na pravidlá písania viet.

Riešenie: Betka má novú blúzu.

11/presýpacie hodiny

Žiak vie:

- ✓ *doplniť vhodné slovo do vety podľa obrázka.*

Úlohu tohto typu žiaci riešili viackrát, preto je vhodná na samostatnú prácu. Učiteľ/-ka upozorní žiakov na pravidlá písania viet.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 2.

4. Didaktické hry

Drep – skok – „Klamanie“

Cieľ hry: Precvičiť si pamäť a identifikovať slová z textu.

Postup: Žiaci sa postavia vedľa lavíc. Žiak (učiteľ/-ka) hovorí slová, ktoré boli alebo neboli v prečítanom texte (napr. v texte *Bubon* v šľabikári na strane 10). Ak sa slovo nachádzalo v texte, žiaci urobia drep. Ak slovo v texte nebolo, vyskočia. Vybraný žiak skáče a robí drepy tiež, ale snaží sa pomýliť spolužiakov, preto ich robí zámerne aj s chybami. Žiaci, ktorí vedú jednoznačnú odpoveď, by sa nemali dať oklamať. Vysvetlíme im, že klamanie v tejto hre je dovolené, je použité zámerne, preto nehovoríme o neslušnom správaní.

Na detektíva

Cieľ hry: Precvičiť čítanie známych slov.

Pomôcky: vety napísané na tabuli (alebo text v šlabikári)

Postup: Žiaci najskôr prečítajú text, s ktorým budú pracovať. Potom im učiteľ/-ka kladie rôzne otázky, napríklad: Kto z vás je šikovný detektív a zistí, z ktorej vety sa dozvieme, aký bubon má Zuzanka? (Zuzanka má belasý bubon.) V ktorej vete sú mená všetkých detí z textu? (Evka, Zuzanka a Adam sa smejú.)

Živé slová

Cieľ hry: Priradiť tlačenej a písanej tvar toho istého slova.

Pomôcky: slová napísané na kartičkách, tlačenej a písanej tvar každého slova

Postup: Učiteľ/-ka si vopred pripraví slová napísané na kartičkách, každé slovo je napísané písaným i tlačenej písmom. Kartičky rozdá žiakom, žiaci najskôr prečítajú všetky slová.

Potom učiteľ/-ka povie: K tabuli príde dvojica slova, ktoré počujeme vo vete... (Např.: Katku boleli zuby. Na kartičkách je napísané slovo *zuby*.) Žiaci, ktorí majú písaný alebo tlačenej tvar tohto slova, prídu pred tabuľu. Ostatní žiaci slovo prečítajú a skontrolujú správnosť riešenia.

Písanie b, B (Písanie 4, s. 16 – 19)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 94 - 96

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Kľúčové výrazy učiva:

malé písané *b*, veľké písané *B*

1. Didaktické ciele

- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnu veľkosťou
- ✓ písať slabiky a slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami
- ✓ odpísať slabiky, slová a vety písaným písmom
- ✓ prepísať slová písaným písmom podľa tlačenej predlohy
- ✓ písať vetu s veľkým začiatočným písmenom a znamienkom na konci
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky

3. Návrh didaktického postupu**Strana 16**

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmeno malé písané *b*;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmena *b*;
- ✓ písať slová s novým písmenom.

Malé písané *b* sa žiaci učia písať na celej strane. Po úvodnom vysvetlení postupu písania

písmena učiteľom/učiteľkou a rozcvičení ruky, obtiahnu farbičkami písmeno na obrázku, aby si precvičili písací pohyb. Pokračujú v písaní písmena **b** v nasledujúcich troch riadkoch s pomocnými bodkami, ktoré označujú začiatok písania. Posledné dva riadky sú venované nácviku písmena **b** v slovách v pozícii na začiatku a vnútri slova. Použité spojenia písmena **b** so samohláskami je potrebné dôkladne precvičiť.

Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správneho tvaru jednotlivých častí písmena.

Strana 17

Žiak vie:

- ✓ *samostatne napísať slová s novým písmenom;*
- ✓ *prepísať slová napísané tlačným písmom.*

Pokračovaniu precvičovania písmena **b** v slovách je venovaná celá strana v rámci dvoch štvorriadkových blokov. Písmeno **b** sa nachádza v rôznych pozíciách – na začiatku i vnútri slova. Pripájanie k nasledujúcim písmenám je náročnejšie, preto je potrebné dôkladne tieto spoje precvičiť. V poslednom riadku si žiaci precvičia prepis slov. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Sebahodnotenie po skončení práce na strane sa môže zamerať na správne písanie spojov písmena **b** s inými písmenami v slabikách alebo v slovách.

Strana 18

Žiak vie:

- ✓ *pomenovať písmeno veľké písané **B**;*
- ✓ *obkresliť tvar písmena na danom obrázku;*
- ✓ *písať správny tvar písmena **B**.*

Písanie tvaru písmena **B** si žiaci nacvičia na celej strane. Najprv žiaci opakovane obťahujú tvar písmena na obrázku farbičkami. Ďalej píšú písmeno v riadkoch. Upozorníme ich na začiatok písania v smere šípky. V jednom riadku žiaci striedavo píšú písmená **B, b** na precvičenie rozdielnych prvkov oboch písmen. V poslednom riadku si žiaci precvičia písanie oboch tvarov v slove. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správneho tvaru písmena **B**.

Strana 19

Žiak vie:

- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom;
- ✓ samostatne odpísať a prepísať vety s novým písmenom.

Prvý štvorriadkový blok je zameraný na precvičovanie písmena **B** v slovách. Žiaci sa opäť stretávajú s písaním vlastných mien, preto je vhodné zopakovať pravidlo o ich správnom písaní. Druhá časť strany je venovaná precvičeniu odpisu a prepisu viet. Žiaci ju vypracujú samostatne a učiteľ/-ka ju môže využiť aj na priebežnú diagnostiku písania u jednotlivých žiakov. Odporúčame pripomenúť žiakom pravidlá písania viet (veľké začiatkové písmeno, znamienko na konci vety). Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce vypracujú sebahodnotenie podľa pokynov učiteľa/učiteľky. Ako kritérium môže byť úspešnosť pri odpise a prepise viet.

Precvičovanie b, B (PZ k Šlabikáru, s. 24)

Úloha 1

Žiaci nájdu ku každému obrázku slovo, ktoré ho pomenúva. Obrázok aj slovo vyfarbia rovnakou farbou.

Riešenie: banán, bubon, blúza

Úloha 2

Žiaci doplnia slabiky *BA, BE, BI, BO, BÚ* tak, aby vznikli slová.

Poznámka: Chýbajúce slabiky nedopĺňajú v poradí danom v zadaní, ale vyberajú vhodnú slabiku tak, aby slovo malo význam. Žiaci môžu vymyslieť vety, v ktorých použijú vzniknuté slová.

Riešenie: banány, klobúky, belasý, bizóny, bobor

Úloha 3

Žiaci pomenujú obrázok a prečítajú slovné spojenie vo vzore riešenia úlohy. Potom pomenujú druhý obrázok pomocou dvoch slov. Slová napíšu. Na záver môžu obrázky ľubovoľne vyfarbiť. Úloha je zadaná formou autodiktátu.

Možné riešenie: pekné banány, tri banány, malé banány

Rozširujúca úloha

Žiaci si prečítajú „popletené“ vety. Určia, ktoré slová sú vo vetách navzájom vymenené (*ovce*

a brezy). Správne vety napíšu. Nakreslia podľa nich obrázok.

Riešenie: Okolo jazera rastú brezy. Pri kríku sa pasú ovce.

Poznámka: Nezáleží na presnosti a detailoch kresby, dôležité je ich umiestnenie na obrázku.

Hláska a písmená **d, D** (s. 12 – 15)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 97 - 98

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

hláska d a písmená d, D, tlačený a písaný tvar písmena, malé a veľké písmeno, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena **D**
- ✓ určiť pozíciu hlásky **d** v slove
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen
- ✓ čítať s porozumením
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov

2. Charakteristika strán

Strany 12 – 15 sú tematicky zamerané na oboznámenie sa s hláskou **d** a čítanie všetkých tvarov písmena **D, d**. Učivo je spracované v súlade s principiálnym postupom elementárnej výučby čítania: od motivácie, cez fonemické uvedomovanie a čítanie slov až po porozumenie súvislého textu.

Na strane 12 sa hláska **d** uvádza v kontexte príbehu *Poštár Dodo*, ktorý nosí poštu Dominike a Dominikovi. Text je bohatý na slová s cieľovou hláskou (napr. *dom, Danka, Dodo, dvor*) a prepája ich s témami blízkymi žiakom – rodina, bývanie, zima. Poštár, deti a dom tvoria naratívne prostredie, ktoré podporuje emocionálne zapojenie. Na stránke je zároveň predstavený grafický tvar písmena **d, D** v tlačenej aj písanej podobe. Žiaci si zároveň precvičia písanie vety *Danka býva v novom dome* v písme. Obsah tejto strany rozvíja fonemické uvedomovanie, čítanie slabík a slov, porozumenie jednoduchému príbehu a vizuálno-slovné prepájanie informácií.

Strana 13 je venovaná precvičovaniu a rozširovaniu slovnej zásoby. Žiaci pracujú so slovami, ktoré obsahujú hlásku **d** (napr. *búda, padák, domy, dubák, voda, bobor, dudok*), vyznačujú v nich cieľové písmeno a zároveň vysvetľujú ich význam. Tým sa systematicky rozvíja **sémantická rovina jazyka**. Ďalšie úlohy zahŕňajú skladanie slov zo slabík, práca s vetami (farebné vyfarbovanie, kresba podľa pokynov), prepis a skladanie slov z písmen, čo vedie

k upevneniu **zrakovej diferenciacie, porozumeniu slovnej stavbe a precvičovaniu motoriky**.

Na strane 14 sa nachádza súvislý text *Búda*, v ktorom vystupuje pes Dan. Text je písaný z jeho pohľadu a obsahuje veľké množstvo slov s hláskou **d** (napr. *dobre, dávam, dom, drevená, drozdy, dobré jedlo*). Žiaci majú identifikovať **priamo uvedené informácie v texte** a označiť pravdivé vety. Úloha rozvíja **čítať s porozumením, identifikovať fakty, pracovať s významom viet a overovať informácie**. Vizuálny podnet (Danova búda s nápisom „Pozor, zlý pes!“) ponúka možnosť na rozhovor, interpretáciu a vyjadrenie názoru (napr. *Potešil sa Dan nápisu?*), čím sa posilňuje **socioafektívna a hodnotová rovina porozumenia**.

Na strane 15 sa žiaci vracajú k praktickým aktivitám: pomenúvajú obrázky a vyznačujú slová, ktoré im zodpovedajú (napr. *brána, bunda, dubáky*), dopĺňajú písmená **D, P alebo B** do slov (napr. *PÚŤAVA, BÁBIKA*), triedia a vyfarbujú podľa pokynov. Záverom usporadúvajú slová do vety (*Dvere otvára Dana.*) a vytvárajú vlastné výpovede podľa ilustrácie. Tieto aktivity prepájajú **čítanie, významovú orientáciu, pravopis a tvorbu viet**, pričom podporujú individuálne tempo a úroveň žiakov.

Tento blok učiva poskytuje ucelený rámec na osvojenie hlásky **d** a písmena **D**, spája rôzne jazykové roviny (fonematickú, grafickú, sémantickú, syntaktickú), a zároveň vytvára priestor na využitie medzipredmetových vzťahov (napr. **etická výchova, prvouka, výtvarná výchova**). Obsahovo aj metodicky napĺňa ciele **Jazyk a komunikácia** v zmysle ŠVP pre základné vzdelávanie z roku 2023 a podporuje jazyk ako nástroj vyjadrenia, porozumenia aj tvorivosti.

3. Návrh didaktického postupu

Vyvodenie hlásky a písmen **d, D**

Nápovedným obrázkom pri písmene **D** je **dom**.

Motivačná báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonematického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči.

Učiteľ/-ka premietne báseň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť (spoločným opakovaním básne v rôznych častiach vyučovacej hodiny).

K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky *písané i tlačené tvary nového písmena*. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena **D** (*malé tlačené d, veľké tlačené D, malé písané d, veľké písané D*), ktoré žiaci opakujú. Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

12/práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;
- ✓ identifikovať hlásku **d** v slovách znázornených na ilustrácii;
- ✓ určiť pozíciu hlásky **d** na začiatku a vnútri slova.

Na ilustrácii je znázornený dom s poštárom nesúcim poštové zásielky. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, v akom dome žiaci bývajú a či sa niekedy stretli s poštárom, prípadne poštárkou. Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov. Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku **d**. Predpokladáme, že žiaci vedia nájsť na ilustrácii znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré s ilustráciou súvisia. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Odporúčame vopred určiť počet slov vo vetách. Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii. Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať poštárovi, keď niesol poštu. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou **d** na začiatku slova: *dom, dym, dvere, drevo, dvor*;
- slová s hláskou **d** vnútri slova: *búda, ohrada*;
- slová s hláskou **d** na konci slova: nie sú znázornené, pretože pri výslovnosti dochádza k spodobovaniu hlásky **d** na konci slov.

Žiaci môžu vymyslieť aj iné slová s novou hláskou, ktoré sú znázornené na ilustrácii, prípadne s ňou súvisia.

Po vyhľadání slov s hláskou **d** znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku alebo vnútri slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámečkov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámeček znázorňuje pozíciu hlásky **d** v slove.

12/čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ prečítať slová s novým písmenom;
- ✓ prečítať splyvavou výslovnosťou predložku so slovom.

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom v slove je farebne odlíšená. Je to systémový prvok použitý i v druhej časti *Šlabikára LIPKA®*. Ak sa však v slove nachádza nové písmeno v dvoch slabikách po sebe, je farebne zvýraznená iba jedna z nich. To preto, aby žiaci videli nové slovo farebne „rozdelené“ na slabiky a jednoduchšie sa im čítalo. V tejto časti je tiež použitá menšia veľkosť písma v textoch, ktoré

čítajú žiaci. Čítanie náročnejších slov so spoluhláskovými skupinami a s predložkami (*dvor, na dvore, moderný...*) odporúčame dôkladne precvičiť v trenažéri, aby ich žiaci čítali plynulo vo vetách. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť orientáciu v texte, žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú (ktoré slabiky sú rovnaké, ktoré odlišné).

Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú.

12/Dom

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s novými slovami;*
- ✓ *čítať splyvavou výslovnosťou slová s predložkami;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Pri priamej reči môže meniť intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. Po prečítaní textu odporúčame viesť rozhovor o texte.

Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom žiaci čítajú nový text. Sú v ňom použité nové slová z trenažéra, ktoré si žiaci vopred precvičili. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (volíme individuálny prístup). Po prečítaní textu odporúčame zamerať pozornosť na ilustráciu a porovnať ju s textom. Žiaci by mali určiť, kto nie je znázornený na ilustrácii (*Dominika, Dominik, Danká a Janka*). Dievčatá nie sú na ilustrácii znázornené preto, aby nedošlo k problémom pri pomenovaní častí ilustrácie, slovo *dievčatá* sa vyslovuje mäkko, no hláska *d* má tvrdú výslovnosť. Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu.

12/čítací riadok

Žiak vie:

- ✓ *čítať vetu napísanú písaným písmom.*

V tejto úlohe je písaným písmom napísaná veta, ktorá súvisí s textom. Je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je určovanie pravdivosti alebo nepravdivosti vety podľa textu, prípadne vyhľadanie danej vety v texte.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri prerozprávaní obsahu nového textu.

13/1

Žiak vie:

- ✓ *prečítať slová s novým písmenom;*

✓ *vyznačiť v slovách grafickú podobu písmena d;*

✓ *vysvetliť význam daných slov.*

Úloha je vhodná na samostatnú prácu žiakov, pričom po jej vypracovaní nasleduje spoločná kontrola správnosti riešení. V rámci spätnej väzby je vhodné individuálne oceniť tých žiakov, ktorí úlohu zvládli celkom samostatne, čím sa podporuje ich sebadôvera a motivácia k samostatnému učeniu.

Novým prvkom v rámci riešenia úlohy je precvičovanie porozumenia – žiaci vysvetľujú význam všetkých slov použitých v úlohe. Tento proces podporuje budovanie slovnej zásoby a aktívne zapájanie do jazykovej analýzy textu. Odporúčame, aby učiteľ/-ka žiakom pri tejto činnosti poskytoval/-a pomoc formou cielených podporných otázok, ktoré žiakov usmernia a podnietia k samostatnému formulovaniu odpovedí.

13/2

Žiak vie:

✓ *zložiť slová z daných slabík;*

✓ *prepísať slová písaným písmom.*

Úlohu tohto typu už žiaci riešili niekoľkokrát. Odporúčame najskôr spoločne prečítať slabiky a vyznačiť slová. Pri vyfarbovaní rámečkov so slovami odporúčame, aby žiaci použili svetlejšie farby (aby napísané slovo zostalo čitateľné). Správne slovo prepíšu na linajku samostatne svojim individuálnym tempom písania.

Riešenie: sudy, dvere, padák, breza

13/3

Žiak vie:

✓ *získať informáciu priamo uvedenú v texte;*

✓ *vyfarbiť obrázky podľa obsahu viet.*

Úlohu tohto typu už žiaci riešili, no aj tak odporúčame povedať riešenie úlohy spoločne so všetkými žiakmi. Vyfarbovanie a dokresľovanie môžeme zadať ako samostatnú prácu. Nesmieme zabudnúť na spoločné vyhodnotenie samostatnej práce a na individuálnu pochvalu všetkých žiakov.

13/presýpacie hodiny

Žiak vie:

✓ *prečítať tlačené tvary písmen v kockách;*

✓ *zložiť z písmen slovo s využitím poradia podľa veľkosti kociek.*

Tento typ úlohy už žiaci riešili, slová z kociek prepisujú do riadka. Učiteľ/-ka im vysvetlí, že písmená v kockách tvoria slová, sú však „rozhádzané“. Kocky jednej farby patria do jedného slova. Pri riešení úlohy odporúčame postupovať tak, že sa žiaci najskôr pokúsia ústne vytvoriť slovo z daných písmen. Potom vpisujú písmená do kociek podľa veľkosti kociek a napísané slová prečítajú. Tým si spravia akúsi skúšku správnosti svojho ústneho riešenia úlohy.

Pomôckou pre žiakov môže byť to, že usporiadanie písmen do slova súvisí s usporiadaním kociek podľa veľkosti. Slovo z kociek prepíšu do riadka písaným písmom. Všetky slová prečítajú. Rozširujúcou aktivitou môže byť orientácia v slovách a tvorenie viet s použitím

týchto slov.

Riešenie: drevo, móda, dym.

Rozširujúcou úlohou je *včielkina úloha*.

Riešenie: vedro.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 3.

14/Búda

Žiak vie:

- ✓ *povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;*
- ✓ *čítať vety s novými slovami;*
- ✓ *čítať predložky s plynulou výslovnosťou;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zameral pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami. Práca s ilustráciou by mala smerovať k tomu, aby o nej žiaci vedeli samostatne vytvoriť 5 súvislých viet. Rozprávanie dáva priestor na plnenie socioafektívnych cieľov a na medzipredmetové vzťahy. Žiaci porovnávajú situáciu znázornenú na ilustrácii so svojimi vlastnými skúsenosťami. Text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutí textu ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Slová alebo slovné spojenia, ktoré chceme so žiakmi vopred precvičiť, odporúčame napísať na tabuľu (vytvoriť si svoj vlastný trenažér). Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...). Rozširujúcou úlohou je *včielkina úloha*. Žiaci pri jej riešení využijú komunikačné, diskusné a argumentačné zručnosti.

14/1

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s porozumením;*
- ✓ *určiť pravdivosť alebo nepravdivosť obsahu vety podľa textu.*

Tento typ úlohy už žiaci riešili v 1. časti *Šlabikára LIPKA®*, preto úlohu odporúčame zadať ako samostatnú prácu. Pri určovaní pravdivosti alebo nepravdivosti žiaci vychádzajú z informácií priamo uvedených v texte. Učiteľ/-ka môže úlohu využiť na diagnostiku porozumenia nového textu

Riešenie: P, -, -

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na správne čítanie slov s predložkami.

15/1

Žiak vie:

✓ *určiť slová, ktoré sú znázornené na obrázkoch.*

S podobnými úlohami sa žiaci stretli už v 1. časti Šlabikára LIPKA®. Odporúčame spoločne prečítať všetky slová a pomenovať obrázky. Určenie slova znázorneného na obrázku pomáha žiakom zdokonaľovať čítanie s porozumením.

Riešenie: brána, bunda, dubáky

15/2

Žiak vie:

✓ *rozlíšiť grafickú podobu písmen D, P, B;*

✓ *doplniť do slov správne písmená.*

Úlohu odporúčame riešiť spoločne. Rozširujúcou úlohou môže byť určovanie počtu písmen, slabík v slovách, prípadne vysvetlenie významu slov a ich použitie vo vetách.

Riešenie: bunda, pero, bábika, sudy, banán, púpava, voda, bubon, domino, mydlo

15/3

Žiak vie:

✓ *doplniť vhodné slovo do vety podľa obrázka.*

Úloha tohto typu pomáha žiakom zdokonaľovať sa v čítaní s porozumením. Má tiež diagnostický charakter.

15/4

Žiak vie:

✓ *usporiadať slová do vety;*

✓ *prepísať vetu s dodržaním pravidiel písania viet.*

Úlohu tohto typu žiaci riešia po prvýkrát. Odporúčame, aby si označili prvé a posledné slovo vety. Učiteľ/-ka pripomenie žiakom pravidlá písania viet (veľké písmeno na začiatku prvého slova vety, znamienko na konci vety).

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení.

Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 4.

4. Didaktické hry**Nezbedný vietor**

Cieľ hry: Precvičiť čítanie slov napísaných tlačným i písaným písmom.

Pomôcky: slová napísané tlačným i písaným písmom na samostatných kartičkách

Postup: Na magnetickú tabuľu pripevníme slová na kartičkách napísané tlačným i písaným písmom tak, aby tvorili dvojice (jedno slovo oboma typmi písma vedľa seba). Ak nemáme dostatočne veľkú magnetickú tabuľu, slová môžeme uložiť na zem. Dvojice slov prečítame. Potom učiteľ/-ka povie žiakom, aby sa otočili chrbtom k textu. Učiteľ/-ka (neskôr niektorý žiak) povymieňa dvojice slov. To nezbedný vietor „rozfúkal“ slová. Žiaci hľadajú a priradujú

slová tak, aby znova tvorili dvojice – tlačný a písaný tvar toho istého slova. Odporúčame zaradiť slová, v ktorých sú písmená d, p, b.

Vety spia

Cieľ hry: Zoradiť správne slová do viet, precvičiť čítanie viet.

Pomôcky: vety napísané na kartičkách po jednotlivých slovách, každá veta inou farbou

Postup: Učiteľ/-ka napíše na kartičky vety, každé slovo zvlášť a rozdá ich žiakom. Každá veta by mala byť napísaná inou farbou alebo iným typom písma. Najvýhodnejšie je, aby mal každý žiak jedno slovo. Žiaci slová najskôr prečítajú. Potom učiteľ/-ka povie: „*Vety spia, ale zobudí sa veta: Naša brána je modrá.*“ Žiaci, ktorí majú dané slová, prídu pred tabuľu a zoradia sa tak, aby vytvorili vetu.

Ostatní žiaci vetu prečítajú.

Rýchle slová

Cieľ hry: Precvičiť pohotovú čítanie slov (techniku čítania slov). **Pomôcky:** kartičky s napísanými slovami

Postup: Učiteľ/-ka má na kartičkách napísané slová zložené zo známych písmen. Slovo ukáže žiakom len na krátku chvíľu a potom ho skryje. Žiaci musia slovo nahlas prečítať.

Hru môže učiteľ/-ka diferencovať tak, že určí homogénnu skupinu žiakov, ktorá bude slovo čítať. Dĺžku času, kedy ukazuje slovo, mení podľa individuálnych spôsobilostí žiakov tak, aby mal každý možnosť zažiť radosť z úspechu pri hre.

Písanie d, D (Písanie 4, s. 20 – 23)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 97 - 98

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Kľúčové výrazy učiva:

malé písané d, veľké písané D

1. Didaktické ciele

- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnu veľkosťou
- ✓ písať slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami
- ✓ odpísať slová a vety písaným písmom
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky

Strana 20

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmeno malé písané d;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmena d.

Na tejto strane sa žiaci naučia písať písmeno *d*. Pred písaním môžu písmeno porovnať s inými písmenami, ktoré sa už naučili a určiť spoločné prvky. Po rozcvičení ruky na úvodnej ilustrácii žiaci niekoľkokrát obtiahnu farbičkami tvar písmena na obrázku. Ďalej píšú samostatné písmená v dvoch riadkoch. Následne ho precvičujú v jednoslabičných slovách. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Sebahodnotenie sa môže zamerať na správne pracovné návyky žiakov pri písaní (správne sedenie, nevyrušovanie spolužiakov a pod.).

Strana 21

Žiak vie:

- ✓ *samostatne napísať slová s novým písmenom;*
- ✓ *odpísať vetu napísanú písaným písmom;*
- ✓ *prepísať vetu napísanú tlačeným písmom.*

Prvý štvorriadkový blok je zameraný na precvičovanie písmena *d* v slovách. Druhá časť strany je venovaná precvičeniu odpisu a prepisu viet. V poslednom riadku je opytovacia veta. Učiteľ/-ka môže riadok pod ňou využiť dvojakým spôsobom. Žiaci môžu vetu jednoducho prepísať a precvičia si tak písanie opytovacej vety. Typ tejto vety však môže mnohým žiakom evokovať odpoveď na ňu. Žiaci, ktorí to zvládnu, môžu vytvoriť krátku odpoveď na otázku a napísať ju formou autodiktátu.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce vypracujú sebahodnotenie podľa pokynov učiteľa/učiteľky. Kritériom môže byť úspešnosť pri písaní viet.

Strana 22

Žiak vie:

- ✓ *pomenovať písmeno veľké písané **D**;*
- ✓ *obkresliť tvar písmena na danom obrázku;*
- ✓ *písať správny tvar písmena **D**.*

Na tejto strane si žiaci nacvičia písanie tvaru písmena *D*. Najprv žiaci opakovane obtahujú tvar písmena na obrázku farebnými ceruzkami. Ďalej píšú písmeno v riadkoch. V jednom riadku žiaci striedavo píšú písmená *D, d* na precvičenie rozdielnych prvkov oboch písmen. V spodnej časti strany si žiaci precvičia písmeno *D* na začiatku rodných mien. Pred ich písaním je potrebné žiakov upozorniť na spôsob pripájania písmen k písmenu *D*, pri ktorom sa nedodržiava zásada jednot'ažnosti písania. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správneho tvaru a sklonu písmen.

Strana 23

Žiak vie:

- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom.
- ✓ samostatne odpísať a prepísať vety s novým písmenom.

Strana je zameraná na precvičovanie písmena **D** na začiatku slov. V prvej štvorriadkovej časti žiaci píšú rodné mená osôb, preto si pred písaním zopakujú pravidlo o ich správnom písaní.

V druhej časti strany sú vety určené na odpis a prepis. Žiaci sa tu prvýkrát stretávajú s písaním výkričníka v rozkazovacej vete.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania pravidelných rozstupov medzi jednotlivými slovami vo vetách.

Precvičovanie d, D (PZ k Šlabikáru, s. 25)

Úloha 1

Žiaci prečítajú mená detí na obrázkoch a určia prvé písmená ich mien. Môžu si ich zakrúžkovať farbičkou, ktorou budú vyfarbovať kamienky. Postupne vyfarbujú kamienky (plôšky) s prvým písmenom mena každého z detí na obrázkoch. Tým si vyznačia celú cestu k hračke patriacej danému dieťaťu.

Riešenie: **B**etka – skáču po kamienkoch s písmenom **B**, dostanú sa k hračke **B**ÁBIKA; **D**ušan – skáču po kamienkoch s písmenom **D**, dostanú sa k hračke **D**OMINO; **P**avol – skáču po kamienkoch s písmenom **P**, dostanú sa k hračke **P**ARAŠUTISTA.

Poznámka: Žiaci, ktorí skončili riešenie úlohy skôr, môžu vymyslieť podobnú úlohu pre kamarátov. Môžu si zvoliť dvoch-troch kamarátov, určiť začiatkové písmeno (hlásku) ich mena a „zašifrovať“ ho medzi iné písmená tak, aby tvorili cestu bludiskom. Na konci bludiska môžu nakresliť hračku alebo niečo iné, napr. plody, ktorých názov sa môže začínať rovnakou hláskou ako meno kamaráta.

Úloha 2

Žiaci si prečítajú každé slovo a prepíšu ho písaným písmom. Označia tie slová, ktoré pomenúvajú obrázky.

Riešenie: búda, bunda

Úloha 3

Žiaci si postupne prečítajú každé slovo a pomenujú obrázok. Musia prísť na to, ktoré písmeno musia zmeniť, aby vzniklo nové slovo, ktoré je znázornené na obrázku. Novovzniknuté slová napíšu.

Riešenie: kosa – koza, panák – padák, dym – dom

Rozširujúca úloha

Žiaci najskôr prečítajú celý text. Potom kreslia obrázok podľa viet. Žiaci sa snažia čítať s porozumením, aby nakreslili všetko, čo sa píše v texte.

Riešenie: Obrázok musí obsahovať *dom so štyrmi oknami, dvomi komínmi, búdu a modrý plot*. Dôležitý je počet a uvedená farba nakreslených objektov.

Hláska a písmená c, C (s. 16 – 19)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 99 - 100

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

hláska c a písmená c, C, tlačený a písaný tvar písmena, malé a veľké písmeno, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena C
- ✓ určiť pozíciu hlásky c v slove
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen
- ✓ čítať s porozumením
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov

2. Charakteristika strán

Strany 16 – 19 sú zamerané na osvojovanie hlásky c a čítanie všetkých tvarov písmena C, c. Didaktická koncepcia strán rešpektuje vývinové možnosti žiakov mladšieho školského veku a postupne rozvíja ich fonematické uvedomovanie, techniku čítania, porozumenie textu a schopnosť jazykového vyjadrovania.

Na strane 16 je hláska c predstavená prostredníctvom krátkeho príbehu *Citrón* z prostredia komory. V príbehu vystupujú rôzne postavy reprezentujúce potraviny (citrón, kockový cukor, ocot, cukrík), ktoré spolu komunikujú. V deji je slovo „kyslý“ tematickým oporným bodom, cez ktorý si žiaci osvojujú význam slova a jeho kontextové použitie. Príbeh je doplnený rytmickou básňou (*Cupká citrón rovno k mestu...*), ktorá rozvíja intonačné a rytmické vnímanie, jazykový cit a podporuje zapamätanie slov s cieľovou hláskou.

Strana 17 slúži na precvičovanie a upevňovanie osvojeného učiva prostredníctvom viacerých typov úloh:

- tvorenie slov zo slabík (napr. *zajak, cukor, pec, komora*),
- triedenie slov podľa významu (slová, ktoré spolu významovo súvisia – napr. *cukrík – cukor – citrón*),
- práca s básňou *Múdra opica* a identifikácia slov použitých v texte,

- výber vhodného slova do vety, čím sa rozvíja zručnosť porozumenia významu slova v kontexte.

Cieľom je zvyšovať sémantickú presnosť, precvičovať čítanie s porozumením a zároveň aktivovať žiakov pri rozhodovaní sa o význame slov a ich gramatických vlastnostiach.

Strana 18 ponúka súvislý text *Zajko Bojko cestuje*, ktorý rozvíja čítanie s porozumením na úrovni **priamo uvedených informácií v texte**. Príbeh je postavený na jednoduchom deji (zajko cestuje a vráti sa domov), ktorý umožňuje žiakom orientovať sa v texte, sledovať sled udalostí a identifikovať mená postáv. Vizuálna stránka podporuje pochopenie deja a emócií postáv. Úloha so zvýraznením mien (*Zajko, kocúr Paco*) prepája textové spracovanie s grafickou orientáciou v texte. Žiaci sa zároveň učia chápať vtíp a pointu príbehu, čím si rozvíjajú interpretáciu a základy inferencie.

Strana 19 obsahuje doplnujúce úlohy zamerané na:

- pomenovanie obrázkov a identifikáciu správnych slov,
- skladanie slov zo slabík a zápis do doplnovačky,
- prácu s rovnakými slovami v rôznych grafických podobách (tlačené verzálky, písané písmo, malé a veľké písmená).

Úlohy rozvíjajú schopnosť zrakovej diferenciácie, fonematického uvedomovania, významového porozumenia a grafomotorickej presnosti. Práca s rôznymi formami písma pripravuje žiakov na plynulé čítanie textov v rôznych podobách a vedie ich k orientácii v texte a slove.

Tematický celok strán 16 – 19 je metodicky vystavaný tak, aby žiakom umožnil aktívne a funkčne osvojiť hlásku c a písmeno C. Prepája čítanie s významom, podporuje porozumenie v texte, prácu so slovami a podporuje samostatnosť pri tvorbe viet. Obsahovo napĺňa požiadavky vzdelávacej oblasti **Jazyk a komunikácia** podľa ŠVP pre základné vzdelávanie z roku 2023 a vytvára priestor pre medzipredmetové prepojenia s **Prvoukou** (potraviný, príroda), **Etickou výchovou** (vzťahy, návrat domov, samota), ako aj s **Hudobnou a Výtvarnou výchovou** (rytmus, ilustrácia).

3. Návrh didaktického postupu

Vyvodenie hlásky a písmen c, C

Nápovedným obrázkom pri písmene C je **citrón**.

Motivačná báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonematického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči.

Učiteľ/-ka premietne báseň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť (spoločným opakovaním básne v rôznych častiach vyučovacej hodiny). K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky *písané i tlačené tvary nového písmena*. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena **C** (*malé tlačené c, veľké tlačené C, malé písané c, veľké písané C*), ktoré žiaci opakujú. Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích

spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

16/práca s ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ *pomenovať časti ilustrácie;*
- ✓ *povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;*
- ✓ *doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;*
- ✓ *identifikovať hlásku c v slovách znázornených na ilustrácii;*
- ✓ *určiť pozíciu hlásky c na začiatku, vnútri alebo na konci slova.*

Ilustrácia sa viaže na nasledujúci text – na rozprávku. Je na nej zobrazená komora, v ktorej sa potraviny prihovárajú citrónu. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o potravinách, čo žiaci radi jedávajú, čo je sladké, kyslé... Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku *c*. Predpokladáme, že v nej žiaci vedia nájsť znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré s ilustráciou súvisia. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Odporúčame vopred určiť počet slov vo vetách. Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii. Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať citrónu v komore. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou *c* na začiatku slova: citrón, citrónový (sirup), cibuľa, cestoviny, cukríky, cukor;
- slová s hláskou *c* vnútri slova: ocot, vajcia, kockový (cukor), police;
- slová s hláskou *c* na konci slova: *palec*.

Žiaci môžu vymyslieť aj iné slová s novou hláskou, ktoré sú znázornené na ilustrácii, prípadne s ňou súvisia.

Po vyhľadání slov s hláskou *c* znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku, vnútri alebo na konci slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámečkov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámček znázorňuje pozíciu hlásky *c* v slove.

16/čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ *prečítať slová s novým písmenom;*
- ✓ *prečítať slová so spoluhláskovými skupinami.*

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom v slove je farebne odlíšená. Ak sa však v slove nachádza nové písmeno v dvoch slabikách po sebe, je farebne zvýraznená iba jedna z nich. To preto, aby žiaci videli nové slovo farebne

„rozdelené“ na slabiky a jednoduchšie sa im čítalo. Čítanie náročnejších slov so spoluhláskovými skupinami odporúčame dôkladne precvičiť. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť orientáciu v riadku, žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú (ktoré slabiky sú rovnaké, ktoré odlišné). Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú.

16/Citrón

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s novými slovami;*
- ✓ *čítať slová s predložkami splývavou výslovnosťou;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Pri priamej reči môže meniť intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.

Po prečítaní textu odporúčame viesť rozhovor o texte. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom žiaci čítajú nový text. Sú v ňom použité nové slová z trenažéra, ktoré si žiaci vopred precvičili.

Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (volíme individuálny prístup). Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu.

16/čítací riadok

Žiak vie:

- ✓ *čítať vetu napísanú písaným písmom.*

Veta súvisí s textom, je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je určovanie pravdivosti alebo nepravdivosti vety podľa textu, prípadne vyhľadanie danej vety v texte.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri čítaní nového textu so správnou intonáciou.

17/1

Žiak vie:

- ✓ *vyhľadať dvojice slabík, ktoré tvoria slová;*
- ✓ *napísať vzniknuté slová písaným písmom;*
- ✓ *vysvetliť význam daných slov.*

Podobné úlohy už žiaci riešili niekoľkokrát, ale odporúčame úlohu riešiť spoločne. Učiteľ/-ka vysvetlí žiakom, že tvar geometrického útvaru im môže pomôcť pri hľadaní slabík tvoriacich slovo. Pri vysvetľovaní významu vytvorených slov žiakmi odporúčame, aby si navzájom

pomáhali pomocnými otázkami. Úloha je vhodná na uplatnenie medzipredmetových vzťahov s matematikou.

Riešenie: zajac, cukor, kopec, maco

17/2

Žiak vie:

✓ *priradiť dvojice slov podľa významu.*

Tento typ úlohy žiaci riešili, odporúčame ju zadať ako samostatnú prácu. Pomôckou pri kontrole je rovnaké zakončenie rámečkov. Prácu žiakov spoločne skontrolujeme a individuálne pochválime žiakov, ktorí pracovali celkom samostatne.

17/3

Žiak vie:

✓ *identifikovať slová v ponuke, ktoré boli v texte.*

Odporúčame spoločné čítanie básne a slov, riešenie úlohy môže učiteľ/-ka zadať ako samostatnú prácu.

Riešenie: citrón, celkom, vec

17/presýpacie hodiny

Žiak vie:

✓ *doplniť do vety vhodné slovo podľa obsahu vety.*

Rovnaký typ úlohy už žiaci riešili na strane 11, preto je vhodná na samostatnú prácu.

Riešenie: Na lúke sa pasú ovce. Cyril si dáva do kávy cukor.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 3.

18/Zajko Bojko cestuje

Žiak vie:

✓ *povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;*

✓ *čítať vety s novými slovami;*

✓ *čítať splyvavou výslovnosťou slová s predložkami;*

✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zameral pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami. Práca s ilustráciou by mala smerovať k tomu, aby žiaci o nej vedeli samostatne vytvoriť 5 samostatných viet. Rozprávanie dáva priestor na plnenie socioafektívnych cieľov a na medzipredmetové vzťahy.

Text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutí textu ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, skutočný, neskutočný...).

18/1

Žiak vie:

✓ *vyhľadať informáciu priamo uvedenú v texte.*

Učiteľ/-ka vysvetlí žiakom, že meno zajaca je Zajko Bojko (dve slová), kocúr sa volá Paco (jedno slovo).

Riešenie: Zajko Bojko, Paco

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na plynulé čítanie nového textu.

19/1

Žiak vie:

✓ *priradiť k obrázku slovo, ktoré znázorňuje;*

✓ *vysvetliť význam daných slov.*

Úlohu tohto typu už žiaci riešili niekoľkokrát. Pomenovanie obrázka a priradenie správneho slova k nemu pomáha žiakom zdokonaľovať čítanie s porozumením. Pri vyfarbovaní rámečkov so slovami odporúčame, aby žiaci použili svetlejšie farby (aby napísané slovo zostalo čitateľné). Rozširujúcou činnosťou pri riešení úlohy je vysvetlenie významu všetkých slov použitých v úlohe. Odporúčame pomáhať žiakom pomocnými otázkami.

Riešenie: vajce, cukrík, citrón

19/2

Žiak vie:

✓ *zložiť slovo z daných slabík;*

✓ *riešiť doplnovačku;*

✓ *priradiť slovo k správnej obrázku.*

S týmto typom úlohy sa žiaci stretli v 1. časti *Šlabikára LIPKA*®. Odporúčame úlohu riešiť spoločne, pretože v úlohe sú použité aj trojslabičné slová. Po vyplnení doplnovačky žiaci prečítajú jej riešenie (farebne zvýraznené slovo) a označia obrázok, ktorým je slovo znázornené.

Riešenie: slová: vajce, koberec, cesta, panvica, plavec, cirkus; tajnička: cesnak

19/presýpacie hodiny

Žiak vie:

✓ *prečítať slová napísané rôznym typom písma;*

✓ *priradiť trojice slov, ktoré rovnako znejú.*

Tento typ úlohy už žiaci riešili, preto je vhodná na samostatnú prácu. Prácu žiakov spoločne skontrolujeme a individuálne pochválime tých, ktorí pracovali celkom samostatne.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení.

Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 2.

4. Didaktické hry

Nezbedný vietor

Cieľ hry: Precvičiť čítanie slov napísaných tlačeným i písaným písmom.

Pomôcky: slová napísané tlačeným i písaným písmom na samostatných kartičkách

Postup: Na magnetickú tabuľu pripevníme slová na kartičkách napísané tlačeným i písaným písmom tak, aby tvorili dvojice (jedno slovo oboma typmi písma vedľa seba). Ak nemáme dostatočne veľkú magnetickú tabuľu, slová môžeme uložiť na zem.

Dvojice slov prečítame. Potom učiteľ/-ka povie žiakom, aby sa otočili chrbtom k textu.

Učiteľ/-ka (neskôr niektorý žiak) povymieňa dvojice slov. To nezbedný vietor „rozfúkal“ slová. Žiaci hľadajú a priradujú slová tak, aby znova tvorili dvojice – tlačený a písaný tvar toho istého slova.

Hľadaj dvojice

Cieľ hry: Precvičiť čítanie slov, určiť význam slova – priradiť slovo k obrázku, ktorý ho znázorňuje. Pomôcky: slová napísané na samostatných kartičkách

Postup: Učiteľ/-ka pripraví známe slová napísané na kartičkách a obrázky, ktoré ich znázorňujú (*citrón, cukor, cukrík, vajce, cesnak, zajac...*) a rozloží ich na zem alebo pripne na magnetickú tabuľu. Žiaci priradujú slová k obrázkom. Slová opakovane čítajú, prípadne použijú vo vetách.

Rýchle slová

Cieľ hry: Precvičiť pohotovú čítanie slov (techniku čítania slov). Pomôcky: kartičky s napísanými slovami

Postup: Učiteľ/-ka má na kartičkách napísané jednoduché slová zložené zo známych písmen. Slovo ukáže žiakom len na krátku chvíľu a potom ho skryje. Žiaci musia slovo nahlas prečítať. Hru môže učiteľ/-ka diferencovať tak, že určí skupinu žiakov, ktorá bude slovo čítať. Dĺžku času, kedy ukazuje slovo, mení podľa individuálnych spôsobilostí žiakov tak, aby mal každý možnosť zažiť radosť z úspechu pri hre.

Vety spia

Cieľ hry: Zoradiť správne slová do viet, precvičiť čítanie viet.

Pomôcky: Vety napísané na kartičkách po jednotlivých slovách, pričom každá veta je napísaná inou farbou.

Postup: Učiteľ/-ka napíše na kartičky vety (každé slovo zvlášť) a rozdá ich žiakom. Každá veta by mala byť napísaná inou farbou alebo iným typom písma. Najvýhodnejšie je, aby mal každý žiak jedno slovo. Žiaci slová najskôr prečítajú. Potom učiteľ/-ka povie: „*Vety spia, ale zobudí sa veta: Cyril kúpil kockový cukor.*“ Žiaci, ktorí majú dané slová, prídu pred tabuľu a zoradia sa tak, aby vytvorili vetu. Ostatní žiaci vetu prečítajú.

Písanie c, C (Písanie 4, s. 24 – 27)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 99 - 100

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Kľúčové výrazy učiva:

malé písané c, veľké písané C

1. Didaktické ciele

- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnu veľkosťou
- ✓ písať slabiky a slová s rovnomernými rozstupmi medzi písmenami
- ✓ odpísať slabiky, slová a vety písaným písmom
- ✓ prepísať slová písaným písmom podľa tlačenej predlohy
- ✓ písať vetu s veľkým začiatočným písmenom a znamienkom na konci
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky

Strana 24

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmeno malé písané c;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmena c;
- ✓ písať slová s novým písmenom.

Na strane sa žiaci učia písať písmeno c. Po úvodnom rozcvičení ruky a nácviku postupnosti písania písmena pokračujú v jeho písaní v nasledujúcich dvoch riadkoch. Keďže ide o pomerne jednoduchý tvar, v ďalších riadkoch sa precvičuje aj jeho písanie v jednoslabičných slovách, a to na začiatku i na konci slova. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline* k *Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Kritériom hodnotenia môže byť správne držanie tela pri písaní, správna poloha písanky a pod.

Strana 25

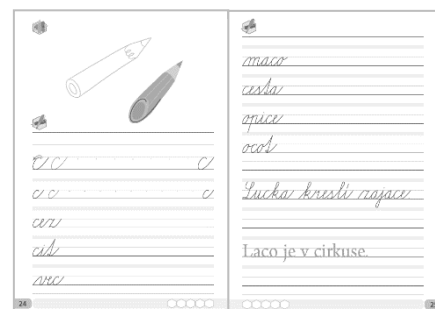
Žiak vie:

- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom;
- ✓ odpísať a prepísať vety.

V prvej časti strany žiaci precvičujú písanie písmena vo viacslabičných slovách. Zvýšenú pozornosť je potrebné venovať pripojeniu písmena o k písmenu c. V ďalších riadkoch nasleduje odpis a prepis vety. Žiaci si môžu najprv zopakovať pravidlá pri písaní viet.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce vypracujú sebahodnotenie podľa pokynov učiteľa/učiteľky. Kritériom môže byť úspešnosť pri odpise a prepise viet.

Strana 26

Žiak vie:

- ✓ *pomenovať písmeno veľké písané C;*
- ✓ *obkresliť tvar písmena na danom obrázku;*
- ✓ *písať správny tvar písmena C.*

Strana je zameraná na nácvik písania tvaru veľkého písaného **C**. Ani tento tvar nie je náročný, preto žiaci môžu stranu vypracovať samostatne. Postupnosť písania si precvičia obtáňovaním písmena na obrázku, následne píšú izolované písmená v dvoch riadkoch s pomocnými bodkami v mieste, kde začínajú písať každé písmeno. V jednom riadku píšú striedavo písmená **C, c**. V závere strany si nové písmeno precvičia na začiatku vlastných mien.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Kritériom úspešnosti môže byť dodržiavanie správneho sklonu písmena.

Strana 26

Žiak vie:

- ✓ *samostatne napísať slová s novým písmenom;*
- ✓ *samostatne odpísať a prepísať vety s novým písmenom;*
- ✓ *vymyslieť a dopísať do vety slovo podľa zadania.*

Prvé dva riadky strany sú venované precvičovaniu tvarov oboch písmen **C, c**. V ďalších dvoch riadkoch žiaci odpisujú vety. V týchto vetách sú zámerne použité aj trojslabičné slová.

Pred písaním viet je potrebné žiakom pripomenúť, že slová píšú jedným ťahom, znamienka doplnia až po napísaní celého slova a medzi jednotlivými slovami dodržiavajú primerané medzery. V závere strany je zaradená neúplná veta určená na prepis. Úlohou žiakov je najprv doplniť vhodné slovo do vety podľa pokynu, a potom vetu správne napísať. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce so stranou môžu v rámci sebahodnotenia hodnotiť svoju úspešnosť pri doplnení neúplnej vety a jej odpise.

Precvičovanie c, C (PZ k Šlabikáru, s. 26)**Úloha 1**

Žiaci postupne prečítajú každé slovo, môžu si ho povedať po hláskach.

Pod slovom vyfarbia iba tie písmená, ktoré tvoria dané slovo.

Poznámka: Písmená v rámečkoch sú v rovnakom poradí ako v danom slove.

Úloha 2

Žiaci hľadajú v plôškach slabiky s písmenom *c* a vyfarbia ich hnedou farbičkou.

Riešenie: Po vyfarbení všetkých plôšok vznikne obrázok opice.

Úloha 3

Žiaci identifikujú všetky písmená, ktoré tvoria slovo *búda*. Potom vymyslia nové slová, ktoré sa začínajú danými písmenami, a napíšu ich do príslušného riadka.

Možné riešenie: banán, ústa, domy, anténa

Poznámka: Žiaci si môžu zadávať slová aj medzi sebou navzájom a vymýšľať nové slová podľa tohto pravidla.

Rozširujúca úloha

Žiaci najskôr prečítajú vety, ktoré sú napísané zrkadlovito, sprava doľava, aby pochopili ich obsah. Potom ich napíšu správne. Podľa prepísaných viet nakreslia obrázok.

Riešenie: Mám novú ceruzu. Moja lavica je celá modrá.

Nakreslený obrázok: ceruza, modrá lavica

Hláska a písmená č, Ě (s. 20 – 22)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 101 - 102

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

hláska č a písmená č, Ě, tlačенý a písaný tvar písmena, malé a veľké písmeno, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena Ě
- ✓ určiť pozíciu hlásky č v slove
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen
- ✓ čítať s porozumením
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov

2. Charakteristika strán

Strany 20 – 22 sú zamerané na oboznámenie sa s hláskou č a na čítanie všetkých tvarov písmena Ě, ě. Celý tematický blok je spracovaný tak, aby podporil funkčné osvojenie hlásky v hovorenom aj písanom prejave, rozvíjal porozumenie významu slov a podnecoval tvorivé jazykové vyjadrovanie žiakov.

Na strane 20 je hláska č zavedená prostredníctvom príbehu *Koláč*. Príbeh zachytáva situáciu medzi babičkou a Zuzankou, ktoré spolu pečú koláč. Text sa opiera o opakovaný výskyt slov s cieľovou hláskou (**koláč, čuduje sa, čerešnička, sladučký, upečený, prepečený, pripečený**) a zároveň tematizuje bežnú situáciu z rodinného prostredia. Vtipné repliky a zmeny v Zuzankinom postoji vytvárajú príležitosť na rozhovor o význame slov a o emóciách postáv. Rytmická báseň o čerešni podporuje prácu so zvukovou podobou hlásky č, jej identifikáciu v slabike aj slove, a zároveň prepája text s ilustráciou. Na tejto strane sú tiež uvedené všetky tvary písmena č – tlačенé aj písané, veľké aj malé.

Na strane 21 čítajú žiaci súvislý text *Zuzanka číta*, ktorý je založený na dialógu medzi Zuzankou a Evičkou. Text rozvíja **porozumenie jednoduchých viet**, schopnosť sledovať dej a vyvodzovať význam na základe opakovanej štruktúry otázok a odpovedí. Príbeh ponúka aj moment ticha – mama číta bez otázok, čo možno využiť na rozhovor o rozdieloch v spôsobe čítania a o význame otázok pri porozumení textu. Žiaci si zároveň precvičujú dopĺňanie viet a

vyhľadávanie slov v texte. Text obsahuje viacero slov s hláskou **č** (napr. *číta, mačatá, mačka, kačka, káčer*), čím sa upevňuje výslovnosť a dekodovanie.

Na strane 22 sú pripravené úlohy na precvičenie učiva:

- v prvej úlohe žiaci dopĺňajú písmená **C** alebo **Č** do slov (napr. *_ESNAK* → *ČESNAK*, *MA_KA* → *MAČKA*), vyfarbujú slová s mäkčeňom a precvičujú vizuálne rozlišovanie podobných hlások,
- v druhej úlohe spájajú slová s obrázkami (napr. *modré oči, zelený sveter, červené tričko*),
- v tretej úlohe skladajú vetu zo slov, ktoré prečítajú a správne zapíšu (*číta – vari – babička – píše – čaj – noviny*),
- v poslednej úlohe vytvárajú slová zo slabík (napr. *PO + ČI + TAČ = POČÍTAČ*), píšu ich a spájajú s príslušným obrázkom (napr. počítač, čajka, lopta).

Tieto úlohy prepájajú rôzne roviny jazykového učenia – fonematickú, sémantickú, syntaktickú aj grafickú. Podporujú jazykovú presnosť, zrakové vnímanie, tvorbu viet, prácu so slovným významom a písaný prejav. Učivo má aj výrazný medzipredmetový potenciál: súvisí s **prvoukou** (rodinné prostredie, potraviny, emócie), **etickou výchovou** (vzťah starého rodiča a dieťaťa, komunikácia), **hudobnou výchovou** (rytmizácia textu), ale aj s **informatikou** (slovo počítač ako nový pojem).

Celý blok strán 20 – 22 je metodicky vystavaný tak, aby vytváral priestor pre analyticko-syntetickú prácu s jazykom, upevňovanie fonematického uvedomovania a funkčné používanie novozavedeného písmena **Č, ě** v hovorených aj písaných prejavoch. Napĺňa požiadavky vzdelávacej oblasti **Jazyk a komunikácia** podľa ŠVP pre základné vzdelávanie z roku 2023 v oblasti osvojovania prvého jazyka cez porozumenie, vyjadrenie a tvorbu vlastného jazykového prejavu.

3. Návrh didaktického postupu

Vyvodenie hlásky a písmen **č, Č**

Nápovedným obrázkom pri písmene **Č** je **čerešňa**.

Motivačná báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonematického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči.

Učiteľ/-ka premietne báseň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť (spoločným opakovaním básne v rôznych častiach vyučovacej hodiny). K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky *písané i tlačené tvary nového písmena*.

Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena **Č** (*malé tlačené č, veľké tlačené Č, malé písané č, veľké písané Č*), ktoré žiaci opakujú. Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

20/práca s úvodnou ilustráciou*Žiak vie:*

- ✓ *pomenovať časti ilustrácie;*
- ✓ *povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;*
- ✓ *doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;*
- ✓ *identifikovať hlásku č v slovách znázornených na ilustrácii;*
- ✓ *určiť pozíciu hlásky č na začiatku, vnútri a na konci slova.*

Na ilustrácii je *Zuzanka s babičkou*, pečú čerešňový koláč. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či žiaci radi jedia koláče, kto im ich pečie, či už piekli koláč s babičkou... Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov.

Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku č. Predpokladáme, že žiaci vedia na ilustrácii nájsť znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré súvisia s ilustráciou. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Odporúčame vopred určiť počet slov vo vetách. Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii. Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať Zuzke a babičke pri pečení koláča. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou č na začiatku slova: čerešne, červená (pokrievka hrnce), červená (miska);
- slová s hláskou č vnútri slova: vajíčka, pečenie, oči, babička, sladučký (koláč, cukor);
- slová s hláskou č na konci slova: *koláč, pekáč, kvetináč.*

Žiaci môžu vymyslieť aj iné slová s novou hláskou, ktoré sú znázornené na ilustrácii, prípadne s ňou súvisia.

Po vyhľadání slov s hláskou č znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku, vnútri alebo na konci slova.

Pozícia hlásky

v slove je graficky znázornená pomocou rámečkov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámeček znázorňuje pozíciu hlásky č v slove.

20/čítanie slov s novým písmenom*Žiak vie:*

- ✓ *prečítať slová s novým písmenom.*

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom v slove je farebne odlíšená. Ak sa však v slove nachádza nové písmeno v dvoch slabikách po sebe, je farebne zvýraznená iba jedna z nich. To preto, aby žiaci videli nové slovo farebne „rozdelené“ na slabiky a jednoduchšie sa im čítalo. Čítanie náročnejších slov odporúčame dôkladne precvičiť, aby ich žiaci vo vetách čítali plynulo. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť orientáciu v riadku, žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú (ktoré slabiky sú rovnaké, ktoré odlišné). Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu

slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú.

20/Koláč

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s novými slovami;*
- ✓ *čítať splyvavou výslovnosťou slová s predložkami;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Pri priamej reči môže meniť intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. Po prečítaní textu odporúčame viesť rozhovor o texte. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Text potom čítajú žiaci. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (volíme individuálny prístup). V texte sú použité slová s rovnakým slovotvorným základom (*upečený, prepečený, pripečený*). Žiaci môžu tvoriť nové podobné slová. Po prečítaní textu odporúčame zamerať pozornosť na ilustráciu a porovnať ju s textom.

Učiteľ/-ka by sa mal rozprávať so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Veľmi dôležité je udelenie pochvaly za prácu žiakov. *Včielkina úloha:* Žiaci vymýšľajú, aký by koláč ešte mohol byť, napríklad *mäkučký, voňavý...*

20/čítací riadok

Žiak vie:

- ✓ *čítať vetu napísanú písaným písmom.*

V tejto úlohe je písaným písmom napísaná veta, ktorá súvisí s textom. Je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je určovanie pravdivosti alebo nepravdivosti vety podľa textu, prípadne vyhľadanie danej vety v texte.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri prerozprávaní obsahu nového textu.

21/Zuzanka číta

Žiak vie:

- ✓ *povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;*
- ✓ *čítať plynulo neznámy text.*

Strana 21 je strana určená na precvičenie čítania. V tomto texte po prvýkrát nie sú farebne vyznačené slabiky s novým písmenom ani predložky spojené so slovom. Je to systémový prvok v 2. časti *Šlabikára LIPKA®*. Cieľom je precvičovanie čítania takej formy textu, ktorú nájdú žiaci v časopisoch i v knihách. Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zameral pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im

môže pomáhať otázkami. Práca s ilustráciou by mala smerovať k tomu, aby žiaci o nej vedeli samostatne vytvoriť 5 súvislých viet. Rozprávanie dáva priestor na plnenie socioafektívnych cieľov a na medzipredmetové vzťahy. Žiaci porovnajú situáciu znázornenú na ilustrácii so svojimi vlastnými skúsenosťami.

Text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutí textu ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Slová alebo slovné spojenia, ktoré chceme so žiakmi precvičiť vopred, odporúčame napísať na tabuľu (vytvoriť si svoj vlastný trenažér). Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...). Text je vhodný aj na rolové čítanie (prvá časť textu, kde sa rozpráva *Zuzanka s Evičkou*).

21/1

Žiak vie:

✓ *doplniť do vety správne slovo podľa textu.*

Žiaci prečítajú začiatok vety a ústne povedia riešenie. Potom si vyberú aspoň jedno slovo, ktoré dopíšu do riadka.

Riešenie: o mačke, o kačke

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na plynulosť čítania.

22/1

Žiak vie:

✓ *rozlíšiť grafickú podobu písmen C, Ć;*

✓ *doplniť do slov správne písmená;*

✓ *vyznačiť slová s mäkčeňom.*

Úlohu odporúčame riešiť spoločne. Rozširujúcou úlohou môže byť určovanie počtu písmen, slabík v slovách, prípadne vysvetlenie významu slov a ich použitie vo vetách.

Riešenie: cesnak, mačka, papuče, kopec, kopček, pečivo, tričko, zajac

Rozširujúcou úlohou je *včielkina úloha*, prostredníctvom ktorej si žiaci rozvíjajú tvorivosť.

22/2

Žiak vie:

✓ *priradiť slovné spojenie znázornené na obrázku.*

Pri riešení úlohy odporúčame najskôr pomenovať obrázok a prečítať obe slovné spojenia, ktoré sú k nemu priradené. Rozširujúcou aktivitou môže byť vysvetlenie slovného spojenia a jeho použitie vo vete.

Riešenie: modré oči, červené tričko

22/3

Žiak vie:

✓ *zložiť zo slov vetu podľa zadania;*

✓ aplikovať pravopis písania viet (veľké začiatkové písmeno, znamienko na konci vety). Úlohu tohto typu riešia žiaci po prvýkrát, preto je vhodné riešiť ju spoločne. Odporúčame najskôr prečítať všetky slová a potom z nich vybrať tri, ktoré tvoria zmysluplnú vetu. Písanie vety môže učiteľ/-ka zadať ako samostatnú prácu, najskôr však so žiakmi zopakujeme pravidlá písania viet.

22/presýpacie hodiny

Žiak vie:

- ✓ zložiť slovo z daných slabík;
- ✓ vytvorené slovo napísať písaným písmom;
- ✓ priradiť slovo k obrázku, na ktorom je znázornené.

Tento typ úlohy už žiaci riešili. Skladajú slová zo slabík na kartičkách rovnakej farby. Každé slovo povedia nahlas a napíšu ho písaným písmom do pripraveného riadka. Napísané slová prečítajú. Potom priradia slovo k obrázku, na ktorom je znázornené.

Riešenie: pečivo, počítač, kačica

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 3.

4. Didaktické hry

Drep – skok – „Klamanie“

Cieľ hry: Precvičiť si pamäť a identifikovať slová z textu.

Postup: Žiaci sa postavia vedľa lavíc. Žiak (učiteľ/-ka) hovorí slová, ktoré boli alebo neboli v prečítanom texte (napríklad v texte *Zuzanka číta* v šlabikári na strane 21). Ak sa slovo nachádzalo v texte, žiaci urobia drep. Ak slovo v texte nebolo, vyskočia.

Vybraný žiak skáče a robí drepy tiež, ale snaží sa pomýliť spolužiakov, preto ich robí zámerne aj s chybami. Žiaci, ktorí vedia jednoznačnú odpoveď, by sa nemali dať oklamať. Žiakom vysvetlíme, že klamanie v tejto hre je dovolené, je použité zámerne, preto nehovoríme o neslušnom správaní.

Rýchle slová

Cieľ hry: Precvičiť pohotovú čítanie slov (techniku čítania slov).

Pomôcky: kartičky s napísanými slovami.

Postup: Učiteľ/-ka má na kartičkách napísané jednoduché slová zložené zo známych písmen. Slovo ukáže žiakom len na krátku chvíľu a potom ho skryje. Žiaci musia slovo nahlas prečítať. Hru môže učiteľ/-ka diferencovať tak, že určí homogénnu skupinu žiakov, ktorá bude slovo čítať. Dĺžku času, kedy ukazuje slovo, mení podľa individuálnych spôsobilostí žiakov tak, aby mal každý možnosť zažiť radosť z úspechu pri hre.

Živé vety

Cieľ hry: Zložiť vetu z daných slov.

Pomôcky: Vety napísané na kartičkách, pričom je na každej kartičke jedno slovo z vety a každá veta je napísaná inou farbou.

Postup: Učiteľ/-ka rozdá žiakom kartičky, žiaci najskôr prečítajú všetky slová. Potom učiteľ/-ka povie: *K tabuli príde veta...* (Např.: *Zuzanka číta rozprávku.* Na kartičkách je veta napísaná po slovách.)

Žiaci, ktorí majú niektoré slovo z vety, prídu pred tabuľu. Tam sa zoradia tak, aby slová vytvorili danú vetu. Ostatní žiaci vetu prečítajú a skontrolujú správnosť riešenia. Zložené vety odporúčame uložiť napríklad na zem, aby s nimi žiaci mohli neskôr ďalej pracovať.

Písanie č, Ě (Písanie 4, s. 28 – 32)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 101 - 102

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Kľúčové výrazy učiva:

malé písané č, veľké písané Ě

1. Didaktické ciele

- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnou veľkosťou
- ✓ písať slová s rovnomernými rozstupmi medzi písmenami
- ✓ odpísať slová a vety písaným písmom
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy
- ✓ nahradiť vo vete obrázok slovom a napísať ho
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky

Strana 28

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmená malé písané č, veľké písané Ě;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmen č, Ě
- ✓ písať slová s novým písmenom.

Nácvik písania tvarov písmen č, Ě logicky nasleduje po prebratí písmen c, C. Tvar písmen žiaci poznajú, preto sa v rámci jednej strany precvičujú tvary malého aj veľkého písmena. Ako nový prvok si precvičia správne umiestnenie mäččeňa. V posledných dvoch riadkoch píšú č v slovách. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správneho umiestnenia mäččeňov.

Strana 29

Žiak vie:

- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom;

- ✓ *odpísať vetu napísanú písaným písmom;*
- ✓ *prepísať vetu napísanú tlačným písmom.*

Prvý štvorriadkový blok je zameraný na precvičovanie písmena č v slovách v pozícii na začiatku, vnútri i na konci slova. Druhá časť strany je venovaná precvičeniu odpisu a prepisu viet. Žiaci najprv odpíšu opytovaciu vetu. Potom prepíšu oznamovaciu vetu, ktorá môže byť zároveň odpoveďou na predchádzajúcu otázku. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

V rámci záverečného sebahodnotenia sa žiaci zamerajú na správnosť napísaných viet.

Strana 30

Žiak vie:

- ✓ *samostatne napísať správne tvary známych písmen.*

Na celej strane sa precvičujú všetky písmená, ktoré sa žiaci naučili písať v písanke 4. Pri ich písaní žiaci pomenujú jednotlivé písmená, porovnávajú ich tvary, hľadajú spoločné a odlišné znaky, čím si písmená utvrdzujú a fixujú. Stranu možno zaradiť ako docvičovaciu stranu a môžu ju písať iba žiaci, ktorí potrebujú docvičiť písanie niektorých z písmen, ktoré sú na strane.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správneho tvaru jednotlivých písmen.

Strana 31

Žiak vie:

- ✓ *samostatne odpísať vety;*
- ✓ *nahradiť slovom obrázok vo vete.*

Strana je venovaná odpisu viet. V prvých dvoch opytovacích vetách je posledné slovo nahradené obrázkom. Náročnosť úlohy je zámerne zvýšená tým, že žiaci pri odpise obrázok nahradia slovom v správnom tvare (obrázky: *mačka, dom – o mačke, v dome*). V druhej časti strany žiaci robia odpis dvoch viet. Cvičenie vypracujú samostatne a učiteľ/-ka ho môže použiť aj na diagnostické účely.

Sebahodnotenie

V rámci záverečného sebahodnotenia sa žiaci zamerajú na správnosť doplnených slov vo vetách.

Strana 32

Žiak vie:

- ✓ *samostatne prepísať slová;*
- ✓ *samostatne prepísať vety;*
- ✓ *nahradiť slovom obrázok vo vete.*

Posledná strana je zameraná na precvičenie prepisu slov a viet. Jednotlivé slová sú zvolené tak, aby si žiaci precvičili aj náročnejšie spojenia písmen, s ktorými sa už stretli. V druhej časti strany žiaci prepisujú vety, v ktorých je posledné slovo nahradené obrázkom. Strana má tiež diagnostický charakter.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Kritériom hodnotenia môže byť vlastný postoj žiakov k písaniu.

Precvičovanie č, Č (PZ k Šlabikáru, s. 27)

Úloha 1

Žiaci pomenujú slová znázornené na obrázkoch. Obrázok so slovom, ktoré znázorňuje, môžu vyfarbiť rovnakou farbou.

Riešenie: kačka, kočík, čln

Úloha 2

Žiaci hľadajú ukryté slová v rade písmen. Pri hľadaní a čítaní postupujú zľava doprava. Nájdené slová vyznačia, prečítajú a farebnou čiarou spoja so správnym obrázkom. Kvôli lepšej prehľadnosti môžu dvojice slov a obrázkov vyfarbiť rovnakou farbou.

Riešenie: varič, čokoláda, lavička, pečivo, mača

Poznámka: Žiaci môžu identifikovať hlásku č v každom prečítanom slove (určia jej pozíciu v slove: na začiatku, vnútri alebo na konci slova).

Úloha 3

Žiaci prečítajú každé slovo, povedia ho po slabikách. Určia počet slabík v slove a napíšu ho do okienka vedľa slova. Ku každému slovu vymyslia iné slovo s rovnakým počtom slabík. Odporúčame tvoriť slová s hláskou č.

Riešenie (návrh): číslo (2), varič (2), čln (1), čaj (1), kačica (3), čapica (3)

Rozširujúca úloha

Žiaci vystrihnú časti obrázka nachádzajúce sa na okraji strany. Zložia z nich obrázky podľa čísel na zadnej strane a nalepia ho na určené miesto v úlohe. Podľa obrázka doplnia do viet vhodné slová.

Riešenie: Máš aj čerstvé pečivo. Rád ješ čokoládu?

Hláska a písmená *h, H* (s. 23 – 27)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 103 - 106

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

hláska *h* a písmená *h, H*, tlačený a písaný tvar písmena, malé a veľké písmeno, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena **H**
- ✓ určiť pozíciu hlásky **h** v slove
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen
- ✓ čítať s porozumením
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov

2. Charakteristika strán

Strany 23 – 27 sú zamerané na osvojovanie hlásky a písmena **h, H** prostredníctvom čítania, porozumenia a fonemického uvedomovania. Výučba začína tematickým príbehom o húske, ktorý je postavený na slovnej zásobe bohatej na cieľové písmeno (napr. **húska, hora, húsky, húka, hu-hu-hú**). Ilustrácia podporuje predstavu o deji a zároveň slúži ako vizuálna opora pre rozpoznávanie slov. Žiaci čítajú všetky tvary písmena **h, H** (tlačené aj písané) a precvičujú ich v kontexte slov a viet.

Strana 24 obsahuje rozmanité úlohy zamerané na precvičenie písmena **h** – vyhľadávanie slov s hláskou **h**, prácu so slovnou zásobou (napr. názvy zvierat s dvoma nohami), orientáciu v dvojsmerovke, tvorbu slov z písmen a skladanie viet. Úlohy rozvíjajú pozornosť, zrakové rozlišovanie a analytické myslenie. Dokresľovanie ilustrácie na základe viet (napr. miska, hruška, červík) zároveň podporuje porozumenie textu.

Na strane 25 sa prostredníctvom príbehu „Hanka a Zuzanka“ rozvíja čítanie viet s dôrazom na porozumenie priamo uvedených informácií. Žiaci odpovedajú na otázky, vyhľadávajú meno v texte a učia sa orientovať v jednoduchej dejovej línii. Príbeh zároveň vytvára priestor na jazykovú hru – hádanku so slovom zakódovaným odzadu (hruška), čím sa rozvíja jazyková pohotovosť a hravý prístup k učivu.

Strana 26 je tematicky venovaná textu „Hora“. Poeticky ladený opis prírodného rána v horách je doplnený o zvukomalebné výrazy a ozvenu, čo obohacuje jazykové vnímanie. Žiaci pracujú s textom na úrovni porozumenia: vyhľadávajú opakujúce sa slová a určujú význam neznámeho slova (ozvena). Text rozvíja aj zmyslové vnímanie a cit pre rytmus jazyka.

Na strane 27 sa žiaci stretávajú s hádankami, ktoré rozvíjajú ich logické myslenie, predstavivosť, slovnú zásobu i schopnosť kombinovať významy. Práca s hádankami (napr. kohút, sova, veвериčka, zajac, somárík) je nielen jazykovou aktivitou, ale aj príležitosťou na medzipredmetové prepájanie (človek a príroda, etická výchova) a sociálnu interakciu v hre „Hádankovo“.

Tento blok učiva predstavuje komplexný rozvoj fonematických, čitateľských, významových a komunikačných kompetencií. Je metodicky vyvážený, hravý a funkčne zameraný, čím napĺňa ciele vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia pre 1. cyklus ZŠ.

3. Návrh didaktického postupu

Vyvodenie hlásky a písmen **h, H**

Nápovedným obrázkom pri písmene **H** je **hus**.

Motivačná báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonematického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči.

Učiteľ/-ka premietne báseň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu. Odporúčame s motivačnou básňou pracovať na začiatku každej hodiny, aby sa ju žiaci postupne naučili naspamäť. K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky *písané i tlačené tvary nového písmena*. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena **H** (*malé tlačené h, veľké tlačené H, malé písané h, veľké písané H*), ktoré žiaci opakujú. Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie a vzťahov medzi jej časťami, rozlišovanie tvarov, farieb, veľkosti) a na rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

23/práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;
- ✓ identifikovať hlásku **h** v slovách znázornených na ilustrácii;
- ✓ určiť pozíciu hlásky **h** na začiatku a vnútri slova.
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;
- ✓ identifikovať hlásku **h** v slovách znázornených na ilustrácii;
- ✓ určiť pozíciu hlásky **h** na začiatku a vnútri slova.

Na ilustrácii je *hospodársky dvor*, na ktorom sú húsky, kohút a holúbok. Prácu s úlohou

odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, ktoré domáce zvieratá žiaci poznajú, ktoré videli na vlastné oči atď. Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov.

Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku **h**. Predpokladáme, že žiaci už na nej vedia nájsť znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré s ilustráciou súvisia. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Odporúčame vopred určiť počet slov vo vetách. Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii. Rozprávania môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať zvieratám na hospodárskom dvore. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou **h** na začiatku slova: *húsky, holúbok, hrable, hora*;
- slová s hláskou **h** vnútri slova: *kohút, ohrada*;
- slová s hláskou **h** na konci slova nie sú znázornené, pretože pri výslovnosti dochádza k spodobovaniu hlásky **h** na konci slov.

Žiaci môžu vymyslieť aj iné slová s novou hláskou, ktoré sú znázornené na ilustrácii, prípadne s ňou súvisia.

Po vyhľadání slov s hláskou **h** znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku alebo vnútri slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámečkov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámeček znázorňuje pozíciu hlásky **h** v slove.

23/čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ *prečítať slová s novým písmenom;*
- ✓ *prečítať slová so spoluhláskovými skupinami.*

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom je v slove farebne odlíšena. Ak sa však v slove nachádza nové písmeno v dvoch slabikách po sebe, je farebne zvýraznená iba jedna z nich. To preto, aby žiaci videli nové slovo farebne „rozdelené“ na slabiky a jednoduchšie sa im čítalo. Rozširujúcou aktivitou môže byť vysvetlenie významu slov a ich použitie vo vetách.

23/Húska

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s novými slovami;*
- ✓ *čítať s plynulou výslovnosťou slová s predložkami;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutí textu ešte pred čítaním samotného textu

žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom žiaci čítajú nový text. Sú v ňom použité nové slová z trenažéra, čítanie ktorých si vopred precvičili.

Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (volíme individuálny prístup). Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu.

23/čítací riadok

Žiak vie:

✓ *čítať vetu napísanú písaným písmom.*

V 2. časti *Šlabikára LIPKA®* je písaným písmom napísaná veta, ktorá súvisí s textom. Je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je určovanie pravdivosti alebo nepravdivosti vety podľa textu, prípadne vyhľadanie danej vety v texte.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení žiaci vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Pri sebahodnotení sa odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri plynulom čítaní nových viet.

24/1

Žiak vie:

✓ *identifikovať v slovách písmeno h;*

✓ *prepísať slová podľa zadania.*

Žiaci najskôr prečítajú všetky slová. Potom určia a prečiarknu tie, v ktorých sa nevyskytuje písmeno **h**. Slová opäť prečítajú a určia názvy zvierat, ktoré majú dve nohy. Tie slová prepíšu do riadka.

Riešenie: kohúty, holuby, husi

24/2

Žiak vie:

✓ *vyhľadať v dvojsmerovke dané slová;*

✓ *zložiť slovo z daných písmen.*

Tento typ úlohy žiaci riešia po prvýkrát, preto odporúčame úlohu riešiť spoločne.

Žiaci najskôr prečítajú slová v oboch stĺpcoch, aby vedeli, ktoré slová budú hľadať v dvojsmerovke. Učiteľ/-ka im vysvetlí, čo znamenajú šípky pri stĺpcoch (určujú smer hľadania slov v dvojsmerovke). Odporúčame najskôr začať hľadať slová v riadkoch, potom v stĺpcoch. Nájdené slovo si prečiarknu v zozname slov v stĺpci. Zvyšné písmená v dvojsmerovke môžu zakrúžkovať a postupne ich vypísať do pripravených rámečkov. Vzniknuté slovo prečítajú.

Riešenie: hora

24/3

Žiak vie:

- ✓ *vyhľadať informácie priamo uvedené v texte;*
- ✓ *nakresliť obrázok podľa viet.*

Úlohu tohto typu žiaci riešili aj v 1. časti *Šlabikára LIPKA®*. Zvýšená náročnosť úlohy je v tom, že žiaci nielen vyfarbujú, ale aj dokresľujú obrázok podľa obsahu viet. Úloha má diagnostický charakter, pomáha určiť spôsobilosť žiakov porozumieť textu.

24/presýpacie hodiny

Žiak vie:

- ✓ *zložiť vetu z daných slov;*
- ✓ *prepísať vetu písaným písmom s dodržaním pravidiel písania viet.*

Už žiaci tento typ úlohy riešili, preto je úloha vhodná na samostatnú prácu. Odporúčame, aby najskôr prečítali všetky slová a určili prvé a posledné slovo vety. Pri prepisovaní vety upozorníme žiakov na to, že sa veta začína veľkým písmenom a na konci píšeme bodku.

Riešenie: V hore rastú stromčeky.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 3.

25/ Hanka a Zuzanka

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s novými slovami;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou;*
- ✓ *čítať text s porozumením.*

Strana 25 je strana určená na precvičenie čítania. V tomto texte nie sú farebne vyznačené slabiky s novým písmenom ani predložky spojené so slovom. Cieľom je precvičovanie čítania takej formy textu, ktorú žiaci nájdu v časopisoch i v knihách.

Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zameral pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami.

Text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutí textu ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...). Text je vhodný aj na rolové čítanie (*rozprávač, Hanka, Zuzanka*), odporúčame ho však zaradiť až po dôkladnom zvládnutí techniky čítania a konkrétnych podmienok v triede.

25/1

Žiak vie:

- ✓ *nájsť informáciu priamo uvedenú v texte.*

Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť rozhovor o tom, ako Zuzanka pomohla

Hanke.

Riešenie: Zuzanka

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 1.

26/Hora

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s novými slovami;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou;*
- ✓ *čítať text s porozumením.*

Pri písmene **H** sú zaradené tri texty (jeden na vyvodzovacej strane a dva na precvičovacích stranách). Dôvodom je dôkladné precvičenie čítania tohto písmena v nových slovách.

Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zameral pozornosť žiakov na ilustráciu. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami. Text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutí textu ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...). Pri rozprávaní o obsahu textu sa učiteľ/-ka môže spýtať žiakov na význam vety, ktorá je napísaná kurzívou. Odporúčame pomáhať žiakom pomocnými otázkami.

26/1

Žiak vie:

- ✓ *nájsť informáciu priamo uvedenú v texte;*
- ✓ *vysvetliť význam daného slova.*

Prvú časť úlohy odporúčame riešiť ako samostatnú prácu. Význam slova *ozvena* odporúčame vysvetľovať spoločne. Rozširujúcou aktivitou môže byť tvorenie viet s daným slovom.

Sebahodnotenie

Sebahodnotenie žiakov odporúčame zamerať na riešenie úlohy 1.

27/1

Žiak vie:

- ✓ *prečítať a riešiť hádanky;*
- ✓ *napísať správnu odpoveď hádanky.*

Hádanky odporúčame čítať a riešiť postupne. Učiteľ/-ka upozorní žiakov na pomôcky pri hádaní, ktorými sú nakreslené obrázky zvierat a slová v zátvorkách pod textom hádaniek.

27/presýpacie hodiny

Žiak vie:

- ✓ *povedať ľubovoľnú hádanku.*

Odporúčame určiť pravidlá hry podľa konkrétnych podmienok v triede.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení žiaci vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 2.

4. Didaktické hry

Vlny

Cieľ hry: Okamžitá spätná väzba na to, či žiaci vedia vymyslieť slovo s novou hláskou.

Postup: Žiaci sa postupne postavia vedľa lavice a povedia slovo s hláskou **H** na začiatku alebo vnútri slova. Vstávajú z lavíc v poradí, ako sedia, po vyslovení slova zostanú stáť. Keď sa takýmto spôsobom „dostanú na koniec“, začnú opäť tvoriť slová s hláskou **H** na začiatku alebo vnútri slova, ale po splnení zadania si sadnú. Vstávaním a sadaním žiaci pripomínajú pohyb vlny (ako pri športových podujatiach na tribúne). Aby boli „vlny rýchlejšie“, môže učiteľ/-ka žiakov rozdeliť na skupiny podľa radov lavíc, v ktorých sedia (každý rad „spraví samostatnú vlnu“).

Vety spia

Cieľ hry: Zoradiť správne slová do viet, precvičiť čítanie viet.

Pomôcky: Vety napísané na kartičkách po jednotlivých slovách, pričom každá veta je napísaná inou farbou. Žiaci slová najskôr prečítajú. Potom učiteľ/-ka povie: „*Vety spia, ale zobudí sa veta, v ktorej je slovo Hanka.*“ Žiak, ktorý má dané slovo, príde pred tabuľu. Podľa farby napísaného slova prídu k tabuli ostatní žiaci, ktorí majú slová napísané tou istou farbou, pretože sú to slová z jednej vety. Zoradia sa tak, aby vytvorili vetu. Ostatní žiaci vytvorenú vetu prečítajú.

Na detektíva

Cieľ hry: Precvičiť čítanie známych slov.

Pomôcky: vety napísané na tabuli (alebo text v šlabikári)

Postup: Žiaci najskôr prečítajú text, s ktorým budú pracovať. Potom im učiteľ/-ka kladie rôzne otázky, napríklad: *Kto z vás je šikovný detektív a zistí, z ktorej vety sa dozvieme, kde bola Hanka ráno?* (Hanka bola ráno u doktora.) *V ktorej vete sú slová: holuby, hady, husi...*

Živé slová

Cieľ hry: Priradiť tlačený a písaný tvar toho istého slova.

Pomôcky: slová napísané na kartičkách, tlačený a písaný tvar každého slova

Postup: Učiteľ/-ka si vopred pripraví slová napísané na kartičkách, každé slovo je napísané písaným i tlačeným písmom. Kartičky rozdá žiakom, žiaci najskôr prečítajú všetky slová. Potom učiteľ/-ka povie: *K tabuli príde dvojica slova, ktoré počujeme vo vete...* (Např. *Horár chodí po hore.* Na kartičkách je napísané slovo *horár.*) Žiaci, ktorí majú písaný alebo tlačený tvar tohto slova, prídu pred tabuľu. Ostatní žiaci slovo prečítajú a skontrolujú správnosť riešenia.

Písanie *h, H* (Písanie 5, s. 1 – 5)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 103 - 106

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Kľúčové výrazy učiva:

malé písané *h*, veľké písané *H*

1. Didaktické ciele

- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnu veľkosťou
- ✓ písať slabiky a slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami
- ✓ odpísať slabiky, slová a vety písaným písmom
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy
- ✓ písať vetu s veľkým začiatočným písmenom a znamienkom na konci
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky

Strana 1

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmeno malé písané *h*;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmena *h*;
- ✓ písať slová s novým písmenom.

Strana je zameraná na nácvik písmena *h*. Úvodné úlohy na rozcvičenie ruky a nácvik správnej postupnosti písania písmena sú obdobné ako v predchádzajúcich písankách. Žiaci pomenujú písmeno, ktoré idú písať. Po rozcvičení ruky na úvodnej ilustrácii žiaci niekoľkokrát obtiahnu farbičkami tvar písmena na obrázku. Pri písmene *h* je potrebné žiakov upozorniť, že má veľkosť tvarov veľkých písmen, hoci ho pomenujeme malé písané *h*. Ďalej žiaci pokračujú v písaní izolovaných písmen v dvoch riadkoch. V prvom riadku je písmeno predpísané v zväčšenej podobe. V nasledujúcich riadkoch žiaci precvičujú písmeno *h* v slovách v pozícii na začiatku slova. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA*®.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správneho tvaru a výšky písmen.

Strana 2

Žiak vie:

- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom;

- ✓ *odpísať vetu napísanú písaným písmom;*
- ✓ *prepísať vetu napísanú tlačným písmom.*

V prvom štvorriadkovom bloku si žiaci precvičujú písmeno **h** v dvojslabičných slovách. Zvýšenú pozornosť je potrebné venovať najmä pripojeniu **h** k písmenu **o**, pri ktorom sa skrakuje prvá časť písmena **h**. Ďalej nasleduje odpis vety. Žiaci si môžu zopakovať pravidlá o písaní viet: veľké začiatkové písmeno, znamienko za vetou. Posledný riadok je venovaný prepisu opytovacej vety.

Sebahodnotenie

Sebahodnotenie na konci strany môže byť zamerané na hodnotenie úspešnosti pri odpise a prepise vety.

Strana 3

Žiak vie:

- ✓ *pomenovať písmeno veľké písané **H**;*
- ✓ *obkresliť tvar písmena na danom obrázku;*
- ✓ *písať správny tvar písmena **H**.*

Písanie tvaru písmena **H** si žiaci nacvičia na celej strane. V úvode je potrebné venovať pozornosť nácviku správnej postupnosti písania obťahovaním písmena na obrázku farbičkami, prípadne precvičeniu na tabuli, v cvičnej písanke alebo na papieri. Žiaci píšu tvary písmena v dvoch riadkoch a v ďalšom píšu písmeno striedavo s malým tvarom. V závere strany si žiaci precvičujú písanie nového písmena vo vlastných menách. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správnej šírky písmen.

Strana 4

Žiak vie:

- ✓ *samostatne napísať slová s novým písmenom;*
- ✓ *samostatne odpísať a prepísať vety s novým písmenom.*

V prvom štvorriadkovom bloku si žiaci precvičujú písanie písmena **H** v kombinácii s inými písmenami, ktoré obsahujú podobné tvarové prvky. V druhej časti žiaci opäť píšu vlastné mená osôb. Žiaci si tak zopakujú aj pravidlo o písaní veľkého začiatkového písmena na začiatku vlastných mien. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Kritériom môže byť úspešnosť pri písaní vlastných mien.

Strana 5

Žiak vie:

✓ *samostatne odpísať a prepísať vety s novým písmenom.*

Celá strana je zameraná na precvičovanie písmen **H, h** vo vetách. V prvom štvorriadkovom bloku žiaci odpisujú zvolacie vety, v ktorých si precvičia aj písanie výkričníka. Druhá časť strany môže mať diagnostický charakter. Žiaci samostatne prepíšu dve oznamovacie vety. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Kritériom môže byť dodržiavanie správnych rozstupov medzi slovami vo vetách.

Precvičovanie h, H (PZ k Šlabikáru, s. 28)**Úloha 1**

Úloha je formou autodiktátu. Žiaci pomenujú obrázok a pomenovanie (slovo) napíšu do riadka pod obrázok. Určia pozíciu hlásky **h** v slove (na začiatku, vnútri alebo na konci slova). Pozíciu hlásky môžu vyznačiť farebne.

Riešenie: hus (húska) – na začiatku slova, váha – vnútri slova, kohút – vnútri slova

Úloha 2

Žiaci prečítajú slová. Nájdu dvojice slov, ktoré majú rovnaké zakončenie. Nájdene dvojice slov vyfarbia rovnakou farbou.

Riešenie: jahody – záhrady, pohár – horár, strúhanka – hádanka

Úloha 3

Žiaci prečítajú nedokončené vety. Z ilustrácie zistia, čo dieťa kreslí a príslušné slovo dopíšu do vety. Upozorníme ich na písanie bodky na konci vety.

Riešenie: Hubert kreslí hokejku. Hana kreslí hrozno. Helena kreslí hrušku.

Rozširujúca úloha

Žiaci prečítajú slová v rámčekoch i v stĺpci. Ku každému slovu v rámčeku dopíšu slovo s rovnakým alebo podobným významom. Dvojice slov prečítajú.

Riešenie: zámok – hrad, skáče – hopká, konár – haluz, plot – ohrada

Hláska a písmená ž, Ž (s. 28 – 31)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 107 - 108

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

hláska ž a písmená ž, Ž, tlačенý a písaný tvar písmena, malé a veľké písmeno, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena Ž
- ✓ určiť pozíciu hlásky ž v slove
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen
- ✓ čítať s porozumením
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov

2. Charakteristika strán

Strany 28 – 31 sa zameriavajú na osvojovanie hlásky a písmena ž, Ž. Učivo je koncipované tak, aby žiaci rozvíjali fonemické uvedomovanie, techniku čítania, porozumenie textu i schopnosť vyjadrovať sa v kontexte známej slovnej zásoby. Didaktický prístup kombinuje hravý text, analyticko-syntetické jazykové aktivity a vizuálnu podporu ilustrácií.

Na strane 28 je žiakom predstavená hláska ž prostredníctvom motivačného príbehu „Žaba a vrabec“ a krátkeho verša s opakujúcim sa výskytom cieľovej hlásky. Text podporuje zmysluplné porozumenie obsahu a vytvára priestor na diskusiu o správaní postáv a hodnotách (napr. vážiť si svoj domov). Žiaci čítajú všetky tvary písmena ž, Ž (tlačené aj písané), precvičujú slová s cieľovou hláskou a odpovedajú na otázku: „*Môže sa takýto príbeh stať aj naozaj?*“, čím sa podporuje ich schopnosť uvažovať nad čítaným textom.

Strana 29 rozvíja analyticko-syntetické zručnosti – žiaci dopĺňajú písmená z alebo ž, určujú slová s mäkkčňom, čítajú báseň a vyhľadávajú v nej opakujúce sa slová. V ďalších úlohách skladajú slová zo slabík a priradujú ich k ilustráciám, čím sa rozvíja vizuálna pamäť a jazyková kreativita. Aktivita „prečiarkni slovo, ktoré nepatrí do skupiny“ vedie žiakov k triedeniu a porovnávaniu jazykových javov.

Na strane 30 pracujú žiaci s krátkym príbehom „Šípková Ruženka“, ktorý umožňuje precvičovanie čítania viet, orientáciu v texte a porozumenie priamo uvedeným informáciám. Žiaci vyhľadávajú konkrétnu vetu v texte a následne hovoria, ako vedia oni sami o niečo požiadať – čím sa prepája čitateľská gramotnosť so sociálnou komunikáciou. Ilustrácia podporuje porozumenie obsahu a slúži ako vizuálny podnet na ďalšiu diskusiu.

Záverečná strana 31 obsahuje rôznorodé úlohy: žiaci priradujú vety k obrázkom, vyfarbujú slová podľa spoločnej slabiky, skladajú slová zo slabík a dopĺňajú ich do viet. Aktivity sú zamerané na rozvoj porozumenia, jazykovej presnosti a schopnosti manipulovať s jazykovým materiálom. Farebné vyfarbovanie znakov **ž**, **z**, **č**, **c** v záverečnej aktivite podporuje vizuálne rozlišovanie a pozornosť.

Učivo písmena **ž**, **Ž** je spracované v súlade s princípmi didaktiky čítania: prepája nácvik hlásky so zmysluplnými čitateľskými aktivitami, podporuje tvorivé myslenie a poskytuje priestor na integráciu etickej výchovy, osobnostného rozvoja i jazykovej sebareflexie.

3. Návrh didaktického postupu

Vyvodenie hlásky a písmen **ž**, **Ž**

Nápovedným obrázkom pri písmene **Ž** je **žaba**.

Motivačná báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonematického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči.

Učiteľ/-ka premietne báseň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť (spoločným opakovaním básne v rôznych častiach vyučovacej hodiny).

K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky *písané i tlačené tvary nového písmena*. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena **Ž** (*malé tlačené ž*, *veľké tlačené Ž*, *malé písané ž*, *veľké písané Ž*), ktoré žiaci opakujú. Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie a vzťahov medzi jej časťami, rozlišovanie tvarov, farieb, veľkosti) a na rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

28/práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;
- ✓ identifikovať hlásku **ž** v slovách znázornených na ilustrácii;
- ✓ určiť pozíciu hlásky **ž** na začiatku a vnútri slova.

Na ilustrácii je znázornená žaba rozprávajúca sa s vrbcom o živote v meste. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či vedia, prečo sa žabe nepáčilo v meste, či

sa im páči tam, kde žijú. Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov.

Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené slová, ktoré majú v názve hlásku ž. Predpokladáme, že žiaci vedia nájsť na ilustrácii znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré s ilustráciou súvisia. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Odporúčame vopred určiť počet slov vo vetách. Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii. Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať vrabcovi pri lietaní v žaburine. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou **ž** na začiatku slova: žaba, žaburina, žubrienky, žije;
- slová s hláskou **ž** vnútri slova: *stráži*.
- slová s hláskou **ž** na konci slova nie sú znázornené, pretože pri výslovnosti dochádza k spodobovaniu hlásky **ž** na konci slov.

Žiaci môžu vymyslieť aj iné slová s novou hláskou, ktoré sú znázornené na ilustrácii, prípadne s ňou súvisia.

Po vyhľadání slov s hláskou **ž** znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku alebo vnútri slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámečkov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámeček znázorňuje pozíciu hlásky **ž** v slove.

28/čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ *prečítať slová s novým písmenom;*
- ✓ *čítať splyvavou výslovnosťou slov s predložkami.*

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. **trenažéri**, ktorý slúži ako systematický nástroj na precvičovanie techniky čítania. Slabika obsahujúca nové písmeno je v slovách vizuálne zvýraznená farebným odlišením. V prípade, že sa nové písmeno nachádza vo viacerých slabikách za sebou, farebne je označená len jedna z nich. Tento postup podporuje správne vnímanie slabikovej stavby slova a žiakom umožňuje jednoduchšie rozčleniť slovo na časti, čo uľahčuje plynulé čítanie.

Pri nácviku čítania náročnejších slov, najmä tých, ktoré obsahujú spoluhláskové skupiny, odporúčame trenažér dôkladne využiť na opakované precvičovanie. Cieľom je dosiahnuť plynulosť čítania týchto slov aj pri ich následnom výskyte vo vetách.

Ako rozširujúcu aktivitu je vhodné zaradiť **orientáciu v texte**. Žiaci vyhľadávajú v trenažéri určené slová, porovnávajú ich (analyzujú rovnaké a odlišné slabiky), čím si rozvíjajú zručnosti v oblasti vizuálneho rozlišovania slov a upevňujú slabikovú analýzu.

Trenažér je zároveň vhodným priestorom na rozvoj **porozumenia slovám**. Odporúčame podporovať žiakov v aktívnom vysvetľovaní významu precvičovaných slov, čím učiteľ/-ka

získa prehľad o tom, ktorým slovám žiaci rozumejú a ktoré si ešte potrebujú osvojiť. Táto činnosť zároveň prispieva k rozvoju slovnej zásoby a schopnosti používať slová v kontexte.

28/Žaba a vrabec

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s novými slovami;*
- ✓ *čítať slová s predložkami splyvavou výslovnosťou;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Nový text najskôr predčíta učiteľ/-ka, aby žiakom poskytol vzor správneho čítania.

Predčítaním žiaci získajú model plynulej techniky čítania, správneho frázovania a intonačného vedenia viet. Pri priamej reči je vhodné meniť intonáciu hlasu, aby bolo čítanie pre žiakov zaujímavejšie a udržali si pozornosť. Po predčítaní nasleduje riadený rozhovor o obsahu textu. Žiaci vyjadria svoj názor, povedia, či sa im text páčil a zdôvodnia svoje odpovede, čím si rozvíjajú schopnosť reflektovať prečítané a formulovať vlastné myšlienky.

Potom čítajú text žiaci. Obsahuje nové slová precvičené v trenažéri, čím sa spája nácvik čítania slov so zvládnutím čítania v kontexte viet. Cieľom je nielen zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, ale aj správna intonácia viet. Učiteľ/-ka pristupuje ku každému žiakovi individuálne a podporuje ho primerane jeho úrovni.

Po čítaní nasleduje práca s ilustráciou, kde žiaci porovnávajú obraz s obsahom textu. Táto aktivita pomáha rozvíjať schopnosť prepájať vizuálne a textové informácie a overiť porozumenie. Rozhovor o texte je vhodné využiť aj na rozvoj socioafektívnych kompetencií, napríklad pri rozhovore o správaní postáv alebo medziľudských vzťahoch. Za aktívny prístup a zvládnutie úloh žiakov pochválime, čím posilňujeme ich motiváciu a pozitívny vzťah k čítaniu.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri prerozprávaní obsahu nového textu.

29/1

Žiak vie:

- ✓ *prečítať báseň;*
- ✓ *vyznačiť v básni rovnaké slová podľa zadania.*

Odporúčame spoločne prečítať báseň a porozprávať sa so žiakmi o jej obsahu. Riešenie úlohy je vhodné na samostatnú prácu. Tú následne spoločne skontrolujeme a individuálne pochválime žiakov, ktorí pracovali celkom samostatne.

29/2

Žiak vie:

- ✓ *zložiť slová z daných slabík;*
- ✓ *prepísať slová písaným písmom;*

✓ *nakresliť obrázok znázorňujúci dané slovo.*

Úlohu tohto typu už žiaci riešili niekoľkokrát. Odporúčame najskôr spoločne prečítať slabiky a povedať slovo. Žiaci samostatne prepíšu na linačku správne slovo individuálnym tempom písania. Samostatnou prácou môže byť aj kreslenie obrázkov, ktoré znázorňujú napísané slová.

Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť vysvetlenie významu všetkých slov použitých v úlohe. Odporúčame pomáhať žiakom pomocnými otázkami.

Riešenie: žaba, užovka, ježko

29/3

Žiak vie:

✓ *prečítať slová s novým písmenom;*

✓ *určiť spoločnú vlastnosť slov v danej skupine podľa zakončenia rovnakou slabikou;*

✓ *vyradiť zo skupiny slovo, ktoré do nej nepatrí.*

Odporúčame úlohu riešiť spoločne so všetkými žiakmi. Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť priradovanie nových slov do skupín s danými vlastnosťami.

29/presýpacie hodiny

Žiak vie:

✓ *doplniť do slov správne písmeno podľa významu slova.*

Tento typ úlohy už žiaci riešili na strane 15. Odporúčame riešiť úlohu spoločne. Rozširujúcou úlohou môže byť tvorenie viet s danými slovami alebo tvorenie skupín slov podľa daného pravidla, napr. slová s dĺžňom, slová s dvomi slabikami, slová s piatimi písmenami...

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 1.

30/Šípková Ruženka

Žiak vie:

✓ *povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;*

✓ *čítať vety s novými slovami;*

✓ *čítať predložky splyvavou výslovnosťou;*

✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Strana 30 je strana určená na precvičenie čítania. V tomto texte nie sú farebne vyznačené slabiky s novým písmenom ani predložky spojené so slovom. Cieľom je precvičovanie čítania takej formy textu, ktorú žiaci nájdu v časopisoch i v knihách.

Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zameral pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami.

Odporúčame nacvičiť so žiakmi čítanie slov, ktoré učiteľ/-ka považuje za náročnejšie vzhľadom na úroveň čitateľských spôsobilostí svojich žiakov.

Text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor.

Odporúčame porozprávať sa o počutí textu ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní

ľahšie čítanie nových slov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).

Text je vhodný aj na rolové čítanie (*rozprávač, mamička, Zuzanka, Adam*), odporúčame ho však zaradiť až po dôkladnom zvládnutí techniky čítania a konkrétnych podmienok v triede.

30/1

Žiak vie:

✓ *vyhľadať informáciu priamo uvedenú v texte.*

Pri riešení úlohy učiteľ/-ka upozorní žiakov na slovo *prosím*, ktoré Zuzanka správne použila.

30/2

Žiak vie:

✓ *samostatne rozprávať na danú tému.*

Odporúčame, aby učiteľ/-ka pomáhal žiakom pri ich rozprávaní pomocnými otázkami a motivoval ich k samostatnému vyjadrovaniu.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na plynulosť rozprávania pri riešení úlohy 2.

31/1

Žiak vie:

✓ *vyhľadať informáciu priamo uvedenú v texte;*

✓ *určiť vetu znázornenú na ilustrácii.*

Odporúčame najskôr spoločne prečítať dvojice viet priradené k ilustráciám. Pri slovách *Jožko, ježko* dochádza k spodobovaniu hlásky *ž* vnútri slova. Určenie správnej vety znázornenej na ilustrácii pomáha žiakom zdokonaľovať čítanie s porozumením.

Riešenie: Malý ježko spí pod stromom. Želka umýva lyžice.

31/2

Žiak vie:

✓ *povedať dané slová po slabikách*

✓ *určiť slová s rovnakou poslednou slabikou.*

Úlohu odporúčame riešiť ako samostatnú prácu. Rozširujúcou úlohou môže byť určovanie počtu písmen, slabík v slovách, prípadne vysvetlenie významu slov a ich použitie vo vetách.

Riešenie: lyže – nože, koža – ryža, ružička – vežička

31/3

Žiak vie:

✓ *zložiť slová z daných slabík;*

✓ *doplniť slovo do vety.*

Skladanie slabík do slov nie je pre žiakov nová úloha. S dopĺňaním vytvorených slov do viet sa v tejto úlohe stretávajú po prvýkrát. Odporúčame slová písať písaným písmom. Úloha tohto typu pomáha žiakom zdokonaľovať sa v čítaní s porozumením. Má tiež diagnostický

charakter.

31/presýpacie hodiny

Žiak vie:

✓ rozlíšiť grafickú podobu písmen Z, Ž, C, Č;

✓ vyfarbiť maľovanku podľa zadania.

Úlohu tohto typu už žiaci riešili niekoľkokrát v 1. i v 2. časti *Šlabikára LIPKA®*.

Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť tvorenie viet o obrázku alebo tvorenie slov súvisiacich s obrázkom (prídavné mená, slovesá...)

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení.

Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 1.

4. Didaktické hry

Skryté písmená

Cieľ hry: Precvičiť čítanie slov.

Postup: Učiteľ/-ka napíše na tabuľu slová s vynechanými písmenami (v každom slove je vynechané najmenej jedno písmeno). Žiaci chodia postupne k tabuľi a určujú písmená, ktoré v slovách chýbajú, napríklad: _aba, rožo_.

Obmenou môže byť vyhľadávanie slov, v ktorých chýba konkrétne písmeno povedané učiteľom/učiteľkou alebo žiakom, napríklad: V ktorých slovách chýba písmeno ž?

Vláčik

Cieľ hry: Precvičiť rozlíšenie medzi slovom a vetou, rozvíjať slovnú zásobu a komunikačné spôsobilosti žiakov.

Postup: Všetci žiaci sa postavia vedľa lavíc. Lavica predstavuje vláčik, ktorý žiakov zavezie do *Krajiny múdrych detí*. Učiteľ/-ka povie žiakom ľubovoľnú hlásku. Nasadnúť do vláčika môže ten, kto splní zadanie: vymyslieť slovo začínajúce na uvedenú hlásku a vetu, v ktorej dané slovo použije. Sadne si žiak, ktorý povie správne slovo i vetu, pocestuje vláčikom do *Krajiny múdrych detí*.

Rýchle slová

Cieľ hry: Precvičiť pohotové čítanie slov (techniku čítania slov). Pomôcky: kartičky s napísanými slovami

Postup: Učiteľ/-ka má na kartičkách napísané slová zložené zo známych písmen. Slovo ukáže žiakom len na krátku chvíľu a potom ho skryje. Žiaci musia slovo prečítať nahlas.

Hru môže učiteľ/-ka diferencovať tak, že určí homogénnu skupinu žiakov, ktorá bude slovo čítať. Dĺžku času, kedy ukazuje slovo, mení podľa individuálnych spôsobilostí žiakov tak, aby mal každý možnosť zažiť radosť z úspechu pri hre.

Písanie ž, Ž (Písanie 5, s. 6 – 7)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 107 - 108

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Kľúčové výrazy učiva:

malé písané ž, veľké písané Ž

1. Didaktické ciele

- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnu veľkosťou
- ✓ písať slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami
- ✓ odpísať slová a vety písaným písmom
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky

Strana 6

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmená malé písané ž a veľké písané Ž;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmen ž, Ž.

Na tejto strane sa žiaci naučia písať písmená ž, Ž. Keďže s tvarom písmena sa už stretli pri písmenách z, Z, precvičujú sa oba tvary na jednej strane. Pri písmenách ž, Ž je potrebné venovať pozornosť najmä správne umiestneniu mäkčeňa. Po rozcvičení ruky na úvodnej ilustrácii žiaci obtiahnu niekoľkokrát farbičkami tvar písmena na obrázku. Ďalej píšu samostatne písmená v predpísaných troch riadkoch. V závere strany precvičujú písanie písmena ž v dvojslabičných slovách v rôznych pozíciách. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Sebahodnotenie sa môže zamerať na správne umiestnenie mäkčeňov.

Strana 7

Žiak vie:

- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom;
- ✓ odpísať vetu napísanú písaným písmom;
- ✓ prepísať vetu napísanú tlačeným písmom.

Prvý štvorriadkový blok je zameraný na precvičovanie písmen ž, Ž v slovách. Žiaci sa opäť stretávajú s písaním vlastných mien, preto je vhodné zopakovať pravidlo o ich správnom písaní. Druhá časť strany je venovaná precvičeniu odpisu a prepisu viet. Žiaci ju vypracujú samostatne a učiteľ/-ka ju môže využiť aj na priebežnú diagnostiku písania. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby

neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce vypracujú sebahodnotenie podľa pokynov učiteľa/učiteľky. Kritériom môže byť úspešnosť pri odpise a prepise viet.

Precvičovanie ž, Ž (PZ k Šlabikáru, s. 29)

Úloha 1

Žiaci dopíšu do slov chýbajúce mäkčene. Všetky slová prečítajú.

Riešenie: žaba, ruža, zvon, zámok, zima

Úloha 2

Žiaci sa orientujú v rade písmen. Zakrúžkujú každé druhé písmeno v každom rámečku.

Zo zakrúžkovaných písmen zložia slovo. Písmená spájajú zaradom zľava doprava.

Riešenie: ryža, nožík, žart

Úloha 3

Žiaci prečítajú vety. Podľa ilustrácie nájdu vety, ktoré sú na nej znázornené. Nesprávne slová prečiarknu podľa ilustrácie. Vyberú si jednu vetu a napíšu ju.

Riešenie: Želka číta o žabe. Želka číta o ježkovi.

Rozširujúca úloha

Žiaci vymyslia ľubovoľné písmená, slabiky s danými písmenami a slová s danými slabikami. Môžu si pomôcť vzorom.

Poznámka: Ako prvé nemusia použiť len samohlásky, ale aj spoluhlásky. Napísaná slabika nemusí byť v slove prvá. Slovo môže byť aj trojslabičné. Ak sa žiakom úloha zapáčila, ďalšie riešenia môžu písať do zošita alebo na papier.

Možné riešenie: a – za – koza; b – be – koberec; č – či – pečivo

Hláska a písmená ŕ, Ľ (s. 32 – 36)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 109 - 112

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

hláska *ŕ* a písmená *ŕ, Ľ*, tlačенý a písaný tvar písmena, malé a veľké písmeno, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena *Ľ*
- ✓ určiť pozíciu hlásky *ŕ* v slove
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen
- ✓ čítať s porozumením
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov

2. Charakteristika strán

Strany 32 – 36 sú zamerané na oboznámenie sa s hláskou *ŕ* a čítanie všetkých tvarov písmena *Ľ, ŕ*. Učivo je spracované tak, aby v súlade s požiadavkami ŠVP pre základné vzdelávanie z roku 2023 podporovalo rozvoj fonematického uvedomovania, techniky čítania, orientácie v texte, významovej práce so slovom a tvorby jednoduchého jazykového prejavu.

Na strane 32 je hláska *ŕ* zavedená v kontexte príbehu o Zuzanke, ktorá maľuje motýľa. Text *Motýľ* je dialógovo štruktúrovaný a obsahuje pestrú slovnú zásobu s cieľovou hláskou (*maľuje, mašľa, kráľ, klobúčik, motýľ*). Príbeh má humorný charakter a prirodzené detské prostredie (maľovanie, fantázia o motýľovi), čo aktivuje čitateľský záujem a zároveň vytvára podmienky na prácu s výrazmi, ktoré sú pre žiakov nové alebo náročné. Text je doplnený o krátku báseň o motýľovi a ľalii, ktorá rytmizáciou podporuje fonematické uvedomovanie a vnímanie hlásky *ŕ* v slabikách.

Strana 33 pracuje s básňou *Smelý kráľ*, ktorá je bohatá na výskyt hlásky *ŕ* a ponúka priestor na čítanie s porozumením, identifikovanie priamo uvedených informácií a jednoduchú interpretáciu. Žiaci podčiarkujú slová *kráľ* a *muška*, čím si upevňujú ich výskyt a podobnosť, zároveň si vymýšľajú nový názov básne – čím rozvíjajú tvorivé jazykové myslenie. Báseň je vtipná, ľahko zapamätateľná a tematicky podporuje prácu s emóciami, prekvapením a hodnotovým rámcom textu.

Na strane 34 žiaci pracujú so slovami s cieľovou hláskou: čítajú, triedia, pomenúvajú obrázky a zapisujú slová do krížovky. Precvičujú slová ako *mysel', úl', motýl', podbel', sysel', tabuľa* a prepájajú ich s ilustráciami. Návrik čítania je podporený aj úlohou s farebným vyznačovaním slabík, ktoré tvoria slová (*CI, ÚL, BU, LA, KA, LAN, ŠEL*), a prepisom slova s najmenším počtom písmen. Tieto aktivity rozvíjajú čítanie, vizuálno-slovnú orientáciu, fonematické uvedomovanie, ako aj pravopisné a grafomotorické zručnosti.

Strana 35 obsahuje krátky príbeh *Sysel'*, v ktorom hlavná postava zažíva prebudenie na jar. Text je hravý, využíva humor, gradáciu a časté použitie slov s Ľ (*sysel', bacuľaté bruško, zmenšil*). Žiaci dopĺňajú slová do viet, označujú pravdivosť výrokov podľa textu a čítajú s porozumením. Vďaka otázkam a formátu „klop, klop, sysel!“ je text živý a vhodný na dramatizáciu. Rozvíja čitateľské zručnosti, orientáciu v texte a čitateľskú istotu v práci s krátkym príbehom.

Na strane 36 žiaci čítajú príbeh *Záhrada*, v ktorom Zuzanka pomáha babičke. Text je bohatý na slovnú zásobu a prirodzene obsahuje slová s cieľovou hláskou Ľ (*ryľuje, cibulky, kašeľ, plúca, motýl*). Žiaci vyfarbujú slová, ktoré nájdu v texte, čím si precvičujú čítanie, porozumenie a schopnosť pracovať s vizuálnou podobou slova. Text podporuje medzipredmetové prepojenie s prvoukou (príroda, rastliny, jar), výtvarnou výchovou (záhradné motívy, ilustrácia) a etickou výchovou (odvaha, pomoc, komunikácia medzi generáciami).

Celkovo tematický celok strán 32 – 36 podporuje funkčné a zmysluplné osvojovanie hlásky Ľ prostredníctvom zážitkového a kontextového učenia. Texty sú vhodne didakticky štruktúrované – kombinujú naratívne a poetické formy, rôzne typy úloh (dopĺňanie, vyfarbovanie, tvorenie názvov, prepísanie, triedenie) a aktívne zapájajú žiaka do procesu učenia sa. Obsah strán napĺňa požiadavky vzdelávacej oblasti **Jazyk a komunikácia** v súlade so ŠVP pre základné vzdelávanie z roku 2023 a zároveň vytvára priestor na rozvoj čitateľskej gramotnosti, jazykového myslenia a medziľudskej komunikácie.

3. Návrh didaktického postupu

Vyvodenie hlásky a písmen Ľ, Ľ

Nápovedným obrázkom pri písmene Ľ je **Ľalia**.

Motivačná báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonematického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči.

Učiteľ/-ka premietne báseň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť (spoločným opakovaním básne v rôznych častiach vyučovacej hodiny).

K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky *písané i tlačené tvary nového písmena*. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena Ľ (*malé tlačené Ľ, veľké tlačené Ľ, malé písané Ľ, veľké písané Ľ*), ktoré žiaci opakujú.

Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

32/práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ *pomenovať časti ilustrácie;*
- ✓ *povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;*
- ✓ *doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;*
- ✓ *identifikovať hlásku **P** v slovách znázornených na ilustrácii;*
- ✓ *určiť pozíciu hlásky **P** na začiatku, vnútri a na konci slova.*

Na ilustrácii je *Zuzanka s bratom Adamom*, Zuzanka maľuje obrázky, Adam sa prizerá. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či žiaci radi maľujú, či si maľujú aj doma... Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov.

Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku **P**. Predpokladáme, že žiaci vedia na ilustrácii nájsť znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré súvisia s ilustráciou. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii.

Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať Zuzke a Adamovi pri maľovaní obrázkov. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou **P** na začiatku slova: *ľalia*;
- slová s hláskou **P** vnútri slova: *maľuje*;
- slová s hláskou **P** na konci slova: *motýľ*, *podbel*.

Žiaci môžu vymyslieť aj iné slová s novou hláskou, ktoré sú znázornené na ilustrácii, prípadne s ňou súvisia.

Po vyhľadaní slov s hláskou **P** znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku, vnútri alebo na konci slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámečkov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámeček znázorňuje pozíciu hlásky **P** v slove.

32/čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ *prečítať slová s novým písmenom.*

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom

v slove je farebne odlišená. Ak sa však v slove nachádza nové písmeno v dvoch slabikách po sebe, je farebne zvýraznená iba jedna z nich. To preto, aby žiaci videli nové slovo farebne „rozdelené“ na slabiky a jednoduchšie sa im čítalo. Čítanie náročnejších slov odporúčame dôkladne precvičiť, aby ich žiaci vo vetách čítali plynulo. Pri čítaní slov v stĺpci odporúčame upozorniť žiakov na časti slov, ktoré sú rovnaké a ktoré odlišné. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť orientáciu v riadku alebo stĺpci, žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú. Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú.

32/Motýľ

Žiak vie:

- ✓ *čítať plynulo vety s novými slovami;*
- ✓ *čítať s plynulou výslovnosťou slová s predložkami;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Pri priamej reči môže meniť intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. Po prečítaní textu odporúčame viesť rozhovor o texte. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Text potom čítajú žiaci. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (voľíme individuálny prístup). V texte sú použité slová s rovnakým slovtvorným základom (*maľuje, maľujem, maľuješ, namaľujem, namaľuješ*).

Žiaci môžu tvoriť nové podobné slová. Po prečítaní textu odporúčame zamerať pozornosť na ilustráciu a porovnať ju s textom. Učiteľ/-ka by sa mal rozprávať so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Veľmi dôležité je udelenie pochvaly za prácu žiakov.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine.

Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri prerozprávaní obsahu nového textu.

33/Smelý kráľ

Žiak vie:

- ✓ *povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;*
- ✓ *čítať neznámy text plynulo;*
- ✓ *rozlíšiť, či ide v rámci konkrétnej ukážky o báseň alebo o príbeh (o súvislý text).*

Strana je určená na precvičenie čítania. Žiaci čítajú po prvýkrát báseň ako hlavný text na strane. Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zameral pozornosť žiakov na ilustráciu. Žiaci tvoria vety, o čom asi budú čítať. Učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami. Práca s ilustráciou by mala smerovať k tomu, aby žiaci o nej vedeli samostatne vytvoriť 5 súvislých viet.

Text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správny prednes básne ako vzor. Upozorní žiakov na to, že číta básneň, ktorá má krátke riadky a slová na konci riadkov podobne znejú. Odporúčame porozprávať sa o počutí textu ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. Je vhodné, aby žiaci čítali básneň spoločne aby si všetci uvedomili rozdiel pri čítaní básne a príbehu. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).

33/1

Žiak vie:

✓ *vyhľadať v básni dané slová.*

Učiteľ/-ka upozorní žiakov, že vyhľadávajú a podčiarkujú (aj v nadpise) iba slová *kráľ* a *muška*, nie ich tvary. To môže byť rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy, ktorú učiteľ/-ka zadá individuálne.

33/2

Žiak vie:

✓ *vymyslieť iný názov básne.*

Riešenie úlohy predpokladá naplnenie 3. úrovne porozumenia textu, ako je uvedené v spodnej lište strany v šlabikári. Pri hodnotení úlohy musí učiteľ/-ka postupovať individuálne, pretože všetci žiaci nemusia riešenie úlohy zvládnuť na rovnakej úrovni porozumenia textu.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 2.

34/1

Žiak vie:

✓ *priradiť k obrázku slovo, ktoré znázorňuje;*

✓ *vysvetliť význam daných slov.*

Úlohu tohto typu už žiaci riešili niekoľkokrát. Pomenovanie obrázka a priradenie správneho slova k nemu pomáha žiakom zdokonaľovať čítanie s porozumením. Pri vyfarbovaní rámečkov so slovami odporúčame, aby žiaci použili svetlejšie farby (aby napísané slovo zostalo čitateľné). Rozširujúcou činnosťou pri riešení úlohy je vysvetlenie významu všetkých slov použitých v úlohe. Odporúčame pomáhať žiakom pomocnými otázkami.

Riešenie: cibuľa, motýľ, podbeľ

34/2

Žiak vie:

✓ *napísať správne slovo do doplnovačky;*

✓ *vyriešiť tajničku;*

✓ *prepísať tajničku písaným písmom.*

Doplnovačky už žiaci riešili, ale s týmto typom sa stretávajú po prvýkrát. Odporúčame úlohu riešiť spoločne, pretože slová, ktoré majú žiaci doplniť do doplnovačky, nie sú napísané

v správnom poradí. Po vyplnení dopĺňovačky žiaci prečítajú jej riešenie (farebne zvýraznené slová) a prepíšu názov rozprávky do riadka. Učiteľ/-ka upozorní žiakov, že názov rozprávky sa začína veľkým písmenom.

Riešenie: Soľ nad zlato

34/presýpacie hodiny

Žiak vie:

- ✓ *zložiť slová z daných slabík;*
- ✓ *určiť a napísať slovo s najmenším počtom písmen.*

Podobný typ úlohy už žiaci riešili. Odporúčame ju riešiť spoločne. Žiaci najskôr prečítajú všetky slabiky postupne za sebou a pozorujú, či nepočuli slová. Potom vyfarbujú rovnakou farbou slabiky tvoriace slová. Učiteľ/-ka pripomenie žiakom, že existujú aj slová, ktoré majú iba jednu slabiku. Vyznačené slová spoločne prečítajú a vyhľadajú slovo s najmenším počtom písmen. Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť vysvetlenie významu všetkých slov a tvorenie viet s danými slovami.

Riešenie: cibuľa, úl, kašeľ, ľan; Najmenej písmen má slovo úl.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 2.

35/Sysel'

Žiak vie:

- ✓ *povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;*
- ✓ *čítať neznámy text plynulo.*

Strana je určená na precvičenie čítania. V tomto texte nie sú farebne vyznačené slabiky s novým písmenom ani predložky spojené so slovom. Cieľom je precvičovanie čítania takej formy textu, ktorú žiaci nájdu v časopisoch i v knihách. Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zameral pozornosť žiakov na ilustráciu. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami. Odporúčame nacvičiť so žiakmi čítanie slov, ktoré učiteľ/-ka považuje za náročnejšie vzhľadom na úroveň čitateľských spôsobilostí svojich žiakov. Text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutí textu ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).

Text je vhodný aj na znázornenie pohybu.

35/1

Žiak vie:

- ✓ *vyhľadať informácie priamo uvedené v texte.*

Odporúčame úlohu zadať ako samostatnú prácu žiakov. Pri jej hodnotení učiteľ/-ka individuálne pochváli žiakov za prácu.

35/2

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s porozumením;*
- ✓ *určiť pravdivosť alebo nepravdivosť obsahu vety podľa textu.*

Tento typ úlohy už žiaci riešili niekoľkokrát v 1. i v 2. časti *Šlabikára LIPKA®*, preto úlohu odporúčame zadať ako samostatnú prácu. Pri určovaní pravdivosti alebo nepravdivosti žiaci vychádzajú z informácií priamo uvedených v texte. Učiteľ/-ka môže úlohu využiť na diagnostiku porozumenia nového textu.

Riešenie: -, P, P

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 2.

36/Záhrada

Žiak vie:

- ✓ *povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;*
- ✓ *čítať neznámy text plynulo.*

Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zameral pozornosť žiakov na ilustráciu. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami.

Odporúčame nacvičiť so žiakmi čítanie slov, ktoré učiteľ/-ka považuje za náročnejšie vzhľadom na úroveň čitateľských spôsobilostí svojich žiakov (vytvorí vlastný trenažér).

Text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor.

Odporúčame porozprávať sa o počutí textu ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...). Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (voľíme individuálny prístup). Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu.

Text je vhodný aj na rolové čítanie (*rozprávač, Zuzanka, babička*).

36/1

Žiak vie:

- ✓ *vyhľadať informácie priamo uvedené v texte.*

Odporúčame úlohu zadať ako samostatnú prácu žiakov. Pri jej hodnotení učiteľ/-ka individuálne pochváli žiakov za prácu.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na riešenie úlohy 1.

4. Didaktické hry

Tichá

Cieľ hry: Precvičiť fonematické uvedomovanie hlásky **Ľ** v slovách.

Postup: Žiaci sedia v laviciach a počúvajú otázky učiteľ/-ka. Odpovedajú na ne kývaním hlavy, nikto neodpovedá nahlas – preto sa hra volá *Tichá*. Učiteľ/-ka kladie otázky, napríklad: *Počujeme v slove motýľ hlásku Ľ na začiatku slova? Je v slove slon hláska Ľ?*

Drep – skok – „Klamanie“

Cieľ hry: Precvičiť si pamäť a identifikovať slová z textu.

Postup: Žiaci sa postavia vedľa lavíc. Žiak (učiteľ/-ka) hovorí slová, ktoré boli alebo neboli v prečítanom texte (napríklad v texte *Záhrada* v šlabikári na strane 36). Ak sa slovo nachádzalo v texte, žiaci urobia drep. Ak slovo v texte nebolo, vyskočia. Vybraný žiak skáče a robí drepy tiež, ale snaží sa pomýliť spolužiakov, preto ich robí zámerne aj s chybami. Žiaci, ktorí vedia jednoznačnú odpoveď, by sa nemali dať oklamať.

Žiakom vysvetlíme, že klamanie v tejto hre je dovolené, je použité zámerne, preto nehovoríme o neslušnom správaní.

Na detektíva

Cieľ hry: Precvičiť čítanie známych slov.

Pomôcky: vety napísané na tabuli (alebo text v šlabikári)

Postup: Žiaci najskôr prečítajú text, s ktorým budú pracovať. Potom im učiteľ/-ka kladie rôzne otázky, napríklad: *Kto z vás je šikovný detektív a zistí, z ktorej vety sa dozvieme, aký sen sa sníval sysľovi? (Mal krásny sen o tom, že má veľa jedla.)*

Písanie Ľ, Ľ (Písanie 5, s. 8 – 9)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 109 - 112

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Kľúčové výrazy učiva:

malé písané Ľ, veľké písané Ľ

1. Didaktické ciele

- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnu veľkosťou
- ✓ písať slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami
- ✓ odpísať slová a vety písaným písmom
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky

Strana 8

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmená malé písané Ľ, veľké písané Ľ;

- ✓ *obkresliť tvar písmena na danom obrázku;*
- ✓ *písať správny tvar písmen I, L*
- ✓ *písať slová s novým písmenom.*

Na tejto strane sa žiaci naučia písať písmená *I*, *L*. Pred písaním žiaci písmená prečítajú, pričom je potrebné dbať na ich správnu, mäkkú výslovnosť. Po rozcvičení ruky na úvodnej ilustrácii žiaci tvary písmen na obrázku niekoľkokrát obtiahnu farbičkami. V prvom riadku píšu striedavo obe písmená, čo prispieva k uvedomovaniu si odlišností tvarov. Ďalej pokračujú v písaní samostatných tvarov písmena *I* v jednom a riadku a *L* v nasledujúcom riadku. V závere strany precvičujú písmeno *I* v slovách. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Po skončení práce na strane žiaci vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Žiaci môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správneho tvaru a sklonu písmen.

Strana 9

Žiak vie:

- ✓ *samostatne napísať slová s novým písmenom;*
- ✓ *odpísať vetu napísanú písaným písmom;*
- ✓ *prepísať vetu napísanú tlačným písmom.*

Prvý štvorriadkový blok je zameraný na precvičovanie písmena *I* ako posledného písmena slova.

Aj tu pri čítaní napísaných slov treba upozorňovať žiakov na správnu výslovnosť. Písmeno *L* sa precvičuje vo vlastných menách osôb. Druhá časť strany je venovaná precvičeniu odpisu a prepisu viet s exponovaným výskytom oboch písmen.

Sebahodnotenie

V rámci záverečného sebahodnotenia sa žiaci zamerajú na správnosť napísaných viet.

Precvičovanie I, L (PZ k Šlabikáru, s. 30)

Úloha 1

Žiaci prečítajú tlačené tvary písmen v rámčekoch. Potom ich prepíšu písaným písmom do riadka. Pri písaní sa snažia dodržať správny tvar písmen. *Poznámka:* Žiaci si môžu vymýšľať slová s danými písmenami v rôznej pozícii v slove. Pri veľkých tvaroch písmen odporúčame vymýšľať mená.

Úloha 2

Žiaci pomenujú obrázky a napíšu prvé písmená slov. Písmená prepíšu v rovnakom poradí do pripravených rámčekov. Písmená prečítajú ako slovo.

Riešenie: citrón – c, ihla – i, bubon – b, uterák – u, ľalia – ľ, auto – a; *výsledok:* cibuľa

Úloha 3

Žiaci si najprv prečítajú slová v rámečkoch. Potom prečítajú neúplné vety. Do každej vety doplnia vhodné slovo z rámčeka.

Riešenie: Krájam čerstvú cibuľu. Malý motýľ má pestré krídla.

Rozširujúca úloha

Žiaci najskôr prečítajú všetky slová v skupine a určia ich spoločný znak. Potom prečiarknu jedno slovo, ktoré nepatrí do skupiny. Svoje tvrdenia zdôvodnia. Napíšu iné slovo, ktoré patrí do skupiny (má spoločný znak skupiny).

Riešenie:

- *napišu* – kráľovná, princ, princezná; prečiarknu slovo čmeľ (nie je rozprávková postava, člen kráľovskej rodiny),
- *návrh na nové slovo* – kráľ; Dušan, Bohuš, Ľuboš;
- *prečiarknu slovo* – Ľuba (nie je chlapčenské meno);
- *návrh na nové slovo* – Paľo.

Hláska a písmená ŕ, Ľ (s. 37 – 39)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 113 - 114

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

hláska ŕ a písmená ŕ, Ľ tlačенý a písaný tvar písmena, malé a veľké písmeno, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena Ľ
- ✓ určiť pozíciu hlásky ŕ v slove
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen
- ✓ čítať s porozumením
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov

2. Charakteristika strán

Strany 37 – 39 sú zamerané na osvojenie si hlásky ŕ a čítanie všetkých tvarov písmena Ľ, ŕ. V súlade s koncepciou ŠVP pre základné vzdelávanie z roku 2023 sa tieto strany venujú rozvoju fonematického uvedomovania, čítania slov a viet, interpretácie textu a integrácie významov prostredníctvom básnického textu, čím aktívne podporujú rozvoj čitateľskej gramotnosti a jazykovej identity žiakov.

Na strane 37 je hláska ŕ predstavená v motivačnom texte *Zuzanka a Evička*. Príbeh z domáceho prostredia pracuje s jednoduchým dialógom medzi deťmi a mamou a tematizuje akt čítania ako prirodzenú súčasť učenia a každodenného života. Kľúčové slová s cieľovou hláskou (*ŕava, ŕapušky, čítať, jeŕ, cvičiť*) sú farebne zvýraznené, čo uľahčuje ich identifikáciu a fonematické uvedomenie. Text je doplnený o krátku báseň o ŕave, ktorá rytmizáciou a opakovaním podporuje vnímanie hlásky v rôznych slabikových pozíciách. Žiaci zároveň precvičujú rozpoznávanie písmena Ľ, ŕ vo všetkých jeho tvaroch a čítajú jednoduchú otázku *Kto ŕapkal rúčkami?* ako prvý krok k porozumeniu obsahu textu.

Strana 38 je venovaná precvičovaniu učiva. Úlohy sú zamerané na prácu so slovami, ktoré žiaci čítajú, spájajú ich s obrázkami (napr. *čítať, písať, počítať, počúvať, jeŕ, behať*), používajú vo vetách a rozlišujú podľa významu. Úloha na skladanie slov zo slabík (*LO + MA + VAĽ, RI + ČVI + KAĽ*) rozvíja analyticko-syntetické zručnosti, zatiaľ čo pomenovávanie

obrázkov (*labuť, lakt, píšťalka, plášť, reťaz*) rozvíja slovnú zásobu. Dôležitým momentom je práca s významovou príbuznosťou slov – žiaci vyfarbujú dvojice slov, ktoré patria k sebe (*počúvať – hudbu, maľovať – motýľa, piť – šťavu*), čo podporuje sémantickú orientáciu a správne používanie slov v kontexte.

Na strane 39 sa nachádza báseň *Labuť a kačka*, ktorá rozvíja porozumenie básnickému textu, schopnosť interpretovať významy a usporiadať dej podľa logickej a významovej následnosti. Žiaci označujú správne poradie obrázkov podľa deja básne, vyhľadávajú v texte slová s rovnakým zakončením (*pláva – dáva, mláčky – kačky*), ako aj ukryté slová. Báseň tematizuje rozdiely, predsudky a čistotu, čo vytvára priestor na rozhovor o hodnote rešpektu, rôznosti a vnímania iného – vhodné pre prepojenie s **etickou výchovou**. Úloha so zrakovým vyhľadávaním podporuje pozornosť a dekódovanie slov v texte, čím sa zároveň rozvíja technika čítania a schopnosť overovať informácie v texte.

Celý tematický celok je výborne vystavaný – spája hravosť, prirodzené situácie a poetický jazyk. Žiaci sa učia nové písmeno v kontexte, precvičujú ho na úrovni slova, vety, textu a ilustrácie. Didaktická štruktúra podporuje všetky roviny čitateľskej gramotnosti: dekódovanie, porozumenie, interpretáciu a reflexiu. Zároveň vytvára priestor pre tvorbu vlastného prejavu a medzipredmetové prepojenia najmä s **etickou výchovou, výtvarnou výchovou, prvoukou a hudobnou výchovou** (rytmus v básni). Napĺňa požiadavky ŠVP pre základné vzdelávanie z roku 2023 na rozvoj funkčného jazyka ako nástroja myslenia, porozumenia a vyjadrenia.

3. Návrh didaktického postupu

Vyvodenie hlásky a písmen **ť, ť**

Nápovedným obrázkom pri písmene **Ť** je **ťava**.

Motivačná báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonematického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči.

Učiteľ/-ka premietne báseň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť (spoločným opakovaním básne v rôznych častiach vyučovacej hodiny).

K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky *písané i tlačené tvary nového písmena*. Žiakom „predstavíme“ –

pomenujeme všetky tvary písmena **Ť** (*malé tlačené ť, veľké tlačené ť, malé písané ť, veľké písané ť*), ktoré žiaci opakujú.

Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

37/práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ *pomenovať časti ilustrácie;*
- ✓ *povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;*
- ✓ *doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;*
- ✓ *identifikovať hlásku **ť** v slovách znázornených na ilustrácii;*
- ✓ *určiť pozíciu hlásky **ť** na začiatku, vnútri a na konci slova.*

Na ilustrácii je znázornená *Zuzanka so sestrou Evičkou*, Zuzanka jej ukazuje obrázky v knižke o zvieratách. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či žiaci majú doma knižky o zvieratách (prípadne iné) a s kým si ich najčastejšie čítajú a pod. Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov.

Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku **ť**. Predpokladáme, že žiaci vedia nájsť na ilustrácii znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré s ilustráciou súvisia. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii.

Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať Zuzanke a Evičke pri prezeraní knižky. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou **ť** na začiatku slova: *ťava, ťapká;*
- slová s hláskou **ť** vnútri slova: *pišťalka;*
- slová s hláskou **ť** na konci slova: *niť* (na pišťalke), *ukazovať, čítať, sedieť...*

Žiaci môžu vymyslieť aj iné slová s novou hláskou, ktoré sú znázornené na ilustrácii, prípadne s ňou súvisia.

Po vyhľadání slov s hláskou **ť** znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku, vnútri alebo na konci slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámečkov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámček znázorňuje pozíciu hlásky **ť** v slove.

37/čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ *prečítať slová s novým písmenom.*

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť orientáciu v texte, žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú (ktoré slabiky sú rovnaké, ktoré odlišné).

Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú.

37/Zuzanka a Evička

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s novými slovami;*
- ✓ *čítať splývavou výslovnosťou slová s predložkami;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Pri priamej reči môže meniť intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. Po prečítaní textu odporúčame viesť rozhovor o texte. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom žiaci čítajú nový text. Sú v ňom použité nové slová z trenažéra, ktoré si žiaci vopred precvičili. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (voľíme individuálny prístup).

Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu.

37/čítací riadok

Žiak vie:

- ✓ *čítať vetu napísanú písaným písmom.*

V spodnom riadku je veta – otázka napísaná písaným písmom. Otázka súvisí s textom a je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je odpovedať na otázku podľa textu.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri práci s vetou napísanou písaným písmom.

38/1

Žiak vie:

- ✓ *priradiť slová k obrázkom podľa významu.*

Riešenie úlohy závisí od rozhodnutia žiakov. Odporúčame, aby učiteľ/-ka so žiakmi rozprával o tom, kedy sa oni naučili činnosti uvedené v úlohe alebo kedy sa ich chystajú naučiť.

38/2

Žiak vie:

- ✓ *zložiť slová z daných slabík;*
- ✓ *prepísať slová písaným písmom.*

Úlohu tohto typu už žiaci riešili niekoľkokrát. Odporúčame najskôr spoločne prečítať slabiky a povedať slovo. Správne slovo samostatne prepíšu na linajku individuálnym tempom písania. Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť použitie slov vo vetách, ktoré môžu byť nielen oznamovacie, ale žiaci môžu tvoriť otázky alebo príkazy.

Riešenie: maľovať, čvirikať

38/3

Žiak vie:

- ✓ *prečítať slová s novým písmenom;*
- ✓ *napísať pomenovanie obrázka.*

Odporúčame najskôr spoločne so žiakmi prečítať všetky slová v rámečkoch a vyznačiť tie, ktoré sú znázornené na obrázkoch. Prepis slov písaným písmom do pripravených riadkov môže učiteľ/-ka zadať ako samostatnú prácu. Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť určovanie počtu slabík alebo písmen v slovách.

Riešenie: labuť, píšťalka, reťaz

38/presýpacie hodiny

Žiak vie:

- ✓ *vyznačiť dvojice slov, ktoré tvoria slovné spojenia.*

Žiaci najskôr prečítajú všetky slová, potom dvojice slov tvoriacich slovné spojenia vyfarbia rovnakou farbou. Táto časť riešenia úlohy môže byť zadaná ako samostatná práca. Tvorenie viet s použitím slovných spojení odporúčame riešiť spoločne.

Riešenie: Počúvať hudbu. Maľovať motýľa. Piť šťavu.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 1.

39/Labuť a kačka

Žiak vie:

- ✓ *rozlíšiť na praktických ukážkach báseň od príbehu (prozaického textu);*
- ✓ *čítať text so správnou intonáciou.*

Odporúčame začať čítaním textu bez toho, že by sa žiaci najskôr zamerali na ilustráciu. Text prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu, plynulé čítanie a prednes básne ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutí textu ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. Podľa konkrétnych podmienok v triede môže učiteľ/-ka so žiakmi nacvičovať prednes básne.

Odporúčame, aby učiteľ/-ka vždy predniesol dva verše (ktoré spravidla tvoria jednu vetu) a žiaci jeho prednes napodobnia.

Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...). K práci s ilustráciou pristúpime až pri riešení úlohy 1.

39/1

Žiak vie:

- ✓ *porozprávať obsah básne;*
- ✓ *určiť poradie obrázkov znázorňujúcich dej básne.*

Tento typ úlohy žiaci riešia po prvýkrát. Odporúčame najskôr so žiakmi spoločne porozprávať dej opísaný v básni. Potom opísať dej znázornený na jednotlivých obrázkoch a určiť ich správne poradie podľa deja. Báseň má štyri slohy, to znamená, že nie každá sloha je samostatne znázornená

na obrázku.

Učiteľ/-ka môže úlohu využiť na diagnostiku porozumenia nového textu.

Riešenie: 1, 3, 2

39/2

Žiak vie:

✓ *vyhľadať v skupine slov tie, ktoré sú zakončené rovnakou slabikou.*

Žiaci už tento typ úlohy riešili, preto odporúčame zadať ju ako samostatnú prácu.

Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť hľadanie iných dvojíc slov v básni, ktoré sú rovnako zakončené (žiaci hľadajú rýmy, ale slovo *rýmy* nepoužívame), alebo tvoria nové dvojice slov s rovnakým, prípadne podobným zakončením. Rozširujúcou úlohou je *včielkina úloha*, ktorá ponúka žiakom úlohu na orientáciu v texte. Žiaci môžu nájsť slová v texte vyfarbiť.

39/presýpacie hodiny

Žiak vie:

✓ *vyhľadať v skupine písmen tie, ktoré tvoria slovo.*

Odporúčame, aby žiaci čítali dvojice písmen ako slabiky, tak ľahšie identifikujú slová.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na správne riešenie úlohy 1.

4. Didaktické hry

Nezbedný vietor

Cieľ hry: Precvičiť čítanie slov napísaných tlačeným i písaným písmom.

Pomôcky: slová napísané tlačeným i písaným písmom na samostatných kartičkách

Postup: Na magnetickú tabuľu pripevníme slová na kartičkách napísané tlačeným i písaným písmom tak, aby tvorili dvojice (jedno slovo oboma typmi písma vedľa seba). Ak nemáme dostatočne veľkú magnetickú tabuľu, slová môžeme uložiť na zem.

Dvojice slov prečítame. Potom učiteľ/-ka povie žiakom, aby sa otočili chrbtom k textu.

Učiteľ/-ka (neskôr niektorý žiak) povymieňa dvojice slov – to nezbedný vietor rozfúkal slová.

Žiaci hľadajú a priradujú slová tak, aby znova tvorili dvojice: tlačený a písaný tvar toho istého slova. Odporúčame zaradiť slová, v ktorých sú písmená *t, t'.*

Vety spia

Cieľ hry: Zoradiť správne slová do viet, precvičiť čítanie viet.

Pomôcky: vety napísané na kartičkách po jednotlivých slovách, každá veta inou farbou

Postup: Učiteľ/-ka napíše na kartičky vety, každé slovo zvlášť a rozdá ich žiakom. Každá veta by mala byť napísaná inou farbou alebo iným typom písma. Najvýhodnejšie je, aby mal každý žiak jedno slovo. Žiaci slová najskôr prečítajú. Potom učiteľ/-ka povie: „*Vety spia, ale zobudí sa veta: Maťo pije šťavu.*“

Žiaci, ktorí majú dané slová, prídu pred tabuľu a zoradia sa tak, aby vytvorili vetu. Ostatní žiaci vetu prečítajú.

Rýchle slová

Cieľ hry: Precvičiť pohotové čítanie slov (techniku čítania slov). **Pomôcky:** kartičky s napísanými slovami

Postup: Učiteľ/-ka má na kartičkách napísané slová zložené zo známych písmen. Slovo ukáže žiakom

len na krátku chvíľu a potom ho skryje. Žiaci musia slovo nahlas prečítať.

Hru môže učiteľ/-ka diferencovať tak, že určí homogénnu skupinu žiakov, ktorá bude slovo čítať. Dĺžku času, kedy ukazuje slovo, mení podľa individuálnych spôsobilostí žiakov tak, aby mal každú možnosť zažiť radosť z úspechu pri hre.

Písanie ĺ, Ľ (Písanie 5, s. 10 – 11)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 113 - 114

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Kľúčové výrazy učiva:

malé písané ĺ, veľké písané Ľ

1. Didaktické ciele

- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena;
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnu veľkosťou;
- ✓ písať slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami;
- ✓ odpísať slová a vety písaným písmom;
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky.

Strana 10

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmená malé písané ĺ a veľké písané Ľ;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmen ĺ, Ľ;
- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom.

Strana je venovaná nácviku písania písmen ĺ, Ľ samostatne aj v slovách. Zväčšené tvary písmen žiaci niekoľkokrát obtiahnu farbičkami. Keďže už podobné písmená *l*, *L* vedia písať, sústredia sa predovšetkým na nácvik správneho písania mäkkčeňa, najmä pri malom písanom ĺ. V posledných dvoch riadkoch žiaci píšu ĺ v slovách. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky.

Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správneho umiestnenia mäkčeňov.

Strana 11

Žiak vie:

- ✓ *samostatne napísať slová s novými písmenami;*
- ✓ *odpísať vetu napísanú písaným písmom;*
- ✓ *prepísať vetu napísanú tlačeným písmom.*

Strana je rozdelená na dve štvorriadkové časti. V prvých riadkoch sa precvičuje písmeno **t'** vo všetkých troch pozíciách – na začiatku, vnútri i na konci slova. Keďže žiadne vlastné meno osôb začínajúce sa písmenom **Ť** nie je uvedené v slovenskom kalendári, v poslednom riadku tejto časti si žiaci precvičia písanie vlastného mena zvierat. Je to vhodná príležitosť na vyvodenie ďalšieho pravidla o písaní vlastných mien zvierat. Druhá časť strany je venovaná odpisu a prepisu zvolacích viet. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybne napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce vypracujú sebahodnotenie podľa pokynov učiteľa/učiteľky. Kritériom môže byť úspešnosť pri písaní viet.

Precvičovanie **t', Ť** (PZ k Šlabikáru, s. 31)

Úloha 1

Žiaci pomenujú každý obrázok. Určia prvú hlásku pomenovania a podľa nej priradia obrázok k správnejmu písmenu.

Riešenie: t'ava – t', čiapka – č, šatka – š, žaba – ž, ľalia – ľ

Úloha 2

Žiaci najskôr prečítajú všetky časti viet v rámčekoch. Potom ich spoja do viet (čiarou alebo vyfarbením rámčekov rovnakou farbou). Dve vety prepíšu.

Riešenie: Čítať rozprávku. Písať úlohu. Maľovať kráľa. Jest' jablko.

Poznámka: Žiaci môžu tvoriť podobné dvojslovné vety o tom, čo budú dnes robiť.

Obrázok vedľa úlohy 2 je zábavný obrázok, ktorý slúži najmä na spestrenie strany a má ilustračný charakter. Žiaci však o ňom môžu tvoriť vety podľa zadania učiteľa/učiteľky.

Úloha 3

Žiaci prečítajú vety so všetkými tromi slovami v rámčekoch. Z trojice slov vyberú to, ktoré patrí do vety. Zvyšné slová prečiarknu.

Riešenie: Po jazere pláva labuť. Peťko píska na píšťalke.

Rozširujúca úloha

Každému písmenu je pridelené číslo. Žiaci dopíšu k číslam písmená a prečítajú vzniknutú

vetu. Nakreslia podľa nej obrázok.

Riešenie: Maťo má žltú píšťalku.

Hláska a písmená **ď, Ď** (s. 40 – 42)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 115 - 116

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

hláska *ď* a písmená *ď, Ď*, tlačený a písaný tvar písmena, malé a veľké písmeno, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena **Ď**;
- ✓ určiť pozíciu hlásky **ď** v slove;
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen;
- ✓ čítať s porozumením;
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii;
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu;
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti;
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov.

2. Charakteristika strán

Strany 40 – 42 sú venované osvojeniu hlásky **ď** a čítaniu všetkých tvarov písmena **Ď, ď**. Didakticky sú postavené na hravých príbehoch, fonematických cvičeniach, práci s významom slov a zmysluplnom čítaní.

Na strane 40 sa písmeno **Ď, ď** predstavuje pomocou vtipného príbehu *Doktor v hore*, v ktorom vystupujú postavy medveď Ďuro a ďateľ. Text je rytmizovaný a obsahuje výrazné opakovanie slabík s cieľovou hláskou (**ďub-ďub, ďob-ďob**), čo podporuje fonematické uvedomovanie a správnu výslovnosť. Žiaci čítajú všetky grafické tvary písmena, vyhľadávajú známe slová v texte (**keď, medveď, papraď, odpoveď, dáždovka**) a pracujú s ilustráciou, ktorá výrazne napomáha porozumeniu textu.

Na strane 41 sa rozvíja porozumenie čítanému prostredníctvom dialógu medzi žiačkami Nad'ou a Zuzankou v príbehu *Čarovné slová*. Žiaci identifikujú chýbajúce výrazy zdvorilosti, t. j. *prosím, ďakujem*, a diskutujú o vhodnom spôsobe, ako niekoho o niečo požiadať. Tento text integruje jazykové učivo s rozvojom sociálnych zručností a výchovného aspektu. Ilustrácia podporuje identifikáciu postáv a emócií, čím prispieva k celkovému porozumeniu.

Strana 42 ponúka pestré precvičovanie učiva. V prvej úlohe žiaci dopĺňajú písmeno **Ď** do mien detí (**Nad'a, Ďuro, Vlad'a, Ad'o**) a prepájajú ich s ilustráciami. V druhej úlohe skladajú

slová zo slabík (napr. **d'ovka** → **dážd'ovka, paprad', Mlád'a**) a dopĺňajú ich do viet, čím sa prepája technika čítania so zmyslom a významom. V tretej úlohe žiaci čítajú slová v obrazovom poli, farebne vyznačujú slová s hláskou **d'** a **d**, a identifikujú pomenovania ilustrácií (napr. **malá dážd'ovka, malý dážd'**). Tieto činnosti cielene rozvíjajú schopnosť zrkového rozlišovania, fonematickú diferenciaciu a porozumenie významu slov.

Celý blok strán je postavený na kombinácii jazykovej hravosti, výslovnosti, rozvíjaní slovnej zásoby a čítania s porozumením. Podporuje jazykové a sociálne kompetencie žiakov v súlade so vzdelávacou oblasťou **Jazyk a komunikácia** pre 1. cyklus ZŠ

3. Návrh didaktického postupu

Vyvedenie hlásky a písmen **d'**, **Ď**

Nápovedným obrázkom pri písmene **Ď** je **d'ateľ**.

Motivačná báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonematického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči.

Učiteľ/-ka premietne báseň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť (spoločným opakovaním básne v rôznych častiach vyučovacej hodiny).

K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky *písané i tlačené tvary nového písmena*. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena **Ď** (*malé tlačené d'*, *veľké tlačené Ď*, *malé písané d'*, *veľké písané Ď*), ktoré žiaci opakujú. Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrkového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

40/práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ *pomenovať časti ilustrácie;*
- ✓ *povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;*
- ✓ *doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;*
- ✓ *identifikovať hlásku d' v slovách znázornených na ilustrácii;*
- ✓ *určiť pozíciu hlásky d' na začiatku, vnútri a na konci slova.*

Na ilustrácii je medveď pozorujúci *d'atľa pri hľadaní si potravy*. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či žiaci poznajú *d'atľa* z obrázkov, či ho už niekedy počuli, keď boli v prírode... Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov. Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku **d'**. Predpokladáme, že žiaci vedia na ilustrácii nájsť znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré súvisia s ilustráciou. Pri hláske **d'** v slovách *medveď, žalud', paprad'*

dochádza k spodobovaniu, preto v tomto prípade im vysvetlíme, že sú medvede, preto píšeme **ď**, ale vyslovujeme **ť**. Ďalej im povieme, že sa to budú učiť neskôr. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Mali by samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii.

Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať na okraji lesa pri stretnutí medveďa s d'atľom. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou **ď** na začiatku slova: *d'atel', d'aleko, d'obe*;
- slová s hláskou **ď** vnútri slova: *dážďovka*;
- slová s hláskou **ď** na konci slova: *medveď', žalud', paprad'*.

Žiaci môžu vymyslieť aj iné slová s novou hláskou, ktoré sú znázornené na ilustrácii, prípadne s ňou súvisia.

Žiaci po vyhľadání slov s hláskou **ď** (znázornených na ilustrácii) určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku, vnútri alebo na konci slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámečkov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámeček znázorňuje pozíciu hlásky **ď** v slove.

40/čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

✓ *prečítať slová s novým písmenom.*

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom v slove je farebne odlíšena. Ak sa však v slove nachádza nové písmeno v dvoch slabikách po sebe, je farebne zvýraznená iba jedna z nich. To preto, aby žiaci videli nové slovo farebne „rozdelené“ na slabiky a jednoduchšie sa im čítalo.

Ako *rozširujúcu úlohu* odporúčame zaradiť orientáciu v riadku, žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú. Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú.

40/Doktor v hore

Žiak vie:

- ✓ *čítať plynulo vety s novými slovami;*
- ✓ *čítať splyvavou výslovnosťou slová s predložkami;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor.

Pri priamej reči môže meniť intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. Po prečítaní textu odporúčame viesť rozhovor o texte. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Text potom čítajú žiaci. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie

pri čítaní viet (voľíme individuálny prístup). Po prečítaní textu odporúčame zamerať pozornosť na ilustráciu a porovnať ju s textom. Učiteľ/-ka by sa mal rozprávať so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Veľmi dôležité je udelenie pochvaly za prácu žiakov.

40/čítací riadok

Žiak vie:

✓ *čítať vetu napísanú písaným písmom.*

V spodnom riadku sa nachádza veta – otázka napísaná písaným písmom. Otázka súvisí s textom a je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je odpovedať na otázku podľa textu.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine.

Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri prerozprávaní obsahu nového textu.

41/Čarovné slová

Žiak vie:

✓ *povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;*

✓ *čítať plynulo neznámy text.*

Strana je určená na precvičenie čítania. Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zameral pozornosť žiakov na ilustráciu. Žiaci tvoria vety so zameraním na to, o čom asi budú čítať. Učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami. Práca s ilustráciou by mala smerovať k tomu, aby o nej žiaci vedeli samostatne vytvoriť 5 súvislých viet.

Text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutí textu ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Slová alebo slovné spojenia, ktoré chceme so žiakmi precvičiť vopred, odporúčame napísať na tabuľu (vytvoriť si svoj vlastný trenažér). Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).

Text je vhodný aj na rolové čítanie (*rozprávač, Zuzanka, Nad'a*).

41/1

Žiak vie:

✓ *nájsť informáciu priamo uvedenú v texte.*

Odporúčame najskôr riadený rozhovor o slušnom správaní, o tom, ako treba niekoho správne o niečo požiadať. Potom žiaci sami napíšu správne slová do riadka.

Riešenie: prosím, ďakujem

42/1

Žiak vie:

- ✓ *doplniť do slov dané písmeno;*
- ✓ *priradiť meno k správne obrázku.*

Odporúčame úlohu zadať ako samostatnú prácu, jej riešenie je jednoduché a jednoznačné.

Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť tvorenie viet s danými menami.

Riešenie: Nad'a, Ďuro, Vlad'a, Ad'o

42/2

Žiak vie:

- ✓ *zložiť slová z daných slabík;*
- ✓ *doplniť slovo do vety.*

Skladanie slabík do slov nie je pre žiakov nová úloha. S dopĺňaním vytvorených slov do viet sa už stretli na strane 31. Odporúčame slová písať písaným písmom. Úloha tohto typu pomáha žiakom zdokonaľovať sa v čítaní s porozumením. Má tiež diagnostický charakter.

42/3

Žiak vie:

- ✓ *prečítať slovné spojenia;*
- ✓ *priradiť správne slovné spojenie k obrázku.*

Odporúčame, aby žiaci vysvetlili význam oboch slovných spojení použitých v úlohe.

Riešenie: malá dážd'ovka

42/presýpacie hodiny

Žiak vie:

- ✓ *rozlíšiť grafickú podobu písmen D, Ď;*
- ✓ *vyfarbiť maľovanku podľa zadania.*

Úlohu tohto typu už žiaci riešili niekoľkokrát v 1. i v 2. časti Šlabikára LIPKA®.

Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť tvorenie viet o obrázku alebo tvorenie slov súvisiacich s obrázkom (prídavné mená, slovesá...). Odporúčame sa zamerať aj na vysvetlenie významu slov použitých v maľovanke.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na riešenie úlohy 2.

4. Didaktické hry**Tichá**

Cieľ hry: Precvičiť fonematické uvedomovanie hlásky **ď** v slovách.

Postup: Žiaci sedia v laviciach a počujúvajú otázky učiteľ/-ka. Odpovedajú na ne kývaním hlavy, nikto neodpovedá nahlas, preto sa hra volá *Tichá*. Učiteľ/-ka kladie otázky, napríklad: *Počujeme v slove dážd'ovka hlásku ď vnútri slova? Je v slove dom hláska ď?*

Drep – skok

Cieľ hry: Precvičiť určovanie pozície hlásky **ď** v slove.

Postup: Žiaci sa postaví vedľa lavíc tak, aby mal každý dostatočný priestor na skok alebo drep. Učiteľ/-ka hovorí rôzne slová s hláskou **ď**. Keď povie slovo, v ktorom je hláska **ď** na začiatku slova, žiaci vyskočia. Keď povie slovo, v ktorom je hláska **ď** vnútri slova, žiaci urobí drep.

Návrh na slová:

- hláska **ď** na začiatku slova: ďakujem, ďateľ, ďaleko, ďatelina, ďalekohľad, Ďuro...
- hláska **ď** vnútri slova: dáždovka, poďme, saďme, sedte, mláďa, háďa, Naďa, Ado...

Na detektíva

Cieľ hry: Precvičiť čítanie známych slov.

Pomôcky: vety napísané na tabuli (alebo text v šlabikári)

Postup: Žiaci najskôr prečítajú text, s ktorým budú pracovať. Potom im učiteľ/-ka kladie rôzne otázky, napríklad: *Kto z vás je šikovný detektív a zistí, z ktorej vety sa dozvieme, čo si ako prvé požičala Naďa od Zuzanky?* (Odpoveďou je: pravítko.)

Písanie **ď, Ď (Písanie 5, s. 12 – 13)**

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 115 - 116

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

malé písané **ď**, veľké písané **Ď**

1. Didaktické ciele

- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena;
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnu veľkosťou;
- ✓ písať slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami;
- ✓ odpísať slová a vety písaným písmom;
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky.

Strana 12

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmená malé písané **ď**, veľké písané **Ď**;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmen **ď, Ď**;
- ✓ písať slová s novým písmenom.

Na tejto strane sa žiaci naučia písať písmená *ď*, *ě*. Keďže sa už stretli s tvarom písmen, precvičujú sa oba tvary na jednej strane. Pri písmenách *ď*, *ě* je potrebné venovať pozornosť najmä správne umiestneniu mäkčeňa. Po rozcvičení ruky na úvodnej ilustrácii žiaci tvar písmena na obrázku obtiahnú farbičkami. Ďalej píšú samostatné písmená v predpísaných troch riadkoch. V závere strany precvičujú písanie písmena *ď* na začiatku a na konci slova. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správneho tvaru jednotlivých písmen.

Strana 13

Žiak vie:

- ✓ *samostatne napísať slová s novým písmenom;*
- ✓ *odpísať vetu napísanú písaným písmom;*
- ✓ *prepísať vetu napísanú tlačným písmom.*

Prvá časť strany je zameraná na precvičovanie oboch písmen *ď*, *ě* v slovách. V ďalších riadkoch žiaci odpisujú a prepisujú vety. Pred písaním slov a viet je vhodné žiakom pripomenúť, že slová píšú jedným ťahom, rozlišovacie znamienka doplnia až po napísaní celého slova a medzi jednotlivými slovami dodržiavajú primerané medzery. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Žiaci môžu po skončení práce so stranou v rámci sebahodnotenia hodnotiť svoju úspešnosť pri písaní viet.

Precvičovanie *ď*, *ě* (PZ k Šlabikáru, s. 32)

Úloha 1

Žiaci pomenujú slovo znázornené na obrázku a prečítajú slová v rámčekoch. Vyberú a označia (značkou, vyfarbením) slovo, ktoré je pomenovaním obrázka.

Riešenie: loď, medveď, žalud

Úloha 2

Žiaci si prečítajú slová. Určia tie, ktoré pomenávajú oblečenie a vyfarbia ich.

Riešenie: košeľa, sveter, tričko

Úloha 3

Žiaci riešia dvojsmerovku. V riadkoch a v stĺpcoch hľadajú ukryté slová, ktoré sú uvedené vedľa tabuľky. Nájdené slová vyfarbia. Môžu si ich vyčiarknuť z ponuky slov. Zostávajúce písmená z tabuľky prepíšu do rámečkov. Vzniknuté slovo prečítajú.

Riešenie: ďakujem

Poznámka: Žiaci môžu porozprávať, aké iné „čarovné“ slová poznajú a používajú.

Rozširujúca úloha

Žiaci tvoria trojslabičné slová tak, aby obsahovali dané písmeno (hlásku). Určené písmeno (hláska) sa môže nachádzať na začiatku, vnútri alebo na konci slova. Vyznačia v slovách dané písmená.

Návrh na riešenie: d – domčeky, ď – ďakujem, c – cibuľa, č – mačička

Hláska a písmená ň, Ň (s. 43 – 45)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 117 - 118

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

hláska ň a písmená ň, Ň, tlačený a písaný tvar písmena, malé a veľké písmeno, slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena Ň;
- ✓ určiť pozíciu hlásky ň v slove;
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen;
- ✓ čítať s porozumením;
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii;
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu;
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti;
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov.

2. Charakteristika strán

Strany 43 – 45 sú venované osvojovaniu hlásky ň a všetkých tvarov písmena Ň, ň. Učivo podporuje fonematické uvedomovanie, techniku čítania a porozumenie textu, pričom prepája výučbu s poznávaním prírodného prostredia a budovaním slovnej zásoby.

Na strane 43 sa písmeno Ň, ň uvádza cez text „Ovocné stromy“, v ktorom Zuzanka s babičkou objavujú čerešňu, višňu, marhuľu, jabloň, broskyňu a hrušku v kvitnúcom sade. Cieľová hláska sa nachádza vo viacerých slovách (**čerešňa, višňa, kmeň, sukňa**), pričom ilustrácia a krátky verš „Ňufáčik má zvedavý...“ podporujú zmyslové vnímanie a rytmus reči. Žiaci zároveň čítajú všetky grafické podoby písmena Ň, ň a zapájajú sa do rozhovoru o texte, čím si precvičujú porozumenie čítanému.

Na strane 44 sa učivo precvičuje prostredníctvom básne „Pyšná višňa“ a série úloh zameraných na:

- vyhľadávanie slov začínajúcich sa na určené písmená (j, a, r),
- gramatické a významové rozlíšenie slov v rámci viet (napr. *vaňa* × *jahňa*),
- prepísanie viet a nahradenie obrázkov správnym slovom,
- výber vhodného slova k ilustráciám (napr. *hrebeň, jabloň, plameň*).

Tieto aktivity rozvíjajú fonematické a morfematické uvedomovanie, porozumenie a schopnosť prepájať slovo s jeho významom a obrazom.

Na strane 45 žiaci pracujú s textom „Raňajky“, ktorý obsahuje množstvo slov s cieľovou hláskou a je postavený na humornom dialógu medzi súrodencami Táňou a Braňom. Text umožňuje precvičiť:

- čítanie viet,
- orientáciu v texte,
- podčiarkovanie názvov potravín (**rezeň, ryža, kompót, marhuľový, broskyňový, rožok, žemľa, maslo, syr, paprika**),
- vyvodenie priamych záverov a identifikáciu prvku, ktorý do kontextu nepatrí (napr. cez označenie jedla, ktoré sa nespomína).

Ilustrácia dopĺňa jazykovú aktivitu, rozvíja vizuálnu pamäť a vytvára priestor na diskusiu o stravovaní, čo umožňuje aj prepojenie s oblasťou **človek a zdravie**.

Tento blok podporuje rozvoj čitateľských a komunikačných kompetencií prostredníctvom tematicky blízkeho obsahu, fonematickej diferenciacie a jazykovo-obsahovej integrácie v súlade s požiadavkami vzdelávacej oblasti **Jazyk a komunikácia** pre 1. cyklus ZŠ

3. Návrh didaktického postupu

Vyvodenie hlásky a písmen ň, Ň

Pri písmene *Ň* nie je *nápovedný obrázok*. Žiadne slovenské slovo, ktoré sa dá znázorniť na obrázku, sa nezačína touto hláskou.

V *motivačnej básni* je veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonematického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči. Učiteľ/-ka premietne báseň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť (spoločným opakovaním básne v rôznych častiach vyučovacej hodiny).

K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne *nápovedný obrázok* a všetky *písané i tlačené tvary nového písmena*. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena *Ň* (*malé tlačené ň, veľké tlačené Ň, malé písané ň, veľké písané Ň*), ktoré žiaci opakujú. Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

43/práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;

✓ *identifikovať hlásku ň v slovách znázornených na ilustrácii;*

✓ *určiť pozíciu hlásky ň vnútri a na konci slova.*

Na ilustrácii je *Zuzanka s babičkou a psíkom Puntom* v ovocnom sade. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či žiaci poznajú ovocné stromy, či majú doma sad, prípadne záhradu s ovocnými stromami... Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov. Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku **ň**. Predpokladáme, že žiaci vedia na ilustrácii nájsť znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré súvisia s ilustráciou. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Mali by samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii. Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať Zuzke a babičke so psíkom v ovocnom sade. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

– slová s hláskou **ň** na začiatku slova: *ňuchá, ňucháč, ňufák;*

– slová s hláskou **ň** vnútri slova: *čerešňa, višňa, broskyňa, sukňa;*

– slová s hláskou **ň** na konci slova: *kmeň, peň, koreň.*

Žiaci môžu vymyslieť aj iné slová s novou hláskou, ktoré sú znázornené na ilustrácii, prípadne také, ktoré s ňou súvisia.

Žiaci po vyhľadání slov s hláskou **ň** znázornených na ilustrácii určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku, vnútri alebo na konci slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámečkov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámček znázorňuje pozíciu hlásky **ň** v slove.

43/čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

✓ *prečítať slová s novým písmenom.*

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom v slove je farebne odlišená. Ak sa však v slove nachádza nové písmeno v dvoch slabikách po sebe, je farebne zvýraznená iba jedna z nich. To preto, aby žiaci videli nové slovo farebne „rozdelené“ na slabiky a jednoduchšie sa im čítalo. Čítanie náročnejších slov odporúčame dôkladne precvičiť, aby ich žiaci plynulo čítali vo vetách. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť orientáciu v riadku, žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú (ktoré slabiky sú rovnaké, ktoré odlišné). Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú. Rozširujúcou aktivitou môže byť vysvetlenie významu slov a ich použitie vo vetách.

43/Ovocné stromy

Žiak vie:

- ✓ čítať vety s novými slovami;
- ✓ čítať s plynúcou výslovnosťou slová s predložkami;
- ✓ čítať vety so správnou intonáciou.

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Pri priamej reči môže meniť intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. Po prečítaní textu odporúčame viesť rozhovor o texte. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Text potom čítajú žiaci. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (voľíme individuálny prístup). Po prečítaní textu odporúčame zamerať pozornosť na ilustráciu a porovnať ju s textom.

Učiteľ/-ka by sa mal rozprávať so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Veľmi dôležité je udelenie pochvaly za prácu žiakov.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri prerazovaní obsahu nového textu.

44/1

Žiak vie:

- ✓ vyhľadať v básni slová začínajúce sa na dané písmeno;
- ✓ vymyslieť a napísať nové slová s daným písmenom na začiatku slova.

Úlohu odporúčame riešiť spoločne, nové slová žiaci napíšu samostatne. Rozširujúcou úlohou môže byť použitie slov vo vetách.

44/2

Žiak vie:

- ✓ identifikovať slová, ktoré podľa významu nepatria do danej vety.

Pri riešení úlohy odporúčame najskôr prečítať všetky slová, potom prečiarknuť slová, ktoré sa do danej vety nehodia.

Riešenie: vaňa, baňa; peň, remeň

44/3

Žiak vie:

- ✓ obrázok nahradiť správnym slovom;
- ✓ napísať vetu ako autodiktát;
- ✓ aplikovať pravopis písania viet (veľké začiatkové písmeno, znamienko na konci vety).

Úlohu tohto typu riešia žiaci po prvýkrát, preto je vhodné riešiť ju spoločne. Odporúčame najskôr prečítať vety a pomenovať obrázky. Písanie vety môže učiteľ/-ka zadať ako samostatnú prácu, najskôr však so žiakmi zopakujú pravidlá písania viet.

Riešenie: Naša vaňa je žltá. Hubár si sadol na peň.

44/presýpacie hodiny

Žiak vie:

- ✓ *prečítať slová s novým písmenom;*
- ✓ *napísať pomenovanie obrázka.*

Odporúčame najskôr spoločne so žiakmi prečítať všetky slová v rámečkoch a vyznačiť tie, ktoré sú znázornené na obrázkoch. Posledný obrázok môžu žiaci nazvať dvomi pomenovaniami: *plameň, oheň*. Učiteľ/-ka im vysvetlí, že obe pomenovania sú správne, žiaci si môžu vybrať riešenie podľa vlastného uváženia. Prepis slov písaným písmom do pripravených riadkov môže učiteľ/-ka zadať ako samostatnú prácu. Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť určovanie počtu slabík alebo písmen v slovách.

Riešenie: hrebeň, jabloň, plameň alebo oheň

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 3.

45/Raňajky

Žiak vie:

- ✓ *povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;*
- ✓ *čítať plynulo neznámy text.*

Strana je určená na precvičenie čítania. Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zameral pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Na ilustrácii sú súrodenci *Táňa a Braňo* pri príprave raňajok. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami. Práca s ilustráciou by mala smerovať k tomu, aby o nej žiaci vedeli samostatne vytvoriť 5 súvislých viet. Rozprávanie dáva priestor na plnenie socioafektívnych cieľov a na medzipredmetové vzťahy. Žiaci porovnávajú situáciu znázornenú na ilustrácii so svojimi vlastnými skúsenosťami. Text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutí textu ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Slová alebo slovné spojenia, ktoré chceme so žiakmi precvičiť vopred, odporúčame napísať na tabuľu (vytvoriť si svoj vlastný trenažér). Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...). Text je vhodný aj na rolové čítanie (*rozprávač, Táňa, Braňo*).

45/1

Žiak vie:

- ✓ *vyhľadať v texte názvy potravín.*

Úlohu odporúčame zadať ako samostatnú prácu. Učiteľ/-ka vysvetlí žiakom, že názov potraviny môže byť aj v inom tvare, ako je základné pomenovanie potraviny. Kontrola samostatnej práce by mala byť spoločná, aby mali všetci žiaci okamžitú spätnú väzbu na svoje riešenie úlohy.

Riešenie: rezeň, ryža, kompót, rožok, zemiak, maslo, syr, paprika

45/2*Žiak vie:*✓ *vyhľadať informácie k textu pomocou ilustrácie.*

Žiaci tento typ úlohy riešia po prvýkrát. Pri jej riešení si pomáhajú podčiarknutými názvami potravín, ktoré boli riešením predchádzajúcej úlohy.

Riešenie: reďkovka

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na riešenie úlohy 2.

4. Didaktické hry

Rybník

Cieľ hry: Precvičiť čítanie známych slov.

Pomôcky: Kartičky s vetami sú napísané po jednotlivých slovách, pričom je každá veta je napísaná inou farbou.

Postup: Na spodnú časť magnetickej tabule nakreslíme rybník (modrý ovál), pripevníme doň kartičky s vetami rozdelenými na slová. Každá veta je napísaná inou farbou. Nad rybníkom sú vety napísané písaným písmom. Žiaci vyberú slová z rybníka podľa farby, zostavia z nich vetu a pripnú ju na magnetickú tabuľu vedľa písaného tvaru vety nad rybníkom.

Drep – skok – „Klamanie“

Cieľ hry: Precvičiť si pamäť a identifikovať slová z textu.

Postup: Žiaci sa postavia vedľa lavíc. Žiak (učiteľ/-ka) hovorí slová, ktoré boli/neboli v prečítanom texte (napríklad v texte *Raňajky* v šlabikári na strane 45). Ak sa slovo nachádzalo v texte, žiaci urobia drep. Ak slovo v texte nebolo, vyskočia. Vybraný žiak skáče a robí drepy tiež, ale snaží sa pomýliť spolužiakov, preto ich robí zámerne aj s chybami. Žiaci, ktorí vedia jednoznačnú odpoveď, by sa nemali dať oklamať.

Žiakom vysvetlíme, že klamanie v tejto hre je dovolené, je použité zámerne, preto nehovoríme o neslušnom správaní.

Rýchle slová

Cieľ hry: Precvičiť pohotovú čítanie slov (techniku čítania slov). Pomôcky: kartičky s napísanými slovami

Postup: Učiteľ/-ka má na kartičkách napísané jednoduché slová zložené zo známych písmen. Slovo ukáže žiakom len na krátku chvíľu a potom ho skryje. Žiaci musia slovo nahlas prečítať.

Hru môže učiteľ/-ka diferencovať tak, že určí homogénnu skupinu žiakov, ktorá bude slovo čítať. Dĺžku času, kedy ukazuje slovo, mení podľa individuálnych spôsobilostí žiakov tak, aby mal pri hre každú možnosť zažiť radosť z úspechu.

Písanie ň, Ň (Písanie 5, s. 14 – 15)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 117 - 118

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

malé písané ň, veľké písané Ň

1. Didaktické ciele

- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena;
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnu veľkosťou;
- ✓ písať slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami;
- ✓ odpísať slová a vety písaným písmom;
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy;
- ✓ nahradiť vo vete obrázok slovom a napísať ho;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky.

Strana 14

Žiak vie:

- ✓ *pomenovať písmená malé písané ň, veľké písané Ň;*
- ✓ *obkresliť tvar písmena na danom obrázku;*
- ✓ *písať správny tvar písmen ň, Ň*
- ✓ *písať slová s novým písmenom.*

Strana je venovaná nácviku písania písmen *ň, Ň* ako samostatne stojacich písmen alebo ako súčasť slov. Žiaci po rozcvičení ruky pokračujú v písaní v predpísaných riadkoch. Najprv precvičujú samostatné písmená, potom ich spojenia s inými písmenami v slovách. Slová sú zámerne zvolené tak, aby si v nich okrem nového písmena precvičili aj náročnejšie spojenia, s ktorými sa už stretli skôr. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení.

Môžu postupovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Kritériom hodnotenia môže byť správne držanie tela

pri písaní, správna poloha písanky a pod.

Strana 15

Žiak vie:

- ✓ *samostatne napísať slová s novým písmenom;*
- ✓ *nahradiť obrázok vo vete slovom a napísať ho;*

- ✓ *odpísať vetu napísanú písaným písmom;*
- ✓ *prepísať vetu napísanú tlačeným písmom.*

Prvý štvorriadkový blok je zameraný na precvičovanie písmena **ň** v slovách. Druhá časť strany je venovaná precvičeniu odpisu a prepisu viet. Niektoré slová vo vetách sú nahradené obrázkom. Vo vete zameranej na odpis je zaradené aj dlhšie – trojslabičné slovo, preto žiaci z priestorových dôvodov nemusia obrázok nahradiť slovom, ale jednoducho ho nakreslia podľa vzoru v predpísanej vete.

Pri prepise vety môžu žiaci obrázok pomenovať slovom alebo ho tiež nakresliť. Strana je zameraná na samostatnú prácu žiakov a učiteľ/-ka ju môže využiť aj na priebežnú diagnostiku písania u jednotlivých žiakov. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybne napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce vypracujú sebahodnotenie podľa pokynov učiteľa/učiteľky. Kritériom môže byť úspešnosť pri odpise a prepise viet.

Precvičovanie ň, Ň (PZ k Šlabikáru, s. 33)

Úloha 1

Žiaci najskôr prečítajú všetky slabiky v rámečkoch. Potom z nich tvoria slová. Každé vytvorené slovo napíšu. Tvoria dvojslabičné i trojslabičné slová. Pri spájaní slabík do slov postupujú zľava doprava.

Riešenie: vaňa, baňa, sukňa, jaskyňa, tarhoňa, čerešňa

Poznámka: Neznáme slová si môžu spoločne vysvetliť.

Úloha 2

Žiaci riešia pomerne jednoduchú úlohu. Prečítajú všetky slová v rámečkoch. Vyhľadajú a zakrúžkujú písmená s mäkkčekom.

Úloha 3

Žiaci riešia krížovku. Pomenujú obrázky tak, aby v názve bolo **ň**. Slová napíšu do krížovky. Tajničku z červeného stĺpca napíšu na linajku. Prečítajú hádanku spolu so slovom z tajničky, ktoré tvorí odpoveď hádanky.

Riešenie: jabloň, jahňa, vozeň, peň; tajnička: oheň

Rozširujúca úloha

Žiaci prečítajú slovo a pomenujú obrázky. Vyznačia len tie, ktoré sa končia podobnou slabikou, akou sa končí napísané slovo.

Riešenie: hrebeň

Poznámka: Žiaci môžu hľadať iné slová, ktoré sa končia podobnou slabikou. Slová môžu písať na linajku alebo do zošita, napríklad: vozeň, peň, jeleň, peceň, rezeň, koreň, báseň...

Slabiky de, te, ne, le, di, ti, ni, li (s. 46 – 51)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 119 - 122

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

slabiky *de, te, ne, le, di, ti, ni, li*, tlačený a písaný tvar, slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať všetky tvary slabík;
- ✓ čítať nové slová a vety;
- ✓ čítať s porozumením;
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii;
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu;
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti;
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov.

2. Charakteristika strán

Strany 46 – 51 sú tematicky zamerané na čítanie so zameraním na slabiky **de, te, ne, le, di, ti, ni, li** a ich precvičovanie v rôznych jazykových a textových kontextoch. Obsah je orientovaný na aplikáciu známych slabík v bežnej komunikácii, identifikáciu významu v texte, čítanie s porozumením, vyvodenie záverov a rozvoj slovnej zásoby.

Na strane 46 sa žiaci stretávajú s príbehom „Návšteva“, v ktorom teta Nina navštívi deduška a rozpráva o svojom pobyte v Kanade. Text je situovaný do známeho rodinného prostredia a obsahuje jazykové vysvetlenie o skloňovaní podstatných mien, čo podporuje metajazykové uvedomovanie (napr. *deň – dni, týždeň – týždne*). Okrem čítania slabík (v stĺpci vľavo) sa rozvíja aj poznanie gramatických tvarov a zdvorilostného jazykového prejavu.

Strana 47 pracuje s básňou „Medvede“ a úlohami zameranými na porozumenie textu. Žiaci odpovedajú na otázky, podčiarkujú, kde sa v texte hľadali maliny, a opisujú správanie medvedíkov. Úloha precvičuje vyvodenie priamych záverov z čítaného textu, podporuje zrakové a sluchové vnímanie a vnímanie nálady v texte.

Na strane 48 sa žiaci stretávajú s príbehom „V divadle“ a čítajú jednoduchý text s priamou rečou, ktorý rozvíja porozumenie čítanému a schopnosť odlíšiť skutočný zážitok od fantázie. Pracujú s programom divadla a určujú, akú rozprávku deti videli, čím sa rozvíja orientácia v texte a čítanie s porozumením.

Strana 49 obsahuje pestré úlohy na precvičovanie učiva – pomenovanie obrázkov, výber správneho slova, prepísanie názvov predmetov, skladanie slov z písmen, priradovanie slov podľa významu (napr. *rodina – mama, otec, deti; divadlo – bábkky, kulisy, javisko*). Úlohy integrujú čítanie, významovú orientáciu, zrkové rozlišovanie a rozvíjajú poznanie zo školského prostredia.

Na strane 50 sa pracuje s poetickým textom „Hodiny“, ktorý personifikuje ručičky hodín. Žiaci odpovedajú na otázky o správaní ručičiek, dopĺňajú slovo do vety, kreslia vlastné hodiny a vyvodzujú závery. Text podnecuje empatické vnímanie, chápanie súvislostí a podporuje rozhovor o čase, dennom režime a zodpovednosti.

Strana 51 uzatvára tematický blok básňou „Hodiny pre tetu“ – žiaci podčiarkujú slová s cieľovými slabikami, riešia jednosmerovku, vyvodzujú záverečné slovo a tvoria vety podľa obrázkov. Úlohy prepájajú fonematickú rovinu s významovou a podporujú analytické myslenie a tvorivé jazykové vyjadrenie.

Tento blok rozvíja jazykové kompetencie v oblasti slabikotvorby, porozumenia textu, slovtvorby a schopnosti interpretácie v súlade s cieľmi vzdelávacej oblasti **Jazyk a komunikácia** pre 1. cyklus. Obsah je funkčne prepojený s praktickými jazykovými situáciami (divadlo, rodina, raňajky, návšteva), čím podporuje u žiakov záujem o jazyk ako nástroj každodennej komunikácie

3. Návrh didaktického postupu

Vyvodenie slabík **de, te, ne, le, di, ti, ni, li**

Nápovedný obrázok pri týchto slabikách nie je.

V *motivačnej básni* sú tieto slabiky personifikované, aby si ich žiaci ľahšie zapamätali.

Učiteľ/-ka premietne báseň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu. Odporúčame s motivačnou básňou pracovať na začiatku každej hodiny, aby sa ju žiaci postupne naučili naspamäť.

Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary slabík **de, te, ne, le, di, ti, ni, li** (*písané i tlačené tvary*), ktoré žiaci opakujú. Nové slabiky sa môžu vyskytnúť aj na začiatku slova, preto existujú aj „veľké“ tvary, kvôli nedostatku miesta však chýbajú v hlavičke strany šlabikára.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrkového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích schopností (rozšírenie slovnéj zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

46/práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ *pomenovať časti ilustrácie;*
- ✓ *povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;*
- ✓ *doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;*

✓ *identifikovať slabiky de, te, ne, le, di, ti, ni, li v slovách znázornených na ilustrácii.*

Na ilustrácii je Zuzka s bratom Adamom, deduškom Matejom a tetou Ninou, ktorá prišla zo zahraničia na návštevu k deduškovi. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či majú žiaci príbuzných v zahraničí, či sa učia (chcú naučiť) aj cudzí jazyk, aby pri cestovaní do zahraničia rozumeli domácim. Potom dáme žiakom čas na pozorovanie obrázka. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov.

Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii.

Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať pri stretnutí s tetou Ninou. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

46/Návšteva

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s novými slovami;*
- ✓ *čítať slabiky de, te, ne, le, di, ti, ni, li so správnou mäkkou výslovnosťou;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu výslovnosť, intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Po prečítaní textu o ňom odporúčame viesť rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom čítajú nový text. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s mäkkými slabikami, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (volíme individuálny prístup). Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu.

46/čítací riadok

Žiak vie:

- ✓ *čítať vetu napísanú písaným písmom.*

V spodnom riadku je veta – otázka napísaná písaným písmom. Otázka súvisí s textom a je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je odpovedať na otázku podľa textu.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri mäkkej výslovnosti slabík *de, te, ne, le, di, ti, ni, li*.

47/Medvede

Žiak vie:

- ✓ *rozlíšiť na praktických ukážkach báseň od príbehu (prozaického textu);*
- ✓ *čítať text so správnou intonáciou;*
- ✓ *čítať text s porozumením.*

Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zameral pozornosť žiakov na ilustráciu. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami. Text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správny prednes básne ako vzor. Upozorní žiakov na to, že číta

báseň, ktorá má krátke riadky a slová na konci riadkov znejú podobne. Odporúčame porozprávať sa o počutí textu ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu.

Je vhodné, aby žiaci čítali báseň spoločne, aby si všetci uvedomili rozdiel pri čítaní básne a príbehu. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).

47/1

Žiak vie:

✓ *odpovedať správne na otázku podľa textu.*

Žiaci najskôr prečítajú otázku a všetky navrhnuté odpovede. Potom postupne skúmajú pravdivosť odpovedí, zdôvodňujú svoje rozhodnutia. Rozširujúcou úlohou môže byť vytvorenie iných nesprávnych odpovedí alebo iná formulácia správnej odpovede. Správne vyriešenie úlohy predpokladá porozumenie textu na 2. úrovni.

Riešenie: Maliny boli poobierané.

47/2

Žiak vie:

✓ *vyhľadať informácie priamo uvedené v texte.*

Úlohu odporúčame riešiť spoločne. Pri čítaní básne žiaci postupne podčiarkujú slová, ktoré vyjadrujú, kde všade hľadali medvede maliny. Správne vyriešenie úlohy predpokladá porozumenie textu na 1. úrovni.

Riešenie: v lese, na čistinke, na cestičke

47/3

Žiak vie:

✓ *odpovedať správne na otázku podľa textu.*

Úlohu odporúčame riešiť spoločne. Na základe predchádzajúcej práce s textom básne predpokladáme, že žiaci budú vedieť odpovedať na otázku spamäti. Správne vyriešenie úlohy predpokladá porozumenie textu na 2. úrovni.

Riešenie: Medvede boli najskôr preľaknutí (zbledli), potom smutné, nakoniec veselé (našli riešenie – namiesto malín mali lekvár).

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 3.

48/V divadle

Žiak vie:

✓ *čítať vety s novými slovami;*

✓ *čítať slabiky de, te, ne, le, di, ti, ni, li so správnou mäkkou výslovnosťou;*

✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Pri slabikách **de, te, ne, le, di, ti, ni, li** je postupne zaradených viac textov. Dôvodom je dôkladné precvičenie čítania a mäkkej výslovnosti daných slabík.

Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zamerlal pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami.

Text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu, mäkkú výslovnosť a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutí textu ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).

Pri rozprávaní o obsahu textu sa učiteľ/-ka môže spýtať žiakov na postavy príbehu a na ich správanie.

48/1

Žiak vie:

✓ *odpovedať správne na otázku podľa textu.*

Riešenie úlohy predpokladá dôkladné pochopenie textu žiakmi, pretože vyvodzujú vlastné závery (2. úroveň porozumenia textu).

Riešenie: Tri medvede

48/2

Žiak vie:

✓ *správne prečítať názvy rozprávok.*

Riešenie úlohy je individuálne, závisí iba od rozhodnutia žiakov. Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť rozprávanie o divadelnom predstavení, ktoré už žiaci videli.

Sebahodnotenie

Sebahodnotenie žiakov odporúčame zamerať na rozprávanie o obsahu textu.

49/1

Žiak vie:

✓ *priradiť k obrázku správne slovo.*

Riešenie úlohy je jednoduché, odporúčame zadať ho ako samostatnú prácu. Slová pod jednotlivými obrázkami sú veľmi podobné, preto má úloha diagnostický charakter. Učiteľ/-ka môže pozorovať, či žiaci čítajú slová dôkladne, alebo si iba na základe prvej slabiky domyslia zvyšok slova. Rozširujúcou aktivitou môže byť vysvetlenie významu všetkých slov v úlohe.

Riešenie: lekár, kone, lode

49/2

Žiak vie:

✓ *vyhľadať v skupine písmen tie, ktoré tvoria slovo;*

✓ *triediť slová podľa obsahu.*

Odporúčame, aby žiaci čítali dvojice písmen ako slabiky, tak ľahšie identifikujú slová.

Po vyznačení slov prepíšu písaným písmom do riadka tie, ktoré sú názvami predmetov.

Riešenie: stolička, kniha, budík

49/3

Žiak vie:

✓ *priradiť k slovu vyjadrenie jeho významu.*

Tento typ úlohy riešia žiaci po prvýkrát. Odporúčame ju riešiť spoločne. Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť tvorenie iných skupín slov a ich spoločné pomenovanie, napr. *kvety, šport, hry...*

49/presýpacie hodiny

Žiak vie:

✓ *zložiť slovo z daných písmen;*

✓ *vytvorené slovo napísať písaným písmom;*

✓ *priradiť slovo k obrázku, na ktorom je znázornené.*

Žiaci už tento typ úlohy riešili. Skladajú slová zo písmen na kartičkách rovnakej farby. Každé slovo povedia nahlas a napíšu ho písaným písmom do pripraveného riadka. Napísané slová prečítajú. Potom priradia slovo k obrázku, na ktorom je znázornené.

Riešenie: kladivo, deti, kniha

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 2.

50/Hodiny

Žiak vie:

✓ *čítať vety s novými slovami;*

✓ *čítať slabiky **de, te, ne, le, di, ti, ni, li** so správnou mäkkou výslovnosťou;*

✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Pri slabikách **de, te, ne, le, di, ti, ni, li** je postupne zaradených viac textov. Dôvodom je dôkladné precvičenie čítania a mäkkej výslovnosti daných slabík. Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zamerlal pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami. Text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu, mäkkú výslovnosť a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutom texte ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...). Pri rozprávaní o obsahu textu sa učiteľ/-ka môže spýtať žiakov, či sa príbeh mohol naozaj stať, na postavy príbehu a na ich správanie.

50/1

Žiak vie:

✓ *odpoveďou na otázku vyjadriť svoj názor.*

Riešenie úlohy predpokladá dôkladné pochopenie textu žiakmi, pretože vyvodzujú vlastné závery (2. úroveň porozumenia textu). Svoju odpoveď sa pokúsia zdôvodniť (s pomocou

učiteľ/-ka).

50/2

Žiak vie:

✓ *doplniť do vety slovo podľa skutočnosti.*

Odporúčame najskôr prečítať všetky slová z ponuky. Riešenie úlohy je individuálne, závisí iba od rozhodnutia žiakov.

50/presýpacie hodiny

Žiak vie:

✓ *nakresliť hodiny.*

Riešenie úlohy je individuálne.

Sebahodnotenie

Sebahodnotenie žiakov odporúčame zamerať na riešenie úlohy 1.

51/1

Žiak vie:

✓ *vyhľadať v básni slová so slabikami de, te, ne, le, di, ti, ni, li.*

Žiaci najskôr prečítajú básň. Odporúčame sa zamerať na správnu výslovnosť hľadaných slabík. Podčiarkovanie slabík je vhodné robiť spoločne, aby žiaci podčiarkli iba tie správne slabiky.

Žiaci najskôr prečítajú básň. Odporúčame sa zamerať na správnu výslovnosť hľadaných slabík. Podčiarkovanie slabík je vhodné robiť spoločne, aby žiaci podčiarkli iba tie správne slabiky.

51/2

Žiak vie:

✓ *čítať vety s porozumením;*

✓ *napísať názov povolania znázorneného na ilustrácii;*

✓ *vytvoriť o obrázku vetu najmenej so štyrmi slovami.*

Tento typ úlohy žiaci riešia po prvýkrát. Odporúčame spoločne prečítať vety a opísať činnosť na ilustrácii. Názov povolania môžu žiaci napísať samostatne. Vety podľa zadania žiaci tvoria spoločne.

51/3

Žiak vie:

✓ *vyhľadať v jednosmerovke dané slová;*

✓ *zložiť slovo z daných písmen.*

Žiaci už tento typ úlohy riešili na strane 24. Úlohu však odporúčame riešiť spoločne.

Žiaci najskôr prečítajú slová v stĺpci, aby vedeli, ktoré slová budú hľadať v jednosmerovke.

Prečiarknu si nájdené slovo v zozname slov v stĺpci. Zvyšné písmená v jednosmerovke môžu zakrúžkovať a postupne ich vypísať do pripravených rámečkov. Vzniknuté slovo prečítajú.

Riešenie: prázdny

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 3.

4. Didaktické hry

Tichá

Cieľ hry: Precvičiť fonemické uvedomovanie slabík **de, te, ne, le, di, ti, ni, li** v slovách.

Postup: Žiaci sedia v laviciach a počujú otázky učiteľ/-ka. Odpovedajú na ne kývaním hlavy,

nikto neodpovedá nahlas, preto sa hra volá *Tichá*. Učiteľ/-ka kladie otázky, napríklad:

Počujeme v slove hodiny slabiku di?

Živé slová

Cieľ hry: Priradiť tlačný a písaný tvar toho istého slova.

Pomôcky: slová napísané na kartičkách, tlačný a písaný tvar každého slova

Postup: Učiteľ/-ka si vopred pripraví slová napísané na kartičkách, každé slovo je napísané písaným i tlačným písmom. Kartičky rozdá žiakom, žiaci najskôr prečítajú všetky slová.

Potom učiteľ/-ka povie: *K tabuli príde dvojica slova, ktoré počujeme vo vete...* (Napri.: *Deti sa hrajú na ihrisku.* Na kartičkách je napísané slovo *deti*.) Žiaci, ktorí majú písaný alebo tlačný tvar tohto slova, prídu pred tabuľu.

Ostatní žiaci slovo prečítajú a skontrolujú správnosť riešenia.

Písanie slabík **de, te, ne, le, di, ti, ni, li** (Písanie 5, s. 16 – 19)

Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 119 - 122

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

slabiky de, te, ne, le, di, ti, ni, li

1. Didaktické ciele

- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary písmen
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnou veľkosťou

- ✓ písať slabiky a slová s primeranými rozstupmi
- ✓ medzi písmenami
- ✓ nahradiť obrázok slovom a napísať ho
- ✓ odpísať slabiky, slová a vety písaným písmom
- ✓ prepísať slová písaným písmom podľa tlačenej predlohy
- ✓ písať vetu s veľkým začiatočným písmenom a znamienkom na konci
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky

Strana 16

Žiak vie:

- ✓ písať správne tvary slabík *de, te*;
- ✓ nahradiť obrázok slovom a napísať ho.

V hornej časti strany sú zväčšeným písmom napísané slabiky **de, te**. Pred písaním ich žiaci prečítajú, pričom treba dbať na správnu výslovnosť. Taktiež je potrebné žiakov upozorniť na správny pravopis slabík s mäkkou výslovnosťou, pretože mäkká výslovnosť ich môže zvädzať k písaniu mäkčeňa.

V ďalších riadkoch žiaci precvičujú tieto slabiky v slovách. V poslednom riadku sú slová nahradené obrázkom. Žiaci pomenujú obrázky a slová napíšu formou autodiktátu. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Po skončení práce vypracujú sebahodnotenie podľa pokynov učiteľa/učiteľky. Kritériom môže byť úspešnosť pri písaní slov pomenúvajúcich obrázky.

Strana 17

Žiak vie:

- ✓ písať správne tvary slabík *ne, le*;
- ✓ nahradiť obrázok slovom a napísať ho.

Strana je zameraná na precvičovanie slabík **ne, le**. Postup je podobný ako na predchádzajúcej strane. Žiaci viackrát obtiahnu zväčšený tvar slabík. Potom pokračujú v písaní slov. Obrázky v poslednom riadku nahradia slovami, ktoré následne napíšu. Žiaci pomenujú obrázky a slová napíšu formou autodiktátu. Po vypracovaní celej strany je dôležité upozorniť žiakov na potrebu kontroly kvality odpisu, napr. na napísanie všetkých rozlišovacích znamienok v slovách.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe písania rozlišovacích znamienok.

Strana 18

Žiak vie:

- ✓ *písať správne tvary slabík di, ti;*
- ✓ *nahradiť obrázok slovom a napísať ho.*

Na celej strane si žiaci precvičujú písanie slabík **di, ti**. Pred písaním ich žiaci prečítajú a zopakujú si pravidlo o písaní slabík s mäkkou výslovnosťou. Ďalej píšú slabiky v dvojslabičných a trojslabičných slovách. V poslednom riadku nahradia obrázky slovami so slabikami s mäkkou výslovnosťou a napíšu ich. Žiaci pomenujú obrázky a slová napíšu formou autodiktátu. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Kritérium hodnotenia si môžu žiaci určiť aj sami. Je vhodné pýtať sa ich, na základe čoho vypracovali svoje sebahodnotenie.

Strana 19

Žiak vie:

- ✓ *písať správne tvary slabík ni, li;*
- ✓ *nahradiť obrázok slovom a napísať ho.*

V hornej časti strany sú zväčšeným písmom napísané slabiky **ni, li**. Pred písaním ich žiaci prečítajú, pričom je potrebné dbať na správnu výslovnosť. V ďalších riadkoch žiaci precvičujú slabiky s mäkkou výslovnosťou v slovách. Zaradené slová majú rôzny počet slabík, od jednej až po štyri. V poslednom riadku sú slová nahradené obrázkom. Žiaci pomenujú obrázky a slová napíšu formou autodiktátu.

Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce vypracujú sebahodnotenie podľa pokynov učiteľa/učiteľky. Kritériom môže byť úspešnosť pri písaní slov pomenúvajúcich obrázky.

Precvičovanie de, te, ne, le, di, ti, ni, li (PZ k Šlabikáru, s. 34 – 35)**34/1**

Žiaci tvoria dvojice slov podľa významu. Spájajú názvy zvierat v jednotnom čísle s názvami zvierat v množnom čísle. Priraďujú spájaním čiarou alebo vyfarbovaním. Úloha na porozumenie významu slov je vyfarbenie obrázkov zvierat, ktoré nie sú pomenované v stĺpcoch.

Riešenie: labuť – labute, jeleň – jelene, motýľ – motýle, medveď – medvede Vyfarbené budú

obrázky líšky a sliepky.

Poznámka: Žiaci môžu pozorovať, že v pomenovaní jedného zvierat'a je na konci slova písmeno s mäkčeňom (napríklad d', t', ň, ľ) a v názve viacerých zvierat je na konci slova jedna zo slabík de, te, ne, le, di, ti, ni, li, v ktorých nepíšeme mäkčeň.

34/2

Žiaci skladajú z daných slabík trojslabičné slová. Môžu to robiť pokusom – omylom. Vytvorené slová napíšu na linajku.

Riešenie: žalude, kamene, kolesá

Poznámka: V napísaných slovách môžu žiaci nájsť slabiky s mäkkou výslovnosťou a zakrúžkovať ich.

34/3

Žiaci porozprávajú o tom, čo vidia na obrázku. Vytvoria dve vety a napíšu ich. Vo vetách sa snažia použiť slová s mäkkými slabikami.

Riešenie: lode, labute, listy, žalude, nebo, hladina

Možné riešenie: Na hladine plávajú dve labute. Na konáriku visia listy a žalude.

Rozširujúca úloha

Žiaci riešia písmenkovú doplňovačku. Do riadkov a stĺpcov tabuľky dopĺňajú dané písmená tak, aby sa v žiadnom riadku, ale ani v stĺpci neopakovali. V každej tabuľke je ukryté zmysluplné slovo. Toto slovo vyfarbia a prečítajú.

Riešenie: kone, otec

35/1

Žiaci prečítajú všetky slová. Potom ich triedia do stĺpcov podľa toho, ktorú z daných slabík obsahujú. Určené slabiky môžu v slovách zakrúžkovať.

Riešenie: **di** – divé, divák; **ti** – deti, tisíc; **ni** – nite, pani; **li** – páli, lipa

Poznámka: Odporúčame so žiakmi priebežne opakovať, že dané slabiky čítame mätko, ale mätkčeň v nich nepíšeme.

35/2

Žiaci vyberajú z dvojice slov to, ktoré pomenúva obrázok. Slová a obrázky k nim patriace môžu vyfarbiť rovnakou farbou.

Riešenie: koník, slimák, budík, kvetina

35/3

Žiaci prečítajú časti viet v rámčekoch. Tie, ktoré tvoria vety, spoja čiarou. Vetu, ktorá je znázornená na obrázku, vyfarbia. Vety prečítajú.

Riešenie: Dnes je slnečný deň. Moja teta príde domov. Dedo kúpil veľkú kyticu. Nina číta peknú knihu. Veta znázornená na obrázku: Dedo kúpil veľkú kyticu.

Poznámka: Po skončení riešenia úlohy môžu žiaci vyhľadávať v slovách mäkké slabiky *de, te, ne, le, di, ti, ni, li*.

Rozširujúca úloha, str. 35

Žiaci dopĺňajú do slov chýbajúce slabiky tak, aby vytvorili zmysluplné slová.

Riešenie: rodina, nedeľa, lekár, palica, labute, kamene, nožnice, kvetiny

Poznámka: Žiakov upozorníme na to, že do slov dopĺňajú slabiky zo zadania (mäkké slabiky), nie ľubovoľné slabiky. Inak by mohli vzniknúť aj iné slová, napríklad: *pekár – lekár*.

Hlásky *ia, ie, iu* (s. 52 – 55)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 123 - 124

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

hlásky a písmená *ia, ie, iu*, tlačený a písaný tvar písmen, slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať tvary písmen *ia, ie, iu*;
- ✓ určiť pozíciu hlások *ia, ie, iu* v slovách;
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen;
- ✓ čítať s porozumením;
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii;
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu;
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti;
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov.

2. Charakteristika strán

Strany 52 – 55 sú tematicky zamerané na čítanie a porozumenie slov a viet s dvojhĺskami *ia, ie, iu*. Didakticky ide o prechod od izolovaných slabík k ich aplikácii v kontexte viet, textov, významových súvislostí a tvorivých činností.

Na strane 52 sa nové slabiky uvádzajú v kontexte narodeninového príbehu „Prekvapenie“. Text opisuje oslavu Evičkiných narodenín, pričom sa vyskytujú slová s cieľovými slabikami (**slniečko, prasiatko, lepšiu, krajšiu, sviečky**). Príbeh je sprevádzaný ilustráciou rodinnej oslavy a veršom o lienkach, ktorý podporuje rytmus a výslovnosť dvojhĺsok. Žiaci vyhľadávajú slová so slabikami *ia, ie, iu*, pracujú s ich významom a vizuálnou podobou.

Strana 53 ponúka rôznorodé jazykové úlohy:

- pomenovanie obrázkov a výber správneho slova (napr. *jahniatko, žabiatko, šteniatko*),
- tvorbu viet so slovami podľa obrázkov,
- výber vhodného slova do viet (napr. *čiapku × polievku × kriedu*),
- správne usporiadanie slov do vety a počítanie slov vo vete.

Tieto úlohy prepájajú fonematickú rovinu so sémantickou, podporujú gramatickú správnosť a zručnosť skladania viet.

Na strane 54 sa nachádza príbeh „Sliepočka a kuriatka“, ktorý rozvíja porozumenie priamo uvedeným informáciám v texte. Žiaci sledujú dej, v ktorom sliepočka hľadá zatúlané siedme

kuriatko, a vyvodzujú závery na základe dní v týždni (pondelok – nedeľa). Úloha zahŕňa označenie pravdivých viet, čím sa rozvíja čitateľská gramotnosť, schopnosť logicky uvažovať a vyhodnocovať text.

Na strane 55 žiaci:

- spájajú slová do dvojíc (napr. *dlhá – vlečka, voňavý – kvietok*),
- tvoria z nich vetné spojenia,
- nahrádzajú obrázky v textoch slovami (napr. *Na oblohe žiari slniečko*),
- triedia slová do tabuliek podľa výskytu dvojhlasok **ia** a **ie** (napr. *diviak, hniezdo, morka*).

Úlohy rozvíjajú fonematické uvedomovanie, tvorivosť, výslovnosť a orientáciu v grafickej podobe slabík, čím podporujú jazykové kompetencie vo funkčnom kontexte.

Celý blok strán podporuje integráciu slabík **ia**, **ie**, **iu** do významovo zmysluplného učenia. Kombinuje čítanie, porozumenie, tvorivosť a rozvoj jazykového myslenia v súlade s požiadavkami vzdelávacej oblasti **Jazyk a komunikácia** pre 1. cyklus základnej školy.

3. Návrh didaktického postupu

Vyvodenie dvojhlasok a písmen **ia**, **ie**, **iu**

Návodný obrázok pri dvojhlasokach nie je, žiadne slovo sa nezačína dvojhlasokou.

Motivačná báseň predstavuje dvojhlasok ako dvojice písmen. Učiteľ/-ka premietne báseň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť (spoločným opakovaním básne v rôznych častiach vyučovacej hodiny).

Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky *tvary dvojhlasok (malé tlačené, malé písané)*, ktoré žiaci opakujú, ale pojem *dvojhlasok* nepoužívame.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

52/práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;
- ✓ identifikovať hlásky **ia**, **ie**, **iu** v slovách znázornených na ilustrácii;
- ✓ určiť pozíciu hlások **ia**, **ie**, **iu** vnútri a na konci slova.

Na ilustrácii je *rodinná oslava Evičkiných narodenín*. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či žiaci doma spoločne oslavujú narodeniny členov rodiny. Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov.

Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie

častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve dvojhlásky **ia, ie, iu**. Predpokladáme, že žiaci vedia na ilustrácii nájsť znázornené slová s danou dvojhláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré súvisia s ilustráciou. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii.

Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať na rodinnej oslave. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s dvojhláskami **ia, ie, iu** na začiatku slova neexistujú;
- slová s dvojhláskami **ia, ie, iu** vnútri slova: sviečky, sviatok, vedierko, čiapka, slniečko, prasiatko, lienka, usmieva sa;
- slová s dvojhláskami **ia, ie, iu** na konci slova: fotia, krajšia, menšia, väčšie...

Žiaci môžu vymyslieť aj iné slová s novou hláskou, ktoré sú znázornené na ilustrácii, prípadne také, ktoré s ňou súvisia.

Žiaci po vyhľadání slov s dvojhláskami **ia, ie, iu** znázornených na ilustrácii určia, na ktorom mieste v slove ich počujú (určia pozíciu hlások v slove): vnútri alebo na konci slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámečkov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámeček znázorňuje pozíciu hlások v slove.

52/čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

✓ *prečítať nové slová.*

Čítanie nových slov s dvojhláskami žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s dvojhláskami v slove je farebne odlíšená. Učiteľ/-ka žiakov upozorní na správnu výslovnosť čítania dvojhlások v slovách (*čítame ako ja, je, ju*), ktorá sa líši od čítania samostatne stojacich dvojhlások (*čítame ija, ije, iju*). Čítanie náročnejších slov odporúčame dôkladne precvičiť, aby ich žiaci vo vetách čítali plynulo. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť orientáciu v riadku, žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú (ktoré slabiky sú rovnaké, ktoré odlišné).

Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú.

52/Prekvapenie

Žiak vie:

✓ *čítať vety s novými slovami;*

✓ *čítať so správnou výslovnosťou slová s dvojhláskami;*

✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu výslovnosť, intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Pri priamej reči môže meniť intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. Po prečítaní textu o ňom odporúčame viesť rozhovor. Žiaci by mali

povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom čítajú nový text. Je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s dvojhĺskami, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej výslovnosti a intonácie pri čítaní viet (voľíme individuálny prístup). Po prečítaní textu odporúčame zamerať pozornosť na ilustráciu a porovnať ju s textom. Učiteľ/-ka by sa mal rozprávať so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Veľmi dôležité je udelenie pochvaly za prácu žiakov.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri správnej výslovnosti dvojhĺsok v slovách.

53/1

Žiak vie:

- ✓ *priradiť k obrázku slovo, ktoré znázorňuje;*
- ✓ *prepísať slovo písaným písmom.*

Úlohu tohto typu už žiaci riešili niekoľkokrát. Pomenovanie obrázka a priradenie správneho slova k nemu pomáha žiakom zdokonaľovať čítanie s porozumením. Pri vyfarbovaní rámečkov so slovami odporúčame, aby žiaci použili svetlejšie farby (aby napísané slovo zostalo čitateľné). Správne slovo prepíšu na línajku pod obrázkom. Rozširujúcou činnosťou pri riešení úlohy môže byť vysvetlenie významu všetkých slov použitých v úlohe.

Odporúčame pomáhať žiakom pomocnými otázkami.

Riešenie: teliatko, kuriatko, šteniatko

53/2

Žiak vie:

- ✓ *určiť výskyt hlások **ia** alebo **ie** v slovách znázornených na obrázkoch;*
- ✓ *vytvoriť vetu s použitím daných slov.*

Odporúčame obrázky pomenovať spoločne, aby sme mali istotu, že všetci žiaci pracujú s rovnakými slovami. Je dôležité upozorniť žiakov, aby pomenovali zvieratká slovom s dvojhĺskou, teda nie *prasa*, ale *prasiatko* atď. Úloha je vhodná na samostatnú prácu (závisí od konkrétnych podmienok v triede).

Riešenie: *ia*: jahniatko, prasiatko, moriak, mačiatko; *ie*: včielka, lienka, sliepka

53/3

Žiak vie:

- ✓ *identifikovať slová, ktoré podľa významu nepatria do danej vety;*
- ✓ *určiť počet slov v danej vete.*

Pri riešení úlohy odporúčame najskôr prečítať všetky slová, potom určiť tie, ktoré patria do daných viet. Počet slov vo vete žiaci určia až po vyznačení slov.

Riešenie: polievku, piesne

53/presýpacie hodiny

Žiak vie:

- ✓ zložiť vetu z daných slov;
- ✓ prepísať vetu písaným písmom s dodržaním pravidiel písania viet.

Žiaci tento typ úlohy už riešili, preto je úloha vhodná na samostatnú prácu. Odporúčame, aby najskôr prečítali všetky slová a určili prvé a posledné slovo vety. Pri prepisovaní vety upozorníme žiakov na to, že sa veta začína veľkým písmenom a na konci píšeme bodku.

Riešenie: Po dvore behá sliepka.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 2.

54/Sliepočka a kuriatka

Žiak vie:

- ✓ povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;
- ✓ čítať neznámy text so správnou výslovnosťou.

Rozprávka na tejto strane je určená na precvičenie čítania. Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zamerlal pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami. Práca s ilustráciou by mala smerovať k tomu, aby žiaci o nej vedeli samostatne vytvoriť 5 súvislých viet. Rozprávanie dáva priestor na plnenie socioafektívnych cieľov a na medzipredmetové vzťahy. Žiaci porovnávajú situáciu znázornenú na ilustrácii so svojimi vlastnými skúsenosťami.

Text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu výslovnosť, intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutí textu ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Slová alebo slovné spojenia, ktoré chceme so žiakmi precvičiť vopred, odporúčame napísať na tabuľu (vytvoriť si svoj vlastný trenážér). Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...). Text je vhodný aj na rolové čítanie (*rozprávač, sliepočka, prasiatko*). Odporúčame rozprávať so žiakmi obsah textu – prerozprávať rozprávku.

54/1

Žiak vie:

- ✓ čítať vety s porozumením;
- ✓ určiť pravdivosť alebo nepravdivosť obsahu vety podľa textu.

Tento typ úlohy už žiaci riešili niekoľkokrát v 1. i v 2. časti *Šlabikára LIPKA®*, preto úlohu odporúčame zadať ako samostatnú prácu. Pri určovaní pravdivosti/nepravdivosti žiaci vychádzajú z informácií priamo uvedených v texte. Učiteľ/-ka môže využiť úlohu na diagnostiku porozumenia nového textu.

Riešenie: P, -, -

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na riešenie úlohy 1.

55/1

Žiak vie:

✓ *vyznačiť dvojice slov, ktoré tvoria slovné spojenia.*

Žiaci najskôr prečítajú všetky slová, potom spoja čiarou dvojice slov tvoriacich slovné spojenia. Táto časť riešenia úlohy môže byť zadaná ako samostatná práca. Tvorenie viet s použitím slovných spojení odporúčame riešiť spoločne.

Riešenie: dlhá rieka, silný vietor, voňavý kvietok, malé hniezdo

55/2

Žiak vie:

✓ *obrázok nahradiť správnym slovom*

✓ *napísať vetu ako autodiktát;*

✓ *aplikovať pravopis písania viet (veľké začiatkové písmeno, znamienko na konci vety).*

Úlohu tohto typu už žiaci riešili na strane 45, no i tak ju odporúčame riešiť spoločne. Učiteľ/-ka so žiakmi najskôr prečíta vety a žiaci pomenujú obrázky tak, aby v slovách boli dvojhlásky. Písanie viet potom môže učiteľ/-ka zadať ako samostatnú prácu, najskôr si však so žiakmi zopakujú pravidlá písania viet.

Riešenie: Na oblohe žiari slniečko. Lienka sedí na kvietku.

55/presýpacie hodiny

Žiak vie:

✓ *pomenovať obrázok slovom s dvojhláskou;*

✓ *určiť dvojhlásku v slovách;*

✓ *napísať slovo do správnej tabuľky.*

Tento typ úlohy žiaci riešia po prvýkrát. Odporúčame riešiť ju spoločne. Žiaci najskôr pomenujú obrázky. Učiteľ/-ka ich upozorní, že pomenovania majú obsahovať hlásky **ia** alebo **ie**. Do tabuľky vpisujú písmená do okienok po jednom, dvojhláska je napísaná v jednom okienku, aby si žiaci uvedomili, že je to dvojica písmen.

Riešenie: **ia:** diviak, moriak; **ie:** hniezdo, sliepka

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 2.

4. Didaktické hry**Telefón**

Cieľ hry: Precvičiť grafickú podobu slov. **Pomôcky:** známe slová napísané na kartičkách

Postup: Učiteľ/-ka uloží na lavicu kartičky so známymi slovami, ktoré prečíta spoločne so žiakmi. Potom sa žiaci presunú do zadnej časti triedy (mimo lavíc) a rozdelia sa do dvoch skupín, ktoré sa postavia do zástupu (chrbtom k lavici so slovami). Poslední žiaci z každého zástupu sú rovnako vzdialení od lavice so slovami (asi 1 m). Učiteľ/-ka sa postaví k prvým žiakom v zástupoch a každému pošepká niektoré slovo uvedené na kartičke, napr. slovo *moriak*. Žiak na povel začne šepkať slovo spolužiakovi, ktorý stojí za ním (klasická hra na telefón). Keď sa slovo dozvie posledný žiak v zástupe, podíde k lavici a zoberie do ruky

kartičku, na ktorej je dané slovo napísané. Vyhráva skupina, ktorá skôr a správne určí dané slovo. Posledný žiak sa premiestni na začiatok zástupu (k učiteľ/-kaovi) a hra pokračuje.

Drep – skok – „Klamanie“

Cieľ hry: Precvičiť si pamäť a identifikovať slová z textu.

Postup: Žiaci sa postaví vedľa lavíc. Žiak (učiteľ/-ka) hovorí slová, ktoré boli alebo neboli v prečítanom texte (napríklad v texte *Sliepočka a kuriatka* v šlabikári na strane 54). Ak sa slovo nachádzalo v texte, žiaci urobia drep. Ak slovo v texte nebolo, vyskočia. Vybraný žiak skáče a robí drepy tiež, ale snaží sa pomýliť spolužiakov, preto ich robí zámerne aj s chybami. Žiaci, ktorí vedú jednoznačnú odpoveď, by sa nemali dať oklamať.

Žiakom vysvetlíme, že klamanie v tejto hre je dovolené, je použité zámerne, preto nehovoríme o neslušnom správaní.

Domček

Cieľ hry: Precvičiť skladanie slov zo známych písmen.

Pomôcky: Slová s kartičkami, na ktorých sú príklady a na rubovej strane sú písmená vložené do obálky spolu s obrázkom domčeka.

Postup: Každý žiak (alebo dvojica žiakov) dostane obálku, v ktorej je domček a niekoľko kartičiek s príkladmi a písmenami. Domčeky sú vystrihnuté z papiera, majú jednoduchý tvar a na dverách majú napísané ľubovoľné číslo, ktoré sa žiaci učili na hodinách matematiky. Na kartičkách je z jednej strany napísaný príklad na sčítanie alebo odčítanie s rovnakým výsledkom, ako je číslo na domčeku.

Na druhej strane kartičiek je napísané písmeno. Písmená tvoria slovo. Okrem týchto „správnych“ kartičiek sú v obálke aj kartičky s príkladom, ktorý má iný výsledok ako číslo na domčeku a s písmenami, ktoré netvoria slovo. Úlohou žiakov je vypočítať príklady na kartičkách, zistiť, ktoré z nich majú výsledok rovnaký ako číslo na domčeku, a vytvoriť slovo z písmen na ich zadnej strane, napríklad:

Na domčeku je napísané číslo 10. Na kartičkách sú príklady a písmená:

$4 + 6$ (na rubovej strane je písmeno *L*), $12 - 2$ (na rubovej strane je dvojhláska *IE*), $5 + 5$ (na rubovej strane je písmeno *N*), $1 + 9$ (na rubovej strane je písmeno *K*), $14 - 4$ (na rubovej strane je písmeno *A*).

To sú „správne kartičky“, čiže z nich žiaci vytvoria slovo *LIENKA*. Okrem nich musia byť v obálke aj kartičky s iným výsledkom a písmenami, z ktorých žiaci netvoria slovo. V každej obálke je iné slovo a iné príklady.

Písanie ia, ie, iu (Písanie 5, s. 20 – 25)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 123 - 124

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

písané ia, ie, iu

1. Didaktické ciele

- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary písmen
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnu veľkosťou
- ✓ písať slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami
- ✓ odpísať slová a vety písaným písmom
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy
- ✓ nahradiť vo vete obrázok slovom a napísať ho
- ✓ napísať vetu o obrázku podľa zadania
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky

Strana 20

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmená (dvojhĺasku) **ia**;
- ✓ dodržiavať správny rozstup medzi písmenami;
- ✓ písať slová s novými písmenami.

Strana je zameraná na písanie dvojhĺasky **ia**. Žiaci si najprv rozcvičia ruku na úvodnom obrázku. Pred písaním dvojhĺasky žiakov upozorníme na jej správne čítanie (samostatne stojaca dvojhĺaska sa číta *ija*, avšak v slove *ja*). Potom pokračujú v písaní slov.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania optimálnych rozstupov medzi slovami.

Strana 21

Žiak vie:

- ✓ dodržiavať správny rozstup medzi písmenami;
- ✓ nahradiť obrázok slovom a napísať ho;
- ✓ vymyslieť a správne napísať vetu.

V prvej štvorriadkovej časti strany žiaci precvičujú písanie dvojhĺasky **ia** v slovách. Všetky

slová sú zámerne zvolené tak, že pomenúvajú zvieratá. Druhý štvorriadkový blok je zameraný na písanie podľa autodiktátu. V prvých dvoch riadkoch sú slová nahradené obrázkami zvieratiek. Žiaci ich pomenujú a slová napíšu (kuriatko, teliatko). S danými slovami sa stretli v úlohách v šlabikári.

V nasledujúcom riadku je ilustrácia, o ktorej majú žiaci napísať vetu. Ilustrácia je pomerne jednoduchá, a tak by žiaci nemali mať problém s vytvorením vhodnej vety. Pred jej napísaním si žiaci zopakujú pravidlo o písaní viet. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Kritériom môže byť úspešnosť pri písaní vety podľa autodiktátu.

Strana 22

Žiak vie:

- ✓ *pomenovať písmená (dvojhlásku) **ie**;*
- ✓ *dodržiavať správny rozstup medzi písmenami;*
- ✓ *písať slová s novými písmenami.*

Na celej strane si žiaci precvičia písanie dvojhlásky **ie**. Po rozcvičení ruky píšú dvojhlásku v zväčšenom tvare. V nasledujúcich riadkoch sú predpísané slová, v ktorých sa dvojhláska pripája k rôznym spoluhláskam.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania písania bodky v dvojhláske.

Strana 23

Žiak vie:

- ✓ *dodržiavať správny rozstup medzi písmenami;*
- ✓ *správne prepísať vetu;*
- ✓ *vymyslieť a správne napísať vetu.*

Prvý štvorriadkový blok je zameraný na precvičovanie písania dvojhlásky **ie** v slovách v pozícii vnútri i na konci slova. Druhá časť strany je venovaná odpisu vety. V poslednom riadku je priestor pre tvorivú prácu žiakov. Úlohou žiakov je vymyslieť vetu o včielke a napísať ju. Stranu môžu žiaci vypracovať samostatne a učiteľ/-ka ju potom môže u jednotlivých žiakov použiť na diagnostiku písania. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky.

Môžu sa zamerať na správnosť napísaných viet.

Strana 24

Žiak vie:

- ✓ *pomenovať dvojicu písmen (dvojhĺasku) **iu**;*
- ✓ *dodržiavať správny rozstup medzi písmenami;*
- ✓ *písať slová s novými písmenami.*

Písanie dvojhĺasky **iu** si žiaci precvičujú na celej strane. Pred jej písaním ju žiaci prečítajú, pričom je potrebné dbať na správnu výslovnosť. V ďalších riadkoch sú predpísané slová s dvojhĺaskou na konci.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Kritériom môže byť dodržiavanie písania slov jedným ťahom a následné písanie rozlišovacích znamienok.

Strana 25

Žiak vie:

- ✓ *dodržiavať správny rozstup medzi písmenami;*
- ✓ *prepísať vetu písaným písmom;*
- ✓ *odpísať vetu.*

Strana je rozdelená na dve časti. V prvých štyroch riadkoch žiaci precvičujú písanie dvojhĺasky **iu** v slovách. Druhá časť je zameraná na odpis a prepis viet. Najprv odpíšu oznamovaciu vetu. Odporúčame predpísanú vetu neobťahovať, aby žiaci mali pri odpise správny kaligrafický vzor. V poslednom riadku prepíšu opytovaciu vetu. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri písaní viet.

Precvičovanie **ia, ie, iu** (PZ k Šlabikáru, s. 36)

Úloha 1

Žiaci najskôr prečítajú všetky slová. Potom ich vyfarbujú podľa zadania. Odporúčame najskôr vyfarbiť obrázky farbičiek vedľa dvojhĺasok.

Pri hľadaných slovách si môžu najprv vyznačovať len farebné bodky a potom vyfarbiť celé rámčeky so slovami.

Riešenie: **ia** – čiapka, piatok, žabiak, mačiatko; **ie** – biela, lienka, pieseň, mlieko; **iu** – menšiu,

krajšiu

Úloha 2

Žiaci prečítajú vety a pomenujú zvieratká na ilustrácii. Potom vyznačia vety, ktoré sú znázornené na ilustrácii. Nesprávne slová prečiarknu. Vyberú si jednu vetu a napíšu ju do riadka.

Riešenie: Na lúke sa pasie teliatko. Na lúke sa pasie jahniatko.

Úloha 3

Žiaci prečítajú slová a povedia ich po slabikách. Určia počet slabík v každom slove a napíšu ho do rámečka pod slovo. Potom ku každému slovu vymyslia iné slovo s rovnakým počtom slabík.

Riešenie (návrhy na slová): teliatko (3), kuriatko (3), riad (1), sieť (1), piatok (2), vietor (2), čiapočka (3) vianočka (3)

Rozširujúca úloha

Žiaci čítajú slová v rámečkoch a rébusy. Obrázky v rébusoch nahradia slovami a rozlúšia zašifrované slovo. Potom vytvoria slovné spojenie so slovom v rámečku. Slovné spojenie napíšu do riadka.

Riešenie: bukové **polienka**, dravý **sokol**

Poznámka: Žiaci musia poznať význam slov *polienka* a *sokol*, aby vedeli vybrať správne slovo do slovného spojenia.

Veľkonočné hádanky Veľkonočné riekanky (s. 56 – 57)

 Návrh prípravy na vyučovaciu hodinu č. 125

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

hádanka, otázka, riešenie hádanky, riekanka

1. Didaktické ciele

- ✓ čítať s porozumením
- ✓ vyriešiť hádanky
- ✓ rozprávať o udalosti
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov

2. Charakteristika strán

Strany 56 – 57 sú tematicky zamerané na **Veľkú noc** a slúžia na **precvičovanie učiva formou hádaniek a riekaniek**. Ich cieľom je nenásilným spôsobom zopakovať slovnú zásobu, podporiť porozumenie, rozvíjať fonemické uvedomovanie a posilniť jazykovú tvorivosť v kontexte tradičných sviatkov.

Na strane 56 sa nachádzajú **veľkonočné hádanky**, ktoré rozvíjajú predstavivosť a schopnosť žiakov vytvárať významové súvislosti. Texty sú rytmizované, obsahujú rýmové dvojice a zameriavajú sa na zvieratá (napr. **kuriatko, zajačik, sliepka**) a predmety súvisiace s Veľkou nocou (**vajička**). Žiaci majú určiť riešenia hádaniek, čo podporuje ich **slovnú zásobu, logické myslenie a vnímanie významových stôp v texte**.

Na strane 57 sú uvedené **veľkonočné riekanky**, ktoré žiaci čítajú alebo recitujú. Riekanky využívajú prvky **ľudovej slovesnosti** – rým, rytmus, hravosť, čo podporuje **rozvoj prozodických vlastností reči** (intonácia, tempo, rytmus). Texty zahŕňajú známe veľkonočné motívy – **šibačka, oblievačka, korbáč**, čo vytvára priestor na medzipredmetové prepojenie s **etickou výchovou, regionálnou výchovou a tradíciami**. Záver patrí úlohe na rozvoj hovoreného prejavu: *Porozprávaj spolužiakom o tom, ako slávite veľkonočné sviatky vo vašej rodine*. Cieľom je rozvíjať **komunikačné zručnosti, schopnosť vyjadriť osobnú skúsenosť a udržiavať tradície**.

Tento blok je vhodný aj na dramatizáciu, recitáciu, ilustráciu či hudobné spracovanie a podporuje emocionálny a hodnotový rozvoj žiakov v súlade s cieľmi **výchovy k tradíciám a jazykovej kultúre** v rámci oblasti **Jazyk a komunikácia**.

3. Návrh didaktického postupu

56/práca s ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ *opísať ilustráciu;*
- ✓ *rozprávať o udalosti;*
- ✓ *doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky.*

Na ilustrácii je *Zuzanka s košíkom veľkonočných vajíčok* – kraslíc, ktoré má pripravené pre „šibača“ – Adama. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či žiaci tiež doma maľujú kraslice a ako slávia *Veľkú noc*. Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov.

Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať Zuzanke pri maľovaní kraslíc. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

56/1

Žiak vie:

- ✓ *plynulo čítať text hádaniek;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu výslovnosť, intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Potom čítajú hádanky žiaci a odpovedia na otázku – riešia hádanku. Odporúčame, aby sa niektoré z nich naučili naspamäť.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení hádaniek.

57/práca s ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ *opísať ilustráciu;*
- ✓ *rozprávať o udalosti;*
- ✓ *doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky.*

Na ilustrácii je *Adam s veľkonočným korbáčom*, pripravuje sa vyšibať Zuzanku. Pri práci s úlohou pokračujeme v téme *Veľká noc*. Žiakom dáme čas na pozorovanie obrázka.

V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov. Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať Adamovi pri pletení (kupovaní) korbáča. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

57/1

Žiak vie:

- ✓ *plynulo čítať text riekaniek;*

✓ *čítať vety so správnou intonáciou;*

✓ *rozprávať o udalosti.*

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu výslovnosť, intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Potom riekanky čítajú žiaci. Odporúčame, aby sa niektoré z nich naučili naspamäť.

Pri riešení úlohy žiaci rozprávajú o udalosti samostatne alebo pomocou otázok učiteľ/-ka.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení.

Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri rozprávaní o udalosti.

Hláska a písmená *ch, Ch* (s. 58 – 63)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 126 - 129

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

hláska *ch* a písmená *ch, Ch*, tlačенý a písaný tvar písmena, malé a veľké písmeno, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena *Ch*
- ✓ určiť pozíciu hlásky *ch* v slove
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen;
- ✓ čítať s porozumením
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov

2. Charakteristika strán

Strany 58 – 63 sú zamerané na osvojovanie hlásky **ch** a čítanie všetkých tvarov písmena **Ch, ch**. Cieľom je rozvíjať fonematické uvedomovanie, čítanie slov a viet, porozumenie, interpretáciu textu a tvorivé vyjadrovanie. Didakticky sú úlohy usporiadané progresívne – od jednoduchého rozpoznávania hlásky k interpretácii a tvorbe textu.

Na strane 58 sa nové písmeno predstavuje cez text *Chlebič*. Žiaci sledujú rozhovor medzi Zuzankou a mamičkou o pôvode chleba, čím sa aktivuje predchádzajúca skúsenosť a rozvíja porozumenie súvislostí. Slová s hláskou **ch** sú farebne zvýraznené a zároveň tematicky prepojené s ilustráciou. Prítomná je aj básnička, ktorá podporuje rytmus, výslovnosť a zmyslové vnímanie (vôňa, chuť chleba).

Strana 59 ponúka rôzne úlohy na precvičovanie: vyfarbovanie rovnakých slov rovnakou farbou, rozlišovanie hlások **ch/h**, pomenovanie obrázkov a výber správneho počiatočného písmena. V úlohe s hádankou o chlebe si žiaci uvedomujú jeho hodnotu a pôvod (odpoveď: **chlieb**), čím sa prepája čitateľská gramotnosť s poznávaním sveta a hodnotovým uvedomením.

Na strane 60 je uvedená báseň *Kuchár Michal*, ktorá slúži na rozvoj porozumenia a schopnosti vyvodit' priamy záver. Žiaci identifikujú novozískaný titul hlavnej postavy

(odpoveď: **majster kuchár šalátový**) a hľadajú vetu, z ktorej túto informáciu získali. Aktivita rozvíja prácu s textom, porozumenie rýmom a humoru, a podporuje estetické a jazykové cítenie.

Na strane 61 žiaci pracujú s príbehom *Na chalupe*, ktorý ilustruje nočný zážitok Zuzanky a Adama. Cieľom je porozumenie textu, identifikácia emócií (strach), práca s priamou rečou a odpovedanie na otázky – napr. čo pripravila babička (odpoveď: **buchty**) a kto šramotil v kuchyni (odpoveď: **deduško**).

Strana 62 obsahuje hádanky, výber významovo príbuzných slov (napr. **chladný – kachle, rýchla – mucha**) a výklad významu prísloví (napr. *Strach má veľké oči*). Záver patrí tvorivému sebavyjadreniu – žiaci píšú o sebe (napr. *Volám sa..., Chcem sa stať...*), čím sa rozvíjajú komunikačné zručnosti a poznanie seba samého.

Na strane 63 sa nachádza text *Pod lopúchom*, ktorý má rozprávkový charakter. Žiaci identifikujú slová, ktoré sa v texte nevyskytli (napr. **blcha, chlapec**) a vymýšľajú pokračovanie príbehu, čím rozvíjajú fantáziu, schopnosť interpretácie, tvorbu textu a vnímanie hodnôt (napr. *Dobrých sa všade veľa zmestí*).

Celý tematický blok podporuje komplexný rozvoj fonematických, čitateľských, významových a tvorivých kompetencií. Učivo je prepojené s každodennými skúsenosťami, posilňuje vzťah k jazyku, podporuje kritické myslenie a rozvoj osobnosti v súlade s cieľmi vzdelávacej oblasti **Jazyk a komunikácia** pre 1. cyklus

3. Návrh didaktického postupu

Vyvodenie hlásky a písmen **ch, Ch**

Nápovedným obrázkom pri písmene **ch** je **chlieb**.

Motivačná báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonematického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči.

Učiteľ/-ka premietne báseň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu. Odporúčame s motivačnou básňou pracovať na začiatku každej hodiny, aby sa ju žiaci postupne naučili naspamäť. K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky *písané i tlačené tvary nového písmena*. Žiakom vysvetlíme, že v slovenskej reči sú aj také hlásky, ktoré sa zapisujú dvomi písmenami. Ako prvú sa naučia písmeno **ch**. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena **Ch** (*malé tlačené ch, veľké tlačené Ch, malé písané ch, veľké písané Ch*), ktoré žiaci opakujú. Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie a vzťahov medzi jej časťami, rozlišovanie tvarov, farieb, veľkosti) a na rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

58/práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;
- ✓ identifikovať hlásku **ch** v slovách znázornených na ilustrácii;
- ✓ určiť pozíciu hlásky **ch** na začiatku, vnútri a na konci slova.

Na ilustrácii je kuchyňa, v nej Zuzanka s mamičkou, ktorá nesie nákup. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či žiaci pomáhajú rodičom s nákupmi, či majú radi chlieb, či vedia, odkiaľ k nim chlieb prichádza. Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov.

Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku **ch**. Predpokladáme, že už žiaci vedia na nej nájsť znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré s ilustráciou súvisia. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii.

Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať mamičke a Zuzanke pri vykladaní chleba z nákupnej tašky. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou **ch** na začiatku slova: *chlieb (chlebík)*;
- slová s hláskou **ch** vnútri slova: *buchty, orechy, varechy*;
- slová s hláskou **ch** na konci slova: *plech*.

Žiaci môžu vymyslieť aj iné slová s novou hláskou, ktoré sú znázornené na ilustrácii, prípadne také, ktoré s ňou súvisia.

Po vyhľadání slov s hláskou **ch** znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky **ch** v slove): na začiatku, vnútri alebo na konci slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámečkov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámeček znázorňuje pozíciu hlásky **ch** v slove.

58/čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ prečítať slová s novým písmenom;
- ✓ prečítať slová so spoluhláskovými skupinami.

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom v slove je farebne odlíšená. Rozširujúcou aktivitou môže byť vysvetlenie významu slov a ich použitie vo vetách.

58/Chlebík

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s novými slovami*
- ✓ *čítať splývavou výslovnosťou slová s predložkami;*
- ✓ *čítať vety so správnou výslovnosťou a intonáciou.*

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu výslovnosť, intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Ak sa však v slove nachádza nové písmeno v dvoch slabikách po sebe, je farebne zvýraznená iba jedna z nich. To preto, aby žiaci videli nové slovo farebne „rozdelené“ na slabiky a jednoduchšie sa im čítalo. Odporúčame porozprávať sa o počtom texte ešte pred čítaním samotného textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom žiaci čítajú nový text. Sú v ňom použité nové slová z trenážera, čítanie ktorých si vopred precvičili. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (voľíme individuálny prístup). Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu.

58/čítací riadok

Žiak vie:

- ✓ *čítať vetu napísanú písaným písmom.*

V spodnom riadku je veta – otázka napísaná písaným písmom. Otázka súvisí s textom a je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je odpovedať na otázku podľa textu.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na úspešnosť pri plynulom čítaní nových viet.

59/1

Žiak vie:

- ✓ *prečítať slová napísané rôznym typom písma;*
- ✓ *priradiť trojice slov, ktoré rovnako znejú.*

Tento typ úlohy už žiaci riešili, preto je vhodná na samostatnú prácu. Prácu žiakov spoločne skontrolujeme a individuálne pochválime tých, ktorí pracovali celkom samostatne.

59/2

Žiak vie:

- ✓ *určiť výskyt hlások **ch**, **c** alebo **h** v slovách znázornených na obrázkoch.*

Odporúčame obrázky pomenovať spoločne, aby sme mali istotu, že všetci žiaci pracujú s rovnakými slovami. Úloha je vhodná na samostatnú prácu (závisí od konkrétnych podmienok v triede).

Riešenie: **ch**: chladnička, chobotnica, chrobák, chlieb; **c**: ceruzka, cibuľa, cesnak, citrón; **h**:

holub, hrozno, hruška

59/3

Žiak vie:

✓ *vyriešiť hádanku.*

Žiaci prečítajú text hádanky a dopíšu odpoveď. Nápoveďou je obrázok chleba. Obe slová (*chlieb, chlebič*) sú napísané na predchádzajúcej strane, preto by žiaci nemali mať problém s napísaním slova.

Riešenie: chlieb (chlebič)

59/presýpacie hodiny

Žiak vie:

✓ **rozlíšiť grafickú podobu písmen *ch, h*;**

✓ **vyfarbiť maľovanku podľa zadania.**

Úlohu tohto typu už žiaci riešili niekoľkokrát v 1. i v 2. časti *Šlabikára LIPKA®*.

Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť tvorenie viet o obrázku alebo tvorenie slov súvisiacich s obrázkom (prídavné mená, slovesá...). Odporúčame sa zamerať aj na vysvetlenie významu slov použitých v maľovanke.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 3.

60/Kuchár Michal

Žiak vie:

✓ *povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;*

✓ *rozlíšiť na praktických ukážkach básne od príbehu (prozaického textu);*

✓ *čítať text so správnou intonáciou;*

✓ *čítať s porozumením.*

Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zamerlal pozornosť žiakov na ilustráciu. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami.

Text prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu, plynulé čítanie a prednes básne ako vzor. Upozorní žiakov na to, že číta básne, ktorá má krátke riadky a slová na konci riadkov podobne znejú. Odporúčame porozprávať sa o počutom texte ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. Je vhodné, aby žiaci čítali básne spoločne, aby si všetci uvedomili rozdiel pri čítaní básne a príbehu. Podľa konkrétnych podmienok v triede učiteľ/-ka môže so žiakmi nacvičovať prednes básne. Odporúčame, aby učiteľ/-ka vždy predniesol dva verše (ktoré spravidla tvoria jednu vetu) a žiaci jeho prednes napodobňujú.

Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).

60/1

Žiak vie:

✓ *vybrať nový vhodný názov básne na základe pochopenia jej obsahu.*

Riešenie úlohy predpokladá zvládnutie porozumenia textu na 2. úrovni. Odporúčame, aby žiaci zdôvodnili svoj výber, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami.

Riešenie: Majster kuchár

60/2

Žiak vie:

✓ *vyhľadať informáciu priamo uvedenú v texte.*

Riešenie úlohy predpokladá zvládnutie porozumenia textu na 1. úrovni.

Riešenie: majster kuchár šalátový

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 1.

61/Na chalupe

Žiak vie:

✓ *čítať vety s novými slovami;*

✓ *čítať vety so správnou intonáciou;*

✓ *čítať text s porozumením.*

Pri písmene **Ch** je zaradených niekoľko textov na precvičovacích stranách. Dôvodom je dôkladné precvičenie čítania tohto písmena v nových slovách.

Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zameral pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami.

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu výslovnosť, intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Po prečítaní textu o ňom odporúčame viesť rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom čítajú nový text žiaci.

Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (volíme individuálny prístup). Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu.

61/1

Žiak vie:

✓ *samostatne rozprávať na danú tému.*

Odporúčame, aby učiteľ/-ka zadával žiakom pomocné otázky, aby sa žiaci postupne naučili plynulo rozprávať na danú tému.

61/2

Žiak vie:

✓ *vyhľadať informáciu priamo uvedenú v texte.*

Podobné úlohy zamerané na porozumenie textu na 1. úrovni už žiaci riešili, tento typ sa odlišuje tým, že vyberajú odpoveď z ponuky. Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť vyhľadanie a podčiarknutie vety v texte, z ktorej sa žiaci dozvedeli správnu odpoveď.

Sebahodnotenie

Sebahodnotenie žiakov odporúčame zamerať na riešenie úlohy 1.

62/1

Žiak vie:

✓ *vyznačiť dvojice slov, ktoré tvoria slovné spojenia.*

Žiaci najskôr prečítajú všetky slová, potom dvojice slov tvoriacich slovné spojenia vyfarbia rovnakou farbou. Táto časť riešenia úlohy môže byť zadaná ako samostatná práca. Tvorenie viet s použitím slovných spojení odporúčame riešiť spoločne.

Riešenie: chladné kachle, rýchla mucha, chorý chlapec

62/2

Žiak vie:

✓ *prečítať text napísaný písaným písmom;*

✓ *vyriešiť hádanku s pomocou nápovede.*

Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť rozprávanie o tom, ako treba predchádzať chorobám.

Riešenie: choroba

62/3

Žiak vie:

✓ *vysvetliť význam viet (s pomocou učiteľ/-ka).*

Odporúčame, aby učiteľ/-ka pomáhal žiakom pri vysvetľovaní významu viet, opisoval ich na konkrétnych príkladoch. Žiaci povedia, či zažili situáciu, na ktorú sa hodí opis pomocou daných viet.

62/4

Žiak vie:

✓ *napísať jednoduché informácie o sebe.*

Úloha je vhodná na samostatnú prácu, odporúčame však, aby sa učiteľ/-ka vopred so žiakmi rozprával o tom, čo budú písať, prípadne spoločne napísali niektoré slová na tabuľu.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 4.

63/Pod lopúchom

Žiak vie:

✓ *povedať aspoň 5 viet o ilustrácii;*

- ✓ *čítať vety s novými slovami;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou;*
- ✓ *čítať text s porozumením.*

Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zamerlal pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami. Žiaci by mali vedieť samostatne povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii.

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu výslovnosť, intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Po prečítaní textu odporúčame o ňom viesť rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom čítajú nový text. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, najmä citoslovie. Žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (volíme individuálny prístup). Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu.

63/1

Žiak vie:

- ✓ *vyhľadať informácie priamo uvedené v texte.*

Odporúčame úlohu zadať ako samostatnú prácu žiakov. Pri jej hodnotení učiteľ/-ka individuálne pochváli žiakov za prácu.

Strana 63, úloha 2

Žiak vie:

- ✓ *rozprávať na danú tému.*

Tento typ úlohy žiaci riešia po prvýkrát. Odporúčame im pomáhať otázkami.

Sebahodnotenie

Sebahodnotenie žiakov odporúčame zamerať na riešenie úlohy 2.

4. Didaktické hry

Rýchle slová

Cieľ hry: Precvičiť pohotovú čítanie slov (techniku čítania slov).

Pomôcky: kartičky s napísanými slovami

Postup: Učiteľ/-ka má na kartičkách napísané jednoduché slová zložené zo známych písmen. Slovo ukáže žiakom len na krátku chvíľu a potom ho skryje. Žiaci musia slovo nahlas prečítať.

Hru môže učiteľ/-ka diferencovať tak, že určí homogénnu skupinu žiakov, ktorá bude slovo čítať. Dĺžku času, kedy ukazuje slovo, mení podľa individuálnych spôsobilostí žiakov tak, aby mal každý možnosť zažiť radosť z úspechu pri hre.

4. Didaktické hry

Vety spia

Cieľ hry: Zoradiť správne slová do viet, precvičiť čítanie viet.

Pomôcky: Vety napísané na kartičkách po jednotlivých slovách, pričom každá veta je napísaná inou farbou.

Postup: Učiteľ/-ka napíše na kartičky vety (každé slovo zvlášť) a rozdá ich žiakom. Každá veta by mala byť napísaná inou farbou alebo iným typom písma. Najvýhodnejšie je, aby mal každý žiak jedno slovo.

Žiaci slová najskôr prečítajú. Potom učiteľ/-ka povie: „*Vety spia, ale zobudí sa veta, v ktorej je slovo chata.*“ Žiak, ktorý má dané slovo, príde pred tabuľu. Podľa farby napísaného slova prídu ku tabuli ostatní žiaci, ktorí majú slová napísané tou istou farbou, pretože sú to slová z jednej vety.

Zoradia sa tak, aby vytvorili vetu. Ostatní žiaci vytvorenú vetu prečítajú.

Na detektíva

Cieľ hry: Precvičiť čítanie známych slov.

Pomôcky: vety napísané na tabuli (alebo text v šlabikári)

Postup: Žiaci najskôr prečítajú text, s ktorým budú pracovať. Potom im učiteľ/-ka kladie rôzne otázky, napríklad: *Kto z vás je šikovný detektív a zistí, z ktorej vety sa dozvieme, kde boli Zuzanka s Adamom? (Adam a Zuzanka boli na chalupe.) V ktorej vete sú slová: chutné buchty?*

Živé slová

Cieľ hry: Priradiť tlačenej a písanej tvar toho istého slova.

Pomôcky: slová napísané na kartičkách, tlačenej a písanej tvar každého slova

Postup: Učiteľ/-ka si vopred pripraví slová napísané na kartičkách, každé slovo je napísané písaným i tlačenej písmom. Kartičky rozdá žiakom, žiaci najskôr prečítajú všetky slová. Potom učiteľ/-ka povie:

K tabuli príde dvojica slova, ktoré počujeme vo vete... (Napr. Ujo Michal je kuchár. Na kartičkách je napísané slovo *kuchár*.) Žiaci, ktorí majú písaný alebo tlačenej tvar tohto slova, prídu pred tabuľu. Ostatní žiaci slovo prečítajú a skontrolujú správnosť riešenia.

Písanie ch, Ch (Písanie 5, s. 26 – 32)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 126 - 129

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

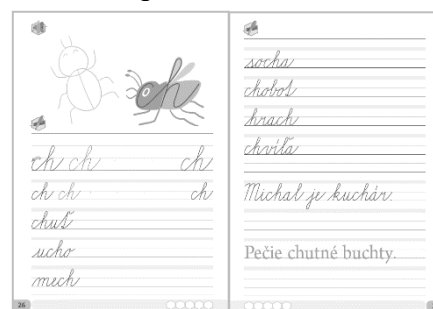
text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

malé písané *ch*, veľké písané *Ch*

1. Didaktické ciele

- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena

- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnu veľkosťou
- ✓ písať slabiky a slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami
- ✓ nahradiť obrázok slovom a napísať ho odpísať slabiky, slová a vety písaným písmom
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy
- ✓ písať vetu s veľkým začiatočným písmenom a znamienkom na konci
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky

Strana 26

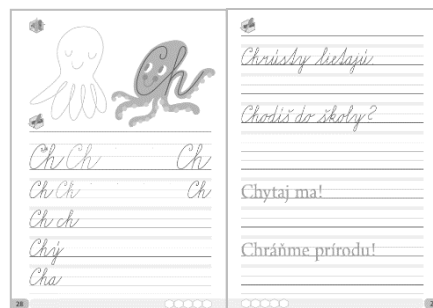
Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmeno malé písané **ch**;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmena **ch**;
- ✓ písať slová s novým písmenom.

Strana je zameraná na písanie písmena **ch**. Žiaci si najprv rozcvičia ruku na úvodnom obrázku. Pred písaním písmena upozorníme žiakov na spôsob jeho zápisu (dvomi písmenami **c** a **h**). Opäť (ako pri čítaní) im vysvetlíme, že v slovenskej reči sú aj také hlásky, ktoré sa zapisujú dvomi písmenami.

Ako prvé sa naučia písať písmeno **ch**.

Žiaci píšu písmeno v dvoch riadkoch, potom pokračujú v písaní slov s rôznou pozíciou nového písmena v slove. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správneho tvaru a výšky písmen.

Strana 27

Žiak vie:

- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom;
- ✓ odpísať vetu napísanú písaným písmom;
- ✓ prepísať vetu napísanú tlačeným písmom.

Prvý štvorriadkový blok je zameraný na precvičovanie písania písmena **ch** v slovách v pozícii na začiatku, vnútri i na konci slova. Okrem nového písmena si žiaci zopakujú aj náročnejšie spojenia písmen, s ktorými sa stretli už skôr. Druhá časť strany je venovaná odpisu a prepisu viet. Stranu môžu žiaci vypracovať samostatne a učiteľ/-ka ju môže použiť na diagnostiku písania u jednotlivých žiakov.

Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby

neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu sa zamerať na správnosť napísaných viet.

Strana 28

Žiak vie:

- ✓ *pomenovať písmeno veľké písané **Ch**;*
- ✓ *obkresliť tvar písmena na danom obrázku;*
- ✓ *písať správny tvar písmena **Ch**.*

Písmeno veľké písané **Ch** si žiaci precvičujú na celej strane. Po rozcvičení ruky žiaci pokračujú v predpísaných riadkoch, ktoré sú zamerané na písanie samostatných písmen aj slabík.

Žiaci si zopakujú spôsob zápisu písmena **Ch** s použitím dvoch písmen. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť dodržiavanie správneho sklonu písmen.

Strana 29

Žiak vie:

- ✓ *samostatne odpísať a prepísať vety s novým písmenom.*

Strana je rozdelená na dve časti, v oboch si žiaci precvičia písanie viet. V prvej časti žiaci odpisujú dve vety. Odporúčame zopakovať si pravidlo o písaní viet. Ďalej sa venujú prepisu viet s výkričníkom. Stranu žiaci vypracujú samostatne. Sústavne ich treba viesť k následnej kontrole napísaných viet.

Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môže byť zamerané na kontrolu správnosti napísaných viet.

Strana 30

Žiak vie:

- ✓ *samostatne napísať správne tvary známych písmen.*

Na celej strane sa precvičujú písmená a dvojhlásky, ktoré sa žiaci naučili písať v písanke 5. Pri ich písaní žiaci pomenujú jednotlivé písmená, porovnávajú ich tvary, hľadajú spoločné a

odlišné znaky, čím si písmená utvrdzujú a fixujú.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správneho tvaru jednotlivých písmen.

Strana 31

Žiak vie:

- ✓ *samostatne odpísať vety;*
- ✓ *nahradiť obrázok vo vete slovom a napísať ho.*

Strana je venovaná písaniu viet. Odporúčame pred ich písaním zopakovať pravidlo o písaní viet. Prvé dve vety žiaci odpíšu. V druhej časti sú dve vety, v ktorých je jedno slovo nahradené obrázkom. V prvej vete ide o prvé slovo, takže si žiaci precvičia písanie veľkého začiatočného písmena vo vete. V druhej vete je nahradené obrázkom posledné slovo vo vete. Cvičenie žiaci vypracujú samostatne a učiteľ/-ka ho môže použiť aj na diagnostické účely.

Sebahodnotenie

V rámci záverečného sebahodnotenia sa žiaci zamerajú na správnosť doplnených slov vo vetách.

Strana 32

Žiak vie:

- ✓ *samostatne napísať slová znázornené na obrázkoch;*
- ✓ *samostatne napísať vetu s použitím daného slova.*

Na poslednej strane žiaci pomenujú zvieratá na obrázku a potom tieto pomenovania napíšu. V závere strany je prázdny riadok, ktorý žiaci použijú na napísanie vety o jednom zvieratku, ktorú sami vytvoria. Stranu môžu žiaci vypracovať samostatne a učiteľ/-ka ju použije na diagnostikovanie písania žiakov podľa autodiktátu. V rámci diagnostiky je potrebné sa zamerať najmä na dodržiavanie písania správneho tvaru jednotlivých písmen, písanie rozlišovacích znamienok a na pravidlo o písaní viet. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Kritériom hodnotenia môže byť vlastný postoj žiakov k písaniu.

Precvičovanie ch, Ch (PZ k Šlabikáru, s. 37)**Úloha 1**

Žiaci prečítajú slová a slabiky v rámečkoch. Podľa prvej slabiky zaraďujú slová do skupín k daným slabikám. Prvú slabiku slov si môžu zakrúžkovať. Žiaci môžu slová k slabikám priradovať spájaním alebo vyfarbovaním. Vyfarbia rovnakou farbou rámečky so slabikou a slovami z danej skupiny.

Riešenie: **cha** – chalupa, chatár; **chy** – chytá, chyba; **cho** – chodec, chobotnica; **chu** – chumáč, chudoba

Úloha 2

Žiaci pomenujú obrázky a napíšu prvé písmená slov. Potom ich prepíšu v rovnakom poradí do rámečkov a prečítajú vzniknuté slovo.

Riešenie: chlieb – **ch**, lavica – **l**, ananás – **a**, pila – **p**, Eskimák – **e**, citrón – **c**; vzniknuté slovo: chlapec

Úloha 3

Žiaci skladajú z písmen slová tak, aby použili všetky písmená zo skupín. Vzniknuté slová napíšu a prečítajú ich. Zapišu počet písmen.

Riešenie: chyba (4), chrobák (6), ticho (4)

Poznámka: Žiakom vysvetlíme, že hoci je **ch** zložené z dvoch častí, vyslovujeme ho ako jednu hlásku, je to jedno písmeno.

Rozširujúca úloha

Žiaci riešia jednosmerovku. Orientujú sa v riadkoch, kde hľadajú 6 slov. Nájdené slová vyfarbia. Tri z nich prepíšu do riadkov a použijú ich vo vetách.

Riešenie: hrach, mech, plachta, varecha, schody, výchova

Hláska a písmená *f, F* (s. 64 – 67)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 130 - 131

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

hláska *f* a písmená *f, F*, tlačенý a písaný tvar písmena, malé a veľké písmeno, nápovedný obrázok; slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena *F*;
- ✓ určiť pozíciu hlásky *f* v slove;
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen;
- ✓ čítať s porozumením;
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii;
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu;
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti;
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov.

2. Charakteristika strán

Strany 64 – 67 sú zamerané na osvojovanie hlásky *f* a všetkých tvarov písmena *F, f* (tlačené aj písané). Učivo je didakticky spracované tak, aby žiaci systematicky rozvíjali fonemické uvedomovanie, čítanie slov a viet s cieľovou hláskou, porozumenie textu a základné jazykové zručnosti. V aktivitách sa prirodzene prepája zvuková, vizuálna a významová rovina jazyka.

Na strane 64 sa hláska *f* uvádza prostredníctvom textu „Fialka“, v ktorom sa žiaci zoznamujú s postavou maliara, ktorý maľuje fialku. Príbeh je bohatý na výskyt cieľových slov (napr. *fialka, farba, dofarboval*) a je sprevádzaný ilustráciou, ktorá rozvíja vizuálne vnímanie a porozumenie textu. Verš „Fialka je voňavá...“ zároveň napomáha rozvoju rytmu reči a sluchovej analýzy. Žiaci si osvojujú grafické tvary písmena *F, f* a učia sa ich rozpoznávať v texte i v slove.

Na strane 65 žiaci precvičujú nové písmeno v rôznorodých úlohách. Pomenúvajú obrázky (napr. *kefka, fazuľa, kufor*), dopĺňajú slová do viet, vyberajú správne písmeno (*f* alebo *h*) podľa sluchovej analýzy a určujú význam slov. Úlohy podporujú čitateľské zručnosti, fonemické uvedomovanie a významovú orientáciu. Vyhľadávanie slov s rovnakou výslovnosťou, ale odlišným pravopisom (napr. *foťka* × *toťka*) rozvíja pozornosť a presnosť.

Strana 66 je venovaná básni „Fotky na výstavu“, v ktorej fotograf Fedor rieši problém, ako odfoťiť veľkú žirafu. Žiaci sledujú dej, vyhľadávajú informácie priamo z textu a vyvodzujú záver, že sa rozhodne radšej fotiť malé myši. Báseň je vtipná, rytmická a motivuje žiakov k premýšľaniu nad významom slov a celkovým zmyslom textu. Ilustrácia dopĺňa text a poskytuje priestor na interpretáciu. V závere žiaci vytvárajú vetu zo zvolených slov, čím si rozvíjajú tvorivé vyjadrovanie.

Na strane 67 žiaci pokračujú v precvičovaní učiva prostredníctvom úloh, ktoré prepájajú fonetickú a významovú rovinu. Dopĺňujú písmeno **f** do slov, podčiarkujú slová podľa počtu slabík a prepájajú slová na základe významovej príbuznosti (napr. *fašírka – jedlo, fujara – hudobný nástroj*). Práca s ilustráciou a dopĺňanie slov do viet (napr. *Filip opravuje fúrik, Žofka telefonuje*) podporuje porozumenie kontextu a rozvoj vetnej stavby.

Tento tematický celok predstavuje funkčné prepojenie nácviku písmena **f** s tvorivou prácou s textom a významom slov. Učivo podporuje rozvoj čítania s porozumením, jazykového myslenia, výslovnosti a motivácie k čítaniu. Zároveň vytvára priestor na medzipredmetové prepojenie (napr. výtvarná výchova, človek a príroda, etická výchova) a napĺňa požiadavky vzdelávacej oblasti **Jazyk a komunikácia** pre 1. cyklus základného vzdelávania.

3. Návrh didaktického postupu

Vyvodenie hlásky a písmen **f, F**

Nápovedným obrázkom pri písmene **F** je **fialka**.

Motivačná báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonematického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči.

Učiteľ/-ka premietne báseň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť (spoločným opakovaním básne v rôznych častiach vyučovacej hodiny).

K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky *písané i tlačené tvary nového písmena*. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena **F** (*malé tlačené f, veľké tlačené F, malé písané f, veľké písané F*), ktoré žiaci opakujú.

Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a na plnenie cieľov prierezových tém.

64/práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;

✓ *identifikovať hlásku f v slovách znázornených na ilustrácii;*

✓ *určiť pozíciu hlásky f na začiatku a vnútri slova.*

Na ilustrácii je znázornený maliar, ktorý vyfarbuje fialky na lúke. Prácu s úlohou odporúčame začať so žiakmi riadeným rozhovorom o tom, ktoré kvety poznajú, či vedia, prečo majú kvety farebné lupienky (prilákať hmyz a vtáčiky kvôli opeleniu) a podobne. Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov, upozorniť ich, že situácia na ilustrácii je rozprávková, neskutočná. Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku *f*.

Predpokladáme, že žiaci vedia nájsť na ilustrácii znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré s ilustráciou súvisia. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Odporúčame vopred určiť počet slov vo vetách. Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii.

Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať maliarovi a fialke. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou *f* na začiatku slova: fialka, fúzy, farby, farbičky, farebný, farbí;
- slová s hláskou *f* vnútri slova: kufor, zafarbí, prefarbí, nafarbí;
- slová s hláskou *f* na konci slova nie sú znázornené, pretože nie je slovo, ktoré má na konci hlásku *f*

a ktoré sa dá znázorniť na obrázku.

Žiaci môžu vymyslieť aj iné slová s novou hláskou, ktoré sú znázornené na ilustrácii, prípadne také, ktoré s ňou súvisia.

Po vyhľadání slov s hláskou *f* znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku alebo vnútri slova. Grafické znázornenie pozície hlásky v slove je znázornené pomocou rámečkov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámček znázorňuje pozíciu hlásky *f* v slove.

64/čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

✓ *prečítať slová s novým písmenom.*

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom v slove je farebne odlíšená. Čítanie náročnejších slov odporúčame dôkladne precvičiť, aby ich žiaci vo vetách čítali plynule. Pri čítaní slov v stĺpci odporúčame upozorniť žiakov na časti slov, ktoré sú rovnaké a ktoré odlišné. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť orientáciu v riadku alebo v stĺpci.

Žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú. Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú.

64/Fialka

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s novými slovami;*
- ✓ *čítať slová so spoluhláskovými skupinami;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou;*
- ✓ *dokončiť príbeh podľa vlastnej fantázie.*

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor.

Pri priamej reči môže meniť intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. V texte sú použité slová s rovnakým slovotvorným základom (*prefarboval, zafarboval, prifarboval, odfarboval, dofarboval*). Spoločne so žiakmi vysvetlíme význam slov. Žiaci môžu tvoriť nové podobné slová.

Po prečítaní textu odporúčame viesť rozhovor o texte. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom žiaci čítajú nový text. Sú v ňom použité nové slová z trenažéra, ktoré si žiaci vopred precvičili. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však upozorňujeme aj na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet. Odporúčame sa so žiakmi rozprávať o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Text má otvorený koniec, preto odporúčame, aby žiaci sami vymysleli, ako príbeh mohol skončiť.

Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu.

64/čítací riadok

Žiak vie:

- ✓ *čítať vetu napísanú písaným písmom.*

V spodnom riadku je veta – otázka napísaná písaným písmom. Otázka súvisí s textom a je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je odpovedať na otázku podľa textu.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť i pocity pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri plynulom čítaní nových slov.

65/1

Žiak vie:

- ✓ *prečítať slová s novým písmenom;*
- ✓ *priradiť k obrázku vhodné slovo.*

Odporúčame najskôr spoločne so žiakmi pomenovať obrázky a prečítať všetky slová v rámečkoch. Priradenie slov k obrázkom a dokreslenie chýbajúceho obrázka odporúčame zadať ako samostatnú prácu. Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť určovanie počtu slabík alebo písmen v slovách.

Riešenie: farbička

65/2

Žiak vie:

- ✓ *doplniť do viet vhodné slová podľa obsahu;*
- ✓ *dopísať chýbajúce slová do viet.*

Úlohu tohto typu žiaci riešia prvýkrát. Odporúčame najskôr spoločne prečítať slová v ponuke, potom postupne čítať začiatky viet a vybrať vhodné slová podľa obrázka.

Riešenie: Malá Žofka má formičky. Štefanovi chutia fašírky. Chlapci hrajú futbal.

65/3

Žiak vie:

- ✓ *rozlíšiť správne a nesprávne napísané slovo;*
- ✓ *priradiť písaný a tlačенý tvar slova.*

Úlohu tohto typu žiaci riešia prvýkrát, preto ju odporúčame riešiť spoločne so všetkými žiakmi. Učiteľ/-ka upozorní žiakov na to, aké je dôležité správne poradie písmen v slove, aby malo slovo význam.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 2.

66/Fotky na výstavu

Žiak vie:

- ✓ *rozlíšiť na praktických ukázkach básne od príbehu (prozaického textu);*
- ✓ *čítať text so správnou intonáciou;*
- ✓ *čítať s porozumením.*

Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zameral pozornosť žiakov na ilustráciu. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami.

Text prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu, plynulé čítanie a prednes básne ako vzor. Predpokladáme, že žiaci rozlíšia, že číta básne, ktorá má krátke riadky a slová na konci riadkov znejú podobne. Odporúčame porozprávať sa o počutom texte ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. Je vhodné, aby žiaci čítali básne spoločne, aby si všetci uvedomili rozdiel pri čítaní básne a príbehu. Podľa konkrétnych podmienok v triede môže učiteľ/-ka nacvičovať prednes básne so žiakmi. Odporúčame, aby učiteľ/-ka vždy predniesol dva verše (ktoré spravidla tvoria jednu vetu) a žiaci jeho prednes napodobňujú.

Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).

66/1

Žiak vie:

- ✓ *vyhľadať informáciu priamo uvedenú v texte;*
- ✓ *zložiť z daných slov vetu, ktorá súvisí s textom;*
- ✓ *napísať vetu s dodržaním pravidiel písania viet (veľké písmeno na začiatku, znamienko na konci vety).*

Tento typ úlohy žiaci riešia po prvýkrát. Odporúčame, aby najskôr prečítali všetky slová a vyznačili tie, ktoré súvisia s textom. Potom z nich vytvoria vetu a napíšu ju do riadka. Rozširujúcou aktivitou môže byť určenie počtu slov vo vete.
Riešenie: Fedor fotí žirafu.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na čítanie básne so správnym prednesom.

67/1

Žiak vie:

- ✓ *doplniť do slov správne písmeno podľa významu slova;*
- ✓ *určiť počet slabík v daných slovách;*
- ✓ *identifikovať slová s tromi slabikami.*

Tento typ úlohy už žiaci riešili, dopĺňanie písaných písmen je však do úlohy zaradené až teraz. Odporúčame úlohu riešiť spoločne. Po doplnení slov žiaci určujú počet slabík v každom slove. Rozširujúcou úlohou môže byť tvorenie viet s danými slovami alebo tvorenie skupín slov podľa daného pravidla, napr. slová s dĺžňom, slová s dvomi slabikami, slová s piatimi písmenami...

Riešenie: telefón, Afrika, február

67/2

Žiak vie:

- ✓ *priradiť k slovu vyjadrenie jeho významu.*

Podobný typ úlohy žiaci riešili na strane 49. Odporúčame ju riešiť spoločne.

67/3

Žiak vie:

- ✓ *nájsť informáciu priamo uvedenú v texte.*

Úloha tohto typu pomáha žiakom zdokonaľovať sa v čítaní s porozumením. Má tiež diagnostický charakter.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 3.

4. Didaktické hry

Drep – skok – „Klamanie“

Cieľ hry: Precvičiť si pamäť a identifikovať slová z textu.

Postup: Žiaci sa postaví vedľa lavíc. Žiak (učiteľ/-ka) hovorí slová, ktoré boli/neboli v prečítanom texte (napr. v texte *Žirafa* v šlabikári na strane 66). Ak sa slovo nachádzalo v texte, žiaci urobí drep.

Ak slovo v texte nebolo, vyskočia. Vybraný žiak skáče a robí drepy tiež, ale snaží sa pomýliť spolužiakov, preto ich robí zámerne aj s chybami. Žiaci, ktorí vedú jednoznačnú odpoveď, by

sa nemali dať oklamať.

Žiakom vysvetlíme, že klamanie je v tejto hre dovolené, je tu použité zámerne, preto nehovoríme o neslušnom správaní.

Telefón

Cieľ hry: Precvičiť grafickú podobu slov. **Pomôcky:** známe slová napísané na kartičkách
Postup: Učiteľ/-ka uloží na lavicu kartičky so známymi slovami, ktoré prečíta spoločne so žiakmi. Potom sa žiaci presunú do zadnej časti triedy (mimo lavíc) a rozdelia sa do dvoch skupín, ktoré sa postavia do zástupu (chrbtom k lavici so slovami). Poslední žiaci z každého zástupu sú rovnako vzdialení od lavice so slovami (asi 1 m). Učiteľ/-ka sa postaví k prvým žiakom v zástupoch a každému pošepká niektoré slovo uvedené na kartičke, napr. slovo *telefón*. Žiak začne na povel šepkať slovo spolužiakovi, ktorý stojí za ním (klasická hra na telefón). Keď sa slovo dozvie posledný žiak v zástupe, podíde k lavici a zoberie do ruky kartičku, na ktorej je dané slovo napísané. Vyhráva skupina, ktorá skôr a správne určí dané slovo. Posledný žiak sa premiestni na začiatok zástupu (k učiteľ/-kaovi) a hra pokračuje.

Vety spia

Cieľ hry: Zoradiť správne slová do viet, precvičiť čítanie viet.

Pomôcky: vety napísané na kartičkách po jednotlivých slovách, každá veta inou farbou

Postup: Učiteľ/-ka napíše vety na kartičky (každé slovo zvlášť) a rozdá ich žiakom. Každá veta by mala byť napísaná inou farbou alebo iným typom písma. Najvýhodnejšie je, aby mal každý žiak jedno slovo.

Žiaci slová najskôr prečítajú. Potom učiteľ/-ka povie: „*Vety spia, ale zobudí sa veta: Fedor farbí fúrik.*“ Žiaci, ktorí majú dané slová, prídu pred tabuľu a zoradia sa tak, aby vytvorili vetu. Ostatní žiaci vetu prečítajú.

Rýchle slová

Cieľ hry: Precvičiť pohotovú čítanie slov (techniku čítania slov). **Pomôcky:** kartičky s napísanými slovami

Postup: Učiteľ/-ka má na kartičkách napísané slová zložené zo známych písmen. Slovo ukáže žiakom len na krátku chvíľu a potom ho skryje. Žiaci musia slovo nahlas prečítať. Hru môže učiteľ/-ka diferencovať tak, že určí homogénnu skupinu žiakov, ktorá bude slovo čítať. Dĺžku času, kedy ukazuje slovo, mení podľa individuálnych spôsobilostí žiakov tak, aby mal každý možnosť zažiť radosť z úspechu pri hre.

Písanie f, F (Písanie 6, s. 1 – 5)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 130 - 131

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

malé písané *f*, veľké písané *F*

1. Didaktické ciele

- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnu veľkosťou
- ✓ písať slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami
- ✓ nahradiť obrázok slovom a napísať ho
- ✓ odpísať slová a vety písaným písmom
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky

Strana 1

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmeno malé písané *f*;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmena *f*.

Strana je zameraná na nácvik písmena *f*. Po úvodnom rozcvičení ruky je potrebné venovať veľkú pozornosť nácviku správnej postupnosti písania písmena *f*, ktoré patrí medzi tvarovo najnáročnejšie písmená. Problematické je najmä písanie spodnej slučky, ktorá sa píše smerom sprava doľava, t. j. opačným smerom ako pri iných písmenách. Túto časť práce so stranou je vhodné doplniť aj precvičovaním na tabuli, v cvičnej písanke alebo na papieri. Keď si žiaci precvičia postupnosť písania, pokračujú niekoľkonásobným farebným obťahovaním písmena na obrázku. V prvom riadku je písmeno predpísané v zväčšenom tvare, v ďalších dvoch riadkoch ho žiaci píšu v štandardnej veľkosti. V závere strany žiaci píšu slová s novým písmenom na začiatku slova. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správnej hornej a dolnej výšky nového písmena.

Strana 2

Žiak vie:

- ✓ *samostatne napísať slová s novým písmenom;*
- ✓ *odpísať vetu napísanú písaným písmom;*
- ✓ *prepísať vetu napísanú tlačným písmom.*

Na celej strane sa precvičuje písmeno **f** v slovách v rôznych pozíciách a v dvoch vetách. Pred písaním odporúčame slová a vety prečítať a v prípade potreby vysvetliť význam slov *fanfára* a *fujara*, ktoré môžu byť žiakom menej známe. Druhá časť strany je venovaná precvičeniu odpisu a prepisu viet. Žiaci ju vypracujú samostatne a učiteľ/-ka ju môže využiť aj na priebežnú diagnostiku zvládnutia písania **f** u jednotlivých žiakov.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce vypracujú sebahodnotenie podľa pokynov učiteľa/učiteľky. Kritériom môže byť úspešnosť pri odpise a prepise viet.

Strana 3

Žiak vie:

- ✓ *pomenovať písmeno veľké písané F;*
- ✓ *obkresliť tvar písmena na danom obrázku;*
- ✓ *písať správny tvar písmena F.*

Na strane sa žiaci naučia písať písmeno **F**. Pred jeho písaním ho žiaci pomenujú a porovnajú s tvarom písmena **T**. Žiaci zistia, že sa líšia len jedným prvkom, umiestneniu ktorého treba venovať pozornosť. Písanie tejto časti písmena tiež spôsobuje prerušenie jednot'ažnosti písania. Písmeno na obrázku žiaci niekoľkokrát farebne obtiahu. Ďalej nasleduje písanie samostatných písmen v dvoch riadkoch a striedavé písanie veľkého a malého písmena. V nasledujúcich riadkoch žiaci precvičujú písmeno **F** v menách. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správneho tvaru písmena.

Strana 4

Žiak vie:

- ✓ *samostatne napísať slová s novým písmenom.*
- ✓ *samostatne odpísať vety s novým písmenom.*

V prvej štvorriadkovej časti sa precvičuje písmeno **F** vo vlastných menách osôb, a tak si žiaci zopakujú pravidlo o písaní veľkého písmena na ich začiatku. V druhej časti žiaci odpíšu dve oznamovacie vety zamerané na precvičenie oboch tvarov písmena **F, f**. Pred ich písaním odporúčame vety prečítať a v prípade potreby vysvetliť význam slov *harfa* a *flauta*, ktoré môžu byť pre niektorých žiakov neznáme. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení

písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť úspešnosť pri písaní mien.

Strana 5

Žiak vie:

- ✓ samostatne prepísať vety s novým písmenom;
- ✓ nahradiť obrázok slovom a napísať ho.

Celá strana je venovaná precvičovaniu písmen *f*, *F* pri prepise viet. V dvoch opytovacích vetách je posledné slovo nahradené obrázkom. Pred písaním viet ich odporúčame najprv prečítať a pomenovať obrázky. Potom žiaci stranu vypracujú samostatne a učiteľ/-ka ju môže použiť na diagnostické účely.

Precvičovanie *f*, *F* (PZ k Šlabikáru, s. 38)

Úloha 1

Žiaci najskôr prečítajú všetky slová v rámečkoch. V každom slove je písmeno *f* alebo *F*. Žiaci však hľadajú a vyznačia len tie slová, ktoré majú dané písmená na začiatku. Vyznačené slová prečítajú ešte raz.

Riešenie: Filoména, fúzy, fúrik, Filip, fotka, futbal, fľaša

Úloha 2

Žiaci prečítajú slová v rámečkoch a spojením čiarou z nich vytvoria slovné spojenia. Potom určia slovné spojenie, ktoré patrí k obrázku a napíšu ho na linajku. Obrázok vyfarbia podľa textu.

Riešenie: zelený fúrik

Úloha 3

Žiaci rozložia slovo na hlásky (písmená). Jednotlivé písmená si môžu napísať na začiatok riadkov. Nové slová tvoria tak, aby sa začínali na dané písmená. Napíšu ich do riadkov.

Riešenie (návrh): **f** – futbal, **i** – ihla, **l** – lampa, **m** – mucha

Rozširujúca úloha

Žiaci najskôr vystrihnú časti obrázka, ktoré sa nachádzajú na okraji strany. Podľa čísel na zadnej strane z nich zložia obrázky a nalepia ho na určené miesto. Podľa obrázka doplnia do viet vhodné slová.

Riešenie: Ujo Filip rád hrá **futbal**. Má novú **futbalovú** loptu. Na drese má **fľaky** od blata.

Hláska a písmená g, G (s. 68 – 71)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 132 - 133

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

hláska g a písmená g, G, tlačенý a písaný tvar písmena, malé a veľké písmeno, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena **G**
- ✓ určiť pozíciu hlásky **g** v slove
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen
- ✓ čítať s porozumením
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov

2. Charakteristika strán

Strany 68 – 71 Šlabikára LIPKA sa zameriavajú na osvojovanie hlásky **g** a čítanie všetkých tvarov písmena **G, g**. Učivo podporuje fonemické uvedomovanie, čítanie slov a viet, porozumenie textu a rozvoj slovnej zásoby. Práca s cieľovou hláskou je kombinovaná s tvorivými a analytickými činnosťami.

Na strane 68 je hláska **g** predstavená prostredníctvom príbehu *Koncert pod agátom*, v ktorom vystupuje svrček Gabo. Príbeh obsahuje množstvo cieľových slov so slabikami **ga, go, ge, gu**, ako aj rytmizovanú báseň, ktorá rozvíja prosodické schopnosti (intonáciu, rytmus). Text je humorný a postavený na zvukovej hre slov (*gitara, gajdy, groš*), čím motivuje žiakov k záujmu o jazyk a zvukovú štruktúru slov.

Strana 69 obsahuje úlohy na precvičovanie:

- pomenovanie obrázkov a výber správneho slova (**guma, gaštan, bager, pagáč**),
- skladanie slov zo slabík (**gu-ma, ga-la, pa-rko**),
- spájanie častí viet (**Gunár – zjedla pagáč. Gitka – má biele perie.**),
- vyhľadávanie slov s hláskou **g** vo výreze tvarovanom ako obrazec a ich farebné označovanie.

Úlohy rozvíjajú sluchovú analýzu, zrakové rozlišovanie a prácu so slovom na úrovni významu a grafickej formy.

Na strane 70 sa nachádza príbeh *Gašparko*, v ktorom Zuzanka organizuje hru s hračkami. Žiaci sledujú dej, ktorý je situovaný do známeho detského prostredia, identifikujú mená postáv a predmetov (**Gabika, gašparko Smejko**), pracujú s otázkami na porozumenie a vyvodzovanie záverov (napr. „Kto je figliar?“). Ilustrácia podporuje pochopenie a tvorbu vlastných záverov a alternatívnych zakončení príbehu.

Na strane 71 žiaci:

- farebne vyznačujú slová s rovnakými koncovkami (**gorila – gazela, bager – tiger, galoše – egreše**),
- dopĺňajú vhodné slová do viet z ponuky (**gitare, jogurt, gombíky, gerbery**),
- vyhľadávajú slová v dvojsmerovke (napr. **GABO, GULA, GARAZ, GITARA**) a dopĺňajú výsledné slovo do vety (*Zuzanka zjedla jahodový jogurt*).

Tieto aktivity integrujú čítanie, analytické myslenie, sluchové uvedomovanie a tvorivú prácu so slovom v kontexte.

Celý tematický blok podporuje jazykové kompetencie prostredníctvom humorných príbehov, rytmizovaných básní, vizuálnych podnetov a hier so slovami. Učivo je realizované v súlade s požiadavkami vzdelávacej oblasti **Jazyk a komunikácia** pre 1. cyklus a prirodzene prepája jazykové zručnosti so zábavnými a zmysluplnými činnosťami.

3. Návrh didaktického postupu

Vyvodenie hlásky a písmen **g, G**

Nápovedným obrázkom pri písmene **G** je **gitara**.

Motivačná báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonemického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči.

Učiteľ/-ka premietne báseň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť (spoločným opakovaním básne v rôznych častiach vyučovacej hodiny).

K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky *písané i tlačené tvary nového písmena*. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena **G** (*malé tlačené g, veľké tlačené G, malé písané g, veľké písané G*), ktoré žiaci opakujú. Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

68/práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ *pomenovať časti ilustrácie;*
- ✓ *povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;*
- ✓ *doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;*
- ✓ *identifikovať hlásku g v slovách znázornených na ilustrácii;*
- ✓ *určiť pozíciu hlásky g na začiatku, vnútri alebo na konci slova.*

Ilustrácia sa viaže na nasledujúci text – na rozprávku. Je na ňom zobrazený *svrček Gabo*, ktorý hrá na gajdy. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či žiaci vedia hrať na nejaký hudobný nástroj alebo sa naň plánujú učiť hrať, aké hudobné nástroje poznajú... Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie.

Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku *g*. Predpokladáme, že v nej žiaci vedia nájsť znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré s ilustráciou súvisia. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Mali by samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii.

Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať *svrčkovi*. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou *g* na začiatku slova: *gajdy, gitara;*
- slová s hláskou *g* vnútri slova: *agát, margarétka;*
- slová s hláskou *g* na konci slova: *frng.*

Žiaci môžu vymyslieť aj iné slová s novou hláskou, ktoré sú znázornené na ilustrácii, prípadne také, ktoré s ňou súvisia.

Žiaci po vyhľadání slov s hláskou *g* znázornených na ilustrácii určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku, vnútri alebo na konci slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámečkov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámeček znázorňuje pozíciu hlásky *g* v slove.

68/čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ *prečítať slová s novým písmenom;*
- ✓ *prečítať slová so spoluhláskovými skupinami.*

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom v slove je farebne odlišená. Ak sa však v slove nachádza nové písmeno v dvoch slabikách po sebe, je farebne zvýraznená iba jedna z nich. To preto, aby žiaci videli nové slovo farebne „rozdelené“ na slabiky a jednoduchšie sa im čítalo. Čítanie náročnejších slov so spoluhláskovými skupinami odporúčame dôkladne precvičiť. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť orientáciu v riadku, žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú (ktoré slabiky sú rovnaké, ktoré odlišné).

Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú.

68/Koncert pod agátom

Žiak vie:

- ✓ čítať vety s novými slovami;
- ✓ čítať slová so spoluhláskovými skupinami;
- ✓ čítať vety so správnou intonáciou.

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Pri priamej reči môže meniť intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. Po prečítaní textu odporúčame viesť rozhovor o texte. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom žiaci čítajú nový text. Sú v ňom použité nové slová z trenažéra, ktoré si žiaci vopred precvičili. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (voľíme individuálny prístup).

Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu.

68/čítací riadok

Žiak vie:

- ✓ čítať vetu napísanú písaným písmom.

V spodnom riadku je veta – otázka napísaná písaným písmom. Otázka súvisí s textom a je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je odpovedať na otázku podľa textu.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri čítaní nového textu so správnou intonáciou.

69/1

Žiak vie:

- ✓ priradiť k obrázku slovo, ktoré znázorňuje;
- ✓ vysvetliť význam daných slov.

Úlohu tohto typu už žiaci riešili niekoľkokrát. Pomenovanie obrázka a priradenie správneho slova k nemu pomáha žiakom zdokonaľovať čítanie s porozumením. Pri vyfarbovaní rámečkov so slovami odporúčame, aby žiaci použili svetlejšie farby (aby napísané slovo zostalo čitateľné). Rozširujúcou činnosťou pri riešení úlohy je vysvetlenie významu všetkých slov použitých v úlohe. Odporúčame pomáhať žiakom pomocnými otázkami.

Riešenie: guľa, gombík, bager, pagáč

69/2

Žiak vie:

✓ *prečítať slabiky zložené zo známych písmen;*

✓ *identifikovať slabiky, ktoré tvoria slovo.*

Úlohou žiakov je spojiť dané slabiky do slov, pričom tvoria dvojice slov, ktoré majú rovnakú prvú slabiku. Po prvýkrát sú v úlohe použité zatvorené slabiky. Tento typ úlohy už žiaci riešili, preto odporúčame zadať úlohu ako samostatnú prácu. Úloha je dôležitá na opakovanie a precvičovanie analýzy a syntézy slov na slabiky. Prácu žiakov spoločne skontrolujeme a individuálne pochválime žiakov, ktorí pracovali celkom samostatne.

Riešenie: guma, guľa; galoše, gazela; gašparko, gaštany

69/3

Žiak vie:

✓ *priradiť k začiatku vety jej správny koniec.*

Žiaci tento typ úlohy už riešili, preto je vhodná na samostatnú prácu. Odporúčame, aby najskôr prečítali všetky slovné spojenia tvoriace začiatky viet a slovné spojenia tvoriace konce viet. Pomôckou žiakov pri kontrole svojej práce sú na seba nadväzujúce zakončenia rámečkov, v ktorých sú vety napísané.

Riešenie: Gitka zjedla pagáč. Gunár má biele perie. Puding je na stole.

69/presýpacie hodiny

Žiak vie:

✓ *rozlíšiť grafickú podobu písmen g, G;*

✓ *vyfarbiť maľovanku podľa zadania.*

Úlohu tohto typu už žiaci riešili niekoľkokrát v 1. i v 2. časti *Šlabikára LIPKA®*.

Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť tvorenie viet o obrázku alebo tvorenie slov súvisiacich s obrázkom (prídavné mená, slovesá...). Odporúčame zamerať sa aj na vysvetlenie významu slov použitých v maľovanke.

Riešenie: gitara

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame zamerať sa na úspešnosť pri riešení úlohy 2.

70/Gašparko

Žiak vie:

✓ *povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;*

✓ *čítať vety s novými slovami;*

✓ *čítať slová so spoluhláskovými skupinami plynulo;*

✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zameral pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami. Práca s ilustráciou by mala smerovať k tomu, aby o nej žiaci vedeli samostatne vytvoriť 5 samostatných viet. Rozprávanie dáva priestor na plnenie socioafektívnych cieľov a na medzipredmetové vzťahy.

Text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor.

Odporúčame porozprávať sa o počutí textu ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, skutočný, neskutočný...). Text je vhodný aj na rolové čítanie (*rozprávač, Zuzanka, Adam*). Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu. Rozširujúcou úlohou je *včielkina úloha*, ktorá rozvíja aktívnu slovnú zásobu žiakov.

70/1

Žiak vie:

✓ *rozprávať na danú tému.*

Tento typ úlohy už žiaci riešili, no i tak odporúčame pomáhať im otázkami.

70/2

Žiak vie:

✓ *vyhľadať informácie priamo uvedené v texte.*

Učiteľ/-ka upozorní žiakov, že mená hračiek sú v texte uvedené v inom tvare, ako ich budú písať do riadka.

Riešenie: gašparko Smejko, bábika Gabika

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na plynulé čítanie nového textu.

71/1

Žiak vie:

✓ *povedať dané slová po slabikách*

✓ *určiť slová s rovnakou poslednou slabikou.*

Úlohu odporúčame riešiť ako samostatnú prácu. Rozširujúcou úlohou môže byť určovanie počtu písmen, slabík v slovách, prípadne vysvetlenie významu slov a ich použitie vo vetách.

Riešenie: gorila – gazela, bager – tiger, galoše – egreše, mesto – Gusto

Riešenie včielkinej úlohy: mesto.

71/2

Žiak vie:

✓ *doplniť do vety správne slovo podľa obsahu.*

Úloha precvičuje čítanie s porozumením. Je vhodná sa samostatnú prácu a má diagnostický charakter.

71/presýpacie hodiny

Žiak vie:

✓ *vyhľadať v dvojsmerovke dané slová;*

✓ *zložiť slovo z daných písmen.*

Tento typ úlohy už žiaci riešili, no i tak odporúčame úlohu riešiť spoločne.

Žiaci najskôr prečítajú slová v oboch stĺpcoch, aby vedeli, ktoré slová budú hľadať v dvojsmerovke. Učiteľ/-ka im vysvetlí, čo znamenajú šípky pri stĺpcoch (určujú smer hľadania slov v dvojsmerovke).

Odporúčame najskôr začať hľadať slová v riadkoch, potom v stĺpcoch. Nájdené slovo si prečiarknu v zozname slov v stĺpci. Zvyšné písmená v dvojsmerovke môžu zakrúžkovať a postupne ich vypísať do pripravených rámečkov. Vzniknuté slovo dopíšu do vety a vetu prečítajú.

Riešenie: puding

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 2.

4. Didaktické hry

Nezbedný vietor

Cieľ hry: Precvičiť čítanie slov napísaných tlačným i písaným písmom.

Pomôcky: slová napísané tlačným i písaným písmom na samostatných kartičkách

Postup: Na magnetickú tabuľu pripevníme slová na kartičkách napísané tlačným i písaným písmom tak, aby tvorili dvojice (jedno slovo oboma typmi písma vedľa seba). Ak nemáme dostatočne veľkú magnetickú tabuľu, slová môžeme uložiť na zem.

Dvojice slov prečítame. Potom učiteľ/-ka povie žiakom, aby sa otočili chrbtom k textu.

Učiteľ/-ka (neskôr niektorý žiak) povymieňa dvojice slov, to nezbedný vietor rozfúkal slová.

Žiaci hľadajú a priradujú slová tak, aby znova tvorili dvojice tlačného a písaného tvaru toho istého slova.

Hľadaj dvojice

Cieľ hry: Precvičiť čítanie slov, určiť význam slova – priradiť slovo k obrázku, ktorý ho znázorňuje. **Pomôcky:** slová napísané na samostatných kartičkách

Postup: Učiteľ/-ka pripraví známe slová napísané na kartičkách a obrázky, ktoré ich znázorňujú (*gitara, gajdy, gauč, gašparko, garáž...*) a rozloží ich na zem alebo ich pripne na magnetickú tabuľu.

Žiaci priradujú slová k obrázkom. Slová opakovane čítajú, prípadne ich použijú vo vetách.

Vety spia

Cieľ hry: Zoradiť správne slová do viet, precvičiť čítanie viet.

Pomôcky: Vety napísané na kartičkách po jednotlivých slovách, pričom každá veta je napísaná inou farbou.

Postup: Učiteľ/-ka napíše na kartičky vety (každé slovo zvlášť) a rozdá ich žiakom. Každá veta by mala byť napísaná inou farbou alebo iným typom písma. Najvýhodnejšie je, aby mal každý žiak jedno slovo. Žiaci slová najskôr prečítajú. Potom učiteľ/-ka povie: „*Vety spia, ale zobudí sa veta:* „*Gusto má nový bager.*“ Žiaci, ktorí majú dané slová, prídu pred tabuľu a zoradia sa tak, aby vytvorili vetu. Ostatní žiaci vetu prečítajú.

Písanie g, G (Písanie 6, s. 6 – 9)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 132 - 133

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Kľúčové výrazy učiva:

malé písané g, veľké písané G

1. Didaktické ciele

- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnu veľkosťou
- ✓ písať slabiky a slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami
- ✓ odpísať slabiky, slová a vety písaným písmom
- ✓ prepísať slová písaným písmom podľa tlačenej predlohy
- ✓ písať vetu s veľkým začiatočným písmenom a znamienkom na konci
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky

Strana 6

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmeno malé písané g;
- ✓ obkresliť tvar písmena na danom obrázku;
- ✓ písať správny tvar písmena g;
- ✓ písať slová s novým písmenom.

Strana je zameraná na nácvik písmena g. Žiaci pomenujú písmeno, ktoré idú písať a môžu ho porovnať s inými písmenami s podobným tvarom. Potom ho niekoľkokrát farebne obtiahnu.

Ďalej pokračujú v písaní izolovaných písmen v dvoch riadkoch. V prvom riadku je písmeno predpísané v zväčšenom tvare. V nasledujúcich riadkoch žiaci precvičujú písmeno g v slovách v pozícii na začiatku slova. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Kritériom sebahodnotenia môže byť úspešnosť pri dodržiavaní správnych tvarov a veľkosti písmen.

Strana 7

Žiak vie:

- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom;
- ✓ odpísať a prepísať vety.

Prvý štvorriadkový blok je venovaný precvičovaniu písmena **g** v slovách v pozícii na začiatku, vnútri i na konci slova. V druhej časti strany je priestor pre odpis a prepis viet. Tento typ strany už žiaci dobre poznajú, a tak ju môžu celú vypracovať samostatne.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce vypracujú sebahodnotenie podľa pokynov učiteľa/učiteľky. Kritériom môže byť správnosť napísaných viet.

Strana 8

Žiak vie:

- ✓ *pomenovať písmeno veľké písané G;*
- ✓ *obkresliť tvar písmena na danom obrázku;*
- ✓ *písať správny tvar písmena G*
- ✓ *písať slová s novým písmenom.*

Strana je venovaná nácviku písania písmena **G** samostatne aj v slovách. Zväčšený tvar písmena na obrázku žiaci niekoľkokrát obtiahnu farbičkami. Nácvik postupnosti písania by žiakom nemal robiť problémy, pretože tvarové prvky písmena **G** sa už žiaci naučili pri písaní iných písmen. Samostatné písmená píše v troch riadkoch. V posledných dvoch riadkoch precvičujú písanie **G** na začiatku vlastných mien. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Kritériom úspešnosti môže byť dodržiavanie správneho sklonu písmena.

Strana 9

Žiak vie:

- ✓ *samostatne napísať slová s novým písmenom;*
- ✓ *samostatne odpísať a prepísať vety s novým písmenom;*
- ✓ *vymyslieť a napísať odpoveď na otázku podľa zadania.*

V prvej štvorriadkovej časti sa precvičuje písmeno **G** vo vlastných menách osôb, a tak si žiaci zopakujú pravidlo o písaní veľkého písmena na ich začiatku. V druhej časti žiaci píše dve vety. Oznamovacia veta je zameraná na odpis. Opytovaciu vetu žiaci v tomto prípade neprepisujú, ale ich úlohou je vymyslieť a napísať na ňu odpoveď. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce so stranou môžu v rámci sebahodnotenia hodnotiť svoju úspešnosť pri písaní odpovede na danú otázku.

Precvičovanie g, G (PZ k Šlabikáru, s. 39)**Úloha 1**

Žiaci doplnia do každého slova písmeno G. Slová prečítajú a spoja ich so správnym obrázkom.

Riešenie: gitara, gombík, papagáj, egreše, vagón, jogurt

Úloha 2

Žiaci sa orientujú v rade písmen. Zakrúžkujú každé druhé písmeno v každom rámečku. Zo zakrúžkovaných písmen zložia slovo. Písmená spájajú zaradom zľava doprava.

Riešenie: tiger, gaštany, gorila

Úloha 3

Žiaci prečítajú všetky časti viet. Potom priradujú k sebe začiatky a konce viet podľa významu. Vety prečítajú. Tie, ktoré patria k ilustrácii, vyfarbia.

Riešenie: Gabika stavia dom z LEGA. Igor sa hrá s novým bagrom.

Rozširujúca úloha

Každému písmenu je pridelené číslo. Žiaci dopíšu k číslam písmená a prečítajú vzniknutú vetu. Nakreslia podľa nej obrázok.

Riešenie: Vo váze sú gerbery.

Hlásková skupina *ou* (s. 72 – 74)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 134 - 135

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

skupina hlások *ou* a písmená *ou*, slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať slová so skupinou hlások *ou*
- ✓ čítať s porozumením
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov

2. Charakteristika strán

Strany 72 – 74 sú zamerané na čítanie a precvičovanie **hláskovej skupiny „ou“** v slovách a vetách. Didaktické spracovanie tematického celku je postavené na prirodzených životných situáciách, ktoré podporujú porozumenie textu, čitateľské zručnosti, orientáciu vo vetnej stavbe a tvorbu viet.

Na strane 72 je hlásková skupina **ou** predstavená prostredníctvom príbehu *Upratovanie*, v ktorom Zuzanka a Adam pomáhajú babičke upratať dom. Text obsahuje viaceré slová s cieľovou skupinou (**babičkou, metlou, tou, kuchyňou, chodbou**) a zároveň podporuje porozumenie obsahu, vyvodenie postojov a zmysel pre spoluprácu. Rytmizovaná rozcvička v ľavej časti strany slúži na rozvoj prosodických vlastností reči a motoricko-rečovej koordinácie. Farebné zvýraznenie slabík **ou** a výrazná ilustrácia podporujú fonemické uvedomovanie a vizuálne rozlišovanie.

Strana 73 obsahuje úlohy zamerané na rozvoj čítania s porozumením a prácu so slovom. Žiaci prepájajú začiatky a konce viet na základe významu, napríklad vetu „Zametáme“ správne doplnia slovom „motykou“. Ďalej priradujú mená detí k jednotlivým obrázkom domov podľa popisu, v ktorom sa nachádzajú konkrétne znaky, ako napríklad červená strecha, garáž či záhrada. V ďalších úlohách odpovedajú na otázky týkajúce sa ich osobných preferencií, napríklad s kým sa najradšej hrajú alebo akou farbičkou najradšej kreslia.

Tieto aktivity rozvíjajú porozumenie čítaného textu, vizuálnu diskrimináciu a schopnosť prepájať verbálne a obrazové informácie. Zároveň podporujú osobné sebavyjadrenie žiakov v písomnej forme, čím prispievajú k rozvoju funkčnej gramotnosti.

Na strane 74 žiaci čítajú text *Za dedinou*, v ktorom sledujú situáciu na farme. Opakovane sa v ňom vyskytujú slová s cieľovou skupinou **ou** a gramatickými väzbami množného čísla. V texte sú vymenované zvieracie dvojice (*kohút so sliepočkou, káčer s kačičkou, kocúr s mačičkou...*) a žiaci dopĺňajú chýbajúce slová podľa predloženého vzoru. Aktivita podporuje orientáciu v texte, prácu s informáciou priamo uvedenou v texte a porozumenie významovým vzťahom medzi slovami. Ilustrácia farmy so zvieratami významne pomáha vizualizovať čítané a podporuje zapamätanie.

Celý tematický celok je postavený na prepájaní zvukovej, významovej a vizuálnej roviny práce s jazykovým obsahom. Žiaci si osvojujú hláskovú skupinu **ou** v rôznych významových kontextoch, čím sa podporuje systematické osvojovanie si pravopisných javov a čitateľských zručností v súlade s požiadavkami vzdelávacej oblasti **Jazyk a komunikácia** pre 1. cyklus základného vzdelávania

3. Návrh didaktického postupu

Vyvodenie skupiny hlások a písmen **ou**

Pri skupine písmen **ou** nie je *nápovedný obrázok*, pretože je to slovná prípona.

V *motivačnej básni* je veľa slov, ktoré sú určené na precvičovanie fonematického uvedomovania si tejto skupiny hlások v hovorenej reči. Učiteľ/-ka premietne báseň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň nasпамáť (spoločným opakovaním básne v rôznych častiach vyučovacej hodiny).

K skupine bezpätkového tvaru písmen pribudol *písaný i tlačенý tvar*. Pri „predstavovaní“ skupiny písmen ich pomenujeme takto: *tlačené ou*, *písané ou*.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

72/práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ *pomenovať časti ilustrácie;*
- ✓ *povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;*
- ✓ *doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;*
- ✓ *identifikovať skupinu hlások **ou** v slovách znázornených na ilustrácii.*

Na ilustrácii je *Zuzanka s Adamom, ako pomáhajú upratovať u babičky a deduška*. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či žiaci tiež pomáhajú s upratovaním doma, prípadne u starých rodičov, ktoré domáce práce ich bavia, aké pomôcky alebo nástroje pri upratovaní používajú... Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov.

Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby učiteľ/-ka kládol otázky, napr.: *Čím utiera Zuzanka zrkadlo? Čím bude zametať podlahu?...* Tak zabezpečí, že žiaci vo vetách použijú skupinu hlások **ou**. Mali by samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii. Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať Zuzke a Adamovi pri upratovaní u babičky. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

72/čítanie slov s novou skupinou písmen na konci slova

Žiak vie:

✓ *prečítať slová s novým písmenom.*

Čítanie slov so skupinou písmen **ou** žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s týmito písmenami v slove je farebne odlišená. Čítanie náročnejších slov odporúčame dôkladne precvičiť, aby ich žiaci vo vetách čítali plynulo. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť orientáciu v riadku, žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú (ktoré slabiky sú rovnaké, ktoré odlišné).

Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú. Rozširujúcou aktivitou môže byť použitie nových slov vo vetách.

72/Upratovanie

Žiak vie:

✓ *čítať vety s novými slovami;*

✓ *čítať správne slová so spoluhláskovými skupinami;*

✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Pri priamej reči môže meniť intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. Po prečítaní textu odporúčame viesť rozhovor o texte. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Text potom čítajú žiaci. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania nových slov, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet (volíme individuálny prístup). Po prečítaní textu odporúčame zamerať pozornosť na ilustráciu a porovnať ju s textom.

Učiteľ/-ka by sa mal rozprávať so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Veľmi dôležité je udelenie pochvaly za prácu žiakov.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri správnej výslovnosti pri čítaní nových slov.

73/1

Žiak vie:

✓ *priradiť k začiatku vety jej správny koniec.*

Žiaci už tento typ úlohy riešili, preto je vhodná na samostatnú prácu. Odporúčame, aby

najskôr prečítali všetky slová alebo slovné spojenia tvoriace začiatky viet a slová tvoriace konce viet. Pomôckou žiakov pri kontrole ich vlastnej práce sú na seba nadväzujúce zakončenia rámečkov, v ktorých sú vety napísané. Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť tvorenie zábavných viet z daných slov alebo slovných spojení.

Riešenie: Zametáme metlou. Polievku jeme lyžicou. Záhradu okopávame motykou.

73/2

Žiak vie:

✓ *vyhľadať informáciu priamo uvedenú v texte.*

Tento typ úlohy žiaci riešia po prvýkrát, preto odporúčame spoločné riešenie. Žiaci si môžu podčiarknuť mená detí vo vetách, aby sa im potom ľahšie písali do pripravených riadkov.

Riešenie: Petrik s Kvetkou, Roman so Želkou, Miško so Zuzkou

73/presýpacie hodiny

Žiak vie:

✓ *napísať jednoduché informácie o sebe.*

Podobný typ úlohy už žiaci riešili na strane 62. Odporúčame, aby žiaci riešili úlohu spoločne. To preto, aby učiteľ/-ka mohol usmerniť žiakov pri písaní odpovedí tak, aby písali slová so skupinou písmen **ou** na konci slov (ak je to vhodná odpoveď).

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame zamerať sa na úspešnosť pri riešení úlohy 2.

74/Za dedinou

Žiak vie:

✓ *povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;*

✓ *čítať plynulo neznámy text;*

✓ *doplniť do viet slová podľa obsahu textu.*

Strana je určená na precvičenie čítania. Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zameral pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Na ilustrácii je časť hospodárskeho dvora s dvojicami domácich zvierat. Práca s ilustráciou by mala smerovať k tomu, aby o nej žiaci vedeli samostatne vytvoriť 5 súvislých viet. Rozprávanie dáva priestor na plnenie socioafektívnych cieľov a na medzipredmetové vzťahy. Žiaci porovnávajú situáciu znázornenú na ilustrácii so svojimi vlastnými skúsenosťami.

Text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutí textu ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Slová alebo slovné spojenia, ktoré chceme so žiakmi precvičiť vopred, odporúčame napísať na tabuľu (vytvoriť si svoj vlastný trenažér). Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...). Práca s týmto textom je výnimočná tým, že žiaci dopisujú do textu slová podľa porozumenia textu na 1. úrovni (informácie priamo uvedené v texte). Žiaci tak čítajú text, ktorý je napísaný aj ich rukopisom.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame zamerať sa na správne dopísanie slov do textu.

4. Didaktické hry

Rybník

Cieľ hry: Precvičiť čítanie známych slov.

Pomôcky: Kartičky s vetami napísanými po jednotlivých slovách, pričom je každá veta napísaná inou farbou.

Postup: Na spodnú časť magnetickej tabule nakreslíme rybník (modrý ovál), pripevníme doň kartičky s vetami rozdelenými na slová. Každá veta je napísaná inou farbou. Nad rybníkom sú vety napísané písaným písmom. Žiaci vyberú slová z rybníka podľa farby, zostavia z nich vetu a pripnú ju na magnetickú tabuľu vedľa písaného tvaru vety nad rybníkom.

Drep – skok – „Klamanie“

Cieľ hry: Precvičiť si pamäť a identifikovať slová z textu.

Postup: Žiaci sa postavia vedľa lavíc. Žiak (učiteľ/-ka) hovorí slová, ktoré boli alebo neboli v prečítanom texte (napríklad v texte *Za dedinou* v šlabikári na strane 74). Ak sa slovo nachádzalo v texte,

žiaci urobia drep. Ak slovo v texte nebolo, vyskočia. Vybraný žiak skáče a robí drepy tiež, ale snaží sa pomýliť spolužiakov, preto ich robí zámerne aj s chybami.

Žiaci, ktorí vedia jednoznačnú odpoveď, by sa nemali dať oklamať. Žiakom vysvetlíme, že klamanie v tejto hre je dovolené, je použité zámerne, preto nehovoríme o neslušnom správaní.

Rýchle slová

Cieľ hry: Precvičiť pohotové čítanie slov (techniku čítania slov). **Pomôcky:** kartičky s napísanými slovami

Postup: Učiteľ/-ka má na kartičkách napísané jednoduché slová zložené zo známych písmen. Slovo ukáže žiakom len na krátku chvíľu a potom ho skryje. Žiaci musia slovo prečítať nahlas. Hru môže učiteľ/-ka diferencovať tak, že určí homogénnu skupinu žiakov, ktorá bude slovo čítať. Dĺžku času, kedy ukazuje slovo, mení podľa individuálnych spôsobilostí žiakov tak, aby mal každý možnosť zažiť radosť z úspechu pri hre.

Písanie ou (Písanie 6, s. 10 – 11)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 134 - 135

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:skupina písmen *ou***1. Didaktické ciele**

- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnu veľkosťou
- ✓ písať slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami
- ✓ odpísať slová a vety písaným písmom
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy
- ✓ nahradiť vo vete obrázok slovom a napísať ho
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky

Strana 10

Žiak vie:

- ✓ pomenovať skupinu písmen *ou*;
- ✓ písať slová s novou skupinou písmen.

Strana je zameraná na nácvik skupiny písmen *ou*. Žiaci si precvičia nielen náročnejší spoj týchto dvoch písmen s niektorými spoluhláskami, ale nepriamo sa zoznamujú s novým gramatickým princípom, ktorý sa uplatňuje pri zakončení slov ženského rodu. Po rozcvičení ruky na úvodnom obrázku žiaci píšu spojenie v prvom riadku v zväčšenom tvare. Ďalej ho precvičujú v dvojslabičných slovách (zámená a podstatné mená ženského rodu v inštrumentáli). Odporúčame, aby učiteľ/-ka toto gramatické pravidlo žiakom vopred primeranou formou vysvetlil, ale od žiakov zdôvodňovanie gramatického javu nevyžadoval.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu postupovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Kritériom hodnotenia môže byť správne držanie tela pri písaní, správna poloha písanky a pod.

Strana 11

Žiak vie:

- ✓ samostatne napísať slová s novou skupinou písmen;
- ✓ nahradiť obrázok vo vete slovom a napísať ho;
- ✓ odpísať vetu napísanú písaným písmom;
- ✓ prepísať vetu napísanú tlačeným písmom.

Strana je rozdelená na dve časti. V prvých štyroch riadkoch si žiaci precvičujú skupinu písmen *ou* v slovách a v predložkových spojeniach. V druhej časti strany je priestor pre odpis a prepis vety s exponovaným výskytom skupiny písmen *ou* v slovách. Žiaci najprv odpíšu prvú oznamovaciu vetu. Pri písaní druhej vety je náročnosť prepisu zvýšená tým, že posledné slovo je nahradené obrázkom. Žiaci namiesto obrázka napíšu slovo, ktoré je zakončené skupinou písmen *ou*. Po dvojstranovom precvičovaní by ho mali napísať správne. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova

samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Sebahodnotenie na konci strany môže byť zamerané na hodnotenie úspešnosti pri prepise vety a správnom nahradení obrázka slovom.

Precvičovanie ou (PZ k Šlabikáru, s. 40)

Úloha 1

Žiaci prečítajú vety, vyhľadajú a zakrúžkujú v slovách skupinu písmen **ou**.

Riešenie: s tetou, (so) Zuzkou, kuchyňou, obývačkou, spálňou, detskou izbou, chodbou

Úloha 2

Žiaci prečítajú všetky slová v rámečkoch. Potom vytvoria dvojice slov podľa významu (vyfarbia ich alebo spoja čiarou) a prečítajú ich.

Riešenie: jem lyžicou, pišem ceruzkou, šijem ihlou

Poznámka: Žiaci môžu vytvoriť vety s danými slovami. Výhodné je vopred určiť počet slov vo vete.

Úloha 3

Žiaci pozorujú obrázok a prečítajú mená detí. Potom napíšu, s kým sedia chlapci v škole. Spojenie píšu s predložkou *s*, aby si precvičili slová s **ou**. Žiakov upozorníme na pravopis písania vlastných mien.

Riešenie: Filip s Vierkou, Igor s Gitkou

Rozširujúca úloha

Žiaci pomenujú obrázky a prečítajú otázky na začiatku stĺpcov. Odpovede najskôr povedia, potom napíšu do riadkov. Slová píšu v správnom tvare. V prvom stĺpci píšu slová so skupinou písmen **ou** na konci. V druhom stĺpci píšu slová so skupinou daných písmen a s predložkou *s* alebo *so*.

Riešenie: motykou, lopatou, metlou; s loptou, s bábikou, so stavebnicou

Hláska a písmená dz, Dz (s. 75 – 77)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 136 - 137

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

hláska *dz* a písmená *dz*, *Dz*, tlačенý a písaný tvar písmena, malé a veľké písmeno, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena **Dz**
- ✓ určiť pozíciu hlásky **dz** v slove
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen
- ✓ čítať s porozumením
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov

2. Charakteristika strán

Strany 75 – 77 sa zameriavajú na osvojovanie hlásky **dz** a čítanie všetkých tvarov písmena **Dz**, **dz**. Učivo podporuje fonemické uvedomovanie, čítanie slov a viet s cieľovou hláskou, porozumenie textu a významu slov v kontexte. Didaktické aktivity zahŕňajú aj tvorbu viet a čítanie s porozumením.

Na strane 75 je hláska **dz** predstavená prostredníctvom básne a rozprávkového textu *Rýdzik*, v ktorom vystupujú chrobáčky hľadajúce nový domov pod hubou. Text obsahuje viacero slov s cieľovou hláskou (**rýdzik**, **medzi**, **nevládzem**, **dobiedzal**), ktoré sú farebne zvýraznené. Okrem rozvoja výslovnosti sa žiaci učia rozpoznať slová s cieľovou hláskou v kontexte príbehu a porozumieť ich významu. Ilustrácia s hubami a postavičkami podporuje vizuálnu predstavivosť a prácu s textom.

Strana 76 prináša rôzne jazykové úlohy:

- prepájanie slov so správnymi významami (napr. *bryndza – syr z ovčieho mlieka, sadza – špina v komíne*),
- vyhľadávanie a podčiarkovanie ukrytých slov v písmenovom poli (napr. *rýdzik, bryndza, sadza*),
- skladanie slov zo slabík a ich doplnenie do viet (napr. *sadz, bryndza, jedz*),

- kreslenie podľa prečítaných viet a vyfarbovanie obrázka, čo rozvíja schopnosť prepojiť text s obrazovou predstavou.

Tieto úlohy prepájajú fonemickú rovinu s významovou, podporujú čítanie s porozumením, orientáciu v texte a zrkové rozlišovanie.

Na strane 77 pracujú žiaci s krátkym textom *Hrádza*, ktorý opisuje výlet Adama a jeho spolužiakov. Príbeh zachytáva pozorovanie prírody a rozhovor o bobrovi a jeho stavbe – hrádzi. Žiaci podčiarkujú slová, ktoré sa v texte vyskytujú a ktoré označujú pozorované objekty (**potok, vlčie maky, bobria hrádza**). Cieľom je vyvodit' priamo uvedené informácie z textu a rozlíšiť ich od nepravdivých či nesprávne odvodených záverov (napr. *bobra nevideli, iba hrádzu*). Táto aktivita rozvíja čítanie s porozumením a schopnosť identifikovať relevantné informácie.

Tematický blok venovaný hláske **dz** rozvíja čitateľské, fonemické aj významové kompetencie. Žiaci pracujú so slovami v kontexte, učia sa ich význam, používajú ich vo vetách a prepájajú s ilustráciami. Didaktické spracovanie podporuje čítanie s porozumením a funkčné používanie slov v súlade s cieľmi vzdelávacej oblasti **Jazyk a komunikácia** pre 1. cyklus ZŠ.

3. Návrh didaktického postupu

Vyvodenie hlásky a písmen **dz, Dz**

Nápovedný obrázok pri písmene **dz** nie je, pretože žiadne slovo s hláskou **dz** na začiatku sa nedá znázorniť na obrázku.

V *motivačnej básni* je veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonemického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči. Učiteľ/-ka premietne báseň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť (spoločným opakovaním básne v rôznych častiach vyučovacej hodiny). K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudnú všetky *písané i tlačené tvary nového písmena*. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena **Dz** (*malé tlačené dz, veľké tlačené Dz, malé písané dz, veľké písané Dz*), ktoré žiaci opakujú.

Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrkového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a na plnenie cieľov prierezových tém.

75/práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;

- ✓ *doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;*
- ✓ *identifikovať hlásku **dz** v slovách znázornených na ilustrácii;*
- ✓ *určiť pozíciu hlásky **dz** na začiatku a vnútri slova.*

Na ilustrácii sú znázornené *chrobáčky pod rýdzikom*. Ilustrácia sa viaže na rozprávku, ktorú budú žiaci čítať. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, ktoré huby poznajú a podobne. Potom dáme žiakom čas na pozorovanie obrázka. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov, upozorniť ich, že situácia na ilustrácii je rozprávková, neskutočná. Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku **dz**. Vzhľadom k tomu, že hláska **dz** je menej frekventovaná hláskou, pomáhame žiakom nájsť slová, ktoré s ilustráciou súvisia a vyskytuje sa v nich hláska **dz**. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Odporúčame vopred určiť počet slov vo vetách. Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii.

Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať chrobáčikom pri rýdziku. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou **dz** na začiatku slova: nie sú znázornené, pretože nie je slovo, ktoré má na začiatku hlásku **dz** a dá sa znázorniť na obrázku;
- slová s hláskou **dz** vnútri slova: rýdzik;
- slová s hláskou **dz** na konci slova: nie sú znázornené, pretože nie je slovo, ktoré má na konci hlásku **dz** a dá sa znázorniť na obrázku.

Žiaci môžu vymyslieť aj iné slová s novou hláskou, ktoré sú znázornené na ilustrácii, prípadne také, ktoré s ňou súvisia.

Po vyhľadání slov s hláskou dz znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove). Grafické znázornenie pozície hlásky v slove je znázornené pomocou rámečkov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámeček znázorňuje pozíciu hlásky dz v slove.

75/čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ *prečítať slová s novým písmenom.*

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom v slove je farebne odlíšená. Ak sa však v slove nachádza nové písmeno v dvoch slabikách po sebe, je farebne zvýraznená iba jedna z nich. To preto, aby žiaci videli nové slovo farebne „rozdelené“ na slabiky a jednoduchšie sa im čítalo. Upozorníme žiakov, že hláska **dz** je napísaná pomocou dvoch zložiek: **d** a **z**. Čítanie náročnejších slov odporúčame dôkladne precvičiť, aby ich žiaci vo vetách čítali plynulo. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť orientáciu v riadku, žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú. Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú.

75/Rýdzik

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s novými slovami;*
- ✓ *čítať slová so spoluhláskovými skupinami;*
- ✓ *dokončiť príbeh podľa vlastnej fantázie.*

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Pri priamej reči môže meniť intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším.

Po prečítaní textu odporúčame viesť rozhovor o texte. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom žiaci čítajú nový text. Sú v ňom použité nové slová z trenážera, ktoré si žiaci vopred precvičili. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však upozorňujeme aj na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet. Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

75/čítací riadok

Žiak vie:

- ✓ *čítať vetu napísanú písaným písmom.*

V spodnom riadku je veta – otázka napísaná písaným písmom. Otázka súvisí s textom a je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je odpovedať na otázku podľa textu.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri plynulom čítaní nových slov.

76/1

Žiak vie:

- ✓ *priradiť k slovu vyjadrenie jeho významu.*

Podobný typ úlohy žiaci riešili na strane 67. Odporúčame ju riešiť spoločne.

76/2

Žiak vie:

- ✓ *vyhľadať v skupine písmen tie, ktoré tvoria slovo.*

Odporúčame, aby žiaci čítali dvojice písmen ako slabiky, tak ľahšie identifikovali slová.

Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť vysvetlenie významu slov, určovanie počtu písmen alebo slabík v slovách, alebo ich použitie vo vetách.

76/3

Žiak vie:

- ✓ *zložiť slová z daných slabík;*
- ✓ *doplniť správne slovo do vety.*

Skladanie slabík do slov nie je novou úlohou pre žiakov. S dopĺňaním vytvorených slov do viet sa už stretli aj na strane 42. Odporúčame slová písať písaným písmom. Úloha tohto typu pomáha žiakom zdokonaľovať sa v čítaní s porozumením. Má tiež diagnostický charakter.

76/presýpacie hodiny

Žiak vie:

- ✓ *vyhľadať informácie priamo uvedené v texte;*
- ✓ *nakresliť obrázok podľa viet.*

Úlohu tohto typu žiaci riešili aj na strane 24. Žiaci nielen vyfarbujú, ale aj dokresľujú obrázok podľa obsahu viet. Úloha má diagnostický charakter, pomáha určiť spôsobilosť žiakov porozumieť textu.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 1.

77/Hrádza

Žiak vie:

- ✓ *povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;*
- ✓ *čítať vety s novými slovami;*
- ✓ *plynulo čítať slová so spoluhláskovými skupinami;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zameral pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami. Práca s ilustráciou by mala smerovať k tomu, aby o nej žiaci vedeli samostatne vytvoriť 5 samostatných viet. Rozprávanie dáva priestor na plnenie socioafektívnych cieľov a na medzipredmetové vzťahy.

Text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutí textu ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, skutočný, neskutočný...). Text je vhodný aj na rolové čítanie (*rozprávač, Zuzanka, Adam*). Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu. Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu.

77/1

Žiak vie:

- ✓ *vyhľadať informáciu priamo uvedenú v texte.*

Tento typ úlohy žiaci riešia po prvýkrát. Pri riešení úlohy žiakom pomôže rozprávanie obsahu prečítaného textu. Odporúčame, aby prečítali všetky slová a slovné spojenia, potom vyznačili tie, o ktorých čítali v texte.

Riešenie: potok, bobriu hrádzu, vlčie maky

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na riešenie úlohy 1.

4. Didaktické hry

Drep – skok – „Klamanie“

Cieľ hry: Precvičiť si pamäť a identifikovať slová z textu.

Postup: Žiaci sa postavia vedľa lavíc. Žiak (učiteľ/-ka) hovorí slová, ktoré boli/neboli v prečítanom texte (napr. v texte *Rýdzik* v šlabikári na strane 75). Ak sa slovo nachádzalo v texte, žiaci urobia drep.

Ak slovo v texte nebolo, vyskočia. Vybraný žiak skáče a robí drepy tiež, ale snaží sa pomýliť spolužiakov, preto ich robí zámerne aj s chybami. Žiaci, ktorí vedia jednoznačnú odpoveď, by sa nemali dať oklamať.

Žiakom vysvetlíme, že klamanie v tejto hre je dovolené, je použité zámerne, preto nehovoríme o neslušnom správaní.

Telefón

Cieľ hry: Precvičiť grafickú podobu slov. **Pomôcky:** známe slová napísané na kartičkách

Postup: Učiteľ/-ka uloží na lavicu kartičky so známymi slovami, ktoré prečíta spoločne so žiakmi. Potom sa žiaci presunú do zadnej časti triedy (mimo lavíc) a rozdelia sa do dvoch skupín, ktoré sa postavia do zástupu (chrptom k lavici so slovami). Poslední žiaci z každého zástupu sú rovnako vzdialení od lavice so slovami (asi 1 m). Učiteľ/-ka sa postaví k prvým žiakom v zástupoch a každému pošepká niektoré slovo uvedené na kartičke, napr. slovo *hrádza*. Žiak na povel začne šepkať slovo spolužiakovi, ktorý stojí za ním (klasická hra na telefón). Keď sa dozvie slovo posledný žiak v zástupe, poíde k lavici a zoberie do ruky kartičku, na ktorej je dané slovo napísané. Vyhráva skupina, ktorá skôr a správne určí dané slovo. Posledný žiak sa premiestni na začiatok zástupu (k učiteľ/-kaovi) a hra pokračuje.

Vety spia

Cieľ hry: Zoradiť správne slová do viet, precvičiť čítanie viet.

Pomôcky: Vety sú napísané na kartičkách po jednotlivých slovách (každá veta inou farbou).

Postup: Učiteľ/-ka napíše na kartičky vety, každé slovo zvlášť a rozdá ich žiakom. Každá veta by mala byť napísaná inou farbou alebo iným typom písma. Najvýhodnejšie je, aby mal každý žiak jedno slovo. Žiaci slová najskôr prečítajú. Potom učiteľ/-ka povie: „*Vety spia, ale zobudi sa veta: Zjedli sme bryndzové halušky.*“ Žiaci, ktorí majú dané slová, prídu pred tabuľu a zoradia sa tak, aby vytvorili vetu.

Ostatní žiaci vetu prečítajú.

Rýchle slová

Cieľ hry: Precvičiť pohotové čítanie slov (techniku čítania slov). **Pomôcky:** kartičky s napísanými slovami

Postup: Učiteľ/-ka má na kartičkách napísané slová zložené zo známych písmen. Slovo ukáže žiakom len na krátku chvíľu a potom ho skryje. Žiaci musia slovo nahlas prečítať.

Hru môže učiteľ/-ka diferencovať tak, že určí skupinu žiakov, ktorá bude slovo čítať. Dĺžku času, kedy ukazuje slovo, mení podľa individuálnych spôsobilostí žiakov tak, aby mal každý

možnosť zažiť radosť z úspechu z hry.

Písanie dz, Dz (Písanie 6, s. 12 – 13)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 136 - 137

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Kľúčové výrazy učiva:

malé písané dz, veľké písané Dz

1. Didaktické ciele

- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnu veľkosťou
- ✓ písať slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami
- ✓ odpísať slová a vety písaným písmom
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky

Strana 12

Žiak vie:

- ✓ *pomenovať písmená malé písané dz, veľké písané Dz;*
- ✓ *písať správny tvar písmen dz, Dz.*

Strana je zameraná na nácvik písania písmen **dz**, **Dz**. Žiaci si najprv rozcvičia ruku na úvodnom obrázku. Pred písaním písmena upozorníme žiakov na spôsob jeho zápisu (dvomi zložkami **d** a **z**). Žiaci striedavo píšú malé a veľké písmeno v prvom riadku v zväčšenom tvare. Potom ich v dvoch riadkoch precvičujú samostatne. V závere strany píšú slová s novým písmenom. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť dodržiavanie správnych tvarov jednotlivých písmen v slovách.

Strana 13

Žiak vie:

- ✓ *samostatne napísať slová s novými písmenami;*
- ✓ *odpísať vetu napísanú písaným písmom;*
- ✓ *prepísať vetu napísanú tlačným písmom.*

Strana sa venuje precvičovaniu písania písmen **dz**, **Dz** v slabikách a v slovách v pozícii na začiatku, vnútri i na konci slova. Je tu aj priestor na odpis a prepis viet. Stranu môžu žiaci vypracovať samostatne a učiteľ/-ka ju môže použiť na diagnostiku písania u jednotlivých žiakov. Je potrebné pripomínať žiakom potrebu opätovnej kontroly nimi napísaných slov a

viet. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

V rámci záverečného sebahodnotenia sa žiaci zamerajú na správnosť napísaných viet.

Precvičovanie dz, Dz (PZ k Šlabikáru, s. 41)

Úloha 1

Žiaci prečítajú všetky slová v rámečkoch. Potom hľadajú a priradujú tlačný a písaný tvar toho istého slova. Oba tvary slov vyfarbia rovnakou farbou.

Úloha 2

Žiaci sa orientujú v rade písmen. Hľadajú slová tvoriace danú vetu. Slová oddelia od seba čiarou. Vetu správne napíšu do riadka. Určia počet slov vo vete a zapíšu ho do rámečka na konci riadka.

Riešenie: Kominár vymetal sadze. (3) S rodinou ideme na vychádzku. (5)

Poznámka: Žiakom vysvetlíme, že predložky vo vete predstavujú samostatné slovo, hoci ich tvorí iba jedno alebo dve písmená.

Úloha 3

Žiaci prečítajú všetky slová v rámečkoch i v riadkoch. Slová z rámečkov spoja so slovami v riadkoch tak, aby tvorili zmysluplné slovné spojenia.

Riešenie: bryndzové halušky, sadze z komína, tajomný cudzinec

Poznámka: Žiaci môžu tvoriť vety s danými slovnými spojeniami.

Rozširujúca úloha

Žiaci prečítajú slová v rámečkoch a pomenujú obrázok. Potom určia, ktoré slovo by významovo mohlo patriť k obrázku. Vytvoria s ním slovné spojenie, ktoré použijú vo vete. Vetu napíšu.

Riešenie: Klinec je samá hrdza.

Hláska a písmená dž, Dž (s. 78 – 80)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 138 - 139

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

hláska dž a písmená dž, Dž, tlačný a písaný tvar písmena, malé a veľké písmeno, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena **Dž**
- ✓ určiť pozíciu hlásky **dž** v slove
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen
- ✓ čítať s porozumením
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov

2. Charakteristika strán

Strany 78 – 80 sú tematicky zamerané na osvojovanie hlásky **dž** a čítanie všetkých tvarov písmena **Dž, dž**. Učivo je didakticky rozvrhnuté tak, aby žiaci rozvíjali fonematické uvedomovanie, techniku čítania, porozumenie textu a slovnú zásobu, a zároveň rozvíjali cit pre jazyk prostredníctvom práce s významom a kontextom slov.

Na strane 78 sa písmeno **Dž, dž** uvádza pomocou príbehu „Džbán“, ktorý žiakom približuje prostredie remeselných trhov. Text je bohatý na výskyt cieľovej hlásky a prepája fonetické precvičovanie s estetickým vnímaním a hodnotami (vzťah k ručnej práci, tvorivosť, úcta k remeslu). Žiaci čítajú slová ako **džbán, džbánik, džbánkarka, džavot**, ktoré sú farebne vyznačené, čím sa zvyšuje ich schopnosť zvukovo-vizuálneho rozpoznávania cieľovej hlásky.

Na strane 79 si žiaci precvičujú nové učivo prostredníctvom úloh zameraných na čítanie slov, dopĺňovanie hlások **dz/dž**, tvorbu viet a vyhľadávanie slov. V úlohách žiaci:

- pomenúvajú obrázky a priradujú k nim slová (**džús, džbán, džem, džúdzitsu**),
- určujú správnu hlásku v slove na základe fonematického uvedomovania,
- vyhľadávajú potraviny v písmenovom poli (**bryndza, džem**) a
- prepájajú slová na základe významovej príbuznosti (napr. *koník – erdži, chlieb – cvendži*).

Na strane 80 žiaci čítajú príbeh „Džudo“, ktorý prepája jazykové učivo s pohybovou a športovou tematikou. Adam oznamuje rodine, že začne chodiť na džudo, a vysvetľuje, kto je Džony Haluška. Text je postavený na prirodzenom dialógu, žiaci v ňom vyhľadávajú informácie priamo uvedené v texte a odpovedajú na otázky typu: *Čo chce Adam trénovať? Kto je džudista?* Ilustrácia podporuje porozumenie situácie, identifikáciu postáv a ich činností.

Celý tematický celok naplňa jazykové, čitateľské aj komunikačné ciele výučby. Žiaci rozvíjajú schopnosť identifikovať cieľovú hlásku **dž** v rôznych pozíciách v slove, čítajú a vyhodnocujú význam slov v texte a aktívne tvoria nové vetné spojenia. Učivo je funkčne prepojené s každodenným životom detí, podporuje tvorivé myslenie a porozumenie čítanému v súlade s požiadavkami vzdelávacej oblasti **Jazyk a komunikácia** pre 1. cyklus základného vzdelávania.

3. Návrh didaktického postupu

Vyvodenie hlásky a písmen **dž, Dž**

Nápovedným obrázkom pri písmene **Dž** je **džbán**.

Motivačná báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonemického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči.

Učiteľ/-ka premietne báseň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť (spoločným opakovaním básne v rôznych častiach vyučovacej hodiny).

K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a *všetky písané i tlačené tvary nového písmena*. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena **Dž** (*malé tlačené dž, veľké tlačené Dž, malé písané dž, veľké písané Dž*), ktoré žiaci opakujú. Pri pomenovaní názvov písmen hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a na plnenie cieľov prierezových tém.

78/práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;
- ✓ identifikovať hlásku **dž** v slovách znázornených na ilustrácii;
- ✓ určiť pozíciu hlásky **dž** na začiatku, vnútri alebo na konci slova.

Na ilustrácii je *Zuzanka na remeselných trhoch*, stojí pri stánku džbankárky, pozerá na výrobu džbánov. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom so žiakmi o tom, či už niekedy videli prácu remeselníkov, či sami niekedy niečo vyrobili, či by chceli ovládať nejaké remeslo a ktoré... Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú

znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku **dž**. Predpokladáme, že v nej žiaci vedia nájsť znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré s ilustráciou súvisia. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Mali by samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii. Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať Zuzanke a džbankárke. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii, prípadne s ňou môže súvisieť:

- slová s hláskou **dž** na začiatku slova: *džbán, džbány, džbankárka*;
- slová s hláskou **dž** vnútri slova: *hádže*;
- slová s hláskou **dž** na konci slova: *hádž*.

Žiaci môžu vymyslieť aj iné slová s novou hláskou, ktoré sú znázornené na ilustrácii, prípadne také, ktoré s ňou súvisia.

Po vyhľadání slov s hláskou **dž** znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku, vnútri alebo na konci slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámečkov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámeček znázorňuje pozíciu hlásky **dž** v slove.

78/čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ *prečítať slová s novým písmenom;*
- ✓ *prečítať slová so spoluhláskovými skupinami.*

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom v slove je farebne odlíšená. Ak sa však v slove nachádza nové písmeno v dvoch slabikách po sebe, je farebne zvýraznená iba jedna z nich. To preto, aby žiaci videli nové slovo farebne „rozdelené“ na slabiky a jednoduchšie sa im čítalo. Čítanie náročnejších slov so spoluhláskovými skupinami odporúčame dôkladne precvičiť. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť orientáciu v riadku, žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú (ktoré slabiky sú rovnaké, ktoré odlišné).

Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú.

78/Džbán

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s novými slovami;*
- ✓ *čítať slová so spoluhláskovými skupinami;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Pri priamej reči môže meniť intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. Odporúčame upozorniť žiakov na ilustráciu pod textom a *kaligram* v tvare *džbána* vytvorený z textu (pojmem *kaligram* so žiakmi nepoužívame, vhodný je názov: *obrázok*

z textu).

Po prečítaní textu odporúčame o ňom viesť rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom čítajú nový text. Sú v ňom použité slová z trenažéra, ktoré si žiaci vopred precvičili.

Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet. Odporúčame rozprávať sa o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov. Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri čítaní nového textu so správnou výslovnosťou slov s novým písmenom.

79/1

Žiak vie:

- ✓ *priradiť k obrázku slovo, ktoré znázorňuje;*
- ✓ *napísať dané slovo.*

Úlohu tohto typu už žiaci riešili niekoľkokrát. Pomenovanie obrázka a priradenie správneho slova k nemu pomáha žiakom zdokonaľovať čítanie s porozumením. Pri vyfarbovaní rámečkov so slovami odporúčame, aby žiaci použili svetlejšie farby (aby napísané slovo zostalo čitateľné). Prepis slova do iadka môže učiteľ/-ka zadať ako samostatnú prácu. Rozširujúcou činnosťou pri riešení úlohy je vysvetlenie významu všetkých slov použitých v úlohe. Odporúčame pomáhať žiakom pomocnými otázkami.

Riešenie: džem, džíp, džús, džbán

79/2

Žiak vie:

- ✓ *doplniť do slov správne písmeno podľa významu slova.*

Tento typ úlohy už žiaci riešili na strane 66, no i tak odporúčame úlohu riešiť spoločne. Rozširujúcou úlohou môže byť vysvetlenie významu slov, určenie počtu slabík v každom slove, tvorenie viet s danými slovami alebo tvorenie skupín slov podľa daného pravidla, napr. slová s dĺžňom, slová s dvomi slabikami, slová s piatimi písmenami...

Riešenie: rýdzik, džem, medzera, sadze, bryndza, cudzí

79/3

Žiak vie:

- ✓ *vytvoriť z daných slov slovné spojenia podľa významu;*
- ✓ *vytvoriť vety s použitím daných slovných spojení.*

Žiaci tento typ úlohy riešia po prvýkrát, preto odporúčame riešiť ju spoločne. Najskôr prečítajú slová v oboch stĺpcoch. V úlohe sú použité slová, ktoré nie sú súčasťou bežnej

slovnej zásoby prvkov, preto odporúčame, aby učiteľ/-ka pomohol žiakom pri jej riešení. Tvorenie viet s vytvoreným slovnými spojeniami pomôže žiakom lepšie pochopiť význam nových slov.

Riešenie: koník – erdží, kosa – cvendží, deti – džavocú, chlieb – sádzu

79/presýpacie hodiny

Žiak vie:

- ✓ *vyhľadať v skupine písmen tie, ktoré tvoria slovo;*
- ✓ *vypísať z daných slov názvy potravín.*

Odporúčame, aby žiaci čítali dvojice písmen ako slabiky, tak ľahšie identifikujú slová. Názvy potravín môžu žiaci prečítať spoločne, ich písanie môže byť zadané ako samostatná práca.

Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť vysvetlenie významu slov, určovanie počtu písmen alebo slabík v slovách, prípadne ich použitie vo vetách.

Riešenie: bryndza, rýdziky, džem

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 3.

80/Džudo

Žiak vie:

- ✓ *povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;*
- ✓ *čítať vety s novými slovami;*
- ✓ *plynulo čítať slová so spoluhláskovými skupinami;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zameral pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami. Práca s ilustráciou by mala smerovať k tomu, aby o nej žiaci vedeli samostatne vytvoriť 5 samostatných viet.

Text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutí textu ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu,

že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý, skutočný, neskutočný...). Text je vhodný aj na rolové čítanie (*rozprávač, Zuzanka, Adam, otecko, mamička*). Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov a na medzipredmetové vzťahy. Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu.

80/1

Žiak vie:

- ✓ *vyhľadať informácie priamo uvedené v texte.*

Úlohu odporúčame zadať ako samostatnú prácu. Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť podčiarknutie vety v texte, v ktorej je daná informácia uvedená.

Riešenie: džudo, džudista

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na plynulé čítanie nového textu.

4. Didaktické hry

Nezbedný vietor

Cieľ hry: Precvičiť čítanie slov napísaných tlačným i písaným písmom.

Pomôcky: slová napísané tlačným i písaným písmom na samostatných kartičkách

Postup: Na magnetickú tabuľu pripevníme slová na kartičkách napísané tlačným i písaným písmom tak, aby tvorili dvojice (jedno slovo oboma typmi písma vedľa seba). Ak nemáme dostatočne veľkú magnetickú tabuľu, slová môžeme uložiť na zem.

Dvojice slov prečítame. Potom učiteľ/-ka povie žiakom, aby sa otočili chrbtom k textu.

Učiteľ/-ka (neskôr niektorý žiak) povymieňa dvojice slov, to nezbedný vietor rozfúkal slová.

Žiaci hľadajú a priradujú slová tak, aby znova tvorili dvojice tlačného a písaného tvaru toho istého slova.

Hľadaj dvojice

Cieľ hry: Precvičiť čítanie slov, určiť význam slova – priradiť slovo k obrázku, ktorý ho znázorňuje. Pomôcky: slová napísané na samostatných kartičkách

Postup: Učiteľ/-ka pripraví známe slová napísané na kartičkách a obrázky, ktoré ich znázorňujú (džús, džem, džíp, džungľa, džbán...) a rozloží ich na zem alebo pripne na magnetickú tabuľu. Žiaci priradujú slová k obrázkom. Slová opakovane čítajú, prípadne použijú vo vetách.

Vety spia

Cieľ hry: Zoradiť správne slová do viet, precvičiť čítanie viet.

Pomôcky: Vety napísané na kartičkách po jednotlivých slovách, pričom každá veta je napísaná inou farbou.

Postup: Učiteľ/-ka napíše na kartičky vety (každé slovo zvlášť) a rozdá ich žiakom. Každá veta by mala byť napísaná inou farbou alebo iným typom písma. Najvýhodnejšie je, aby mal každý žiak jedno slovo. Žiaci slová najskôr prečítajú. Potom učiteľ/-ka povie: „*Vety spia, ale zobudí sa veta: V džbáne je pomarančový džús.*“ Žiaci, ktorí majú dané slová, prídu pred tabuľu a zoradia sa tak, aby vytvorili vetu. Ostatní žiaci vetu prečítajú.

Písanie dž, Dž (Písanie 6, s. 14 – 15)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 138 - 139

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Kľúčové výrazy učiva:

malé písané dž, veľké písané Dž

1. Didaktické ciele

- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnu veľkosťou
- ✓ písať slabiky a slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami
- ✓ odpísať slabiky, slová a vety písaným písmom
- ✓ prepísať slová písaným písmom podľa tlačenej predlohy
- ✓ písať vetu s veľkým začiatočným písmenom a znamienkom na konci
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky

Strana 14

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmená malé písané dž, veľké písané Dž;
- ✓ písať správny tvar písmen dž, Dž;
- ✓ písať správne slová s novým písmenom.

Dvojstrana 14 a 15 je venovaná nácviku písania písmen dž, Dž. Po rozcvičení ruky píšú žiaci v prvom riadku striedavo zväčšené tvary oboch písmen, potom po jednom riadku každé písmeno samostatne v štandardnej veľkosti písmen. Na konci strany píšú jednoslabičné slová s písmenom dž na začiatku slova. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie – program na nácvik písania písaných tvarov písmen*, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Kritériom sebahodnotenia môže byť správne písanie mäkkčov v nových písmenách.

Strana 15

Žiak vie:

- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom;
- ✓ samostatne odpísať a prepísať vety s novým písmenom.

Strana je rozdelená na dve štvorriadkové časti. Zamerané sú na precvičovanie písania nových písmen v slovách a vo vetách. Pred písaním je vhodné slová a vety prečítať a zistiť, či žiaci rozumejú významu všetkých slov. Niektoré z nich bude pravdepodobne potrebné žiakom vysvetliť. V druhej časti strany je priestor na odpis a prepis viet. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Sebahodnotenie na konci strany môže byť zamerané na hodnotenie úspešnosti pri písaní viet.

Precvičovanie dž, Dž (PZ k Šlabikáru, s. 42)**Úloha 1**

Žiaci prečítajú a prepíšu všetky písmená. Pri písaní sa snažia dodržať správny tvar písmen.

Poznámka: Žiaci môžu vymyslieť a povedať slová, v ktorých sa nachádzajú dané písmená v ľubovoľnej pozícii v love. Môžu povedať vety s vytvorenými slovami. Pri veľkých písmenách môžu vymýšľať mená.

Úloha 2

Žiaci prečítajú všetky slová v rámečkoch a zakrúžkujú v nich písmeno dž. Pomenujú obrázky. Označia alebo vyfarbia tie slová, ktoré sú znázornené na obrázkoch.

Riešenie: Znázornené slová sú: džem, džús, džbán.

Úloha 3

Žiaci pozorujú skupinu písmen tvoriacich slovo. Nájdu a prečiarknu písmeno, ktoré do slova nepatrí. Správne slovo prepíšu do riadka.

Riešenie: džem, džungľa, džbán, hádzeme

Poznámka: Žiaci si môžu medzi sebou zadávať takýto typ úlohy. Vymyslia a napíšu svoje vlastné slovo, do ktorého vložia ešte jedno alebo dve písmená. Úlohu dajú riešiť spolužiakom.

Rozširujúca úloha

Žiaci čítajú vety a určujú ich pravdivosť alebo nepravdivosť. Ak je veta pravdivá, vyfarbia písmeno v rámečku za danou vetou. Z vyfarbených písmen zložia slovo a napíšu ho na línajku. Nakreslia podľa neho obrázok.

Riešenie: džíp

Hláska ô (s. 81 – 83)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 140 - 141

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

hláska ô a písmeno, tlačенý a písaný tvar písmena, slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať tvary písmena **ô**
- ✓ určiť pozíciu hlásky **ô** v slovách
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen
- ✓ čítať s porozumením
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov

2. Charakteristika strán

Strany 81 – 83 sa venujú osvojovaniu hlásky **ô** a čítaniu tvarov písmena **Ô, ô**. Učivo je didakticky vystavané tak, aby podporovalo fonemické uvedomovanie, čítanie slov a viet, porozumenie textu a zároveň prepájalo poznanie jazyka s poznaním prírody a osobnou skúsenosťou žiakov.

Na strane 81 je hláska **ô** predstavená prostredníctvom príbehu *Kvapôčka*, v ktorom sa Kvapinka vydáva na dobrodružnú cestu vodného kolobehu. Text obsahuje množstvo cieľových slov (**kvapôčka, potôčik, ôsmy**) a tematicky sa viaže na prírodné javy – dážď, potok, rieka, more, slnko. Žiaci vnímajú cyklus vody v prírode v súvislosti s pohybom Kvapinky. Verš v pravej časti stránky podporuje rytmické vnímanie hlásky **ô** a jej spojenie s písmenom **o** (napr. *Písmeno o v daždi kráča...*). Pracuje sa s grafickými tvarmi písmena **Ô, ô**, ktoré si žiaci osvojujú vizuálne aj motoricky.

Strana 82 prináša text *Hôrka*, v ktorom Maťko Hôrny opisuje nezvyčajnú príhodu z lesa. Dej je postavený na rozprávkovom prvku a opise zmyslových vnemov (vôňa, chuť jahôd), čo podporuje obrazotvornosť a porozumenie. Žiaci vyvodzujú priamy záver z textu a odpovedajú na otázky, čím si precvičujú čítanie s porozumením. V závere majú navrhnúť nový názov príbehu, čím sa rozvíja schopnosť identifikovať hlavnú myšlienku a formulovať názov vlastnými slovami.

Na strane 83 žiaci:

- pomenúvajú predmety na ilustrácii a priradujú k nim správny grafém (ô/o),
- odpovedajú na otázky na základe textu z predchádzajúcej strany a hrajú hru na otázky a odpovede, čím si precvičujú vyvodenie informácií a jazykovú presnosť (napr. *Aký bol potôčik? – bystrý*),
- dopĺňajú chýbajúce slová do básne a čítajú ju, čím si posilňujú slovnú zásobu a prozodické vlastnosti reči.

Zadania sú doplnené o ilustrácie a grafické zvýraznenia, ktoré podporujú vizuálnu orientáciu a zážitkové učenie.

Celý tematický blok je výborne integrovaný – fonematické cvičenia sa prepájajú s poznávaním prírody, rytmizáciou, interpretáciou textu a tvorivým vyjadrovaním. Žiaci rozvíjajú schopnosť pracovať s hláskou **ô** vo viacerých rovinách (zvukovej, významovej, grafickej) v súlade s cieľmi vzdelávacej oblasti **Jazyk a komunikácia** a v prepojení s oblasťami **Človek a príroda** a **Etická výchova**.

3. Návrh didaktického postupu

Vyvodenie hlásky a písmena **ô**

Nápovedný obrázok pri písmene **ô** nie je, žiadne slovo, ktoré sa začína hláskou **ô**, sa nedá znázorniť na obrázku.

Motivačná báseň predstavuje **ô** ako **o** so striedkou, aby si žiaci ľahšie zapamätali jeho podobu. Učiteľ/-ka premietne báseň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť (spoločným opakovaním básne v rôznych častiach vyučovacej hodiny).

Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena **ô** (malé tlačené **ô**, veľké tlačené **Ô**, malé písané **ô**, veľké písané **Ô**), ktoré žiaci opakujú.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a na plnenie cieľov prierezových tém.

81/práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;
- ✓ identifikovať hlásku **ô** v slovách znázornených na ilustrácii;
- ✓ určiť pozíciu hlásky **ô** na začiatku a vnútri slov.

Na ilustrácii sú znázornené *kvapky*, ktoré sa rozprávajú cestou z oblaku na zem. Ilustrácia sa viaže na rozprávku, ktorú budú žiaci čítať. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či vedia, odkiaľ sa berie dážď, či je dôležitý pre život ľudí, zvierat a rastlín, čo vedia o kolobehu vody v prírode.

Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov.

Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku *ô*. Predpokladáme, že žiaci vedia na ilustrácii nájsť znázornené slová s danou hláskou, prípadne tvoriť prídavné mená a slovesá, ktoré súvisia s ilustráciou. Odporúčame, aby učiteľ/-ka pomáhal otázkami naviesť žiakov na pomenovania s hláskou *ô*. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách.

Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať kvapôčkam v daždi. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov, na plnenie cieľov prierezových tém a na medzipredmetové vzťahy.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou *ô* na začiatku slova: *ôsma (kvapka)*;
- slová s hláskou *ô* vnútri slova: *kvapôčka, potôčik, vôkol*;
- slová s hláskou *ô* na konci slova: nie sú znázornené na ilustrácii.

Žiaci môžu vymyslieť aj iné slová s novou hláskou, ktoré sú znázornené na ilustrácii, prípadne také, ktoré s ňou súvisia.

Po vyhľadání slov s hláskou *ô* znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove ju počujú (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku alebo vnútri slova. Grafické znázornenie pozície hlásky v slove je znázornené pomocou rámečkov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámeček znázorňuje pozíciu hlásky *ô* v slove.

81/čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

✓ *prečítať nové slová.*

Čítanie nových slov žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom je farebne odlišená. Učiteľ/-ka žiakov upozorní na správnu výslovnosť čítania písmena *ô* v slovách (*čítame ako uo*). Čítanie náročnejších slov odporúčame dôkladne precvičiť, aby ich žiaci vo vetách čítali plynulo. Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú.

81/Kvapôčka

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s novými slovami;*
- ✓ *čítať so správnou výslovnosťou slová s písmenom ô;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu výslovnosť, intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Po prečítaní textu o ňom odporúčame viesť rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom čítajú nový text. Je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie

správnej výslovnosti a intonácie pri čítaní viet (volíme individuálny prístup). Po prečítaní textu odporúčame zamerať pozornosť na ilustráciu a porovnať ju s textom. Učiteľ/-ka by sa mal rozprávať so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov, cieľov prierezových tém a na medzipredmetové vzťahy. Veľmi dôležité je udelenie pochvaly žiakom za ich prácu.

81/čítací riadok

Žiak vie:

✓ *čítať vetu napísanú písaným písmom.*

V spodnom riadku je veta – otázka napísaná písaným písmom. Otázka súvisí s textom a je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je odpovedať na otázku podľa textu. *Včielka* ponúka žiakom rozširujúcu úlohu, ktorú žiaci riešia spoločne, aby mohli vzájomne diskutovať o jej riešení.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri správnej výslovnosti nového písmena *ô* v slovách.

82/Hôrka

Žiak vie:

✓ *povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;*

✓ *čítať neznámy text so správnou výslovnosťou.*

Príbeh na tejto strane je určený na precvičenie čítania. Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zamerlal pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami. Práca s ilustráciou by mala smerovať k tomu, aby žiaci o nej vedeli samostatne vytvoriť 5 súvislých viet.

Text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu výslovnosť, intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutom texte ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Slová alebo slovné spojenia, ktoré chceme so žiakmi precvičiť vopred, odporúčame napísať na tabuľu (vytvoriť si svoj vlastný trenažér). Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...). Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu.

82/1

Žiak vie:

✓ *vybrať vhodný názov príbehu;*

✓ *vymyslieť nový vhodný názov príbehu.*

Podobný typ úlohy už žiaci riešili niekoľkokrát v 1. i v 2. časti *Šlabikára LIPKA®*, preto úlohu odporúčame zadať ako samostatnú prácu. Učiteľ/-ka môže úlohu využiť na diagnostiku porozumenia nového textu.

Riešenie: Nezvyčajná príhoda

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame zamerať sa na riešenie úlohy 1.

83/1

Žiak vie:

✓ *určiť výskyt hlások ô alebo o v slovách znázornených na obrázkoch.*

Odporúčame obrázky pomenovať spoločne, aby sme mali istotu, že všetci žiaci pracujú s rovnakými slovami. Je dôležité upozorniť žiakov, aby pri pomenovaní predmetov rozlišovali ich veľkosť a pomenovali ich slovom s hláskou ô. Úloha je vhodná na samostatnú prácu (závisí od konkrétnych podmienok v triede).

Riešenie: ô: nôž, kôš, kôl, stôl; o: košík, nožík, voz, stolička

83/2

Žiak vie:

✓ *vyhľadať informácie priamo uvedené v texte;*

✓ *priradiť správnu odpoveď podľa textu;*

✓ *tvoriť iné otázky k textu.*

Riešenie úlohy závisí od porozumenia textu Hôrka na predchádzajúcej strane (s. 82). Pri riešení úlohy odporúčame najskôr povedať obsah textu, prečítať všetky otázky a navrhnuté odpovede.

Priradovanie odpovedí k otázkam môže učiteľ/-ka zadať ako samostatnú prácu. Žiakov upozorníme na názov v hlavičke stĺpcov (*OTÁZKA, ODPOVEĎ*), aby sa oboznámili s týmito pojmi.

83/3

Žiak vie:

✓ *doplniť do básne správne slová z ponuky;*

✓ *využiť pri dopĺňaní slov podobné zakončenie slov (rýmy).*

Žiaci tento typ úlohy riešia po prvýkrát, preto ju odporúčame riešiť spoločne. Po dopísaní slov do textu básne ju žiaci prečítajú.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 2.

4. Didaktické hry

Drep – skok – „Klamanie“

Cieľ hry: Precvičiť si pamäť a identifikovať slová z textu.

Postup: Žiaci sa postavia vedľa lavíc. Žiak (učiteľ/-ka) hovorí slová, ktoré boli/neboli v prečítanom texte (napríklad v texte *Hôrka* v šlabikári na str. 82). Ak sa slovo nachádzalo v texte, žiaci urobia drep.

Ak slovo v texte nebolo, vyskočia. Vybraný žiak skáče a robí drepy tiež, ale snaží sa pomýliť

spolužiakov, preto ich robí zámerné aj s chybami. Žiaci, ktorí vedia jednoznačnú odpoveď, by sa nemali dať oklamať.

Žiakom vysvetlíme, že klamanie v tejto hre je dovolené, je použité zámerné, preto nehovoríme o neslušnom správaní.

Domček

Cieľ hry: Precvičiť skladanie slov zo známych písmen.

Pomôcky: Slová s kartičkami, na ktorých sú príklady a na rubovej strane písmená vložené do obálky

spolu s obrázkom domčeka (alebo iným obrázkom, na ktorom je napísané číslo – výsledok príkladov).

Postup: Každý žiak (alebo dvojica žiakov) dostane obálku, v ktorej je domček a niekoľko kartičiek s príkladmi a písmenami. Domčeky sú vystrihnuté z papiera, majú jednoduchý tvar a na dverách majú napísané ľubovoľné číslo, ktoré sa žiaci učili na hodinách matematiky. Na kartičkách je z jednej strany napísaný príklad na sčítanie alebo odčítanie s rovnakým výsledkom ako číslo na domčeku. Na druhej strane kartičiek je napísané písmeno. Písmená tvoria slovo. Okrem týchto „správnych“ kartičiek sú v obálke aj kartičky s príkladom, ktorý má výsledok iný ako číslo na domčeku, a s písmenami, ktoré netvoria slovo. Úlohou žiakov je vypočítať príklady na kartičkách, zistiť, ktoré z nich majú výsledok rovnaký ako číslo na domčeku a z písmen na ich zadnej strane vytvoriť slovo, napríklad: Na domčeku je napísané číslo 10. Na kartičkách sú príklady a písmená:

4 + 6 (na rubovej strane je písmeno H), 12 – 2 (na rubovej strane je písmeno Ó), 5 + 5 (na rubovej strane je písmeno R), 1 + 9 (na rubovej strane je písmeno K), 14 - 4 (na rubovej strane je písmeno A). To sú „správne kartičky“, čiže z nich žiaci utvoria slovo *HÔRKA*. Okrem nich musia byť v obálke aj kartičky s iným výsledkom a písmenami, z ktorých žiaci netvoria slovo. V každej obálke je iné slovo a iné príklady.

Písanie ô (Písanie 6, s. 16 – 17)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 140 - 141

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Kľúčové výrazy učiva:

malé písané ô, veľké písané Ó

1. Didaktické ciele

- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary písmen
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnu veľkosťou
- ✓ písať slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami
- ✓ odpísať slová a vety písaným písmom
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky

Strana 16

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmená ô, Ô;
- ✓ písať slová s novými písmenami.

Na strane sa žiaci naučia písať písmená ô, Ô. Pred písaním ich žiaci prečítajú, pričom je potrebné dbať na správnu výslovnosť. Žiaci sa stretávajú s novým rozlišovacím znamienkom – vokáňom, písaniu ktorého treba venovať pozornosť. Žiaci po rozevričení ruky píšu v prvom riadku striedavo písmená v zväčšenom tvare. V nasledujúcich dvoch riadkoch ich píšu samostatne po jednotlivých riadkoch.

V závere strany sa precvičuje nové písmeno v slovách. Pri ich písaní si žiaci zopakujú aj náročnejšie pripájanie iných písmen k písmenu ô. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Kritériom hodnotenia môže byť dodržiavanie správneho tvaru vokáňa.

Strana 17

Žiak vie:

- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom;
- ✓ samostatne odpísať a prepísať vety s novým písmenom.

Na strane sa nachádzajú dva súbory riadkov zameraných na precvičovanie nových písmen v slovách a vo vetách. V slovách sa písmeno nachádza v pozícii na začiatku a vnútri slova. Pri ich písaní, rovnako aj pri odpise a prepise viet, je potrebné dbať na správnosť písania vokáňa. Žiaci môžu stranu vypracovať samostatne a učiteľ/-ka ju použije na diagnostiku písania u jednotlivých žiakov. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Kritériom sebahodnotenia si žiaci môžu zvoliť správnosť napísaných viet.

Precvičovanie ô (PZ k Šlabikáru, s. 43)**Úloha 1**

Žiaci postupne prečítajú každé slovo, môžu si ho povedať po hláskach. Pod slovom vyfarbia iba tie písmená, ktoré tvoria dané slovo.

Poznámka: Písmená v rámečkoch nie sú v rovnakom poradí ako v danom slove.

Úloha 2

Žiaci prečítajú všetky slová v rámečkoch. Potom hľadajú dvojice slov, ktoré významovo súvisia. Dvojice slov vyfarbia rovnakou farbou. Pomenujú obrázky a zakrúžkujú alebo podčiarknu tie slová, ktoré sú znázornené na obrázkoch. Pomôckou pri tvorení dvojíc slov môže byť ukončenie rámečka – slová, ktoré tvoria dvojicu, majú ukončenie, ktoré do seba zapadá.

Riešenie: noha – nôžka, potok – potôčik, hora – hôrka, jahoda – jahôdka, fialka – fialôčka

Úloha 3

Žiaci pomenujú obrázok, povedia ich názov ako názov veľkého predmetu. Použijú slová s hláskou *ô*. Pri riešení úlohy je použitá forma autodiktátu.

Riešenie: kôl, nôž, stôl, kôš

Rozširujúca úloha

Žiaci dopĺňajú v riadkoch a stĺpcoch chýbajúce písmená tak, aby vznikli slová. Pomôckou je, že v sivom rámečku bude písmeno *ô*.

Riešenie: 1. kôrka; 2. škôlka; 3. nôžka; 4. kôň; 5. kôstka; 6. kvapôčka; 7. sirôtka

Hláska ä (s. 84 – 86)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 142 - 143

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

hláska ä a písmeno ä, tlačенý a písaný tvar písmena, slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať tvary písmena **ä**
- ✓ určiť pozíciu hlásky **ä** v slovách
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen
- ✓ čítať s porozumením
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov

2. Charakteristika strán

Strany 84 – 86 sú tematicky zamerané na osvojovanie hlásky **ä** a čítanie tvarov písmena **ä** v slovách a vetách. Didaktické spracovanie tejto hlásky zohľadňuje jej výskyt v základnej slovnej zásobe, špecifiká výslovnosti i tvaroslovie (napr. skloňovanie, podoby podstatných mien a zámen). Cieľom je rozvoj fonematického uvedomovania, porozumenie textu a tvorivé jazykové vyjadrenie.

Na strane 84 sa hláska **ä** uvádza v rytmizovanom texte a básni, v ktorej je hravo vysvetlený jej vznik ako „kvapky nad písmenom a“. Text *Päť* pracuje s číslom päť v rôznych kontextoch (počítanie prstov, počítadlo, päť žabiek, päť v pästi). Cieľová hláska **ä** sa vyskytuje v slovách ako *päť, pästička, zmätene, pamäť, žriebä*, ktoré sú farebne zvýraznené.

Strana 85 obsahuje príbeh *Žriebätko*, ktorý rozvíja čítanie s porozumením. Príbeh je situovaný do prírodného prostredia – žriebätko skacká po mäkkej tráve, pije vodu a komunikuje s kobyľkou. V texte sú viackrát použité slová s hláskou **ä** (*žriebätko, zmätene, nevädze, pamätáš, smäd*). Úlohy sa zameriavajú na vyvodenie priamo uvedených informácií a výber správnych slov zo skupiny (napr. *žriebätko – šteniatko – teliatko; hlad – strach – smäd*).

Na strane 86 žiaci pracujú s jazykovým materiálom rôznorodého charakteru:

- priradujú slová k obrázkom (napr. *žriebätko, nevädze, obväz, deväť, holúbä, bábätko*) a vytvárajú k nim otázky,

- vyhľadávajú ukryté slová v písmenovom poli a vypisujú názvy mlád'at,
- označujú vetu, ktorá zodpovedá ilustrácii (napr. *pätnásť plus päť je dvadsať*),
- rozlišujú význam slova *päťorka* (číselná hodnota) a
- vyfarbujú iba tie slová, ktoré obsahujú písmeno **ä** (napr. *pamäť, smäd, opäť, nevädza, späť*).

Tieto úlohy komplexne rozvíjajú fonemické a významové uvedomovanie, pravopis, zrkové rozlišovanie a slovnú zásobu, pričom reflektujú bežné jazykové situácie a morfológické tvary.

Tematický blok podporuje čitateľské kompetencie, analytické myslenie, orientáciu v texte a zároveň poskytuje priestor na tvorivé vyjadrovanie. Vhodne prepája poznávanie jazyka so životnými situáciami detí a napĺňa požiadavky vzdelávacej oblasti **Jazyk a komunikácia** v 1. cykle ZŠ, s možným prepojením na **Človek a príroda**, **Etickú výchovu** a **Matematiku** (v rámci počítania a porovnávania množstiev).

3. Návrh didaktického postupu

Vyvodenie hlásky a písmena **ä**

Nápovedný obrázok pri písmene **ä** nie je, žiadne slovo sa nezačína hláskou **ä**.

Motivačná báseň predstavuje **ä** ako **a** s dvomi bodkami, aby si žiaci ľahšie zapamätali jeho podobu. Učiteľ/-ka premietne báseň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu.

Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť (spoločným opakovaním básne v rôznych častiach vyučovacej hodiny).

Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme *všetky tvary písmena ä (malé tlačené ä, malé písané ä)*, ktoré žiaci opakujú.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrkového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a na plnenie cieľov prierezových tém.

84/práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ *pomenovať časti ilustrácie;*
- ✓ *povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;*
- ✓ *doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;*
- ✓ *identifikovať hlásku ä v slovách znázornených na ilustrácii;*
- ✓ *určiť pozíciu hlásky ä vnútri a na konci slova.*

Na ilustrácii je *Zuzanka s malou Evičkou*, ako sa spolu zabávajú s počítačom. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či žiaci majú súrodencov, ako sa s nimi hrávajú a či ich niekedy niečo naučili, prípadne, či starší súrodenci niekedy naučili niečo ich. Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov.

Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily. Vzhľadom na to, že v bežnej reči sa nedá rozlíšiť, či počujeme hlásku **e** alebo **ä** (rovnako ako pri

hláskach y/i), odporúčame, aby učiteľ/-ka povedal žiakom slová, v ktorých je nová hláska **ä**. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách.

Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať Zuzke a Evičke. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou **ä** na začiatku slova: *neexistujú*;
- slová s hláskou **ä** vnútri slova: *päť*, *päsť*, *päta*, *nevädze*;
- slová s hláskou **ä** na konci slova: *najmä*.

Žiaci môžu vymyslieť aj iné slová s novou hláskou, ktoré sú znázornené na ilustrácii, prípadne také, ktoré s ňou súvisia.

Po vyhľadání slov s hláskou **ä** znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove ju počujú (určia pozíciu hlásky v slove): vnútri alebo na konci slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámečkov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo zobrazené na ilustrácii a určia, ktorý rámeček znázorňuje pozíciu hlásky **ä** v slove.

84/čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

✓ *prečítať nové slová.*

Čítanie nových slov žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom je farebne odlíšená. Učiteľ/-ka žiakov upozorní na správnu výslovnosť čítania písmena **ä** v slovách. Čítanie náročnejších slov odporúčame dôkladne precvičiť, aby ich žiaci čítali plynulo vo vetách. Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú.

84/Päť

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s novými slovami;*
- ✓ *čítať so správnou výslovnosťou slová s písmenom ä;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou;*
- ✓ *rozlíšiť na praktických ukázkach báseň od príbehu (prozaického textu).*

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu výslovnosť, intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Upozorní žiakov na to, že text je rozdelený na tri časti, druhá časť je napísaná ako báseň, ktorá má krátke riadky a slová na konci riadkov podobne znejú. Po prečítaní textu o ňom odporúčame viesť rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom čítajú nový text. Je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej výslovnosti a intonácie pri čítaní viet (volíme individuálny prístup).

Po prečítaní textu odporúčame zamerať pozornosť na ilustráciu a porovnať ju s textom. Učiteľ/-ka by sa mal rozprávať so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov, cieľov prierezových tém a na medzipredmetové vzťahy. Veľmi dôležité je udelenie pochvaly žiakom za ich prácu.

84/čítací riadok

Žiak vie:

✓ *čítať vetu napísanú písaným písmom.*

V spodnom riadku je veta – otázka napísaná písaným písmom. Otázka súvisí s textom a je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je odpovedať na otázku podľa textu.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri správnej výslovnosti nového písmena *ä* v slovách.

85/Žriebätko

Žiak vie:

✓ *povedať aspoň 5 súvislých viet o ilustrácii;*

✓ *čítať neznámy text so správnou výslovnosťou.*

Príbeh na tejto strane je určený na precvičenie čítania. Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zamerlal pozornosť žiakov na ilustráciu v hornej časti strany. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami. Práca s ilustráciou by mala smerovať k tomu, aby žiaci o nej vedeli samostatne vytvoriť 5 súvislých viet.

Text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu výslovnosť, intonáciu a plynulé čítanie ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutom texte ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Slová alebo slovné spojenia, ktoré chceme so žiakmi vopred precvičiť, odporúčame napísať na tabuľu (vytvoriť si svoj vlastný trenážér). Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...). Odporúčame sa rozprávať so žiakmi o obsahu textu.

85/1

Žiak vie:

✓ *vyhľadať informáciu priamo uvedenú v texte.*

Podobný typ úlohy už žiaci riešili niekoľkokrát v oboch častiach *Šlabikára LIPKA®*, preto úlohu odporúčame zadať ako samostatnú prácu. Učiteľ/-ka môže úlohu využiť na diagnostiku porozumenia nového textu.

Riešenie: Mama kobyľka má žriebätko. Žriebätko malo smäd.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame zamerať sa na prerozprávanie obsahu textu.

86/1

Žiak vie:

✓ *prečítať slová s novým písmenom;*

✓ *napísať pomenovanie obrázka;*

✓ *použiť dané slová vo vetách.*

Odporúčame najskôr spoločne so žiakmi prečítať všetky slová v rámečkoch a vyznačiť tie, ktoré sú znázornené na obrázkoch. Prepis slov písaným písmom do pripravených riadkov môže učiteľ/-ka zadať ako samostatnú prácu. Tvorenie viet s použitím daných slov odporúčame riešiť spoločne. *Včielkinu úlohu* je tiež vhodnejšie riešiť spolu a vytvorené otázky k obrázkom si dávať navzájom. Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť určovanie počtu slabík alebo písmen v slovách.

Riešenie: bábätko, nevädze, žriebätko

86/2

Žiak vie:

✓ *vyhľadať v skupine písmen tie, ktoré tvoria slovo;*

✓ *vypísať z daných slov názvy mláďat.*

Odporúčame, aby žiaci čítali dvojice písmen ako slabiky, a tak ľahšie identifikovali slová. Názvy mláďat môžu žiaci prečítať spoločne, ich písanie môže byť zadané ako samostatná práca. Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť vysvetlenie významu slov, určovanie počtu písmen alebo slabík v slovách, prípadne ich použitie vo vetách.

Riešenie: žriebä, holúbä

86/3

Žiak vie:

✓ *určiť vetu znázornenú na obrázku.*

Žiaci tento typ úlohy už riešili, preto ju odporúčame riešiť ako samostatnú prácu.

Riešenie: Pätnásť plus päť je dvadsať.

86/4

Žiak vie:

✓ *určiť správnu odpoveď.*

Úlohu odporúčame riešiť spoločne. Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť tvorenie viet s danými slovami.

Riešenie: číslo päť

86/presýpacie hodiny

Žiak vie:

✓ *rozlíšiť grafickú podobu písmena ä;*

✓ *vyfarbiť maľovanku podľa zadania.*

Úlohu tohto typu už žiaci riešili niekoľkokrát v 1. i v 2. časti *Šlabikára LIPKA®*.

Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť tvorenie viet o obrázku alebo tvorenie slov súvisiacich s obrázkom (prídavné mená, slovesá...). Odporúčame zamerať sa aj na vysvetlenie významu slov použitých v maľovanke.

Riešenie: žriebä

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame zamerať sa na úspešnosť pri riešení úlohy 1.

4. Didaktické hry

Vety spia

Cieľ hry: Zoradiť správne slová do viet, precvičiť čítanie viet.

Pomôcky: Vety napísané na kartičkách po jednotlivých slovách, pričom každá veta je napísaná inou farbou.

Postup: Učiteľ/-ka napíše na kartičky vety (každé slovo zvlášť) a rozdá ich žiakom. Každá veta by mala byť napísaná inou farbou alebo iným typom písma. Najvýhodnejšie je, aby mal každý žiak jedno slovo.

Žiaci najskôr prečítajú slová. Potom učiteľ/-ka povie: „*Vety spia, ale zobudí sa veta: Mám päť rokov.*“ Žiaci, ktorí majú dané slová, prídu pred tabuľu a zoradia sa tak, aby vytvorili vetu. Ostatní žiaci vetu prečítajú.

Povedz vetu

Cieľ hry: Precvičiť tvorenie viet s daným slovom. **Pomôcky:** loptička

Postup: Žiaci si sadnú do kruhu. Ten, ktorý začína, má v ruke malú loptičku. Povie slovo s hláskou *ä* a hodí loptičku spolužiakovi/spolužiačke v kruhu. Ten/tá slovo zopakuje a použije ho vo vete. Učiteľ/-ka môže určiť vopred počet slov vo vete. Žiak, ktorý povedal vetu, vymyslí ďalšie slovo s hláskou *ä* a hodí loptičku spolužiakovi/spolužiačke v kruhu. Hra pokračuje, až kým sa nevystriedajú všetci žiaci alebo neuplynie časový limit určený na hru.

Stratené slová

Cieľ hry: Precvičiť čítanie a písanie slov a viet, logické uvažovanie. **Pomôcky:** Obrázky, ktoré nahradia slová vo vetách.

Postup: Učiteľ/-ka napíše na tabuľu vety, v ktorých budú namiesto niektorých slov iba čiary. Chýbajúce slová budú znázornené na obrázkoch vedľa viet, avšak v rozhádzanom poradí. Úlohou žiakov je napísať pod každé slovo jeho správne pomenovanie, potom postupne prečítať a doplniť neúplné vety. Žiaci musia rozhodnúť, ktoré slovo znázornené na obrázku patrí do vety, a dopísať ho do nej.

Písanie ä (Písanie 6, s. 18 – 19)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 142 - 143

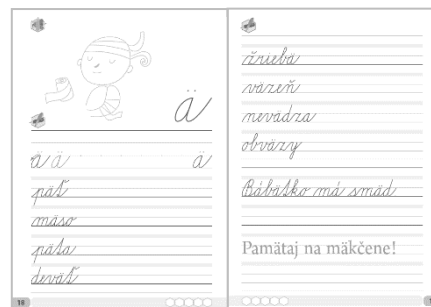
Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Kľúčové výrazy učiva:

malé písané *ä*

1. Didaktické ciele

- ✓ písať samostatne a správne tvar písmena *ä*
- ✓ písať slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami

- ✓ odpísať slová a vety písaným písmom
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky

Strana 18

Žiak vie:

- ✓ *pomenovať písmeno ä;*
- ✓ *písať slová s novými písmenami.*

Strana je zameraná na nácvik písania písmena ä. Precvičuje sa len tvar malého písaného ä, keďže v slovenčine nejestvuje slovo, ktoré by sa začínalo na Ä. Po rozcvičení ruky žiaci píšú zväčšený tvar

písmena v prvom riadku. Je potrebné venovať pozornosť správne písaniu dvoch bodiek písmena ä. Ďalej si ho precvičujú v slovách. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Kritériom hodnotenia môže byť dodržiavanie správneho tvaru písmena.

Strana 19

Žiak vie:

- ✓ *samostatne napísať slová s novým písmenom;*
- ✓ *samostatne odpísať a prepísať vety s novým písmenom.*

Strana je rozdelená na dve časti. V prvých štyroch riadkoch si žiaci precvičujú nové písmeno v slovách v pozícii vnútri a na konci slova. V druhej časti strany je priestor pre odpis a prepis vety s exponovaným výskytom písmena ä v slovách. Žiaci najprv odpíšu prvú oznamovaciu vetu, potom prepíšu rozkazovaciu vetu. Tento typ strany je vhodný na samostatnú prácu žiakov. Po skončení písania je potrebné upozorňovať ich na dôležitosť následnej kontroly správnosti na písaných slov a viet. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môže byť zamerané na hodnotenie úspešnosti pri dodržiavaní písania všetkých rozlišovacích znamienok.

Precvičovanie ä (PZ k Šlabikáru, s. 44)

Úloha 1

Žiaci pomenujú slovo znázornené na obrázku. Prečítajú všetky slová v rámečkoch a označia slovo, ktoré je pomenovaním obrázka.

Obrázky

si môžu ľubovoľne vyfarbiť.

Riešenie: päst', päť', obváz

Úloha 2

Žiaci doplnia do každého slova Ä. Prečítajú všetky doplnené slová v rámečkoch a vetu. Zo slov v rámečkoch označia tie, ktoré sa nachádzajú aj v danej vete.

Riešenie: mäso, smäd, mäkké, bábätko, opätok, mäkčeň, väčšiu, päst'
Slová, ktoré sú aj vo vete: väčšiu, päst', bábätko.

Úloha 3

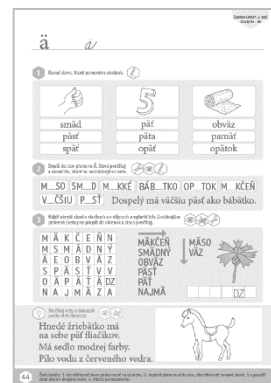
Žiaci riešia dvojsmerovku. V riadkoch a v stĺpcoch hľadajú ukryté slová, ktoré sú uvedené vedľa tabuľky. Nájdene slová vyfarbia a z ponuky si ich môžu vyčiarknuť. Zostávajúce písmená z tabuľky prepíšu do rámečkov. Vzniknuté slovo prečítajú.

Riešenie: nevädza

Rozširujúca úloha

Žiaci prečítajú vety a podľa ich obsahu vyfarbujú a dokresľujú obrázok.

Riešenie: Žiaci dokreslia žriebätku 5 fliačikov, vedľa neho červené vedro s vodou. Sedlo vyfarbia modrou farbou, žriebätko hnedou farbou.

Hláska a písmeno **Í** (s. 87 – 89)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 144 - 145

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

hláska a písmeno Í, tlačený a písaný tvar písmena, slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať tvar písmena **Í**
- ✓ určiť pozíciu hlásky **Í** v slove
- ✓ čítať slová a vety so slabikotvorným **Í**
- ✓ čítať s porozumením
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov

2. Charakteristika strán

Strany 87 – 89 sú zamerané na oboznámenie sa s hláskou a písmenom **Í** ako slabikotvornou spoluhláskou, jej výslovnosť, písanú podobu a použitie v slove a vety. Práca s písmenom prebieha v kontexte rytmických, obrazových a situačných textov, ktoré podporujú čítanie s porozumením a rozvoj jazykového cítenia.

Na strane 87 sa nachádza motivačná báseň „Jablčko“ s dôrazom na rytmus, intonáciu a výskyt hlásky **Í**. Báseň využíva hravý jazyk a opakovanie, čím pomáha žiakovi osvojiť si slabikotvorné **Í** v slove (napr. jablčko, červíček, sladučko). Ilustrácia vizualizuje význam textu a podnecuje rozhovor o obsahu. Súčasťou strany je aj nácvik písania písmena **Í** a tvorba viet s dôrazom na kaligrafiu a významový súlad.

Strana 88 obsahuje poetický rozprávkový text „Vlíčik Tlíčik hľadal kľúčik“, ktorý systematicky využíva slová so slabikotvorným **Í**. Úlohou žiaka je určiť správne poradie obrázkov podľa deja a následne prerozprávať príbeh. Tento typ aktivity podporuje rozvoj **naratívnych schopností, orientáciu v texte a integráciu významových zložiek**.

Na strane 89 sa precvičuje rozpoznávanie a zápis slov so slabikotvorným **Í** prostredníctvom grafomotorických, výberových a doplnovacích úloh. Žiak pomenuje obrázky, vyfarbuje správne slová, dopĺňa písmená, prečiarkuje nesprávne slová vo vetách a dokresľuje ilustráciu podľa textu.

3. Návrh didaktického postupu

Vyvodenie hlásky a písmena Í

Nápovedný obrázok pri písmene Í nie je.

V *motivačnej básni* je veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonemického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči. Učiteľ/-ka premietne básneň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu. Odporúčame s motivačnou básňou pracovať na začiatku každej hodiny, aby sa ju žiaci postupne naučili naspamäť.

K novému tvaru písmena na strane Í (malé tlačené bezpätkové písmeno) pribudne *písaný i tlačný tvar nového písmena*. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena Í (*malé tlačené Í, malé písané Í*), ktoré žiaci opakujú. Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie a vzťahov medzi jej časťami, rozlišovanie tvarov, farieb, veľkosti) a na rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

87/práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;
- ✓ identifikovať hlásku Í v slovách znázornených na ilustrácii;
- ✓ určiť pozíciu hlásky Í vnútri slova.

Na ilustrácii je *Zuzanka s mačiatkom* (mačiatku plžnu chĺpky), Zuzanka číta z knihy rozprávku o vlčkovi. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či majú žiaci doma mačky, či videli, ako im plžnu chĺpky, aké rozprávky majú radi atď. Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. V nasledujúcom rozhovore odporúčame porovnať situáciu na ilustrácii so skúsenosťami žiakov.

Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku Í. Vzhľadom na to, že hláska Í je v bežnej reči málo frekventovaná, odporúčame, aby učiteľ/-ka povedal žiakom slová, v ktorých je nová hláska Í. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách.

Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať Zuzke s mačiatkom. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou Í na začiatku slova: *neexistujú*;
- slová s hláskou Í vnútri slova: chĺpky, plžne, vlčík, jablčko;
- slová s hláskou Í na konci slova: *neexistujú*.

Žiaci môžu vymyslieť aj iné slová s novou hláskou, ktoré sú znázornené na ilustrácii, prípadne také, ktoré s ňou súvisia.

Žiaci po vyhľadání slov s hláskou *í* znázornených na ilustrácii určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku, vnútri alebo na konci slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámečkov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo znázornené na ilustrácii a určia, ktorý rámček znázorňuje pozíciu hlásky *í* v slove.

87/čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ *prečítať slovo so slabikotvorným í;*
- ✓ *prečítať slovo správnou výslovnosťou.*

Čítanie slova s novým písmenom si žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom v slove je farebne odlíšená. Rozširujúcou aktivitou môže byť vysvetlenie významu slova a jeho použitie vo vetách.

87/Jablíčko

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s novými slovami;*
- ✓ *čítať slová so slabikotvorným í;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou;*
- ✓ *rozlíšiť na praktických ukázkach báseň od príbehu (prozaického textu).*

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu výslovnosť, intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Upozorní žiakov na to, že číta báseň, ktorá má krátke riadky a slová na konci riadkov podobne znejú. Odporúčame porozprávať sa o počutej básni ešte pred jej čítaním žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah básne. To im umožní ľahšie čítanie nových slov. Žiaci by mali povedať, či sa im báseň páčila a prečo. Potom báseň čítajú žiaci.

87/čítací riadok

Žiak vie:

- ✓ *doplniť do viet slovo podľa textu;*
- ✓ *čítať vety napísané písaným písmom so správnou intonáciou.*

Žiaci doplnia do viet slovo *Jablíčko* ako prvé slovo vo vete. Učiteľ/-ka ich upozorní na pravidlá písania viet, slovo napíšu veľkým začiatočným písmenom. Pri čítaní viet učiteľ/-ka kladie dôraz na správnu intonáciu.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri čítaní viet napísaných písaným písmom so správnou intonáciou.

88/Vlčík

Žiak vie:

- ✓ *čítať text so správnou intonáciou.*

Odporúčame začať čítaním textu bez toho, že by sa žiaci zamerali najskôr na ilustráciu. Text prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie a prednes ako vzor. Odporúčame porozprávať sa o počutí textu ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že žiaci rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...). K práci s ilustráciou pristúpime až pri riešení úlohy 1.

88/1

Žiak vie:

✓ *určiť poradie obrázkov znázorňujúcich dej príbehu.*

Tento typ úlohy už žiaci riešili na strane 39. Odporúčame najskôr so žiakmi spoločne prerozprávať obsah textu, potom opísať dej znázornený na jednotlivých obrázkoch a určiť ich správne poradie podľa deja. Učiteľ/-ka môže úlohu využiť na diagnostiku porozumenia nového textu.

Riešenie: 1, 2, 3

88/2

Žiak vie:

✓ *porozprávať obsah textu.*

Odporúčame pomáhať žiakom pri rozprávaní otázkami, neskôr obsah rozprávajú sami. Učiteľ/-ka môže úlohu využiť na diagnostiku porozumenia nového textu.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame zamerať sa na samostatnosť pri rozprávaní obsahu textu.

89/1

Žiak vie:

✓ *priradiť k obrázku slovo, ktoré znázorňuje;*

✓ *napísať dané slovo.*

Úlohu tohto typu už žiaci riešili niekoľkokrát. Pomenovanie obrázka a priradenie správneho slova k nemu pomáha žiakom zdokonaľovať čítanie s porozumením. Pri vyfarbovaní rámečkov so slovami odporúčame, aby žiaci použili svetlejšie farby (aby napísané slovo zostalo čitateľné). Prepis slova do riadka môže učiteľ/-ka zadať ako samostatnú prácu. Rozširujúcou činnosťou pri riešení úlohy je vysvetlenie významu všetkých slov použitých v úlohe. Odporúčame pomáhať žiakom pomocnými otázkami.

Riešenie: tlčík, stĺp, žltok

89/2

Žiak vie:

✓ *doplniť do slov správne písmeno podľa významu slova.*

Tento typ úlohy už žiaci riešili niekoľkokrát, no i tak odporúčame úlohu riešiť spoločne. Rozširujúcou úlohou môže byť vysvetlenie významu slov, určenie počtu slabík v každom slove, tvorenie viet s danými slovami alebo tvorenie skupín slov podľa daného pravidla, napr.

slová s dĺžňom, slová s dvomi slabikami, slová s piatimi písmenami...

89/3

Žiak vie:

- ✓ *určiť vhodné slovo do vety podľa významu;*
- ✓ *zdôvodniť svoje rozhodnutie.*

Odporúčame, aby učiteľ/-ka najskôr žiakom vysvetlil význam slov *mĺkvy* (tichý) a *pĺznuť* (strácať srst'). Žiaci svoje riešenie úlohy zdôvodnia. Učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami.

Riešenie: veľa, nepadajú

89/presýpacie hodiny

Žiak vie:

- ✓ *vyhľadať informácie priamo uvedené v texte;*
- ✓ *dokresliť obrázok podľa viet.*

Úlohu tohto typu žiaci riešili niekoľkokrát. Zvýšená náročnosť úlohy je v tom, že žiaci nielen vyfarbujú, ale aj dokresľujú obrázok podľa obsahu viet. Úloha má diagnostický charakter, pomáha určiť spôsobilosť žiakov porozumieť textu.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame zamerať sa na úspešnosť pri riešení úlohy 3.

4. Didaktické hry

Tichá

Cieľ hry: Precvičiť fonematické uvedomovanie hlásky *í* v slovách. **Pomôcky:** kartičky so známymi slovami

Postup: Žiaci sedia v laviciach a počúvajú otázky učiteľ/-ka. Odpovedajú na ne kývaním hlavy,

nikto neodpovedá nahlas – preto sa hra volá *Tichá*. Učiteľ/-ka použije kartičky so slovami.

Žiakom ukáže napríklad slovo *jablíčko* a môže sa spýtať: „*Je to hračka?*“ Žiaci kývaním hlavy odpovedia *nie*.

Potom slovo spoločne prečítajú. Ak učiteľ/-ka ukáže žiakom slovo *mĺkvy*, môže sa spýtať, či počujeme toto slovo vo vete: „*Filip je stále ticho.*“ Žiaci kývaním hlavy odpovedia *nie*.

Rýchle slová

Cieľ hry: Precvičiť pohotové čítanie slov (techniku čítania slov). **Pomôcky:** kartičky s napísanými slovami

Postup: Učiteľ/-ka má na kartičkách napísané jednoduché slová zložené zo známych písmen. Slovo ukáže žiakom len na krátku chvíľu a potom ho skryje. Žiaci musia slovo prečítať nahlas.

Hru môže učiteľ/-ka diferencovať tak, že určí skupinu žiakov, ktorá bude slovo čítať. Dĺžku času, kedy ukazuje slovo, mení podľa individuálnych spôsobilostí žiakov tak, aby mal každý možnosť zažiť radosť z úspechu z hry.

Vety spia

Cieľ hry: Zoradiť správne slová do viet, precvičiť čítanie viet.

Pomôcky: Vety napísané na kartičkách po jednotlivých slovách, pričom každá veta je napísaná inou farbou.

Postup: Učiteľ/-ka napíše na kartičky vety (každé slovo zvlášť) a rozdá ich žiakom. Každá veta by mala byť napísaná inou farbou alebo iným typom písma. Najvýhodnejšie je, aby mal každý žiak jedno slovo.

Žiaci slová najskôr prečítajú. Potom učiteľ/-ka povie: „*Vety spia, ale zobudí sa veta, v ktorej je slovo žltok*“. Žiak, ktorý má dané slovo, príde pred tabuľu. Podľa farby napísaného slova prídu k tabuli ostatní žiaci, ktorí majú slová napísané tou istou farbou (sú to slová z jednej vety). Zoradia sa tak, aby vytvorili vetu. Ostatní žiaci vytvorenú vetu prečítajú.

Živé slová

Cieľ hry: Priradiť k zvukovej podobe slova jeho tlačený a písaný tvar.

Pomôcky: slová s hláskou *í* napísané na kartičkách (jedno slovo je napísané v písanom tvare na jednej kartičke a v tlačenom tvare na druhej kartičke).

Postup: Učiteľ/-ka si vopred pripraví slová napísané na kartičkách pre všetkých žiakov. Kartičky rozdá žiakom. Každý žiak si svoje slovo prečíta. Potom učiteľ/-ka povie: *K tabuli príde dvojica, ktorá má na kartičke slovo s hláskou í, ktoré počujeme vo vete: „V slove chýbal dlžeň.“*

Žiaci, ktorí majú na kartičke písaný alebo tlačený tvar slova *dlžeň*, prídu pred tabuľu. Ostatní žiaci slovo prečítajú a skontrolujú správnosť riešenia.

Písanie í (Písanie 6, s. 20)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 144 - 145

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

malé písané *í*

1. Didaktické ciele

- ✓ písať samostatne a správne tvar nového písmena
- ✓ písať písmeno v správnom sklone a so správnu veľkosťou
- ✓ písať slabiky a slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky

Strana 20

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmeno malé písané *í*;
- ✓ písať správny tvar písmena *í*;
- ✓ písať slová s novým písmenom.

Strana sa venuje nácviku písmena *í*. Opäť sa precvičuje len tvar malého písaného *í*, keďže v slovenčine sa tvar veľkého písaného písmena nepoužíva. Po úvodnom rozcvičení ruky žiaci píšú zväčšený tvar písmena v prvom riadku. Ďalej sú predpísané jedno a dvojslabičné slová s písmenom *í*. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť dodržiavanie písania dĺžna v novom písmene.

Precvičovanie *í* (PZ k Šlabikáru, s. 45)

Úloha 1

Žiaci pomenujú každý obrázok a určia, či v pomenovaní je hláska *l* alebo *í*. Podľa toho priradia obrázok k správne písanému písmenu.

Riešenie: l – lietadlo, jablko, lopta, kolobežka, lavica; í – žltok, stĺp, tlačik

Úloha 2

Žiaci sa orientujú v rade písmen. Zakrúžkujú každé druhé písmeno v každom rámečku. Zo zakrúžkovaných písmen zložia slovo. Písmená spájajú zaradom zľava doprava.

Riešenie: dĺžeň, žltok, kĺzať

Úloha 3

Žiaci prečítajú slabiky v rámečkoch a vytvoria z nich slová tvoriace vetu. Vetu napíšu na linačku a prečítajú ju so správnou melódiou.

Riešenie: Akú dĺžku má kĺzačka?

Rozširujúca úloha

Žiaci prečítajú slová a určia počet slabík každého slova. Dvojslabičné slová vyfarbia.

Niektoré slová použijú vo vetách a vety napíšu.

Riešenie: chĺpok, kĺzať, vlnka, kľbko, žltok

Možné riešenie: Stará mama má kľbko vlny. Vajce má žltok a bielok. Boli sme sa kĺzať na ľade.

Hláska a písmeno **ř** (s. 90 – 92)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 146 - 147

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

hláska *ř* a písmeno *ř*; tlačený a písaný tvar písmena, slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať tvar písmena *ř*
- ✓ určiť pozíciu hlásky *ř* v slove
- ✓ čítať slová a vety so slabikotvorným *ř*
- ✓ čítať s porozumením
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov

2. Charakteristika strán

Strany 90 – 92 sú zamerané na osvojovanie slabikotvornej spoluhlásky *ř* a čítanie tvarov písmena **Ř, ř**. Didaktické spracovanie kladie dôraz na správnu výslovnosť, fonematické uvedomovanie, čítanie s porozumením a prácu s významom slabikotvorných slov. Učivo je rozšírené o rytmizáciu, analýzu veršov a porozumenie príbehu i básne.

Na strane 90 je hláska *ř* predstavená v príbehu *Odvážne srňa*, kde sa malé srňa rozhodne ísť za svojou mamičkou. Text je bohatý na slová so slabikotvorným *ř* (**srňa, vršok, vrba, hrba, prhl'ava, trnie**) a dopĺňa ho aj rýmovaný verš z prírodného prostredia. Príbeh podporuje čítanie s porozumením, identifikáciu emócií postavy (odvaha, strach, úľava) a budovanie vzťahu k prírode a rodine. Vizuálna podpora cez ilustráciu pomáha k lepšiemu porozumeniu deja a vedie žiakov k odpovedi na otázku: *Čo spravilo srňa?*

Na strane 91 žiaci precvičujú nové učivo prostredníctvom rôznorodých úloh:

- prepájajú obrázky s hláskami **r/ř** (napr. *srňa – ř*),
- skladajú slabiky do slov a vytvárajú slová s cieľovou hláskou (**vršok, srňa, prhl'ava, prchat, prlíť**),
- dopĺňajú slová do viet v tajničke, čím vznikajú významovo správne vety (napr. *Vo vajičku je bielok a žltok.*; *Ruža má pichľavý trň.*; *Pre vtáčiky máme krmidlo.*).

Aktivity rozvíjajú zrakové rozlišovanie, fonemické uvedomovanie, významové porozumenie a tvorbu viet. Úlohy sú graficky spracované formou zábavnej tajničky, ktorá podporuje motiváciu k práci.

Na strane 92 je uvedená básň *Pri vrbe*, v ktorej vrany a žaby komunikujú hudobným spôsobom – krákaním a křkaním. Žiaci hľadajú v básni slová s rovnakou poslednou slabikou (napr. *vrba* – *vrana*, *kvákať* – *sedia*), čím sa rozvíja rytmicko-intonančné vnímanie a práca s rýmom. Úloha vedie aj k tvorbe vlastných dvojíc rýmujúcich sa slov, čím sa podporuje tvorivosť, jazyková citlivosť a schopnosť narábať so zvukovou stránkou jazyka.

Celý tematický celok podporuje systematické osvojenie si výnimočnej hlásky **ř**, ktorá je dôležitá pre fonetickú presnosť a správnu výslovnosť v slovenčine. Žiaci sa učia identifikovať hlásku v rôznych pozíciách slova, prepájať ju s významom a používať v kontexte. Blok napĺňa ciele vzdelávacej oblasti **Jazyk a komunikácia** a prirodzene sa prepája s oblastami **Etická výchova** (rodinné vzťahy, spolužitie) a **Človek a príroda** (prírodné prostredie, živočíchy).

3. Návrh didaktického postupu

Vyvedenie hlásky a písmena **ř**

Nápovedný obrázok pri písmene **ř** nie je.

V *motivačnej básni* je veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonemického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči. Učiteľ/-ka premietne básň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu. Odporúčame s motivačnou básňou pracovať na začiatku každej hodiny, aby sa ju žiaci postupne naučili naspamäť.

K novému tvaru písmena na strane **ř** (malé tlačené bezpätkové písmeno) pribudne *písaný i tlačený tvar nového písmena*. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena **ř** (*malé tlačené ř*, *malé písané ř*), ktoré žiaci opakujú. Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie a vzťahov medzi jej časťami, rozlišovanie tvarov, farieb, veľkosti) a na rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a na plnenie cieľov prierezových tém.

90/práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;
- ✓ identifikovať hlásku **ř** v slovách znázornených na ilustrácii;
- ✓ určiť pozíciu hlásky **ř** vnútri slova.

Na ilustrácii je srňa pod vrbou, stojí pri prhl'ave. Je to ilustrácia k rozprávke, ktorú budú žiaci čítať ako nový text. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či majú žiaci radi rozprávky o zvieratkách a prečo. Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie.

Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku **ř**. Vzhľadom na to, že hláska **ř** je v bežnej reči málo frekventovaná, odporúčame, aby učiteľ/-ka povedal žiakom slová, v ktorých je nová hláska **ř**. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách.

Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať srňaťu na pasienku pri ovečkách. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou **ř** na začiatku slova: *neexistujú*;
- slová s hláskou **ř** vnútri slova: *srňa*, *vřba*, *přhlřava*;
- slová s hláskou **ř** na konci slova: *neexistujú*.

Žiaci môžu vymyslieť aj iné slová s novou hláskou, ktoré sú znázornené na ilustrácii, prípadne také, ktoré s ňou súvisia.

Po vyhľadání slov s hláskou **ř** znázornených na ilustrácii žiaci určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku, vnútri alebo na konci slova.

Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámečkov s vyfarbenými časťami.

Žiaci povedia slovo zobrazené na ilustrácii a určia, ktorý rámeček znázorňuje pozíciu hlásky **ř** v slove.

90/čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ *prečítať slovo so slabikotvorným ř;*
- ✓ *prečítať slovo správnou výslovnosťou.*

Čítanie slova s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom v slove je farebne odlišená. Žiaci čítajú slová opakovane, aby sa naučili plynulo čítať slová so spoluhláskovými skupinami. Odporúčame slová hovoriť aj po slabikách, a tak uľahčiť čítanie spoluhláskových skupín. Rozširujúcou aktivitou môže byť vysvetlenie významu slov a ich použitie vo vetách.

90/Odvážne srňa

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s novými slovami;*
- ✓ *čítať slová so slabikotvorným ř;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu výslovnosť, intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Po prečítaní textu o ňom odporúčame viesť rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom čítajú nový text. Je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej výslovnosti a intonácie pri čítaní viet (voľíme individuálny prístup). Po prečítaní textu odporúčame zamerať pozornosť na ilustráciu a porovnať ju s textom. Učiteľ/-ka by sa mal rozprávať so žiakmi o obsahu textu a využiť ho

na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov, cieľov prierezových tém a na medzipredmetové vzťahy. Veľmi dôležité je udelenie pochvaly za prácu žiakov.

90/čítací riadok

Žiak vie:

✓ *čítať vetu napísanú písaným písmom.*

V spodnom riadku je veta – otázka napísaná písaným písmom. Otázka súvisí s textom a je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je odpovedať na otázku podľa textu.

Sebahodnotenie

Po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení žiaci vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri čítaní nových slov so slabikotvorným **ř**.

91/1

Žiak vie:

✓ *určiť výskyt hlások **r** alebo **ř** v slovách znázornených na obrázkoch.*

Odporúčame obrázky pomenovať spolu, aby sme mali istotu, že všetci žiaci pracujú s rovnakými slovami. Úloha je vhodná na samostatnú prácu (závisí od konkrétnych podmienok v triede).

Riešenie: **r**: vrana, vrabec, vrece, ryba, hrable; **ř**: sňa, trnie, vřba, vřtačka, křmidlo

91/2

Žiak vie:

✓ *prečítať slabiky zložené zo známych písmen;*

✓ *identifikovať slabiky, ktoré tvoria slovo.*

Úlohou žiakov je spojiť dané slabiky do slov, pričom tvoria dvojice slov, ktoré majú rovnakú prvú slabiku. V úlohe sú opäť použité aj zatvorené slabiky. Tento typ úlohy už žiaci riešili, preto odporúčame zadať úlohu ako samostatnú prácu. Úloha je dôležitá na opakovanie a precvičovanie analýzy a syntézy slov na slabiky, bezchybný prepis slov. Prácu žiakov spoločne skontrolujeme a individuálne pochválime žiakov, ktorí pracovali celkom samostatne.

Riešenie: vřsok, vřtatř; sňa, sřka; popřchař, popřhliř

91/3

Žiak vie:

✓ *napísať správne slovo do doplnovačky;*

✓ *vyriešiť tajničku;*

✓ *prepísať tajničku písaným písmom do vety.*

Doplnovačky už žiaci riešili, legendu mali znázornenú obrázkami, slovami s prehodenými slabikami, ale s týmto typom sa stretávajú po prvýkrát. Táto doplnovačka je súčasťou viet. Odporúčame úlohu riešiť spoločne. Po vyplnení doplnovačky žiaci prečítajú jej riešenie (farebne zvýraznené slovo) a prepíšu ho do vety. Doplnenú vetu prečítajú.

Riešenie: žltok, trň, křmidlo, vřba, jablřko, vřtajř; *tajnička:* křkajř

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame zamerať sa na úspešnosť pri riešení úlohy 3.

92/Pri vrbe

Žiak vie:

- ✓ rozlíšiť na praktických ukázkach báseň od príbehu (prozaického textu);
- ✓ čítať text so správnou intonáciou;
- ✓ čítať s porozumením.

Pred čítaním nového textu odporúčame, aby učiteľ/-ka zamerlal pozornosť žiakov na ilustráciu. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami. Text prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu, plynulé čítanie a prednes básne ako vzor. Predpokladáme, že žiaci rozlíšia, že číta báseň, ktorá má krátke riadky a slová na konci riadkov znejú podobne. Odporúčame porozprávať sa o počutom texte ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. Je vhodné, aby žiaci čítali báseň spoločne, aby si všetci uvedomili rozdiel pri čítaní básne a príbehu. Učiteľ/-ka môže so žiakmi podľa konkrétnych podmienok v triede so žiakmi nacvičovať prednes básne. Odporúčame, aby učiteľ/-ka vždy predniesol dva verše (ktoré spravidla tvoria jednu vetu) a žiaci jeho prednes napodobňujú.

Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).

92/1

Žiak vie:

- ✓ vyhladať v básni slová s rovnakou poslednou slabikou ako dané slová.

Tento typ úlohy žiaci riešia po prvýkrát, odporúčame riešiť ju spoločne. Učiteľ/-ka upozorní žiakov, že v básni sú slová s rovnakými (alebo podobnými) slabikami vždy na konci riadkov, preto sa zamerajú iba na posledné slová v riadkoch.

Riešenie: vrba – hrba, vrana – zrána, kvákať – krákať, sedia – vedia

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na úspešnosť pri prednese básne.

4. Didaktické hry**Na detektíva**

Cieľ hry: Precvičiť čítanie známych slov.

Pomôcky: vety napísané na tabuli (alebo text v šlabikári)

Postup: Žiaci najskôr prečítajú text, s ktorým budú pracovať. Potom im učiteľ/-ka kladie rôzne otázky, napríklad: „Kto z vás je šikovný detektív a zistí, z ktorej vety sa dozvieme, kadiaľ prebehlo malé sŕňa? (Prebehlo cez vŕšok a zastalo pri vrbe.) V ktorej vete je slovo: zasrkalo?“

Stratené slová

Cieľ hry: Precvičiť čítanie a písanie slov a viet, logické uvažovanie.

Pomôcky: Obrázky, ktoré nahradia slová vo vetách.

Postup: Učiteľ/-ka napíše na tabuľu vety, v ktorých budú namiesto niektorých slov iba čiary. Chýbajúce slová budú znázornené obrázkami vedľa viet, ale v rozhádzanom poradí. Úlohou žiakov je napísať pod každé slovo jeho správne pomenovanie, potom postupne prečítať a doplniť neúplné vety.

Žiaci musia rozhodnúť, ktoré slovo znázornené na obrázku patrí do vety a dopísať ho do nej.

Telefón

Cieľ hry: Precvičiť grafickú podobu slov.

Pomôcky: známe slová napísané na kartičkách

Postup: Učiteľ/-ka uloží na lavicu kartičky so známymi slovami, ktoré prečíta spoločne so žiakmi. Potom sa žiaci presunú do zadnej časti triedy (mimo lavíc) a rozdelia sa do dvoch skupín, ktoré sa postaví do zástupu (chrbtom k lavici so slovami). Poslední žiaci z každého zástupu sú rovnako vzdialení od lavice so slovami (asi 1 m). Učiteľ/-ka sa postaví k prvým žiakom v zástupoch a každému pošepká niektoré slovo uvedené na kartičke, napr. slovo *vítačka*. Žiak na povel začne šepkať slovo spolužiakovi, ktorý stojí za ním (klasická hra na telefón). Keď sa dozvie slovo posledný žiak v zástupe, podíde k lavici a zoberie do ruky kartičku, na ktorej je dané slovo napísané. Vyhráva skupina, ktorá skôr a správne určí dané slovo. Posledný žiak sa premiestni na začiatok zástupu (k učiteľ/-kaovi) a hra pokračuje.

Drep – skok – „Klamanie“

Cieľ hry: Precvičiť si pamäť a identifikovať slová z textu.

Postup: Žiaci sa postaví vedľa lavíc. Žiak/učiteľ/-ka hovorí slová, ktoré boli/neboli v prečítanom texte (napríklad v texte *Pri výbe* v šlabikári na strane 92). Ak sa slovo nachádzalo v texte, žiaci urobí drep. Ak slovo v texte nebolo, vyskočia. Vybraný žiak skáče a robí drepy tiež, ale snaží sa pomýliť spolužiakov, preto ich robí zámerne aj s chybami. Žiaci, ktorí vedú jednoznačnú odpoveď, by sa nemali dať oklamať.

Žiakom vysvetlíme, že klamanie v tejto hre je dovolené, je použité zámerne, preto nehovoríme o neslušnom správaní.

Písanie r (Písanie 6, s. 21 – 22)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 146 - 147

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Kľúčové výrazy učiva:

malé písané r

1. Didaktické ciele

- ✓ písať samostatne a správne tvar nového písmena
- ✓ písať písmeno v správnom sklone a so správnou veľkosťou
- ✓ písať slabiky a slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky

Strana 21

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmeno malé písané **ř**;
- ✓ písať správny tvar písmena **ř**;
- ✓ písať slová s novým písmenom.

Písmeno **ř** sa nacvičuje na celej strane. Po rozcvičení ruky a precvičení postupnosti písania písmena v prvom riadku nasleduje písanie slov s novým písmenom. Pred ich písaním je vhodné slová prečítať, čím si žiaci rozvíjajú aj svoje artikulačné zručnosti. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Sebahodnotenie na konci strany môže byť zamerané na hodnotenie úspešnosti pri dodržiavaní písania všetkých rozlišovacích znamienok.

Strana 21

Žiak vie:

- ✓ písať správne slová so slabikotvornými **ř, ř**;
- ✓ prepísať vety napísané tlačným písmom.

Strana má opakovací charakter. V slovách a vo vetách sa precvičujú obe slabikotvorné písmená **ř, ř**. Pred ich písaním žiaci slová a vety najprv správne prečítajú. V prvom štvorriadkovom bloku sú predpísané slová s precvičovanými písmenami. V druhej časti strany je priestor na prepis dvoch oznamovacích viet. Strana je vhodná na samostatnú prácu žiakov a učiteľ/-ka ju môže použiť na diagnostické účely. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

V rámci záverečného sebahodnotenia sa žiaci zamerajú na správnosť napísaných viet.

Precvičovanie ř (PZ k Šlabikáru, s. 46)**Úloha 1**

Žiaci prečítajú slová a určia počet písmen v každom slove. Číslo napíšu do rámečka nad slovo. Vyberú najkratšie slovo (slovo s najmenším počtom písmen), najdlhšie slovo (slovo s najväčším počtom písmen) a obe slová napíšu na linajku.

Riešenie: vršok (5), vřzgař (6), trř (3), vřba (4), prřřava (7) Napíšu slová trř a prřřava.

Úloha 2

Žiaci prečítajú všetky slová. Potom rovnakou farbou vyfarbia tlačný a písaný tvar toho istého

slova. Vyznačia slová, ktoré sú znázornené na obrázku.

Riešenie: krdeľ, krmidlo

Poznámka: Žiaci môžu dané slová použiť vo vetách.

Úloha 3

Žiaci prečítajú vety. Zistia, že sú v nich zamenené slová. Vety povedia správne a napíšu ich.

Riešenie: Ockovi sa pokazila vŕtačka. Popŕhlila ma príhľava.

Rozširujúca úloha

Žiaci prečítajú slová. Potom ku každému vymyslia a napíšu slová s rovnakým počtom písmen.

Možné riešenie: hora, pohár, prístav, trh

Poznámka: Náročnejšie riešenie úlohy bude v prípade zadania podmienky, ktoré písmeno musia slová obsahovať.

Hláska a písmená x, X (s. 93 – 94)

 Návrh prípravy na vyučovaciu hodinu č. 148

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

hláska x a písmená x, X, tlačený a písaný tvar písmena, malé a veľké písmeno, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmena X
- ✓ určiť pozíciu hlásky x v slove
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen
- ✓ čítať s porozumením
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov

2. Charakteristika strán

Strany 93 – 94 sa zameriavajú na osvojovanie hlásky x a čítanie všetkých tvarov písmena X, x. Didaktické spracovanie sa opiera o spojenie tejto menej frekventovanej hlásky so známym prostredím detí – hudobnou školou a hrou na hudobné nástroje. Žiaci si precvičujú nielen výslovnosť a čítanie slov, ale aj porozumenie textu a tvorbu viet.

Na strane 93 je hláska x predstavená prostredníctvom príbehu *Xylofón*. Vystupujú v ňom postavy Xénia a Félix, ktorí sa stretli v hudobnej škole a čakajú na svojich pedagógov – Alexandru a Maximiliána. V texte sa vyskytuje viacero slov s cieľovou hláskou, ako napríklad **xylofón, saxofón, Xénia, Félix, Alexandra, Maximilián**. Dôležitú úlohu zohráva aj rytmizovaná báseň (*Zachrípol náš xylofón...*), ktorá podporuje sluchové uvedomovanie, rytmus a správnu artikuláciu cieľovej hlásky. Príbeh podporuje aj rozvoj slovnej zásoby z oblasti hudby a nástrojov. Ilustrácia dopĺňa obsah textu a podnecuje žiakov k rozprávaniu a interpretácii deja.

Na strane 94 žiaci pracujú s rôznymi aktivitami zameranými na rozvoj čítania, porozumenia a tvorivého vyjadrenia:

- Pomenujú obrázky (napr. *xylofón, fixky, saxofón, mixér, foxteriér, taxík*) a priradujú ich k slovám.

- Slová následne používajú vo vetách, čím rozvíjajú vetotvorbu a aplikáciu slov v kontexte.
- Vyfarbujú slová, ktoré patria k sebe a čítajú správne slovné spojenia (napr. *rýchla fixka, červené fixky, chlpatý foxteriér*), čím si precvičujú gramatickú správnosť (skladbu, rod, číslo, pád).
- Prepájajú vety s ilustráciami, čím precvičujú poradie udalostí (napr. *Alexandra vybaľuje mixér, mixuje zmrzlinu...*), dopĺňajú chýbajúcu vetu a na záver píše vlastnú odpoveď – *Ktorú zmrzlinu máš najradšej?*

Aktivity prepájajú vizuálne, jazykové, sémantické aj motorické zručnosti a umožňujú žiakom používať slová s hláskou x v reálnom kontexte.

Tento tematický celok napĺňa ciele vzdelávacej oblasti **Jazyk a komunikácia** pre 1. cyklus. Zároveň umožňuje prepojenie s **Hudobnou výchovou** (nástroje, rytmus, spev), **Etickou výchovou** (spolupráca, radosť z hry, rešpekt), prípadne aj s **Matematikou** (poradie krokov, číselná logika v texte – napr. „Prší, prší, len sa leje“ ako časová následnosť). Celok podporuje prirodzený rozvoj čitateľskej gramotnosti, porozumenia a jazykového cítenia.

3. Návrh didaktického postupu

Vyvodenie hlásky a písmen x, X

Nápovedným obrázkom pri písmene X je **xylofón**.

Motivačná báseň sa viaže na nápovedný obrázok. Je v nej veľa slov s novou hláskou, ktoré sú určené na precvičovanie fonemického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči.

Učiteľ/-ka premietne báseň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu. Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť (spoločným opakovaním básne v rôznych častiach vyučovacej hodiny).

K novému tvaru písmena na strane (veľké tlačené bezpätkové písmeno) pribudne nápovedný obrázok a všetky *písané i tlačené tvary nového písmena*. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmena X (*malé tlačené x, veľké tlačené X, malé písané x, veľké písané X*), ktoré žiaci opakujú. Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky.

Úvodná ilustrácia je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrakového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnéj zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Je vhodná na využitie medzipredmetových vzťahov a plnenie cieľov prierezových tém.

93/práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ pomenovať časti ilustrácie;
- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;
- ✓ identifikovať hlásku x v slovách znázornených na ilustrácii;
- ✓ určiť pozíciu hlásky x na začiatku, vnútri alebo na konci slova.

Ilustrácia sa viaže na nasledujúci text, sú na nej zobrazené deti Xénia a Félix a veľa hudobných nástrojov. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či žiaci vedia hrať na nejaký hudobný nástroj, alebo sa plánujú učiť hrať, ktoré hudobné nástroje poznajú...

Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie.

Pri tvorení súvislých viet o ilustrácii odporúčame, aby sa žiaci zamerali na detaily a hľadanie častí ilustrácie, kde sú znázornené predmety, ktoré majú v názve hlásku *x*. Vzhľadom na to, že hláška *x* je v bežnej reči málo frekventovaná, odporúčame, aby učiteľ/-ka povedal žiakom slová, v ktorých je nová hláška *x*. Žiaci tieto slová používajú v slovných spojeniach a vo vetách. Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii.

Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať deťom s xylofónom. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou *x* na začiatku slova: *Xénia, xylofón*;
- slová s hláskou *x* vnútri slova: *saxofón*;
- slová s hláskou *x* na konci slova: *Félix*.

Žiaci môžu vymyslieť aj iné slová s novou hláskou, ktoré sú znázornené na ilustrácii, prípadne také, ktoré s ňou súvisia.

Žiaci po vyhľadání slov s hláskou *x* znázornených na ilustrácii určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku, vnútri alebo na konci slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámečkov s vyfarbenými časťami. Žiaci povedia slovo zobrazené na ilustrácii a určia, ktorý rámeček znázorňuje pozíciu hlásky *x* v slove.

93/čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ *prečítať slová s novým písmenom;*
- ✓ *prečítať slová so spoluhláskovými skupinami.*

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom v slove je farebne odlíšená. Čítanie náročnejších slov so spoluhláskovými skupinami odporúčame dôkladne precvičiť. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť orientáciu v riadku, žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú (ktoré slabiky sú rovnaké, ktoré odlišné).

Trenažér odporúčame využiť na vysvetľovanie významu slov žiakmi. Tak získame prehľad o tom, ktorým slovám z textu rozumejú.

93/Xylofón

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s novými slovami;*
- ✓ *čítať slová so spoluhláskovými skupinami;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Pri priamej reči môže meniť intonáciu hlasu, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. Po prečítaní textu odporúčame viesť rozhovor o texte. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom žiaci čítajú nový text. Sú v ňom použité nové slová z trenážera, ktoré si žiaci vopred precvičili. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet. Odporúčame rozprávať sa so žiakmi o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov.

93/čítací riadok

Žiak vie:

✓ *čítať vetu napísanú písaným písmom.*

V spodnom riadku je veta – otázka napísaná písaným písmom. Otázka súvisí s textom a je určená na nácvik čítania textu napísaného písaným písmom. Úlohou na rozvoj čítania s porozumením je odpovedať na otázku podľa textu.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri čítaní nového textu so správnu výslovnosťou nového písmena.

94/1

Žiak vie:

✓ *priradiť k slovu obrázok, na ktorom je toto slovo znázornené;*

✓ *vysvetliť význam daných slov.*

Podobné úlohy žiaci riešili niekoľkokrát. Pomenovanie obrázka a priradenie správneho slova k nemu im pomáha zdokonaľovať čítanie s porozumením. Rozširujúcou činnosťou pri riešení úlohy je vysvetlenie významu všetkých slov použitých v úlohe. Odporúčame pomáhať žiakom pomocnými otázkami.

94/2

Žiak vie:

✓ *vyznačiť dvojice slov, ktoré tvoria slovné spojenia.*

Žiaci najskôr prečítajú všetky slová, potom dvojice slov tvoriacich slovné spojenia vyfarbia rovnakou farbou. Táto časť riešenia úlohy môže byť zadaná ako samostatná práca.

Rozširujúcou aktivitou pri riešení úlohy môže byť tvorenie viet s použitím slovných spojení.

Riešenie: rýchly taxík, červená fixka, chlpatý foxteriér

94/3

Žiak vie:

✓ *priradiť k vete obrázok, na ktorom je znázornená;*

✓ *povedať vetu podľa obrázka.*

Žiaci už tento typ úlohy riešili, preto je úloha vhodná na samostatnú prácu. Odporúčame, aby najskôr prečítali všetky vety a opísali činnosti znázornené na obrázkoch.

Riešenie: 1, 3, 2

94/presýpacie hodiny

Žiak vie:

✓ *napísať vlastnú myšlienku.*

Žiaci napíšu slovom alebo celou vetou (závisí od zadania učiteľ/-ka a podmienok v konkrétnej triede), akú zmrzlinu majú najradšej. Učiteľ/-ka upozorní žiakov na skontrolovanie si napísaného textu.

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení sa odporúčame zamerať na úspešnosť pri riešení úlohy 3.

4. Didaktické hry

Nájdí dvojicu

Cieľ hry: Tvorenie dvojíc slov, ktoré sa k sebe hodia najviac a na opakovanie čítania slov.

Pomôcky: Kartičky so slovami, ktoré spolu súvisia (tvoria logickú dvojicu).

Postup: Učiteľ/-ka rozdá žiakom kartičky so slovami. Slová najskôr prečítajú, potom učiteľ/-ka vyvolá prvého žiaka, ktorý povie: Hľadám slovo do dvojice k môjmu slovu... (napr. autobus). Žiak, ktorý má na kartičke napísané slovo, ktoré sa k nemu najviac hodí (napr. doprava), sa postaví a spolu s druhým žiakom vytvoria pred tabuľou dvojicu slov. Všetci žiaci dvojicu slov spoločne prečítajú.

Rýchle slová

Cieľ hry: Precvičiť pohotovú čítanie slov (techniku čítania slov).

Pomôcky: kartičky s napísanými slovami

Postup: Učiteľ/-ka má na kartičkách napísané slová zložené zo známych písmen. Slovo ukáže žiakom len na krátku chvíľu a potom ho skryje. Žiaci musia slovo prečítať nahlas.

Hru môže učiteľ/-ka diferencovať tak, že určí skupinu žiakov, ktorá bude slovo čítať. Dĺžku času, kedy ukazuje slovo, mení podľa individuálnych spôsobilostí žiakov tak, aby mal každý možnosť zažiť radosť z úspechu z hry.

Povedz vetu

Cieľ hry: Precvičiť tvorenie viet s daným slovom.

Pomôcky: loptička

Postup: Žiaci si sadnú do kruhu. Ten, ktorý začína, má v ruke malú loptičku. Povie slovo s hláskou *x* a hodí loptičku spolužiakovi/spolužiačke v kruhu. Ten/tá slovo zopakuje a použije ho vo vete. Učiteľ/-ka môže určiť vopred počet slov vo vete. Žiak, ktorý povedal vetu, vymyslí ďalšie slovo s hláskou *x* a hodí loptičku spolužiakovi/spolužiačke v kruhu. Hra pokračuje, až kým sa nevystriedajú všetci žiaci alebo neuplynie časový limit určený na hru.

Písanie x, X (Písanie 6, s. 23 – 26)

 Návrh prípravy na vyučovaciu hodinu č. 148

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Kľúčové výrazy učiva:

malé písané x, veľké písané X

1. Didaktické ciele

- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nového písmena
- ✓ písať písmeno v správnom sklone a so správnou veľkosťou
- ✓ písať slabiky a slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami
- ✓ odpísať slová a vety písaným písmom;
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy
- ✓ písať vetu s veľkým začiatočným písmenom a znamienkom na konci
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky

Strana 23

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmeno x;
- ✓ písať správne tvary nového písmena;
- ✓ písať slová s novým písmenom.

Strana je zameraná na písanie písmena x. Po úvodnom rozcvičení ruky je potrebné venovať pozornosť postupu písania písmena. Pri tvaroch písmena x nie je dodržaná jednotnosť písacieho pohybu. Aby si žiaci dobre zafixovali správny postup jeho písania, odporúčame prípravné cvičenia na tabuli, v cvičnej písanke alebo na papieri. Potom si žiaci precvičujú písanie písmena v dvoch riadkoch, pričom im písanie uľahčujú pomocné bodky na mieste, kde začínajú písať. V nasledujúcich troch riadkoch píšu slová s novým písmenom v pozícii na konci a vnútri slova. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

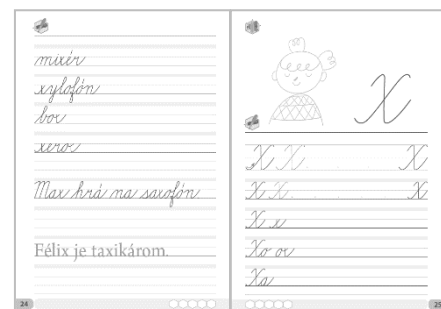
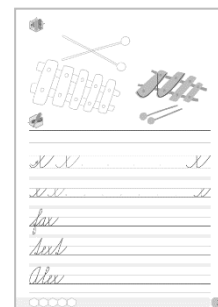
Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Kritériom sebahodnotenia môže byť úspešnosť pri dodržiavaní správnych tvarov a veľkosti písmen.

Strana 24

Žiak vie:

- ✓ samostatne napísať slová s novým písmenom;
- ✓ odpísať a prepísať vety.

Prvý štvorriadkový blok je zameraný na precvičovanie písania písmena x v slovách v pozícii na začiatku, vnútri i na konci slova. Okrem spojov nového písmena si žiaci zopakujú aj

náročnejšie spojenia písmen, s ktorými sa žiaci stretli už skôr. Druhá časť strany je venovaná odpisu a prepisu viet. Stranu môžu žiaci vypracovať samostatne a učiteľ/-ka ju môže použiť na diagnostiku písania u jednotlivých žiakov. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky.

Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Odporúčame sa zamerať na správnosť napísaných viet.

Strana 25

Žiak vie:

- ✓ *pomenovať písmeno veľké písané X;*
- ✓ *písať správny tvar písmena X;*
- ✓ *písať slová s novým písmenom.*

Celá strana je venovaná nácviku veľkého písaného X. Rovnako ako pri jeho malom písanom tvare sa nedodržiava jednota písania písmena. Preto je potrebné venovať zvýšenú pozornosť časti nácviku správneho postupu písania. V prvom riadku žiaci píšu písmeno v zväčšenom tvare, pričom začiatok písania im naznačujú pomocné bodky. V druhom riadku je predpísané písmeno v štandardnej veľkosti. Ďalej si precvičujú striedavé písanie veľkého a malého tvaru, čím si fixujú obe písmená. Záver strany je venovaný písaniu slabík. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Predmetom sebahodnotenia po skončení práce so stranou môže byť dodržiavanie správneho sklonu nového písmena.

Strana 26

Žiak vie:

- ✓ *samostatne napísať slabiky a slová s novým písmenom;*
- ✓ *samostatne odpísať a prepísať vety s novým písmenom.*

Strana je rozdelená na dve časti. V prvých štyroch riadkoch žiaci precvičujú písmeno X v slabikách a vo vlastných menách osôb. Pri písaní si žiaci zopakujú pravidlo o ich písaní. Druhá časť je zameraná na odpis a prepis viet. Najprv odpíšu oznamovaciu vetu. Odporúčame predpísanú vetu neobťažovať, aby mali žiaci pri odpise správny kaligrafický vzor. V poslednom riadku prepíšu opytovaciu vetu.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri písaní viet.

Hlásky a písmená w, W, q, Q (s. 95 – 96)

📄 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 149 - 150

Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu):

text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia

Kľúčové výrazy učiva:

hlásky w, q a písmená w, W, q, Q, tlačený a písaný tvar písmen, malé a veľké písmená, nápovedný obrázok, slabika, slovo, veta

1. Didaktické ciele

- ✓ poznať a čítať všetky tvary písmen **W, Q**;
- ✓ určiť pozíciu hlások **w** alebo **q** v slove;
- ✓ čítať slová a vety zložené zo známych písmen;
- ✓ čítať s porozumením;
- ✓ súvislo rozprávať o udalosti znázornenej na ilustrácii;
- ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;
- ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu;
- ✓ rozvíjať svoje komunikačné spôsobilosti;
- ✓ rozvíjať aktívnu slovnú zásobu;
- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky alebo spolužiakov.

2. Charakteristika strán

Strany 95 – 96 uzatvárajú systematické oboznamovanie sa so všetkými písmenami abecedy. Žiaci sa na týchto stranách stretávajú s menej frekventovanými hláskami **q** a **w**, ktorých výskyt je v slovenskom jazyku viazaný najmä na cudzie vlastné mená a slová. Učivo je podané cez príbeh o chlapcovi Quidovi, ktorý pochádza z Afriky a spolu s deťmi z rôznych krajín (napr. Xaver, Walter, Wolfgang, Leonardo, Yukiko) prichádza na návštevu k Adamovi. Text má silný interkultúrny a etický rozmer – poukazuje na to, že úsmev je univerzálny jazyk porozumenia medzi ľuďmi. V príbehu sa nachádzajú viaceré slová a mená s cieľovými hláskami, ktoré sú farebne zvýraznené. Príbeh dopĺňa rytmická básnička, ktorá podporuje fonematické uvedomovanie, rytmizáciu a rozvoj jazykového citu. Ilustrácia detí rôzneho pôvodu slúži ako vizuálna podpora na rozhovor o priateľstve, rovnosti a spolužití. Na okraji strany sú uvedené všetky tvary písmen **Q, q** a **W, w** – tlačené aj písané, ktoré žiaci môžu graficky precvičiť.

Záverečná strana 96 je venovaná opakovaniu učiva. Básnička *Prvé slová* rekapituluje cestu, ktorou žiaci prešli – od prvých slov ako *MAMA, EMA, ZAJO*, až po vedomé konštatovanie: „Písmenká už dobre poznám.“ Tento text má motivačný charakter a vedie žiakov k uvedomeniu si vlastného pokroku a posilneniu sebadôvery. Opakovanie pokračuje hravou formou – žiaci riešia obrázkovú krížovku, v ktorej pomenúvajú predmety (napr. *žaba, dom, kabát, opasok*), dopĺňajú ich názvy do polí a z tajničky získajú záverečné slovo, ktorým

doplnia vetu *Lúčime sa s naším....*. Aktivita prepája čítanie, zrkové rozlišovanie, slovnú zásobu a porozumenie.

Tematický celok je koncipovaný tak, aby v závere 1. ročníka upevnil vedomosti žiakov, prepojil čítanie s pozitívnym zážitkom a vytvoril most medzi osvojeným učivom a budúcimi čitateľskými kompetenciami. Obsahovo napĺňa ciele vzdelávacej oblasti **Jazyk a komunikácia** a prirodzene sa prepája s oblasťami **Etická výchova, Hudobná výchova a Prvouka**

3. Návrh didaktického postupu

Vyvodenie hlások a písmen **w, W, q, Q**

Nápovedný obrázok pri písmenách W, Q nie je.

V *motivačnej básni* sú nové hlásky použité v menách detí, pretože tieto hlásky sa v slovenčine vyskytujú veľmi zriedka. Preto sa žiaci oboznamujú s obomi písmenami na jednej strane. Slová s novou hláskou sú určené na precvičovanie fonemického uvedomovania si novej hlásky v hovorenej reči. Učiteľ/-ka premietne báseň z *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®* na tabuľu.

Odporúčame, aby sa žiaci naučili motivačnú báseň naspamäť (spoločným opakovaním básne v rôznych častiach vyučovacej hodiny).

K novému tvaru písmen na strane (veľké tlačené bezpätkové písmená) pribudnú všetky *písané i tlačené tvary nových písmen*. Žiakom „predstavíme“ – pomenujeme všetky tvary písmen **W** (*malé tlačené w, veľké tlačené W, malé písané w, veľké písané W*) a **Q** (*malé tlačené q, veľké tlačené Q, malé písané q, veľké písané Q*), ktoré žiaci opakujú. Pri pomenovaní názvov písmen žiaci hovoria celý názov písmena, pri čítaní písmen v texte vyslovujú iba hlásky. *Úvodná ilustrácia* je tematicky zameraná tak, aby poskytovala priestor na rozvoj zrkového vnímania (vnímanie detailov ilustrácie), pozorovacích schopností žiakov (vnímanie tvarov, farieb, veľkosti a vzťahov medzi časťami ilustrácie), rozvoj komunikačných a vyjadrovacích spôsobilostí (rozšírenie slovnej zásoby, tvorenie viet podľa určeného zadania). Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov a plnenie cieľov prierezových tém a na medzipredmetové vzťahy.

95/práca s úvodnou ilustráciou

Žiak vie:

- ✓ povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;
- ✓ doplniť rozprávanie na základe otázok učiteľa/učiteľky;
- ✓ identifikovať hlásky **w, q** v menách detí znázornených na ilustrácii;
- ✓ určiť pozíciu hlások **w, q** na začiatku, vnútri alebo na konci slova.

Na ilustrácii je *Zuzkin brat Adam s kamarátmi z iných krajín*. Mená chlapcov sa žiaci dozvedia z textu. Prácu s úlohou odporúčame začať riadeným rozhovorom o tom, či žiaci poznajú niekoho inej národnosti, či by chceli mať kamaráta cudzinca... Potom dáme žiakom čas na pozorovanie ilustrácie. Žiaci by mali samostatne povedať 5 súvislých viet o ilustrácii. Rozprávanie môžeme spestriť tým, že žiaci vymyslia príbeh, ktorý sa mohol stať Adamovi a jeho kamarátom na školskom dvore. Úloha je vhodná aj na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov, na plnenie cieľov prierezových tém a na medzipredmetové vzťahy.

Slovná zásoba, ktorá je znázornená na ilustrácii:

- slová s hláskou **w** alebo **q** na začiatku slova: *Walter, Quido*;
- slová s hláskou **w** alebo **q** vnútri slova: nie sú znázornené na ilustrácii;
- slová s hláskou **w** alebo **q** na konci slova: *nie sú znázornené na ilustrácii*.

Žiaci môžu vymyslieť aj iné slová s novou hláskou, ktoré sú znázornené na ilustrácii, prípadne také, ktoré s ňou súvisia.

Žiaci určia, na ktorom mieste v slove počujú novú hlásku (určia pozíciu hlásky v slove): na začiatku, vnútri alebo na konci slova. Pozícia hlásky v slove je graficky znázornená pomocou rámečkov s vyfarbenými časťami.

95/čítanie slov s novým písmenom

Žiak vie:

- ✓ *prečítať slová s novým písmenom*;
- ✓ *prečítať slová so spoluhláskovými skupinami*.

Čítanie slov s novým písmenom žiaci nacvičujú v tzv. trenažéri. Slabika s novým písmenom v slove je farebne odlíšená. Čítanie náročnejších slov so spoluhláskovými skupinami odporúčame dôkladne precvičiť. Ako rozširujúcu úlohu odporúčame zaradiť orientáciu v riadku, žiaci vyhľadávajú určené slová, prípadne ich porovnávajú (ktoré slabiky sú rovnaké, ktoré odlišné).

95/Quido

Žiak vie:

- ✓ *čítať vety s novými slovami*;
- ✓ *čítať slová so spoluhláskovými skupinami*;
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou*.

Nový text najskôr prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie viet ako vzor. Pri priamej reči môže meniť hlas, aby sa čítanie stalo pre žiakov zaujímavejším. Po prečítaní textu odporúčame viesť o ňom rozhovor. Žiaci by mali povedať, či sa im text páčil a prečo. Potom nový text čítajú žiaci. Sú v ňom použité slová z trenažera, ktoré si žiaci vopred precvičili. Nový text je zameraný na zvládnutie techniky čítania slov s novým písmenom, žiakov však môžeme upozorniť na dodržiavanie správnej intonácie pri čítaní viet. Odporúčame rozprávať sa o obsahu textu a využiť ho na plnenie socioafektívnych (výchovných) cieľov, na plnenie cieľov prierezových tém a na medzipredmetové vzťahy. Žiakom udelíme pochvalu za ich prácu.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce a jej spoločnom vyhodnotení vyfarbia dieliky v sebahodnotení. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť pri riešení úloh v šlabikári i z celkovej práce na vyučovacej hodine. Odporúčame sa zamerať na úspešnosť pri čítaní nového textu so správnou výslovnosťou slov s novým písmenom.

96/Prvé slová*Žiak vie:*

- ✓ *povedať o ilustrácii aspoň 5 súvislých viet;*
- ✓ *rozlíšiť na konkrétnej ukážke básne a príbeh (súvislý text);*
- ✓ *čítať slová so spoluhláskovými skupinami;*
- ✓ *čítať vety so správnou intonáciou.*

Pred čítaním básne odporúčame, aby učiteľ/-ka zamerlal pozornosť žiakov na ilustráciu. Žiaci tvoria vety, učiteľ/-ka im môže pomáhať otázkami. Text prečíta učiteľ/-ka, aby žiaci počuli správnu intonáciu a plynulé čítanie a prednes básne ako vzor. Predpokladáme, že žiaci rozlíšia, že číta básne, ktorá má krátke riadky a slová na konci riadkov znejú podobne.

Odporúčame porozprávať sa o počutí textu ešte pred samotným čítaním textu žiakmi, aby sme mali istotu, že rozumejú všetkým slovám a pochopili aj obsah textu. Je vhodné, aby žiaci čítali básne spoločne, aby si všetci uvedomili rozdiel pri čítaní básne a príbehu. Podľa konkrétnych podmienok v triede môže učiteľ/-ka so žiakmi nacvičovať prednes básne.

Odporúčame, aby učiteľ/-ka vždy predniesol dva verše (ktoré spravidla tvoria jednu vetu) a žiaci jeho prednes napodobňujú.

Žiakov postupne vedieme k tomu, aby vyjadrili svoje pocity z prečítaného textu (text bol veselý, smutný, zaujímavý...).

96/1*Žiak vie:*

- ✓ *napísať správne slovo znázornené na obrázku do doplnovačky;*
- ✓ *vyriešiť tajničku;*
- ✓ *prepísať tajničku písaným písmom do vety.*

Doplnovačky už žiaci riešili, v tejto doplnovačke je legenda znázornená pomocou obrázkov.

Odporúčame spoločne pomenovať obrázky, úlohu potom zadať ako samostatnú prácu (individuálne). Po vyplnení doplnovačky žiaci prečítajú jej riešenie (farebne zvýraznené slovo) a prepíšu ho do vety. Doplnenú vetu prečítajú.

Riešenie: hruška, jablko, žaba, autobus, bábika, okno, šál, vrana, opasok, dom; *tajnička:* šlabikárom

Sebahodnotenie

Pri sebahodnotení odporúčame zamerať sa na úspešnosť pri riešení úlohy 1.

4. Didaktické hry**Nezbedný vietor**

Cieľ hry: Precvičiť čítanie slov napísaných tlačeným i písaným písmom.

Pomôcky: slová napísané tlačeným i písaným písmom na samostatných kartičkách

Postup: Na magnetickú tabuľu pripevníme slová na kartičkách napísané tlačeným i písaným písmom tak, aby tvorili dvojice (jedno slovo oboma typmi písma vedľa seba). Ak nemáme dostatočne veľkú magnetickú tabuľu, slová môžeme uložiť na zem.

Dvojice slov prečítame. Potom učiteľ/-ka povie žiakom, aby sa otočili chrbtom k textu.

Učiteľ/-ka

(neskôr niektorý žiak) povymieňa dvojice slov, pretože nezbedný vietor rozfúkal slová. Žiaci hľadajú a priradujú slová tak, aby znova tvorili dvojice tlačeneého a písaného tvaru toho istého slova.

Drep – skok – „klamanie“

Cieľ hry: Precvičiť si pamäť a identifikovať slová z textu.

Postup: Žiaci sa postavia vedľa lavíc. Žiak (učiteľ/-ka) hovorí slová, ktoré boli/neboli v prečítanom texte (napr. v texte *Quido* v šlabikári na str. 95). Ak sa slovo nachádzalo v texte, žiaci urobia drep. Ak slovo v texte nebolo, vyskočia. Vybraný žiak skáče a robí drepy tiež, ale snaží sa pomýliť spolužiakov, preto ich robí zámerne aj s chybami. Žiaci, ktorí vedia jednoznačnú odpoveď, by sa nemali dať oklamať.

Žiakom vysvetlíme, že klamanie v tejto hre je dovolené, je použité zámerne, preto nehovoríme o neslušnom správaní.

Vety spia

Cieľ hry: Zoradiť správne slová do viet, precvičiť čítanie viet.

Pomôcky: Vety sú napísané na kartičkách po jednotlivých slovách, pričom každá veta je napísaná inou farbou.

Postup: Učiteľ/-ka napíše na kartičky vety (každé slovo zvlášť) a rozdá ich žiakom. Každá veta by mala byť napísaná inou farbou alebo iným typom písma. Najvýhodnejšie je, aby mal každý žiak jedno slovo.

Žiaci slová najskôr prečítajú, potom učiteľ/-ka povie: „*Vety spia, ale zobudí sa veta: Včera bol u nás spolužiak Walter.*“ Žiaci, ktorí majú dané slová, prídu pred tabuľu a zoradia sa tak, aby vytvorili vetu. Ostatní žiaci vetu prečítajú.

Písanie w, W, q, Q (Písanie 6, s. 27 – 32)

 Návrh prípravy na vyučovacie hodiny č. 149 - 150

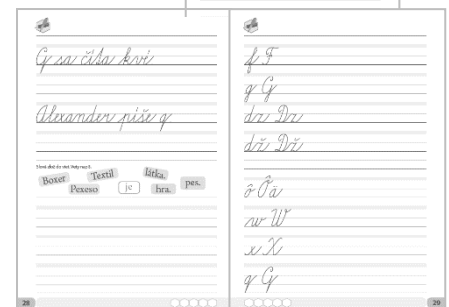
Je dostupný ako samostatný dokument online: www.aitec.sk/materialy-nova-lipka

Kľúčové výrazy učiva:

malé písané w, q, veľké písané W, Q

1. Didaktické ciele

- ✓ písať samostatne a správne všetky tvary nových písmen
- ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnu veľkosťou
- ✓ písať slabiky a slová s primeranými rozstupmi medzi písmenami
- ✓ nahradiť obrázky slovami a napísať ich
- ✓ odpísať slová a vety písaným písmom
- ✓ prepísať slová a vety písaným písmom podľa tlačenej predlohy
- ✓ písať vetu s veľkým začiatočným písmenom a znamienkom na konci

- ✓ pracovať podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky

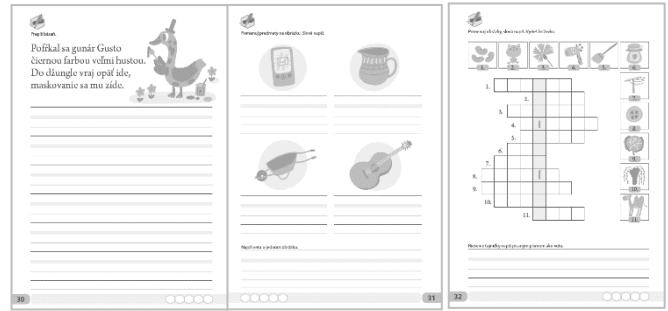
Strana 27

Žiak vie:

- ✓ pomenovať písmená **q, Q** a **w, W**;
- ✓ písať správne tvary nových písmen;
- ✓ písať slová s novými písmenami.

Tvary písmen **q, Q** a **w, W** sa nacvičujú na celej

strane. Pred písaním týchto písmen ich žiaci prečítajú a môžu ich porovnať s tvarmi písmen **g, G, v, V**, určiť ich spoločné a rozdielne prvky. Po rozcvičení ruky a precvičení postupnosti písania malého písaného **q** a **w** v prvých dvoch riadkoch nasleduje písanie písmen **q, w** najprv v tvaroch malých písaných písmen a potom veľkých. V poslednom prázdnom riadku si žiaci môžu striedavo precvičiť všetky štyri písmená. Pri nácviku písania písmen je vhodné použiť *Písanie* – program na nácvik písania písaných tvarov písmen, ktorý je súčasťou *aitec offline k Šlabikáru LIPKA®*.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Kritériom sebahodnotenia môže byť úspešnosť pri dodržiavaní správnych tvarov jednotlivých písmen.

Strana 28

Žiak vie:

- ✓ samostatne odpísať vety;
- ✓ zložiť z daných slov vety a správne ich napísať.

Strana je rozdelená na dve časti. V prvom bloku je priestor na odpis viet. Druhá časť strany je zameraná na prepis viet. Náročnosť úlohy je zvýšená tým, že najprv treba jednotlivé slová správne poskladať do viet a vety následne napísať. Úlohou sa rozvíjajú nielen pisateľské zručnosti žiakov, ale aj porozumenie textu. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybné napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Riešenie: Boxer je pes. Textil je látka. Pexeso je hra.

Sebahodnotenie

V rámci záverečného sebahodnotenia sa žiaci zamerajú na správnosť napísaných viet.

Strana 29

Žiak vie:

- ✓ napísať správne tvary známych písmen.

Na celej strane sa precvičujú písmená, ktoré sa žiaci naučili písať v písanke 6. Pri ich písaní žiaci pomenujú jednotlivé písmená, porovnávajú ich tvary, hľadajú spoločné a odlišné znaky, čím si písmená utvrdzujú a fixujú. Stranu možno nazvať ako stranu na docvičenie a môžu ju

písať iba žiaci, ktorí potrebujú docvičiť písanie niektorých z písmen, ktoré sú na strane.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Môžu hodnotiť svoju úspešnosť na základe dodržiavania správneho tvaru jednotlivých písmen.

Strana 30

Žiak vie:

✓ *prepísať báseň.*

Strana má opakovací charakter. V úvode strany je napísaná krátka báseň, ktorej text je zámerne zvolený tak, aby obsahoval väčšinu písmen prebratých v písanke 6. Úlohou žiakov je báseň správne prepísať. Po skončení písania sa vyžaduje dôkladná sebakontrola žiakov. Strana je určená na samostatnú prácu žiakov. Učiteľ/-kaovi môže priniesť mnoho diagnostických informácií o kvalite písania jednotlivých žiakov. Ak sa žiak pri písaní pomýli, nesprávne slovo (časť slova) dá do zátvorky. Učíme žiakov, aby neprečiarkovali chybne napísané slová. Po skončení písania určeného úseku si žiaci znova samostatne prečítajú a skontrolujú napísané slová.

Sebahodnotenie

V rámci záverečného sebahodnotenia sa žiaci zamerajú na prepísanie básne bez chýb.

Strana 31

Žiak vie:

✓ *nahradiť obrázok slovom a napísať ho;*

✓ *napísať vlastnú myšlienku.*

Na tejto strane žiaci pomenujú predmety na obrázkoch a potom tieto pomenovania napíšu. V závere strany je prázdny riadok, ktorý použijú na napísanie vety o jednom predmete, ktorú sami vymyslia. Stranu môžu žiaci vypracovať samostatne a učiteľ/-ka ju použije na diagnostikovanie písania žiakov podľa autodiktátu. V rámci diagnostiky je potrebné zamerať sa najmä na dodržiavanie písania správneho tvaru jednotlivých písmen, písanie rozlišovacích znamienok a pravidlo o písaní viet.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Kritériom hodnotenia môže byť vlastný postoj žiakov k písaniu.

Strana 32

Žiak vie:

✓ *napísať správne slovo znázornené na obrázku do doplnovačky;*

✓ *vyriešiť tajničku;*

✓ *prepísať tajničku písaným písmom ako vetu.*

Na poslednej strane si žiaci zábavnou formou zopakujú prebraté písmená. Ich úlohou je

pomenovať obrázky a tieto pomenovania zapísať do pripravených rámečkov. Vyriešená tajnička má pre žiakov aj autokorektívnu funkciu. Jej správne znenie prepíšu písaným písmom do prázdneho riadka v závere strany. Žiaci prečítajú napísanú vetu.

Sebahodnotenie

Žiaci po skončení práce na strane vypracujú sebahodnotenie podľa inštrukcií učiteľa/učiteľky. Predmetom hodnotenia môže byť úspešnosť pri riešení tajničky.

Precvičovanie x, X, w, W, q, Q (PZ k Šlabikáru, s. 47 – 48)

47/1

Žiaci prečítajú mená detí vedľa bludiska a určia prvé písmená ich mien. Tieto písmená si môžu v ich menách zakrúžkovať pastelkou takej farby, akou budú vyfarbovať kamienky. Postupne vyfarbujú kamienky (plôšky) s prvým písmenom mena detí. Dostanú sa k ovociu.

Riešenie:

Xénia – skáču po kamienkoch s písmenom **X**, dostanú sa k obrázku **jahody**;

Walter – skáču po kamienkoch s písmenom **W**, dostanú sa k obrázku **banána**;

Quido – skáču po kamienkoch s písmenom **Q**, dostanú sa k obrázku **čerešní**.

Poznámka: Žiaci, ktorí skončili s úlohou skôr, môžu vymyslieť podobnú úlohu pre kamarátov. Môžu si zvoliť dvoch-troch kamarátov, určiť začiatkové písmeno (hlásku) ich mena, „zašifrovať“ tieto písmená medzi iné písmená.

47/2

Žiaci prečítajú všetky slová a pomenujú obrázky. Pod obrázky napíšu ich pomenovania, vyberú si zo slov v rámečkoch.

Riešenie: fixky, taxík

47/3

Žiaci prečítajú vety so všetkými slovami z ponuky. Pomenujú obrázok. Potom vyznačia správne ukončenie vety podľa obrázka. Ostatné slová môžu prečiarknuť. Správnu vetu napíšu.

Riešenie: Xénia mixuje jahody.

Rozširujúca úloha

Žiaci prečítajú slová v rámečkoch a časti viet. Do viet doplnia správne chýbajúce slová z ponuky a vety prečítajú.

Riešenie: Do koláča dali mixované ovocie. Félix dostal malého foxteriéra.

48/1

Žiaci prečítajú slová a znázornia ich pomocou obrázkov.

48/2

Žiaci dopĺňajú do slov chýbajúce písmená. V prvom stĺpci dopĺňajú písmená s dĺžňom, v druhom stĺpci dopĺňajú písmená s mäkčeňom. Môžu si vyberať z ponuky písmen na obrázku.

Po doplnení písmen slová prečítajú. V každom stĺpci určia slovo, ktoré do skupiny nepatrí, a zakrúžkujú ho.

Riešenie: vtáčik, koník, jabĺčko, kohút (Do skupiny nepatrí slovo jabĺčko, pretože to nie je zviera.);

jablň, marhuľa, hruška, žuvačka (Do skupiny nepatrí slovo žuvačka, pretože to nie je ovocný strom.)

48/3

Žiaci vymyslia a napíšu vetu podľa vzoru. Všetky slová sa vo vete musia začínať rovnakým písmenom. Veta môže mať ľubovoľný počet slov.

Možné riešenie: Mačka Murka milo mňauká. Máš malú myšku?

Poznámka: Ak sa úloha žiakom zapáči, ostatné riešenia (vety) môžu písať na papier alebo do zošita.

Rozširujúca úloha

Žiaci riešia jednosmerovku. V riadkoch hľadajú názvy kvetov. Zostávajúce písmená napíšu do rámečkov a zložia z nich slovo, ktoré dopíšu do vety. Vetu prečítajú. Obrázok si môžu ľubovoľne vyfarbiť.

Riešenie: púpava, tulipán, narcis, astra

Po prázdninách už budeme **druháci**.